

မြန်မာ့အသံထွက်နှင့် အဓိပ္ပါယ်အပြည့်အစုံပါသော

အခြေခံ မွန်စကားမွန်စာသင်ကြားနည်း

ပြောသူ

နိုင်မောင်ဝိုး [B.A; Dip.Lib; R.L;]

မြန်မာအသံထွက်နှင့်

အဓိပ္ပါယ် အပြည့်အစုံပါသော

အခြေခံ

မွန်စကားမွန်စာသင်ကြားနည်း

၁၇၈၈

နိုင်မောင်တိုး (B.A; Dip.Lib; R.L)

မြန်မာအသံထွက်နှင့်

အဓိပ္ပါယ် အပြည့်အစုံပါသော

အခြေခံ

မွန်စကားမွန်စာသင်ကြားနည်း

ပြုစုသူ

နိုင်မောင်တိုး (B.A; Dip.Lib; R.L)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

- ✦ စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၀၃၂၀၁၀၇
- ✦ မျက်နှာဖုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၄၀၀၄၇၆၀၅၀၇
- ✦ ဒုတိယအကြိမ် - ၂၀၀၇ ခုနှစ်၊ ဇွန်လ
- ✦ အုပ်ရေ - ၅၀၀
- ✦ တန်ဖိုး -
- ✦ မျက်နှာဖုံးနှင့်အတွင်းပုံနှိပ် - ဦးစိုးအောင်
ကျမ်းမင်းပုံနှိပ်တိုက် (မြ - ၀၇၃၄၂)
အမှတ် ၆၃၊ ပဒုမ္မာလမ်း၊ ဒဂုံမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။ ☎ : ၃၉၅၀၄၅
- ✦ မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - “ကောင်းမွန်” (မခိုင်)၊ ☎ : ၃၉၉၀၂၃
- ✦ ပြုစုသူ - နိုင်မောင်တိုး
- ✦ စာအုပ်အမည် - မြန်မာအသံထွက်နှင့် အဓိပ္ပာယ်အပြည့်အစုံပါသော
အခြေခံမွန်စကား မွန်စာသင်ကြားနည်း
- ✦ ထုတ်ဝေသူ - ဦးကျော်ဟင်း (ယုံကြည်ချက်စာပေ)
အမှတ် (၁၁၁)၊ ၃၃-လမ်း၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။

ကျမ်းဦးစကား

စာရေးသူသည် မွန်စာကို ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် မသင်ခဲ့ဘူးပါ။ မူလတန်းကျောင်းမွန်စာကို အဓိဘာသာဖြင့် ဒုတိယတန်းမှ စတုတ္ထတန်းအထိသာ သင်ကြားခဲ့ဘူးပါသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် မွန်စာနှင့် အဆက်ပြတ်ပြီး တက္ကသိုလ်ဝင်တန်း (၁၀ တန်း) တွင် အ.ထ.က (၁၂) ယခင်ရာမည မွန်အမျိုးသားအထက်တန်းကျောင်း မော်လမြိုင်တွင် အနည်းငယ်သင်ကြားခဲ့သည်။ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်သို့ ရောက်သောအခါမှသာ တက္ကသိုလ်များမွန်တိုင်းရင်းသားစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု ကော်မတီ မွန်စာပေသင်တန်းမှ ဒေါက်တာမင်းတင်မွန် (ဌာနမှူး၊ စာတုဗေဒဌာန၊ ပညာရေး တက္ကသိုလ်)၊ ဆရာဒေါက်တာနိုင်ပန်းလှ (ဌာနမှူး၊ ကမ္ဘာ့မွန်ကျောက်စာဌာန၊ ရှေးဟောင်း သုတေသန ဦးစီးဌာန)၊ နိုင်ထွန်းရွှေ (လက်ထောက်ကထိက၊ မြန်မာစာဌာန၊ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်) တို့၏ ကျေးဇူးကြောင့် ယခုမွန်စာသာမက မွန်ကျောက်စာ အတော်များများကိုပင် ဖတ်တတ်နိုင်သော အဆင့်သို့ ရောက်ခဲ့သည်။

စာရေးသူသည် တက္ကသိုလ်ရောက်စဉ်က ကံအားလျော်စွာပင် မွန်-မြန်မာ စာပေပြန့်ပွားရေး အသင်းမှ (၁၉၅၇) ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေခဲ့သော အရှင်ဝါယမ၏ မွန်ဘာသာသင်ကြားနည်းစာအုပ်ကို ဈေးရင်းအတိုင်း ငါးကျပ်နှင့်ပင် ဝယ်ပြီးလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ဆရာတော်၏ ကျေးဇူးသည် ကြီးမားလှ ပါသည်။ သို့သော် ယခုအခါ ဆရာတော်သည် ရေးနိုင်အား ကောင်းသောအရွယ်မှာပင် ပျံလွန်တော် မူသဖြင့် မွန်-မြန်မာစာပေမြတ်နိုးသူ တစ်ရပ်လုံးအတွက် နှိမ့်မြောသတိရပါသည်။ ဆရာတော်၏ စာအုပ်သည်လည်း ရှားရှားပါးပါးဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ရပြန်သော်လည်း မူရင်းစာအုပ်၏ (၆) ဆအထိပေးနေ ရပါသည်။ R.Holliday ၏ Mon-English Dictionary သည်လည်း စာရေးသူအတွက် များစွာ အကျိုးပြုခဲ့သည်။

စာရေးသူသည် ကိုယ်တွေ့မွန်စာတတ်လာပုံ တတ်လာမှုအချို့ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပြီး ဘာသာခြားသင်ကြားမှုတွင် လွယ်ကူစေသော နည်းစနစ်သစ်များနှင့်ဖြည့်စွက်ကာ ဤစာအုပ်ကို ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုပညာရေးစနစ်တွင် ဘာသာခြား၊ အထူးသဖြင့် အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ကြားသောစနစ်သည် ယခင်ကဲ့သို့မဟုတ်တော့ပါ။ ပညာသင်ကြားမှုနည်းစနစ်မှာ ပြောင်းလဲလာ

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ပါသည်။ စာရေးသူသည် အင်္ဂလိပ်ဘာသာသင်ကြားနည်းစနစ်များကိုမှီးပြီး ဤစာအုပ်ကို ပြုစုထားပါသည်။ ဤနည်းစနစ်သစ်အားဖြင့် လေ့လာသူများအတွက် ဖတ်၍နားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် နားလည်၍ ရေးသားနိုင်စွမ်းကို အသုံးပြုထားခြင်းဖြစ်သည်။ လွယ်ရာမှ တဖြေးဖြေးခက်ရာသို့လည်းကောင်း၊ ခက်ရာမှတဖြေးဖြေးလေးနက်ရာသို့လည်းကောင်း ဆက်၍လေ့လာစေသောနည်းစနစ်ဖြစ်ပါသည်။ ဤနည်းစနစ်များကို စာရေးသူသည် အစွမ်းကုန်ကြိုးပမ်းထားပါသည်။

ဤစာအုပ်သည် မွန်စာဖတ်တတ်ရေးတတ်ပြီး၊ ကောင်းစွာနားလည်သောသူများအတွက် မရည်ရွယ်ပါ။ မြန်မာစာတတ်သော တိုင်းရင်းသားအားလုံးအတွက် ရည်ရွယ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ မြန်မာစာပင် မတတ်သောသူများအတွက် ဤစာအုပ်လည်း အားကိုး၍မရပါ။ ဤစာအုပ်သည် မြန်မာစာတတ်သူအတွက် လေ့လာရန်ရည်ရွယ်သည်မှာလည်း အမျိုးမျိုးရှိပြန်သည်။ မြန်မာစာနှင့် မြန်မာစကားတတ်သော တိုင်းရင်းသားများ၊ မြန်မာစာလည်းတတ်၊ မြန်မာစကားလည်းတတ်ပြီး မွန်စကားပါတတ်သော မွန်လူမျိုးများအတွက်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤတွင် မွန်လူမျိုးထဲတွင်ပင် မွန်စကားတတ်ပြီး မွန်စာမတတ်ဘဲ မြန်မာစာသာတတ်သော မွန်များသည်၊ မွန်စာရော စကားပါ တတ်သူများထက် အရေအတွက်များမည်ဟု ယူဆရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်သည် မွန်စကား တတ်ပြီး မွန်စာမတတ်သော မွန်များအတွက်လည်းကောင်း၊ မြန်မာစာတစ်ခုတည်းသာတတ်သော တိုင်းရင်းသားများအတွက်လည်းကောင်း အထူးရည်ရွယ်ပြီး ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ ရည်ရွယ်ချက်ထမြောက်စေရန်လည်း ဤစာအုပ်တွင် အသံထွက်ကို မြန်မာဘာသာ ဖြင့် အနီးစပ်ဆုံး အပြည့်အစုံ ပေးထားခြင်းနှင့် အဓိပ္ပါယ်ကို မြန်မာဘာသာဖြင့် ဖော်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်ုပ်တို့ ပြည်ထောင်စုဘွား တိုင်းရင်းသားအပေါင်းတို့သည် နိုင်ငံရပ်ခြားဘာသာစကား ဖြစ်သည့် အင်္ဂလိပ်စာ၊ ဂျပန်စာ စသည့်ဘာသာရပ်များကို တတ်အောင်သင်နိုင်သေးလျှင် တစ်မြေ တည်းနေ တစ်ရေတည်းသောက်ကြသောတိုင်းရင်းသားညီရင်းအစ်ကိုများဖြစ်ကြသော မွန်လူမျိုးတို့၏ မွန်စာပေကို တတ်ရန်မှာမခဲရင်းလှပါ။ မလေ့လာ၍သာနေရမည်။ မတတ်မြောက်၍ကား မရှိပါ။

လေ့လာသူများတတ်မြောက်မှုလွယ်ကူစေရန်အတွက်လည်းကောင်း၊ တတ်မြောက်မှုလျင်မြန် စေရေးအတွက်လည်းကောင်း သင်ခန်းစာအစတွင် ဤသင်ခန်းစာ၏သဘောသည် မြန်မာစာပေ၏ သဘောနှင့် မည်သို့ရှိသည်ကိုယှဉ်ပြီး ရှင်းပြထားသည်။ ထို့ပြင် ဤသင်ခန်းစာအတွက် မွန်စာ၏ သဘောသဘာဝကိုလည်းရှင်းပြပါသည်။ ထို့ပြင်ဝေါဟာရစကားလုံးတစ်လုံးချင်းအတွက် အသံထွက်ပုံ

နိုင်မောင်တိုး

နှင့်တကွ ဖြန့်မာအဓိပ္ပါယ်၊ စကားလုံးနှစ်လုံး၊ သုံးလုံး၊ စကားစုတို့၏ အဓိပ္ပါယ်၊ နောက်ဥပမာပေး ဝါကျများဖြင့် ဖွဲ့စည်းကာ အဆင့်ဆင့်အသံထွက်နှင့်တကွ ဖော်ပြထားပါသည်။ ထို့ပြင် လေ့ကျင့်ခန်း ဌာနလည်း ဆင်တူရိုးမှားဝေါဟာရများကို မှန်အောင်ရွေးပေးခြင်း၊ ဝေါဟာရကြွယ်ဝမှုကိုစမ်းသပ်ခြင်း၊ စာတစ်ပိုဒ်ပေးထားပြီး ဖတ်စေကာ ကောင်းစွာနားလည်မှုရှိမရှိကို မေးခွန်းဖြင့်မေးထားခြင်း၊ နောက်အဆက်အစပ်ရှိသောမေးခွန်းကို ဖြေစေပြီး အဖြေကိုဆက်ခြင်းအားဖြင့် စာတစ်ပိုဒ်ဖြစ်သွားခြင်း။ ဤအတွက် ဝေါဟာရစကားလုံးများသည် အသစ်အဆန်းများမပါပါ။ သင်ကြားလေ့လာခဲ့ပြီးသော စကားလုံးများဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဝေါဟာရများကို ရှာဖွေရာ၌လည်း အကွာရာစဉ်အား ဖြင့်၎င်း၊ သင်ကြားမှုနည်းစနစ်အားဖြင့်၎င်း၊ စီစဉ်ထားသောကြောင့် လွယ်ကူစွာ ရှာဖွေတွေ့ရှိ နိုင်သည်။

ဤသို့စာရေးသူ ကိုယ်တွေ့လေ့လာမှုအရလည်းကောင်း၊ နည်းစနစ်အသစ်များဖြင့် လည်းကောင်း ဖြည့်စွက်ပြီး အလုံးစုံကြိုးစားပြီး ပြုစုထားပါသည်။ ဤသို့ ပြုစုထားပါလျက် လေ့လာသူများသည် အစွမ်းကုန်ကြိုးစားပြီး ဝိရိယအားထုတ်သော်လည်း လွယ်ကူစွာ မတတ်မြောက်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် လုံးဝ မတတ်မြောက်ခြင်းဖြစ်ခဲ့သော် စာရေးသူ၏ ကြိုးပမ်းမှုသည် လိုသေးသည်ဟု ရိုးသားစွာ ဝန်ခံရပါမည်။ ဤစာအုပ်နှင့်ပတ်သက်သော ချို့ယွင်းချက်များ လည်းကောင်း ဟာကွက်များလည်းကောင်း လိုအပ်ချက်များကိုလည်းကောင်း အကြံဉာဏ်များကို ပေးပို့ကြမည်ဆိုလျှင် စာရေးသူသည် လေးစားစွာခံယူလျက် မှတ်တမ်းတင်ပါမည်။ နောင်တွင်လည်း ကောင်းမွန်ပြည့်စုံသည်ထက် ပြည့်စုံအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း ကျမ်းဦးစကားဆို ရပါသည်။

နိုင်မောင်တိုး

(ဝိဇ္ဇာဘွဲ့၊ စာကြည့်တိုက်ပညာဒီပလိုမာ၊ မှတ်ပုံတင်ရှေ့နေ)

၁၁ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

လေ့လာမှုနည်းစနစ်များ

ဤစာအုပ်သည် ကျမ်းဦးစကားတွင် ဆိုထားခဲ့သည့်အတိုင်း မြန်မာစာတတ်သော တိုင်းရင်းသားအတွက် ရည်ရွယ်ပြီး ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။ မိခင်ဘာသာမဟုတ်သော တခြားဘာသာခြားတစ်ခုကို သင်ကြားရာ၌ ခက်ခဲမည်မှာအမှန်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဘာသာစကားစာပေကို လိုချင်သော စိတ်ဆန္ဒနှင့် လေ့ကျင့်သောလုံ့လဥဿဟတို့ပေါင်းစည်းမှုကြောင့် မည်သို့ပင်ခက်ခဲပါစေ တတ်မြောက်မည်မှာ အမှန်ပါ။ ဤစာအုပ်သည် ဘာသာခြားသင်ကြားသူများအတွက် ပိုမို၍ လွယ်ကူစွာနားလည်ရန် စီစဉ်ပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။

လွယ်ရာမှ ခက်ရာသို့လည်းကောင်း၊ ခက်ရာမှ လေးနက်ရာသို့လည်းကောင်း ဤဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ သင်ခန်းစာတစ်ခုတိုင်း တစ်ခုတိုင်း၏အစ၌ ဤသင်ခန်းစာ၏ သဘောနှင့်ပတ်သက်သော ရှင်းလင်းချက်ကို ဖော်ပြထားသည်။ နောက်မြန်မာစာ၌ တွေ့ရသော သဘောသဘာဝကိုပြဆိုပြီး မြန်မာစာနှင့်ယှဉ်ပြီး မွန်စာ၏ ဤသင်ခန်းစာသဘောကိုပြသွားသည်။ နောက်ဤသင်ခန်းစာတွင် မွန်စာ၏ သဘောသဘာဝကိုသီးခြားပြဆိုသွားသည်။ နောက်ဝေါဟာရ ကြွယ်ဝစေရန် စာတစ်လုံးချင်း ဝေါဟာရ၊ စာနှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရ၊ စကားစုဝေါဟာရ တို့ကို ပြုစုထားသည်။ နောက်လေ့ကျင့်ခန်းများပေးထားသည်။ ဤလေ့ကျင့်ခန်းများတွင်လည်း တစ်ဖြေးဖြေးလွယ်ရာမှခက်ရာသို့ လေ့ကျင့်သွားစေသည်။ ဤသို့ဖြင့် သင်ခန်းစာတစ်ပုဒ်ကို ပြီးမြောက်စေသည်။ ထိုနည်းရင်းပင် ဤစာအုပ်တစ်အုပ်လုံးကို ခြုံ၍ကြည့်လျှင်လည်း တစ်ဖြေးဖြေးလွယ်သော သင်ခန်းစာမှ တဖြေးဖြေးခက်သောသင်ခန်းစာသို့ မယ်မသာပြောင်းလဲသွားစေသည်။ နောက်ဆုံးတွင် မွန်စာ၏ လေးနက်မှုအရသာကို ခံစားသွားစေရပါသည်။

မွန်သင်ပုန်းကြီး၏ အခြေခံတည်ဆောက်ပုံ

မွန်သင်ပုန်းကြီး၏ အခြေခံတည်ဆောက်မှုနှင့်ပတ်သက်၍ ရှေးဦးစွာ တင်ပြရသော် မွန်စာတွင် သရ (၁၂) လုံးရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ အ၊ အာ၊ အိ၊ အီ၊ အု၊ အူ၊ အေ၊ အဲ၊ အော၊ အံ၊ အံ၊ အး ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဗျည်းတွင် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင်မရှိသော ဓ နှင့် မ္ဗ အပါအဝင် က မှ မ္ဗ ထိ (၃၅) လုံးရှိပါသည်။ ထို့နောက် အဆွဲဗျည်း (သို့မဟုတ်) ဗျည်းဆွဲ (၁၁) လုံးပါရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ င၊ ည၊ ခ၊ န၊ မ၊ ယ၊ ရ၊ လ၊ ဝ၊ ဟ၊ ဓ တို့ဖြစ်သည်။ ထို့နောက် အသတ် (၁၀) ပါးဖြင့် အဆုံးသတ်သည့် ယင်းအသတ်များမှာ ကသတ်၊ ငသတ်၊ တသတ်၊ နသတ်၊ ပသတ်၊ မသတ်၊ ယသတ်၊ ဝသတ်၊ ဟသတ်၊ အသတ်တို့ဖြစ်သည်။

အသံထွက်ပုံစံ

ဤစာအုပ်၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် မြန်မာစာတတ်သောသူများအတွက်ဖြစ်၍ မွန်အသံထွက် အပြည့်အစုံကို မြန်မာစာဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ ဤတွင် စာရေးသူအမြင်ဖြင့် တင်ပြလိုသည်မှာ မွန်အသံထွက်ကို မြန်မာစာဖြင့်ရေးသားရသည်မှာ မွန်အသံထွက်အစစ်အမှန်ကို မရနိုင်ပါ။ မွန်အသံထွက်ကို မြန်မာစာဖြင့် ရေးသားရသောကြောင့် မွန်အသံထွက် အနီးစပ်ဆုံးသာ ရနိုင်သည်။ ဤသည်မှာလည်း ဘာသာတစ်ခု၏ အသံထွက်ကို တခြားဘာသာတစ်ခု၏ စာဖြင့်ရေးရသည်မှာ နီးစပ်မှုသာရှိသည်။ အစစ်အမှန်မရရှိကြောင်းမှာ သဘာဝကျပါသည်။

ဤစာအုပ်တွင် မွန်စာအစစ်လုံးချင်း၏ အသံထွက်ကို မွန်စာနှင့်ယှဉ်ပြီး မြန်မာစာနှင့် အသံထွက်ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ တချို့နေရာ၌ ဇယားဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။ ၎င်းတို့နှင့် သက်ဆိုင်သော သင်္ချာများတွင်ညွှန်ကြားသည့်အတိုင်း လိုက်နာပြီး သင်ကြားခြင်းဖြင့် တတ်မြောက် နိုင်သည်။ အတန်တန်လေ့ကျင့်မှလည်း ပို၍ပိုပြင်လာနိုင်မည်။ မွန်စာတွေ့တိုင်း ၎င်းနှင့်ယှဉ်သော အသံထွက်များကို ပေးထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် သင်္ချာ၏ အစရှင်းပြချက်တွင်၎င်း၊ အက္ခရာ တစ်လုံးတည်းဝေါဟာရ၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရ၊ စကားစုဝေါဟာရ၊ ဝါကျဖွဲ့စည်းမှုတွင်ပင် အသံထွက် အပြည့်အစုံ ပေးထားပါသည်။ သို့သော် လေ့ကျင့်ခန်းတွင်မူ အသံထွက် ပေးမထားပါ။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် လေ့ကျင့်ခန်းတွင် သုံးထားသော စကားလုံးများ၊ ဖြေရမည့်စကားလုံးများသည် သင်ကြားသိရှိပြီးသား စကားလုံးများ ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ တစ်ခါတရံ စကားစုဝါကျနှင့် စကား အသွားအလာကိုကြည့်ပြီး အသံထွက်သည်လည်း ပြောင်းလဲသွားသည်။ အသံထွက်ကို ပုံသေကား ချမှတ်၍မရပေ။ ဤသို့လိုက်သော အသံထွက်သည် သိပ်မများပါ။

ဝေါဟာရသင်ခန်းစာ

ဤစာအုပ်တွင် ပိုမို၍လွယ်ကူစွာ နားလည်စေရေးကို ဦးတည်ထားသည့်အလျောက် သင်္ချာ၏ သဘောသဘာဝကို ရှင်းပြပြီးနောက် ဤသင်္ချာစာနှင့် ပတ်သက်သော ဝေါဟာရများကို ကြွယ်စေရန် လိုပေသည်။ ထို့ကြောင့် ဤသင်္ချာစာနှင့် ပတ်သက်သော အက္ခရာဝေါဟာရများကို ပေးရာ၌ နှစ်ပိုင်းပေးထားပါသည်။ တစ်ပိုင်းမှာ ရိုးရိုးသရပိုင်း သင်္ချာစာဖြစ်ပြီး၊ ကျန်တစ်ပိုင်းမှာ ယှဉ်ချည်း (ဆွဲချည်း) ဖြင့် သင်္ချာစာတစ်ပိုင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့အဘယ်ကြောင့် နှစ်ပိုင်းခွဲခြားရသနည်း ဆိုသော် မွန်ဘာသာတွင် ဆွဲချည်းသည် အရေးကြီးသည် အလွန်လည်း အသုံးများသောကြောင့် နှစ်ပိုင်း ခွဲခြားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပထမပိုင်းဖြစ်သော သရပိုင်းသာ စကားလုံးတစ်လုံးချင်း ဝေါဟာရ၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရ၊ စကားစုများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးထားပါသည်။ နောက်ယှဉ်ချည်းနှင့် တွဲသောသရ၏ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေါဟာရတစ်လုံးချင်းအဓိပ္ပါယ်၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရ၏အဓိပ္ပါယ်

▣ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

စကားစုများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးထားပါသည်။ နောက်ယှဉ်ဗျည်းနှင့် တွဲသောအခါ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဝေါဟာရတစ်လုံးချင်း၏ အဓိပ္ပါယ်၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရ၏ အဓိပ္ပါယ်၊ စကားစုများ၏ အဓိပ္ပါယ်ကို ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသို့ အပိုင်းနှစ်ပိုင်းခွဲပြီး ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ် စုံစုံလင်လင် ပေးထားပြီးမှ ဝါကျဆောက်တည်ပုံသင်္ခန်းစာကို ပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဝါကျတည်ဆောက်ခြင်း

ဤသို့သင်ခန်းစာတစ်ခုတွင် ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ် စုံစုံလင်လင်ပေးထားပြီးနောက် ထိုဝေါဟာရ စကားလုံးတို့ကို အခြေခံပြီး ဝါကျဖွဲ့စည်းမှု ဥပမာပေးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤဥပမာပေးဝါကျများကို များများပေးထားပါသည်။ ဤသို့ပေးထားခြင်းဖြင့် ဖတ်သွားရုံမျှနှင့် လေ့ကျင့်မှုရသွားပြီးဖြစ်သည်။ စကားလုံးတစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး ဆက်စပ်မှုကို၎င်း၊ အနေအထားကို၎င်း၊ သိသာထင်ရှားသွားနိုင်ပါသည်။ ဤဝါကျဖွဲ့စည်းမှုတွင်ရှိသော စကားလုံးများ၊ ဝေါဟာရများသည်လည်း အစိမ်းသက်သက်မဟုတ်ပါ။

ပြီးခဲ့သောသင်ခန်းစာများ၏ ဝေါဟာရများသာဖြစ်သည်။ တခါတရံဝါကျတွင် စကားစုအသစ်အဆန်းများကို တွေ့ရသည်။ အမှန်မှာ အသစ်အဆန်းမဟုတ်ပါ။ သိပြီးသား ဝေါဟာရတစ်လုံးစီတို့ကို စုပြီး ဖော်ပြခြင်းသာဖြစ်သည်။ အသံထွက်နှင့် အဓိပ္ပါယ်ကိုလည်း ဝါကျဖွဲ့စည်းမှုနှင့်အတူ ထည့်ထားပြီးသားဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုစုခြင်းမှာလည်း ဝေါဟာရကြွယ်စေရန်အတွက်၎င်း၊ တကူတကန့် ကျက်မှတ်နေစရာမလိုဘဲ အလိုအလျောက် ဝါကျဖွဲ့ရင်း တတ်သွားရန်အတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။

ဝါကျဖွဲ့စည်းပုံမှာလည်း လွယ်ကူစေရန်အတွက် ဝေါဟာရသင်္ခန်းစာမှ ဝေါဟာရအတိုင်း စီစဉ်၍ ဝါကျဖွဲ့စည်းထားခြင်းဖြစ်သည်။ တခါတရံဤသင်္ခန်းစာနှင့် ပတ်သက်သောဝေါဟာရများ၊ ဝါကျတခုတွင် တစ်လုံးတည်းပါနိုင်သည်။ နှစ်လုံးလည်းပါနိုင်သည်။ သုံးလုံးလည်းပါနိုင်ရန် ကြိုးပမ်းထားပါသည်။ ဤသို့ဖြင့် ဝေါဟာရစကားလုံးများ စုံလင်သမျှ စုံလင်အောင် ဝါကျဖွဲ့စည်းထားပါသည်။ လေ့လာသူများအတွက် ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ်လည်းသိမည်။ -ထိုဝေါဟာရနှင့်ပတ်သက်၍ ဝါကျတွင် မည်သို့သုံးထားသည်ကိုလည်း သိရန်အတွက် ရည်ရွယ်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

ဤစာအုပ်၏ လေ့ကျင့်ခန်းတွင် ရည်ရွယ်သည်မှာ ဝေါဟာရများ ကြွယ်ဝမှုဆီလျော်သော ဝေါဟာရဖြင့် ဝါကျဖွဲ့စည်းပုံသာမက ဖတ်၍နားလည်နိုင်စွမ်းနှင့် နားလည်၍ ရေးသားနိုင်စွမ်းတို့ကို လေ့ကျင့်ခန်းဖြင့် ပေးထားပါသည်။ ဤသဘောမှာလည်း ဖတ်၍ နားလည်ရုံသာမက နားလည်၍ ရေးသားနိုင်ရန်လည်း ရည်ရွယ်ပါသည်။ ဤလေ့ကျင့်ခန်းသဘောမှာလည်း တဖြေးဖြေးလွယ်ရာမှ ခက်ရာသို့ လေ့ကျင့်ပေးသွားခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် လေ့ကျင့်ခန်း (၁) တွင် မှန်ကန်သောဝေါဟာရတို့ကိုရွေးပေးစေခြင်းဖြင့် ဝေါဟာရ နှင့်ပတ်သက်၍ မည်မျှနားလည်ကြောင်းကို စမ်းသပ်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခန်း (၂) မှာ ဝေါဟာရတို့ ထပ်ဖြည့်စေခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသင်ခန်းစာနှင့်ပတ်သက်၍ ဝေါဟာရမည်မျှ ပိုင်ပိုင်နိုင်နိုင် ရထားကြောင်း စမ်းသပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခန်း (၃) မှာလေ့လာပြီးခဲ့သော ဝေါဟာရများဖြင့် စာတိုပေးထားသည်။ ထိုစာတိုကို ဖတ်၍အောက်ပါမေးခွန်းတို့ကို ဖြေကြည့်ခြင်းဖြင့် မည်မျှ နားလည်ကြောင်းကို စမ်းကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့ကျင့်ခန်း (၄) မှာ ဆက်စပ်လျက်ရှိသော မေးခွန်းများကို ဖြေကြည့်ခြင်းဖြင့် အဖြေများသည်ဆက်စပ်သောအခါ စာတိုပေးခြင်းသွားမည်။ ထိုစာတို သည်လည်း အများသိနေကြပြီဖြစ်သောပုံပြင်များ အကြောင်းအရာများသာဖြစ်ပါသည်။ ဤလေ့ကျင့် ခန်းသည် လက်တွေ့ရေးသားရသော သင်ခန်းစာဖြစ်၍ အနည်းငယ်ခက်ခဲဖွယ်ရာရှိသော်လည်း အားစိုက်ပြီး ကြိုးစားဖြေခြင်းဖြင့် မိမိ၏ မွန်စာရေးသားမှုကို တိုးတက်စေသည်။

အက္ခရာစဉ် အဘိဓာန် ဝေါဟာရ

ဤစာအုပ်သည် လေ့လာမှုလွယ်ကူစေရန်အတွက် သင်ခန်းစာများကို အကန့်လိုက် အကန့် လိုက်ပေးထားပါသည်။ ၎င်းတွင် သင်ကြားမှုနည်းစနစ်အရ ပြဆိုသွားခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ သရအကြောင်း၊ ဗျည်းအကြောင်း၊ သရနှင့်ဗျည်း၊ ယဉ်ဗျည်းအကြောင်းနှင့် အသတ် (၁၀) ပါးကို အသတ်စဉ်အလိုက် သင်ခန်းစာများပေးသွားပါသည်။

သင်ခန်းစာ တစ်ခုခြင်းတွင်လည်း ဝေါဟာရများကို ပေးသွားရာ၌ တစ်လုံးချင်းဝေါဟာရတွင် ၎င်း၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရတွင်၎င်း၊ စကားစုဝေါဟာရတွင်၎င်း၊ အက္ခရာဝလီအစီအစဉ်ဖြင့် စီထားခြင်း ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ လေ့လာသူတစ်ဦးသည် စကားလုံးတစ်လုံး၏ အဓိပ္ပါယ်ကို သိလိုအံ့၊ ထိုစကား လုံးသည် မည်သည့်သင်ခန်းစာတွင်ရှိသည်၊ တစ်လုံးချင်းဝေါဟာရလား၊ နှစ်လုံးချင်းဝေါဟာရလား၊ စကားစုလားကြည့်ပြီး အက္ခရာစဉ်အတိုင်းရှာရမည်။ ဥပမာ ‘ကောန်’ ဆိုသော စကားလုံးကိုရှာလိုအံ့၊ ဤစကား လုံးသည် ‘န’ သတ်သင်ခန်းစာတွင်ရှိပါ။ စကားလုံးတစ်လုံးဖြစ်၍ တစ်လုံးချင်းဝေါဟာရတွင် ရှိမည်။ ‘က’ အက္ခရာဖြစ်၍ အက္ခရာစဉ်အရအပေါ်နားတွင်ရှိမည်။ ထိုနည်းတူ ‘ကောန်ဇာတ်’ တွင် ‘န’ သတ်နှင့် ‘တ’ သတ်နှစ်လုံးပါလာသည်ဖြစ်၍ ‘န’ သတ်သည် အရင်လာပြီး ‘တ’ သတ်သည် နောက်မှလာသောကြောင့် ‘တ’ သတ်သင်ခန်းစာတွင်ကြည့်ပါ။ အက္ခရာနှစ်လုံးဖြစ်၍ ဝေါဟာရနှစ်လုံးတွဲ ‘က’ အက္ခရာစဉ်တွင် ကြည့်ခြင်းဖြင့်တွေ့နိုင်သည်။ ဤသို့ဖြင့်သိရှိသော ဝေါဟာရသည်မည်သည့် သင်ခန်းစာတွင်ရှိသည်၊ ရိုးရိုးလား၊ ဗျည်းဆွဲလား၊ တစ်လုံးတည်းဝေါဟာရလား၊ နှစ်လုံးတွဲဝေါဟာရလား၊ စကားစုလား စသည်တို့ကြည့်ပြီး ခြေရာခံလိုက်ခြင်းဖြင့် လွယ်ကူစွာရှာဖွေနိုင်သည်။

သင်ခန်းစာတစ်ခုတက်တိုင်းတက်တိုင်း တွေ့ရသောဝေါဟာရများသည် အသစ်အဆန်း မဟုတ်ပါ။ ပြီးခဲ့သောဝေါဟာရများကိုသာ အခြေခံပြီးပြုစုထားခြင်းဖြစ်သည်။ တတ်ပြီးသားကို

▣ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခြေခံပြီး သင်ခန်းစာအသစ်ကိုသင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဝေါဟာရအခက်အခဲတွေ့ပါက အထက်က ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ပြီးခဲ့သောအခန်းများကို ပြန်လှန်ကြည့်ရှုနိုင်သည်။ မာတိကာတွင် အပြည့်အစုံ ဖော်ပြထားသည်။ ၎င်း၏စာမျက်နှာကိုကြည့်ပြီး လှန်ကြည့်ခြင်း အချိန်ကုန်လှပမ်းသက်သာစေပါသည်။

အဖြေပိုင်း

ဤစာအုပ်တွင် လေ့ကျင့်ခန်းများ ပေးထားပြီးနောက် မိမိ၏ ကြိုးပမ်းမှုသည် မည်မျှမှန်ကန်သည်ကို အဖြေက သက်သေပြနေသည်။ အဖြေနှင့်တိုက်ကြည့်ခြင်းဖြင့် မိမိသည် မည်မျှတတ်မြောက်သည်။ မည်မျှလိုနေသည်ကိုတွေ့ရမည်။ ဤတွင် တစ်ခုသတ်ပြုရန်မှာ မိမိသည် မွန်စာကို တတ်မြောက်လိုသောဆန္ဒဖြင့် သင်ကြားခြင်းဖြစ်ရာ လေ့ကျင့်ခန်းကို အဖြေမကြည့်ဘဲ ဖြေဖြစ်အောင် ဖြေစေချင်သည်။ ဖြေပြီးမှသာလျှင် အဖြေနှင့်ချိန်ကိုက်စေလိုသည်။ နောက်ဆုံးလေ့ကျင့်ခန်းသည် အဖြေများကိုဆက်ခြင်းဖြင့် စာပိုဒ်ဖြစ်သွားကြောင်းကို ဤအဖြေတွင် ပေးထားမည်ဖြစ်သည်။ ဤအပိုဒ် (ဃ) လေ့ကျင့်ခန်းအဖြေတွင် နံပါတ်များဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

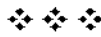
တောင်းပန်ချက်

ဤစာအုပ်သည် အခြေခံမွန်စကား မွန်စာသင်ကြားခြင်းဖြစ်၍ သင်ခန်းစာတစ်ခုပေးရာ၌ တတ်မြောက်ပြီးသော အခြေခံကိုမကျော်လွန်စေဘဲ ပြုစုထားရသောကြောင့် ပြုစုသူအဖို့ လွန်စွာမှ ခက်ခဲပြီး ပင်ပန်းလှပါသည်။ ဤအခက်အခဲကို လေ့လာသူများ တွေ့ရပေလိမ့်မည်။ အစပိုင်းဝါကျပေးမှု စာပိုဒ်ပေးထားမှုတို့၌ မသင်ကြားရသေးသော စကားလုံးများကို ထည့်မသုံးနိုင်သောကြောင့် အစပိုင်းဝါကျများ စာပိုဒ်များတွင် အနည်းငယ်ထောက်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ တဖြည်းဖြည်း နောက်ပိုင်းဝါကျဖွဲ့စည်းမှုတို့တွင် ချောမောပြေပြစ်သွားသည်ကို သတိပြုကြရပါလိမ့်မည်။ ဤသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ တတ်ပြီးသားကိုအခြေခံပြီး သင်ခန်းစာအသစ်ကို သင်ကြားရသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ယှဉ်မျှည်း သင်ခန်းစာတွင် အသတ်နှင့်ပတ်သက်သော သင်ခန်းစာကိုမတွေ့ရပါ။ ထိုနည်းတူ 'က' သတ်သင်ခန်းစာသင်ကြားနေစဉ် 'န'သတ်ဝေါဟာရများကိုမတွေ့ရပါ။ 'န'သတ်သင်ခန်းစာတွင် 'အ'သတ်သင်ခန်းစာဝေါဟာရများကိုမတွေ့ရပါ။ နောက်ဆုံး 'အ'သတ်သင်ခန်းစာတွင် သင်ကြားပြီးသား သင်ခန်းစာ၏ ဝေါဟာရအားလုံးကိုတွေ့ရမည်။ ဤသည်မှာ သင်ကြားမှုအားလုံး ပြီးမြောက်ခြင်း သဘောဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ဤစာအုပ်၏အရှေ့ပိုင်းဝါကျ ဖွဲ့စည်းမှုအနည်းငယ်ထောက်နေသည်ကို၎င်း၊ အသံထွက်ပုံ ပုံသေကားချပ် မလိုက်ရဘဲ တခြားဝေါဟာရများနှင့် တွဲသောအခါ၌၎င်း၊ ဝါကျကိုလိုက်၍၎င်း၊ အသံထွက်ကို လိုက်လျော်ညီတွေ့စွာ ပေးထားသဖြင့် ပုံသေမမှတ်ယူကြောင်းကို ပန်ကြားလိုပါသည်။

နမောတဿ ဘဂဝတော အရတတော သဗ္ဗာသမ္ဗုသဒ္ဓဿ

အခန်း (၁)

မွန်လူမျိုးနှင့်တကွ မည်သည့်လူမျိုးတွင်မဆို စကားကို ဦးစွာပြောဆိုကြပြီးနောက်မှ၊ စာပေသည် လိုက်ပါပေါ်ပေါက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း စကားပြီးမှ စာလာခြင်းဖြစ်သည်။ စာသည်လည်း အက္ခရာစာလုံးများဖြင့် သီကုံးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း တနည်းအားဖြင့် အက္ခရာစာလုံးများဖြင့် သီကုံးထားခြင်းကို စာဟုခေါ်သည်။

အက္ခရာ

အက္ခရာဟု ခေါ်ဆိုသည့် အဓိပ္ပါယ်မှာလည်း -

- ၁။ ပြောဆိုရေးသား၍ မကုန်ခမ်းနိုင်ခြင်း၊
- ၂။ ကြမ်းတမ်းခက်မာသော သဘောမရှိဘဲ နူးညံ့သိမ်မွေ့ပျော့ပြောင်းသည်ဖြစ်၍ အနက် ခြပ်ရှိသမျှကို ရည်ညွှန်းဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်းတို့နှင့် ပြည့်စုံသော အရည်အချင်း ရှိခြင်း ဖြစ်သည်။

သရများ

မွန်ဘာသာစကားကို လေ့လာရာ၌ မွန်အက္ခရာများဖြင့် သီကုံးထားသော မွန်စာသည် အခြားစာပေကဲ့သို့ပင် မွန်အက္ခရာများကို သရနှင့်ဗျည်းခွဲခြားထားပါသည်။ မွန်ဘာသာအားဖြင့် သရကို သရ ဟုပင်ထွက်ပြီး ဗျည်းကို (ဗျော) ဟုအသံထွက်ပါသည်။ သရ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ အခြားအက္ခရာတစ်လုံး၏ အကူအညီမယူဘဲ အသံဖြစ်အောင် ရွတ်ဆို၍ရသောကြောင့် (သို့မဟုတ်) ကိုယ်ပိုင်အသံရှိသောကြောင့် သရ ဟုခေါ်၏။

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် သရ (၁၂) လုံးရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရ	အ	အာ	ဣ	ဤ	ဥ	ဦ	ဇ	အဲ	ဪ	ဩ	အံ	အား
သင်္ကေတ	-	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင်လည်း သရ (၁၂) လုံးရှိပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မွန်သရ	အ	အာ	အု	အို	ဥ	ဦ	ဇ	အဲ	ဪ	ဩ	အံ	အား
အသံထွက်	အဲ	အဲ	အိ	အိ	အု	အု	အေ	အွာ	အို	အဲ(ဟ)	အော်(မ)	အဲ(ဟ)
သင်္ကေတ	-	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂

ဤစာအုပ်တွင် မွန်အသံများကို မြန်မာအက္ခရာဖြင့် ရေးပြထားရသည်မှာ မွန်အသံနှင့် ထပ်တူထပ်မျှ ရေးသားနိုင်စွမ်းမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဘာသာစကားတစ်ခု၏အသံကို အခြားဘာသာစကားတစ်ခု၏ အက္ခရာစာလုံးဖြင့် ရေးသားနိုင်စွမ်းမရှိသည်မှာ သဘာဝကျသော အချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာအုပ်တွင် မွန်အသံထွက်များကို မြန်မာစာဖြင့် ဖော်ပြသည်မှာ အနီးစပ်ဆုံး မွန်အသံရအောင် ရေးထားခြင်းဖြစ်၍ အသံမှန်မှန်ကန်ကန်ရအောင် ထပ်ခါတလဲလဲ လေ့ကျင့်ရမည်။ ထို့ကြောင့် အထက်ဖော်ပြပါမွန်သရ၏အသံကို မှန်ကန်အောင် အတန်တန် ယှဉ်တွဲလေ့ကျင့်ပါ။ အသံနှင့် သရစာလုံးလည်း မှတ်မိအောင်လေ့ကျင့်ပေးပါ။ သရအရေးအသားလည်း မှန်ကန်အောင် ရေးသားလေ့ကျင့်ပေးပါ။

လေ့ကျင့်မှု လွယ်ကူစေရန်အတွက် အောက်ပါမြန်မာနှင့် မွန်သရတို့၏ အရေးအသား ကွာခြားမှုတို့ကို ထပ်မံရှင်းပြပါမည်။

ပွန်မြန်မာသရတို့၏ အရေးအသားကွာခြားချက်

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရ	အ	အာ	အု	အို	ဥ	ဦ	ဇ	အဲ	ဪ	ဩ	အံ	အား
မွန်သရ	အ	အာ	အို	အို	ဥ	ဥ	ဇ	အဲ	ဩ	အံ	အံ	အား
တူ မတူ	✓	✓	×	×	✓	×	✓	✓	✓	×	✓	✓

မြန်မာသရများနှင့် မွန်သရများအရေးအသားကွာခြားချက်နှင့်ပတ်သက်၍ တူညီမှုတို့ကို ရှင်းပြရန်မလိုဘဲ အရေးအသားမတူညီသော အချက်များကို ရှင်းပြရန်သာလိုသည်။

၁။ မြန်မာ ကူ နှင့် မွန် ကို သရတို့သည် အထက်ပါဇယားတွင် သရအရေးအသား၌ မတူညီကြသော်လည်း သုံးနှုန်းသောအခါ၌ (လုံးကြီးတင်) ကိုပင် အတူတူအသုံးပြုကြသည်။ အရေးအသားလည်းတူညီသည်။

၂။ မြန်မာ ဤ နှင့် မွန် ကို သရတို့သည် အထက်ပါဇယားပြဆိုချက်၌လည်း မတူပါ။ သုံးနှုန်းရေး သားရာ၌လည်း မတူညီပါ။

မြန်မာတို့ ဤ သရသည် ရေးသားရာ၌ (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (--^၁) ကိုသုံးသည်။ မွန် ကို သရတွင်ကား (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (--^၁) ကိုမသုံးပဲ မွန်တို့သုံးသည်မှာ (=^၁)ပင်ဖြစ်သည်။ ဤအချက်သည် မြန်မာနှင့် လွန်စွာကွာခြားချက် တစ်ရပ်ပင်ဖြစ်သည်။ မွန်စာရှိ (လုံးကြီးတင် ဆံခပ်) (--^၁) သည် မသတ် (မ) ကိုဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ နောင်တွင် မွန်စာ၌ (လုံးကြီးတင်ဆံခပ်) (--^၁) ကိုတွေ့ပါက မ သတ်ဟုပင်မှတ်ပါလေ။

၃။ မြန်မာ ဥ နှင့် မွန် ဥ သရတို့သည် အထက်ဇယားဖြင့် ပြဆိုရာ၌သော်လည်းကောင်း သုံးနှုန်းရေးသားရာလည်းကောင်း (နှစ်ချောင်းငင်) (- ||) အတူတူပင်ဖြစ်သည်။

၄။ မြန်မာ ဩ နှင့် မွန် အ သရတို့ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အရေးအသား လုံးဝမတူပါ။ မြန်မာတွင် ရေးချရေးထိုး (၁-^၁) ကို ဆိုလိုသည်။ မွန်တွင် (=^၁) ရှေ့ပစ်ကိုသာ သုံးသည်။ လုံးဝ အသွင်မတူပါ။ မြန်မာ ဩ နှင့် သရကဲ့သို့ အရေးအသားမျိုးသည် မွန်တွင် က သတ် ကို ဆိုလိုပါသည်။ နောင်တွင် ၁-^၁ ဤကဲ့သို့တွေ့တိုင်း က သတ် (က်) သည်ဟုမှတ်ပါလေ။

၅။ မြန်မာ အား နှင့် မွန် အး သရတို့သည် လုံးဝအရေးအသားမတူပါ။ မွန်တွင် (း) ဝိသဇ္ဇနီမရှိပါ။ မွန်ရှိ (း) သည် ဟ သတ် (ဟ်) ကို ကိုယ်စားပြုပြီးရေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် ပိုမို၍လွယ်ကူစွာ မှတ်မိစေရန် မြန်မာသရ သင်္ကေတနှင့် မွန်သရသင်္ကေတ တို့၏ အရေးအသားကွာခြားမှုကို ထပ်မံယှဉ်ပြထားပါမည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရသင်္ကေတ	-	-၁	-၂	-၃	-၄	-၅	-၆	-၇	-၈	-၉	-၁၀	-၁၁
မွန်သရသင်္ကေတ	-	-၁	-၂	-၃	-၄	-၅	-၆	-၇	-၈	-၉	-၁၀	-၁၁
	✓	✓	✓	×	✓	✓	✓	✓	✓	×	✓	×

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံးတွင် မြန်မာသရအရေးအသားနှင့် မွန်သရအရေးအသား သုံးနှုန်းရာ၌ မတူညီသည်မှာ ဗယား အမှတ် (၄၊ ၁၀၊ ၁၂) တို့ (၃) လုံးသာ ကွာခြားသည်။ ဤကွာခြားချက်ကို မှတ်မိစေရန်နှင့် မွန်သရများအရေးအသား မှတ်မိစေရန် အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

မွန်သရအသံထွက်

မွန်သရအသံထွက်နှင့် မြန်မာသရအသံထွက်တို့ကို နှိုင်းယှဉ်သောအခါ မည်သည့်စကားလုံးများ အသံထွက်တူသည် မည်သည့်စကားလုံးများ အသံထွက်ကွာခြားသည်ကို ယှဉ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ မှတ်မိလွယ်ကူစေရန် အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
မြန်မာသရ	-	-၂	-၃	-၄	-၅	-၆	-၇	-၈	-၉	-၁၀	-၁၁	-၁၂
မွန်သရ	-	-၂	-၃	-၄	-၅	-၆	-၇	-၈	-၉	-၁၀	-၁၁	-၁၂
မွန်သရအသံထွက်	အဲ	အဲ	အိ	အိ	အု	အု	အော	အော	အို	အဲ(ယ)	အော်(မ)	အဲ(မ)
	x	x	✓	✓	✓	✓	✓	x	x	x	x	x

အထက်ပါဇယားကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် ဇယား (၃၊ ၄၊ ၅၊ ၆၊ ၇) ထိသည် မွန်သရအသံနှင့် မြန်မာသရသံတို့ ဆင်တူနေသော်လည်း ဇယား (၁၊ ၂ နှင့် ၈ မှ ၁၂) ထိသည် မွန်သရအသံနှင့် မြန်မာသရသံတို့ မတူညီပါ။

ဇယား (၁) မြန်မာသရ (-) နှင့် မွန်သရ (-) တို့သည် အရေးတူသော်လည်း မြန်မာအသံထွက်က (အ) ထွက်ပြီး၊ မွန်အသံထွက်က (အဲ) ထွက်ပါသည်။

ဇယား (၂) မြန်မာသရ (-၂) နှင့် မွန်သရ (-၂) တို့သည် အရေးတူသော်လည်း မြန်မာအသံထွက် (အာ) ထွက်ပြီး၊ မွန်အသံထွက်က (အဲ) အသံထွက်ပါသည်။

ဇယား (၈) မြန်မာ သရ (-၈) သည် မွန်သရနှင့် အရေးတူ၏။ မြန်မာတွင် (အဲ) အသံထွက်သော်လည်း မွန်တွင် (အော) အသံထွက်ပါသည်။

ဇယား (၉) မြန်မာသရ (-၉) သည် မွန်သရနှင့် အရေးအသားတူသည်။ မြန်မာ (-၉) သရ သည် (အော) အသံထွက်သော်လည်း မွန်တွင် အောင် (အို) အသံထွက်ပါသည်။

ဇယား (၁၀) မြန်မာသရ (၆) သည် မွန်သရနှင့် အရေးအသားလုံးဝမတူပါ။ မွန်တွင် (၁) ဟုရေးပါသည်။ မြန်မာတွင် (အော်) အသံထွက်သော်လည်း မွန်တွင် အောင်း (အဲယံ) အသံထွက်ပါသည်။

ဇယား (၁၁) မြန်မာသရ (၁) သည် မွန်သရနှင့် အရေးတူပါသည်။ သို့သော် မြန်မာတွင် (၁) သရသည် (အံ) အသံထွက်ပါသည်။ သို့သော် မွန် (၁) သည် အော် (မ) အသံထွက်ပါသည်။

ဇယား (၁၂) မြန်မာသရ (၁) နှင့် မွန်သရ (၁) သည် အရေးအသားမတူသကဲ့သို့ အသံလည်းမတူပါ။ မြန်မာ (၁) သည် (အား) အသံထွက်သော်လည်း မွန်သရ (၁) သည် အဲ(ဟ) အသံထွက်ပါသည်။

၎င်းတို့၏ ခြားနားချက်ကို သေချာစွာမှတ်ထားပြီး သရ၏ အရေးအသားနှင့် အသံတို့ကို မွန်ကန်အောင် အတန်တန်လေ့ကျင့်ကြပါ။

လေ့ကျင့်ခန်း

(က) အောက်ပါတို့ကိုမှန်လျှင် (✓)၊ မှားလျှင် (✗) ခြစ်ပေးပါ။

၁။ အက္ခရာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ပြောဆိုရေးသား ကုန်ခမ်းနိုင်ခြင်း။ ()

၂။ အက္ခရာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ကြမ်းတမ်းသော သဘောရှိခြင်း။ ()

၃။ အက္ခရာ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ နူးညံ့သိမ်မွေ့သော သဘောရှိခြင်း။ ()

၄။ အနက်ခြံရှိသမျှကို ပြည့်စုံစွာ မဖော်ညွှန်းနိုင်ခြင်း။ ()

၅။ သရ၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အသံရှိခြင်း။ ()

၆။ သရသည် အခြားအက္ခရာစာလုံး၏ အကူအညီရှိမှ အသံထွက်ခြင်း။ ()

၇။ မွန်သရသည် (၁၂) လုံးရှိသည်။ ()

(ခ) မွန်သရ အရေးလေ့ကျင့်နိုင်ရန် အောက်ပါတို့ကို မွန်အောင်ဖြည့်ပါ။

၁။ -- -- ()။ (-- --)

၂။ -- -- ()။ (-- --)

၃။ -- () -- ()။ (-- -- --)

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- (ဂ) မွန်သရ အသံထွက်မွန်ကန်ရန်အတွက် အောက်ပါတို့ကို လိုအပ်သောနေရာ၌ မွန်အောင်ဖြည့်စွက်ပါ။

၁။

၁	၂	၃	၄
--	--၁	၀	၀
အဲ		အိ	အိ

(အဲ၊ အဲ)

၂။

၅	၆	၇	၈
၁၂	၁၂	၁၁	၁
အု	အု	အော	

(အဲ၊ အော)

၃။

၉	၁၀	၁၁	၁၂
၁၁	၁	၁	၁

အို၊ အော်(မ) အဲ (ဟ)၊
အော် (မ)

၄။

၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
--	--၁	--၀	--၀	--၁	--၁	၁၁	၁	၁၁	၁	၁	၁

အဲ၊ အိ၊ အဲ၊ အယ်(ယ)၊ အဲဟ၊ အော၊ အို၊ အော်(မ)၊ အု၊ အု၊ အိ၊ အော။

အခန်း (၂)

ဗျည်း၊ ဗျဉ်၊ ဗျာ (န)

အထက်သင်ခန်းစာတွင် သရအကြောင်းကို ရှင်းပြခဲ့ပြီးနောက် သရနှင့် ယှဉ်လျက်ရှိသော ဗျည်းအကြောင်းကို ဆက်လက်လေ့လာရပါမည်။ ဗျည်း၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ သရနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်။ သရသည် ကိုယ်ပိုင်အသံရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဗျည်းတွင် ကိုယ်ပိုင်အသံမရှိခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ပါးစပ်၌ တစ်ခုနှင့် ထိခိုက်မိမှ အသံဖြစ်ရသော အက္ခရာဟု ဆိုသည်။

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် အ အပါအဝင် က မှ အ အထိ (၃၃) လုံးသည် ဗျည်းများဖြစ်သည်။ ဤတွင် တစ်ခုမေးစရာရှိသည်မှာ (က၊ ခ၊ ဂ မှ အ) အထိသည် သူတို့၏ အက္ခရာစကားလုံး အသံနှင့် အတူရှိကြပါသည်။ ဗျည်းဆိုလျှင် ကိုယ်ပိုင်အသံမရှိဟု အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုထားရာမှ ဤ က မှ အ အထိ ဗျည်း (၃၃) လုံးသည် အဘယ်ကြောင့် အသံထွက်ရပါသနည်းဟု မေးစရာရှိပါသည်။ ဤအမေးကို ရှင်းပြရမည်မှာ ဤ က မှ အ အထိ ဗျည်း (၃၃) လုံးတွင် ဗျည်းတစ်လုံးစီတွင် အ သရပါဝင်နေသောကြောင့် ဗျည်းတိုင်းသည် အသံထွက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဗျည်းတိုင်းနှင့် ယှဉ်တွဲထားသောသရကို မြှုပ်ထားသဖြင့် မမြင်ရသောကြောင့် ဟုသာ ရှင်းရပါမည်။

ဤနေရာတွင် ဥပမာတစ်ခုကို ပြရမည်ဆိုလျှင် အတန်းငယ်ငယ်မူလတန်းအရွယ်၌ အပိုင်းဂဏန်းကို သင်ကြားကြသောအခါ၊ ကိန်းပြည့်၏အောက်ပိုင်းတွင် အမြဲတမ်း အပိုင်းဂဏန်း (၁) ထားသည့် သဘောဖြစ်သည်။ ထိုအောက်ခြေအပိုင်းဂဏန်း (၁) ကိုမမြင်သောကြောင့် ကိန်းပြည့်အနေနှင့် မြင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် က မှ အ အထိ (၃၃) လုံးသော ဗျည်းတို့သည် အ သရ နှင့်တွဲထားပြီးသားဖြစ်သော ကိန်းပြည့်ကဲ့သို့ ဗျည်းများဟု ဆိုပါသည်။

မွန်ဘာသာသင်ပုန်းကြီးတွင် အ အပါအဝင် ဗျည်း (၃၅) လုံးပါရှိသည်။ မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် ဗျည်း (၃၃) လုံးရှိသည်။ မွန်ဗျည်းသည် မြန်မာဗျည်းထက် (၂) လုံးပိုပါသည်။ ၎င်းတို့မှာ စ နှင့် မွ တို့ ဖြစ်သည်။ ကျန် (၃၃) လုံးတို့မှာ အရေးအသားတူညီသည်။ အရေးအသား တူညီသည်ဟုဆိုစေကာမူ မြန်မာတို့၏ စ၊ သည် မွန်တို့အဖို့ ဇ၊ ဟုရေးပါသည်။ မြန်မာတွင် 'င' ကို ဤသို့ရေးသော်လည်း မွန်ဗျည်းတွင် င ကို 'င' ဟု 'င' ၏ အောက်တွင် 'ရ' အငယ်စား ထည့်ရသည်။ ပိုမို၍ လွယ်ကူစွာ မြင်သာစေရန် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးဗျည်းနှင့် မွန်သင်ပုန်းကြီးဗျည်းတို့၏ အရေးအသားကို ယှဉ်ပြထားသည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန် မြန်မာ ဗျည်းယှဉ်ပြဇယား

မြန်မာ	က	ခ	ဂ	ဃ	င
မွန်	က	ခ	ဂ	ဃ	င
မြန်မာ	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
မွန်	စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
မြန်မာ	ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
မွန်	ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
မြန်မာ	တ	ထ	ဒ	ဓ	န
မွန်	တ	ထ	ဒ	ဓ	န
မြန်မာ	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
မွန်	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
မြန်မာ	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
မွန်	ယ	ရ	လ	ဝ	သ
မြန်မာ	ဟ	ဇ		အ	
မွန်	ဟ	ဇ	ဓ	အ	ဍ

မွန်ဗျည်း (၃၅) လုံးတွင် ၄ နှင့် ဖျ (၂) လုံးသည် မြန်မာဗျည်း ၄ နှင့် ဖျ အရေးအသားမတူပါ။ ထို့ပြင်ပိုလာသော စ နှင့် မွ သည်လည်း အရေးအသားမတူပါ။ မြန်မာဗျည်းတို့ ဖျ သည် မွန် ဖျ ဟု ရေးပါသည်။ မြန်မာ ၄ သည် မွန် ၄ ရေးသည်။ မွန် စ သည် ဝလုံးအတွင်း၌ ဝလုံး အသေးလေးထပ်သည့်သဘော (စ) ပင်ဖြစ်သည်။ သုည နှစ်ထပ်ပင်ဖြစ်သည်။ အရွယ်ကွာခြားလွန်းသဖြင့် အစက်ချသည်ဟုထင်ရသည်။

ထို့ပြင် မွ မှာလည်း ရိုးရိုး မြန်မာစာရှိ မှ ကဲ့သို့မဟုတ်ပါ။ မွန်အဆွဲသည် ဟထိုး (၂) မဟုတ်ပါ။ အဆွဲသည် အပေါ်ပိုင်းအတွင်းဘက်ကွေးနေခြင်းဖြစ်ရမည်။ (မွ)။

မွန်ဗျည်း (၃၅) လုံး

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဇျ	ည
ဋ	ဌ	ဍ	ဎ	ဏ
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
ဟ	ဠ	ေ	အ	မျ

မြန်မာဗျည်းအသံထွက်နှင့် မွန်ဗျည်းအသံထွက်ပုံ

မြန်မာဗျည်းအသံထွက်ပုံ

မြန်မာဗျည်း (၃၃) လုံးတို့အသံထွက်ရာ၌ သင်ပုန်းကြီးကို စတင်သင်ကြားသော သူငယ်တန်း ကျောင်းသားတို့၏ ဗျည်းနှင့်ပတ်သက်၍ အသံထွက်ပုံကို ဦးစွာ ရှင်းပြရမည်။ သူငယ်တန်း မြန်မာသင်ပုန်းကြီးသင်ရာ၌ မြန်မာဗျည်းတို့၏ အက္ခရာတစ်လုံးစီ၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ အသံ

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ထွက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဥပမာ က - ကကြီး၊ ခ - ခခွေး၊ ဂ - ဂငယ် ဟုအသံထွက်ပါသည်။ ဤအသံထွက်ကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အက္ခရာဗျည်း၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ အသံထွက်နေသောကြောင့် အသံတူသော မြန်မာဗျည်းတို့သည် များစွာရှိပါသည်။

၎င်းတို့မှာ ဂ = ဃ၊ ဇ = ဈ၊ ဋ = တ၊ ဌ = ထ၊ ဍ = ဖ၊ ဒ = ဓ၊ က = န၊ ဝ = ဘ၊ ယ = ရ၊ လ = ဌ တို့ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာဗျည်း (၃၃) လုံးရှိသည့်အနက် အသံတူဗျည်း (၂၀) လုံး (၁၀) စုံရှိနေသဖြင့် အသံမတူသည်မှာ (၁၃) လုံးသာကျန်တော့သည်။ ထို့ကြောင့်လည်း မြန်မာစာတွင် အသံတူဗျည်းများကို ရေးသားရာ၌ အသုံးနည်းပါးသည်ကိုတွေ့ရသည်။

မွန်ဗျည်းအသံထွက်ပုံ

မွန်ဗျည်းများကို လေ့လာသောအခါ အထက်ပါ မြန်မာဗျည်းကဲ့သို့ သင်ပုန်းကြီးကို ရှေးဦးစွာ သင်ကြားရာ၌ ဗျည်းအက္ခရာတလုံးချင်း၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ အသံမထွက်ရပါ။ အက္ခရာတစ်လုံးအတွက် အသံတစ်ခုသာထွက်ရပါမည်။ ဥပမာ က - က သာအသံထွက်ရမည်။ ခ = ခ သာအသံထွက်ရမည်။ မြန်မာကဲ့သို့ ကကြီး၊ ခခွေး ဟုအသံမထွက်ရပါ။ ထို့ကြောင့်လည်း မွန်ဗျည်းများတွင် အသံတူဗျည်းသည် ရှားပါးလှသည်။ ဋ = တ၊ ဌ = ထ သာ အသံတူဗျည်းရှိသည်။ ထို့ကြောင့် မွန်ဗျည်းများသည် အသံတူဗျည်းနည်းသဖြင့် ဗျည်းတစ်လုံးအသံတစ်မျိုးထွက်သောကြောင့် မွန်စာ၌ ဗျည်းစုံကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ ဤအချက်သည် မြန်မာသင်ပုန်းကြီးနှင့် ကြီးစွာကွာခြားချက်တစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် မွန်ဗျည်းများကို ရှေးဦးသင်စ ရွက်ဆိုရာ၌ ဗျည်းအက္ခရာတလုံး၏ သဏ္ဌာန်ကိုလိုက်၍ မဆိုရဘဲ ကိုယ်ပိုင်အသံစုံရှိသောကြောင့် ဟုဆိုရမည်။ ပိုမို၍ ရှင်းလင်းလွယ်ကူစေရန်အတွက် အောက်တွင် မြန်မာနှင့်မွန်ဗျည်းတို့၏ အသံထွက်ကို ယှဉ်၍ပြဆိုထားပါသည်။

မြန်မာဗျည်းအသံထွက်နှင့် မွန်ဗျည်းအသံထွက်နှိုင်းယှဉ်ချက်

စဉ်	မြန်မာဗျည်း	အသံထွက်	မွန်ဗျည်း	အသံထွက်
၁။	က	က ကြီး	က	က
၂။	ခ	ခ ခွေး	ခ	ခ
၃။	ဂ	ဂ ငယ်	ဂ	ဂ
၄။	ဃ	ဂ ကြီး	ဃ	ခဲ

၅။	င	င	င	ငဲ
၆။	စ	စ လုံး	စ	ကျ
၇။	ဆ	ဆ လိမ်	ဆ	ချ
၈။	ဇ	ဇ ကွဲ	ဇ	ညှ
၉။	ဈ	ဇ မျှင်ဆွဲ	ဈ	ချဲ့
၁၀။	ည	ည	ည	ညှဲ
၁၁။	ဋ	တ တလင်းချိတ်	ဋ	ဋ
၁၂။	ဌ	ထ ဝမ်းဘဲ	ဌ	ဌ
၁၃။	ဍ	ဍ ရင်ကောက်	ဍ	တာ
၁၄။	ဎ	ဍ ရင်မုတ်	ဎ	ထဲ
၁၅။	ဏ	န ကြီး	ဏ	ဏ
၁၆။	တ	တ ဝမ်းပူ	တ	တ
၁၇။	ထ	ထ ဆင်ထူး	ထ	ထ
၁၈။	ဒ	ဒ ခွေး	ဒ	ဒဲ
၁၉။	ဓ	ဒ အောက်ချိုင့်	ဓ	ထဲ
၂၀။	န	န ငယ်	န	နဲ
၂၁။	ပ	ပ စောင့်	ပ	ပ
၂၂။	ဖ	ဖ ထုပ်	ဖ	ဖဲ
၂၃။	ဗ	ဗ ထက်ချိုင့်	ဗ	ဗဲ
၂၄။	ဘ	ဗ ခုန်း	ဘ	ဘဲ
၂၅။	မ	မ	မ	မဲ
၂၆။	ယ	ယ ပက်လက်	ယ	ယဲ
၂၇။	ရ	ရ ကောက်	ရ	ရဲ
၂၈။	လ	လ	လ	လဲ
၂၉။	ဝ	ဝ	ဝ	ဝဲ

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၃၀။	သ	သ	သ	စ
၃၁။	ဟ	ဟ	ဟ	ဟ
၃၂။	ဠ	လ ကြီး	ဠ	ဠ
၃၃။	အ	အ	စ	ဝ
၃၄။			အ	အ
၃၅။			ဗ	ဗ

မွန်သင်ပုန်းကြီး ဗျည်းနှင့်အသံထွက်

ဗျည်း အသံထွက်	က က	ခ ခ	ဂ ဂဲ	ဃ ဃဲ	င ငဲ
ဗျည်း အသံထွက်	စ ကျ	ဆ ချ	ဇ ဂျဲ	ဋ ချဲ	ည ညဲ
ဗျည်း အသံထွက်	ဋ ဋ	ဌ ဌ	ဍ တံ့	ဎ ထဲ	ဏ ဏ
ဗျည်း အသံထွက်	တ တ	ထ ထ	ဒ ဒ	ဓ ဓ	န နဲ
ဗျည်း အသံထွက်	ပ ပ	ဖ ဖ	ဗ ဗဲ	ဘ ဗဲ	မ မဲ
ဗျည်း အသံထွက်	ယ ယဲ	ရ ရဲ	လ လဲ	ဝ ဝဲ	သ စ
ဗျည်း အသံထွက်	ဟ ဟ	ဠ ဠ	စ ပ	အ အ	ဗ ဗ

မွန်ဗျည်းများ၏ အသံထွက်နှင့်ပတ်သက်၍ အနည်းငယ်ထပ်မံရှင်းပြရန် လိုပါသေးသည်။

ယ - အသံသည် ခ နှင့် ဂ အကြားတွင်၎င်း

ဇ - အသံသည် ဇ နှင့် ဈ အကြားတွင်၎င်း

ပ - အသံသည် ထ နှင့် ဖ အကြားတွင်၎င်း

မ - အသံသည် ထ နှင့် ဓ အကြားတွင်၎င်း

ဘ - အသံသည် ဖ နှင့် ဘ အကြားတွင်၎င်း အသီးသီးရှိကြသည်။

ချ - ချ အသံကိုရွတ်ဆိုရာ၌လျှာကို အတွင်းဘက်သွားဖုံးတွင်အသာထိပြီး ဋ ဟု ရွတ်ဆိုလျှင် ချ အသံရမည်။

ရ - အသံကိုလျှာလိပ်ပြီး ရဲ့ ဟုရွတ်ဆိုရမည်။

ဝ - အသံကိုရအောင် အထက်နှုတ်ခမ်းနှင့် အောက်နှုတ်ခမ်းကို ပ စေါက်အကွရာ ရွတ်ဆို သကဲ့သို့ အသံမပြင်းစေဘဲ အနည်းငယ်အောက်နှုတ်ခမ်းများကို နောက်သို့မသိမသာ တွန့်ဆုတ်ပြီး ပ ဟုရွတ်ဆိုရမည်။

မြ - အသံကို ဓ အကွရာရွတ်ဆိုသကဲ့သို့ နှုတ်ခမ်းအနေအထား ထားပြီး ဝဲ ဟုရွတ်ဆို ရမည်။

အသံပေါ့ဗျည်း အသံလေးဗျည်း

မွန်ဗျည်းများသည် သရနှင့်တွဲ၍ အသံထွက်ဆိုရသည်ဟု ဆိုခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤတွင် မွန်ဗျည်း (၃၅) လုံးတွင် အသံလေးဗျည်း အသံပေါ့ဗျည်းဟု ခွဲခြားထားပြန်သည်။ အသံပေါ့ ဗျည်းများကို ပဌမဗျည်းစုဟူ၍ ခေါ်ဝေါ်ကြသည်။ အသံပေါ့ဗျည်း ပဌမဗျည်းအုပ်စု တွင် (၁၇) လုံးရှိပြီး။ အသံလေးဗျည်း ဒုတိယဗျည်းအုပ်စုတွင် (၁၈) လုံးပါဝင်သည်။ အသံပေါ့ဗျည်း၊ အသံလေးဗျည်းဆိုသည်မှာ အသံ၏ထွက်ပေါ်လာရာကို အလေးအပေါ့ခွဲခြားခြင်းဖြစ်သည်။ အနည်းငယ်အားစိုက်ပြီး ပြင်းပြင်းရွတ်ဆိုခြင်းကို အသံလေးဗျည်းဖြစ်သည်။ ပေါ့ပေါ့ပါးပါးပင် ရွတ်ဆိုခြင်းကို အသံပေါ့ဗျည်းဟုဆိုသည်။ ပိုမို၍ ရှင်းလင်းစေရန် အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် အသံလေး ဗျည်းတို့၏ ဇယားကို အောက်တွင် ခွဲခြားကြည့်နိုင်သည်။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အသံပေါ့ဗျည်း (၁၇) လုံး

က	ခ	-	-	-
စ	ဆ	-	-	-
ဋ	ဌ	ဍ	-	ဏ
တ	ထ	-	-	-
ပ	ဖ	-	-	-
-	-	-	-	သ
ဟ	ဠ	ဢ	အ	-

အသံလေးဗျည်း (၁၈) လုံး

-	-	ဂ	ဃ	င
-	-	ဇ	ဈ	ည
-	-	-	ဗ	-
-	-	ဒ	ဓ	န
-	-	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	-
-	-	-	-	မြ

အသံလေးဗျည်းများကို စာလုံးအနက်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အသံပေါ့ဗျည်းများကို စာလုံးအပါးဖြင့်လည်းကောင်း ထပ်မံဖော်ပြပါမည်။

က	ခ	ဂ	ဃ	င
စ	ဆ	ဇ	ဈ	ည
ဋ	ဌ	ဍ	ဗ	ဏ
တ	ထ	ဒ	ဓ	န
ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ
ယ	ရ	လ	ဝ	သ
ဟ	ဠ	ဢ	အ	မြ

အချို့ဗျည်းများသည် သုံးနှုံးသော စကားလုံးပေါ်တွင် မူတည်၍ အသံပြောင်းလဲသည် လည်းရှိသည်။ ဥပမာ -

‘စ’ သည် သာမန်အားဖြင့် ကျ ဟုအသံထွက်သော်လည်း စားသည်ဟူသော အသုံးအ နှုံးကို သုံးသောအခါ ကျင့် (အ) ဟုအသံထွက်သည်။ ထိုနည်းတူ ‘ရ’ ကိုအဆုံးသတ်သော စကားလုံးတွင် သုံးသောအခါ ရဲ့ အသံမထွက်ပဲ ရ သို့ပင် ပြောင်း၏။

သင်ခန်းစာ (၁)

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
က	က	ငါး
ခ	ခ	ခစားသည်။
စ	ကျင့် (အ)၊ ကျ	စားသည်၊ စတင်သည်။
ဆ	ချ	(ဤ) မျှသာ
န	နဲ့	တောင်း၊ ပလုံး
ပ	ပ	ပြုလုပ်သည်
ဘ	ဖဲ	ခြောက်လှန့်သည်
မ	မဲ့	အဖ၊ မျိုးရိုး

သင်ခန်းစာ (၂)

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
ကဝ	ကဝ	လင်းနို့
ခစ	ခကျင့်	ခစားသည်
ခဏ	ခဏ	ခေတ္တ၊ ခဏ
ဂတ	ဂဲတ	ရှေ့မှောက်
ဂဝ	ဂဲဝဲ	ရှက်သည်
ဒဗ	ဒဲဒဲ	တွေ့ဆုံသည်
ဇလ	ဇလဲ့	ဆူး
တလ	တလ	အရှင်သခင်
ထစ	ထပ	မသည်
ဒည	ဒဲညဲ	နှောင့်နှေးသည်
နက	နဲ့က	ငါးတောင်း
ဗက	ဗဲက	ပေါက်ပေါက်
ဗဒ	ဗဲဒဲ	မှီထားသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ဗတ	ဗဲတ	အမြီး
ဘဝ	ဖဲဝဲ	ဘဝ
ပသ	ပစ	နံဆော်သည်
မသ	မဲစ	ဆွေမျိုး
လဇ	လဲဂျဲ	နှောက်နှေးသည်

သင်ခန်းစာ (၃)

ခစမ	ခကျင့်မဲ	ဖခင်ကိုခစားသည်
ဂတန	ဂဲတနဲ	တောင်းအရှေ့
စဗက	ကျင့်ဗဲက	ပေါက်ပေါက်စားသည်
ပဌမ	ပဌမ	ပဌမ
ဗတက	ဗဲတက	ငါးအမြီး
ဘပဠ	ဗဲပလ	ခြောက်လှန့်သည်
ဘဝက	ဗဲဝဲက	ငါးဘဝ

သင်ခန်းစာ (၄)

ကစဗက	ကကျင့်ဗဲက	ငါးပေါက်ပေါက်စားသည်
ခစမသ	ခကျင့်မဲစ	ဆွေမျိုးကိုခစားသည်
ဒဗမသ	ဒဲဗဲမဲစ	ဆွေမျိုးကိုတွေ့သည်
ထစနက	ထပနဲက	ငါးတောင်းကိုမသည်
ဘဝဂတ	ဖဲဝဲဂဲတ	ရှေးဘဝ

လေ့ကျင့်ခန်း

က။ အောက်ပါတို့ကို မွန်လျှင် (✓)၊ မွားလျှင် (✗) ခြစ်ပေးပါ။

- ၁။ ဗျည်း၏ အဓိပ္ပါယ်မှာ ကိုယ်ပိုင်အသံရှိသည်။ ()
- ၂။ မွန်ဗျည်း စုစုပေါင်းမှာ (၃၃) လုံး သာရှိသည်။ ()
- ၃။ ဗျည်းတိုင်းတွင် (အ) သရပါဝင်ကြသည်။ ()
- ၄။ မြန်မာဗျည်း ၁ ကဲ့သို့ မွန်ဗျည်းကိုလည်း ရေးရသည်။ ()
- ၅။ မြန်မာဗျည်း ၅ ကဲ့သို့ မွန်ဗျည်းကိုလည်း ရေးရသည်။ ()

ခ။ အောက်ပါမွန်ဗျည်းတို့ကို ကွက်လပ်တွင် မှန်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။

၁။ က ခ ဂ ဃ --- (င၊ ငှ)

၂။ စ ဆ ဇ --- ည (ဈ၊ ဍ)

၃။ ဟ ဋ --- အ --- (ဝ၊ မ္မ၊ မှ၊ စ)

ဂ။ အောက်ပါကွက်လပ်တွင် မွန်ဗျည်းအသံမှန်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။

၁။ က ခ ဂ ဃ ငှ (ဝဲ၊ ဝဲ၊ က၊ ဝဲ၊ ဝဲ)

--- --- --- --- ---

၂။ စ ဆ ဇ ဈ ည (ခဲ၊ ကျ၊ ဂဲ၊ ညဲ၊ ချ)

--- --- --- --- ---

၃။ န ဋ ဍ ပ ဏ (ထဲ၊ ဌ၊ တဲ၊ ဏ၊ န)

--- --- --- --- ---

၄။ တ ထ ဒ ဓ န (ဒဲ၊ ထ၊ ထဲ၊ နဲ၊ တ)

--- --- --- --- ---

၅။ ပ ဖ ဖ ဘ မ (ဖ၊ ဝဲ၊ ပ၊ ဝဲ၊ ဝဲ)

--- --- --- --- ---

၆။ ယ ရ လ ဝ သ (လဲ၊ ယ၊ ဝဲ၊ စ၊ ရ)

--- --- --- --- ---

၇။ ဟ ဋ ဓ အ မ္မ (အ၊ ပ၊ ဝဲ၊ ဌ၊ ဟ)

--- --- --- --- ---

ဃ။ အောက်ပါတို့ကို မှန်လျှင် (✓)၊ မှားလျှင် (x) ခြိစ်ပေးပါ။

၁။ ငှ ဗျည်းသည် အသံပေါ့ဗျည်း ()

၂။ က နှင့် ခ သည် အသံလေးဗျည်း ()

၃။ ဈ သည် အသံလေးဗျည်း ()

၄။ ဂ ဃ သည် အသံလေးဗျည်း ()

၁၁ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၅။	စ ဆ သည် အသံပေါ်သည်။	()
၆။	ည ပ သည် အသံလေးသည်။	()
၇။	ဇ ဌ သည် အသံလေးသည်။	()
၈။	ဒ ဓ သည် အသံလေးသည်။	()
၉။	ဍ ဎ တ ထ သည် အသံလေးသည်။	()
၁၀။	တ ထ သည် အသံပေါ်သည်။	()
၁၁။	ဒ ဓ န သည် အသံလေးသည်။	()
၁၂။	ပ ဖ သည် အသံလေးသည်။	()
၁၃။	ဗ ဘ မ သည် အသံပေါ်သည်။	()
၁၄။	ယ ရ သည် အသံလေးသည်။	()
၁၅။	သ သည် အသံပေါ်သည်။	()
၁၆။	လ ဝ သည် အသံပေါ်သည်။	()
၁၇။	တ ဌ သည် အသံပေါ်သည်။	()
၁၈။	စ အ သည် အသံလေးသည်။	()
၁၉။	မွ သည် အသံလေးသည်။	()

၁။ အောက်ပါဝါကျရှိ မွန်စကားလုံးများကို ဆီလျော်အောင် ဖြည့်ပေးပါ။

၁။	ခ	---	မ	သ
၂။	ဒ	ဗ	---	သ
၃။	ဘ	ဝ	---	တ
၄။	ထ	---	န	---
၅။	---	စ	ဗ	---

အခန်း (၃)

ဗျဉ်ပင်ကိုသို့
သရဖူဗျဉ်းတွဲပက်ခြင်း

အထက်ပါ သင်္ခန်းစာများတွင် သရအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗျဉ်းအကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ အတော်အတန် တင်ပြထားပြီးဖြစ်၍ အတန်တန် လေ့ကျင့်ထားခြင်းဖြင့် နားလည်ကြလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုဆက်၍ ဗျဉ်းနှင့် သရတို့ကို တွဲဖက်၍ ပေါင်းပြရန်အတွက် သင်္ခန်းစာအသစ်တစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ အမှန်တကယ်အားဖြင့် ဗျဉ်းတို့သည် သရအက္ခရာနှင့် ယှဉ်၍ မပြနိုင်ဘဲ သရသင်္ကေတတို့ဖြင့်သာ ဖော်ပြရပါမည်။

ဤသင်္ခန်းစာတွင်လည်း မြန်မာဗျဉ်းသရယှဉ်တွဲမှုကို ဦးစွာရှင်းပြပြီး ၎င်းနှင့်ယှဉ်၍ မွန်ဗျဉ်းသရ တွဲဖက်မှုအကြောင်းကို ပြဆိုထားခြင်းဖြင့် ပိုမို၍ လွယ်ကူမည်ဟု ယူဆရပါသည်။

မြန်မာသင်ပုန်းကြီး ဗျဉ်းသရယှဉ်ပြမှုကို အောက်ပါဇယားတွင် ကြည့်နိုင်သည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
သင်္ကေတ	-	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
ကဗျဉ်း	က	ကာ	ကိ	ကီ	ကု	ကူ	ကေ	ကဲ	ကော	ကော်	ကံ	ကါး
ခဗျဉ်း	ခ	ခါ	ခိ	ခီ	ခု	ခူ	ခေ	ခဲ	ခေါ	ခေါ်	ခံ	ခါး
စဗျဉ်း	စ	စာ	စိ	စီ	စု	စူ	စေ	စဲ	စေါ	စေါ်	စံ	စါး

အထက်မြန်မာသင်ပုန်းကြီး ဗျဉ်းသရယှဉ်တွဲမှုကို ကြည့်ခြင်းဖြင့် အောက်တွင် မွန်ဗျဉ်းသရယှဉ်နည်းများကို လွယ်ကူစွာလေ့လာနိုင်သည်။ ဤသို့ မလေ့လာမီ ကြိုတင်၍ သိရှိထားရန်မှာ မွန်သရတို့၏ အသံထွက်များကို ပြီးခဲ့သောသင်္ခန်းစာတွင် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်၍ ကောင်းမွန်စွာ မှတ်မိကြမည်ဟု ယူဆပါသည်။ ဤတွင် မွန်ဗျဉ်းနှင့် မွန်သရတို့၏ ယှဉ်တွဲသော အခါ ပိုမို၍ လွယ်ကူသွားမည်။ ဤနေရာတွင် ထပ်မံရှင်းပြရမည်မှာ အထက်ပါသင်္ခန်းစာ (၁) တွင် ဖော်ပြထားသော သရသံသည် အသံလေးဗျဉ်းအတွက် သရသံများဖြစ်သည်။ ပို၍ မှတ်မိစေရန် အောက်ပါဇယားဖြင့် ပြန်ပြထားပါသည်။

 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
သင်္ကေတ	-	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
အသံလေး	အဲ	အဲ	အိ	အိ	အု	အု	အေ	အွာ	အို	အဲ	အော်	အဲ

(ယ) (မ) (ဟ)

အထက်ပါ သရသံဇယားသည် ယခင်က ပြဆိုထားပြီးသားဖြစ်သည်။ ဤနေရာတွင် တချက်မှတ်ထားရန်မှာ ဤသရသံများသည် အသံလေးဗျည်းနှင့် ပေါင်းသောအခါ ထွက်ဆိုရမည့်အသံဖြစ်သည်ဟု မှတ်ဆိုထားရမည်။

ထို့ကြောင့် အောက်ပါဇယားကိုကြည့်ခြင်းဖြင့် သရသံနှင့် အသံလေးဗျည်းတို့၏ ပေါင်းစပ်မှုကို လေ့လာနိုင်သည်။

သရနှင့် အသံလေးဗျည်း ယှဉ်တွဲမှု

သင်္ကေတ	-	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
အသံထွက်	အဲ	အဲ	အိ	အိ	အု	အု	အေ	အွာ	အို	အဲ	အော်	အဲ

(ယ) (မ) (ဟ)

ဂဗျည်း	ဂ	ဂါ	ဂိ	ဂီ	ဂု	ဂူ	ဂေ	ဂဲ	ဂေါ	ဂံ	ဂံ	ဂး
အသံထွက်	ဂဲ	ဂါ	ဂိ	ဂီ	ဂု	ဂူ	ဂေ	ဂါ	ဂိ	ဂဲ	ဂေါ	ဂဲ

(ယ) (မ) (ဟ)

ငဗျည်း	င	ငါ	ငိ	ငီ	ငု	ငူ	ငေ	ငဲ	ငေါ	ငံ	ငံ	ငး
အသံထွက်	ငဲ	ငါ	ငိ	ငီ	ငု	ငူ	ငေ	ငါ	ငိ	ငဲ	ငေါ	ငဲ

(ယ) (မ) (ဟ)

ညဗျည်း	ည	ညာ	ညိ	ညီ	ညု	ညူ	ညေ	ညဲ	ညေါ	ညံ	ညံ	ညး
အသံထွက်	ညဲ	ညဲ	ညိ	ညီ	ညု	ညူ	ညေ	ညာ	ညါ	ညဲ	ညော်	ညဲ

(ယ) (မ) (ဟ)

နဗျည်း န နာ နိ နီ န နူ နေ နဲ နော န နံ နး
 အသံထွက် နဲ နဲ နိ နီ န နူ နေ နာ နိ နဲ နော် နဲ
 (ယ) (မ) (ဟ)

အထက်ပါ ပေးထားသော အသံလေးဗျည်းနှင့် သရတို့ ပေါင်းစပ်ခြင်းသည် နမူနာ
 မျှသာဖြစ်၍ ကျန်သောအသံလေးဗျည်းများကိုလည်း ဤအတိုင်းဆက်၍ လေ့လာနိုင်သည်။

၂။ အသံပေါ့ဗျည်းနှင့်သရတို့ယှဉ်တွဲခြင်း

ယခု သင်္ခန်းစာအသစ်အနေဖြင့် လေ့လာသူများ မှတ်သားရန် အချက်တချက်ကို
 တင်ပြပါမည်။ ၎င်းတို့မှာ အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် သရတို့ ပေါင်းစပ်ရာတွင် ပေါင်းစပ်နိုင်ရန်အတွက်
 သရသံသည် တမျိုးတမည် ဖြစ်သွားမည်။ ထို့ကြောင့် အသံပေါ့ဗျည်းအတွက် ပေါင်းရန် သရသံ
 တမျိုးကို ဤနေရာတွင် တင်ပြပါမည်။ ထို့ကြောင့် စာရွှသူများသည်ဤနေရာတွင်

၁။ အသံလေးဗျည်းအတွက် သရသံတမျိုး

၂။ အသံပေါ့ဗျည်းအတွက် သရသံတမျိုး ပေါင်းနှစ်မျိုးရှိမည်။

၁။ အသံလေးဗျည်းအတွက် သရသံနှင့် အသံလေးဗျည်းတို့၏ ယှဉ်တွဲမှုကို အထက်
 တွင် ရှင်းပြထားပြီး ဖြစ်သည်။

၂။ ယခုအသံပေါ့ဗျည်းအတွက် သရသံတမျိုးကို ယခုမှ အဘယ်ကြောင့် ဖော်ပြ
 ရသနည်းဆိုသော် သရသင်္ခန်းစာသည် ဦးဆုံးလာသည်ဖြစ်၍ ထိုသရသံကို ၂ မျိုးရှိသည်ဟု
 စတင် သင်ကြားလျှင် လေ့လာသူများနားရှုပ်၊ မျက်စိရှုပ်ကုန်ကြမည်။ ထို့ကြောင့် မြန်မာ့သင်ပုန်း
 ကြီးသရနှင့် (၅) လုံးမျှ တူညီသော မွန်သရအသံလေးဗျည်းအစုကို သင်ကြားပေးခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။

အကယ်၍ အသံပေါ့ဗျည်းအတွက်ရော အသံလေးဗျည်းအတွက်ရော သရအသံ
 နှစ်မျိုးကို တပြိုင်နက်တည်း သင်ကြားပါက စာသင်သားအဖို့ သင်သင်ခြင်း အခက်ခဲနှင့်
 တွေ့သဖြင့် တွေ့တွေ့ခြင်း ဆောက်နှင့်ထွင်းသည့်ပမာ ဖြစ်သွားမည်။ လွယ်ကူရာမှ စတင်ပြီး

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

နားလည်မှ တတ်မြောက်ရာသို့၎င်း တတ်မြောက်ခြင်းတွင် လွယ်ရာမှခက်ရာသို့ ဆက်လက် သင်သွားရန် အတွက်ဖြစ်၏။

ထို့ကြောင့် မြန်မာသရနှင့် အသံတူနည်းသော မွန်အသံပေါ့ဗျည်းသရသံကို ယခုမှ တင်ပြခြင်းဖြင့် အခြေခံရပြီးဖြစ်သဖြင့် ယခုသင်ခန်းစာတွင် ပိုမိုလွယ်ကူမည်ဟု ယူဆရပါသည်။

ထို့ပြင် ပိုမိုလွယ်ကူစေရန်အတွက် အသံလေးဗျည်းသရသံနှင့်ယှဉ်ပြီး အသံပေါ့ဗျည်း သရသံကို ယှဉ်ကာ ဦးစွာဖော်ပြထားပါမည်။

အသံလေးနှင့် အသံပေါ့ဗျည်းတို့၏ သရသံယှဉ်ပြချက်

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
သင်္ကေတ	-	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀	၁၁	၁၂
အသံလေး	အဲ	အဲ	အိ	အိ	အု	အု	အေ	အွာ	အို	အဲ	အော်	အဲ
										(ဟ)	(မ)	(ဟ)

အသံပေါ့ အ၊ အား၊ အိုက်(အိ)၊ အိုင်း(အိ)၊ အောက်(အု)၊ အောင်း(အု)၊ အေး၊ အွား၊ အောင်(အော်)၊ အောင်း(အော်)၊ အော်(မ)အား(ဟ)။

ထိုမှဆက်၍ လေ့လာရန်အတွက် အသံပေါ့ဗျည်းများနှင့် သရသံများကိုဆက်၍ လေ့လာရန် အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် သရသံတို့ ယှဉ်တွဲပြချက်ကို အောက်ပါဇယားများတွင် ကြည့်နိုင်သည်။

ဤတွင် မွန်သရနှင့် အသံလေးဗျည်းကို၎င်း၊ မွန်သရနှင့် အသံပေါ့ဗျည်းကို၎င်း ရှင်းပြထားပြီးဖြစ်သည်။ မွန်စာနှင့် စကားကို ဆက်လက်လေ့လာနိုင်ရန်အတွက် ဝေါဟာရများ၊ စကားလုံးများကို ကျက်မှတ်ရပါမည်။ ယခုဤသင်ခန်းစာတွင် သရနှင့် ဗျည်းကို ပေါင်းစပ်သော ဝေါဟာရများကိုသာ ပေးထားပါမည်။ ဝေါဟာရပေးရာ၌လည်း အက္ခရာတစ်လုံးမှနှစ်လုံး၊ ၎င်းမှသုံးလုံး ၎င်းမှ ဝါကျဖွဲ့ဆိုမှုတို့ကို အဆင့်ဆင့် ပြဆိုထားပါသည်။ လေ့လာမှုကို ပိုမို လွယ်ကူ စေရန်အတွက် အက္ခရာစဉ်ဖြင့် ပေးထားပါသည်။ ဆက်လက် လေ့လာကျက်မှတ်ရန် ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံမောင်တိုး

[illegible]

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်ခန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကာ	ကား	ရေခရား၊ မော်တော်ကား၊ အရေးကိစ္စ
ကု	ကောက် (အု)	ကို၊ အား
ကော	ကောင် (အော်)	အစ်ကို
က	ကောင်း (အော)	ပန်း
ကံ	ကော (မ)	ကံတရား၊ ကျည်ဆံ
ကး	ကား (ဟ)	(ဆံပင်) ခိုက်သည်
ခါ	ခါး	တင်းနုနွယ်
ခဲ	ခွါး	(ထမီ) စွန်တောင်ဆွဲသည်
ဂိ	ဂိ	နာသည်
ဂူ	ဂူ	တောင်ယာ၊ (မိုး) ရွာသည်
ဂး	ဂဲ (ဟ)	(စကား) ဆိုသည်
ယော	ဂေါ	မှာ၊ ဌာ၊ တွင်၊ ဝယ်
ဇို	ဇိ	(သန်း) ရှာသည်။ (ထင်း) ရှာသည်။
ငး	ဂဲ (ဟ)	ရှင်းသည်
စဲ	ကျား	သန်းကောင်၊ (နေ) လှန်းသည်၊ တန်ခူး (လ)
စ	ကျောင်း (အော)	ပြန်သည်၊ မြေး
စံ	ကျော (မ)	စမ်းသပ်သည်
စး	ကျား (ဟ)	ဆန့်ကျင်သည်
ဆိ	ချီ	လှုပ်သည်

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
ဆု	ချောက် (အူ)	သစ်
ဆဲ	ချား	မြက်
ဇု	ဇူ	အဘိုးလေး
ဇု	ဇူ	နားသည်
ညိ	ညိ	(အဆုံးသတ်စကားလုံး)
		ပါ၊ နဲ့သည်
ညး	ညဲ (ဟ)	(ကိုယ့်ထက်ကြီး) သူ၊ သူ၏
တိ	တိုက်	မြေကြီး
တိ	တိုင်	ဒိဌိ
တူ	တောင် (အူ)	(မီး) လောင်သည်
တဲ	တွါး	လက်
တံ	တော (မ)	အရင်း၊ အစ
ထဲ	ထွား	ထွန်းတုံး
ဒိ	ဒိ	(ဒူး) ပေါင်၊ ဒီ (ရေ)
ထး	ထ (ဟ)	လင်ပန်း
နု	နူ	(ကျောင်း) မှ
နဲ	နွား	နည်းပညာ
ပိ	ပိုက် (အိ)	သုံးခု
ပု	ပေါက် (အူ)	ပုတ်ပွသည်
ပူ	ပေါင်း (အူ)	ချိုးငှက်
ဖဲ	ဖွါး	(စါး) ဝသည်
ဖဲ	ဖေါင်း (အော)	မီးဖို
ဗိ	ဗိ	အုတ်ရှစ်

အခြေခံ ပွန်စကား ပွန်စာ သင်ကြားနည်း

မ္ဍိန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗု	ဗို	ဖြူသော
ဘာ	ဖဲ	ကျောင်း
ဘဲ	ဖွါ	ဘေးဥပါဒ်
မာ	မဲ	ဝပ်သွားသည်
မိ	မိ (အိ)	မိခင်
မူ	မူ	ဘာ၊ အဘယ်
ယဲ	ယွါး	ဖျားနာသည်
ရဲ	ရွာ	မိတ်ဆွေ၊ (လယ်) သမား
ရော	ရား (အာ)	အမေးဝါကျအဆုံးသတ်စကား
ရး	ရဲ (မ်)	တောနယ်၊ နယ်
လော	လို	(အရာဝတ္ထု) လိမ့်သည်
လး	လဲ (မ်)	ခင်းသည်
ဝါ	ဝဲ	လယ်မြေ၊ အကြိမ်
ဝိ	ဝိ (အိ)	ဖူးရောင်သည်၊ သဖန်းသီး
သာ	စါး	ပေါ့သည်၊ သာသည်
သီ	ရွိုင် (အီး)	အဒေါ်
ဟာ	ဟား	အမေးဝါကျအဆုံးသတ်စကား
ဟီ	ဟီး	မျောသွားသည်
ဝါ	ဝါး	နှစ် (၂)
ဝဲ	ပေါ (အမ်း)	ကြ
စး	ပု (ဟ)	ပြောင်းလဲသည်၊ လဲလှယ်သည်
အာ	အား	သွားသည်
အဲ	အွား	ကျွန်ုပ်

အ	အောင်း	(ထူးသံ) ခင်ဗျား
အား	အား (ဟ)	ရှင်းလင်းသည်
မွဲ	ပွား	အစစ်

သင်္ခန်းစာ ၂

ကဏာ	ကနား	ယူသွားသည်
ကလိ	ကလျိုက်	ရရှိသည်၊ လွန်သည်
ကဝိ	ကဝိ	စာရေးသူ
ကသု	ကစေါက်	လှော်တက်
ကသော	ကစေါင်း	ငါးခြောက်
ကာလ	ကာလ	အချိန်
ကောယံ	ကောင်းယောင်း (အော)	ယောက်ဖ
ကောဇ်	ကောင်းဂျဲ (အော)	ကော်လော
ခပီ	ခပွား	ဖရုံ
ခမီ	ခပွား	သံဃာတော်
ခရ	ခရဲ	အင်တုံ
ခရး	ခရဲ (ဟ)	ဘီး
ဂကူ	ဂဲကောင်း	အမျိုး၊ အမျိုးအစား၊ လူမျိုး
ဂတာ	ဂဲထား	အောက်ခြေ
ဂတး	ဂဲတု (ဟ)	မိုးကြိုး၊ ပြောင်းပြန်
ဂဗး	ဂဲဗား (ဟ)	ပါးရိုက်သည်
ဂမီ	ဂဲမိုး	(အိုး) အဖုံး
ဂိတု	ဂိတောက်	လ (ရာသီ)
ယောဇူ	ယောဇူး	နားနေစဉ်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ငှးတး	ဝဲ (ဟ) တာ (ယ)	ရှင်းလင်းသည်
စုတိ	ကျူးတိုက်	သေဆုံး
စေတီ	ကျေတွား	စေတီ
စးတဲ	ကျ (ယ) တွီး	လက်ဖမိုး
ဆကး	ချဲဝဲ (ဟ)	သို့သော်
ကျေ	ဂျဲကောက်	ကိုယ်၊ မိမိ၊ ကိုယ်တိုင်
ဇေဝီ	ဂျဲခီ	စာရေး
ဇေရီ	ဂျဲရီ	စဉ်းဒိန်း
ဇာတိ	ဂျာတိုက်	ဇာတိ
ညိည	ညိညဲ	အနည်းငယ်
ညိသာ	ညိစား	ညိညာသည်
ထကး	ထကား (ဟ)	ကွဲသည်
ထမ	ထမော	(ဆင်) နှာမောင်း
ထစ	ထပ	မသည်
ထစး	ထပါး (ဟ)	ပြသည်
ဒရူ	ဒဲချူ	(မိုး) ယိုသည်
ဒယူ	ဒဲယူ	တစက်မိတ်
ဒတ်	ဒဲတောင်	မတ်တပ်ရပ်သည်
ဒေသ	ဒေစ	ဒေသ
ဒးရး	ဒဲ (ဟ) ရဲ (ဟ)	သင့်တော်သည်
နာဇို	နာတိ	နာရီ
နာချူ	နာတူး	ပိတောက် (သစ်)
နဲကဲ	နူကူ	နည်းလမ်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပဌာ	ပငါး	တံငါ
ပက်	ပကောင်း	ပန်း
ပသ	ပစ	နံသည်
ပသာ	ပစား	ပိသာ
ပူဇ	ပေါင်းကျေ	ပူဇော်သည်
ဖအ်	ဖအောင်း	လှောင်ပြောင်သည်
ဗဂဲ (ဗွဲ)	ဗွဲဂွါ	ကြောင်
ဗရ	ဗွဲရ	အသံမြည်သည်
ဘာသာ	ဘဲစား	ဘာသာ
ရာသီ	ရယ်စွား	ရာသီ
ရဲရး	ရဲရဲ (ဟ)	အရပ်သား
ရဲဂ်	ရဲဂဲ	ရိုသေသည်
လဇု	လဲဂျ	ဘိုးလေး
လိမံ	လိမောင်	လိမ္မော်
သဂး	စဂဲ (ဟ)	(စကား) ပြောသည်
သက်	စက္က	နံဘေး
သတ်	စဘဲ	သဘာဝ
သာဓု	စားဓု	သာဓု
သာသာ	စားစား	ပေါ့ပေါ့၊ ပါးပါး
သီလ	စွားလ	သီလ
သေဌီ	စေထီး	သူဌေး
အတး	အတော့ (ဟ)	သင်္ကြန်
အပါ	အပါး	အဖေ

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
အခါ	အခါ	အခါ၊ ကာလ
အမူ	အမူ	ဦးလေး
အသံ	အစုံ	အမိန့်
အာစာ	အာကျား	ဆရာ

သင်္ခန်းစာ ၃

စကားစုများကို သင်္ခန်းစာ (၃) အဖြစ် ပြထားသည်။ အထက်တွင် စကားလုံး ၁ လုံး၊ ၂ လုံးဖြင့် အဓိပ္ပါယ်ရှိသော ဝေါဟာရများကို ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်၍ ယခုစကားစုများကို ဖော်ပြထားသည်။ ဤစကားစုများကို ကျက်မှတ်ခြင်းဖြင့် မိမိအတွက် မွန်စကား တိုးပွားလာမည်။

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကကပါ	တကပါး	ငါးလိပ်ကြောက်
ကပုပု	ကပေါက်ပေါက်	ငါးပုပ်ပုပ်
ကအနူ	ကောင်းအနူ	ကန့်ကျော်ပန်း
ဂိတုစဲ	ဂိတောက်ကျူ	တန်ခူးလ
ယောရုတ်	ယောဂျူတောင်	နားနေစဉ်
ဂျာမဏီ	ဂျာမဏီ	ဂျာမဏီ
တိဗတီ	တို့က်ဖဲတွား	သဲမြေ
ဒေဝတ်	ဒေဝတောင်	နတ်ဒေဝါ
ဖေသဲ	ဖောင်ပစူး	သံမီးဖို
မူပရော	မူပရော	ဘာလုပ်မလဲ
ရာဒနာ	ရာဒနာ	ဆုတောင်းသည်
ဝါသနာ	ဝါစနား	ဝါသနာ
ဝိဝါဟ	ဝိဝဲဟ	အိမ်ထောင်ပြုသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဝိပရာ	ဝိမရား	ပြုစုသည်
သာသနာ	စားစနား	သာသနာ
သာဓုကာ	စားဓုကား	သာဓုခေါ်သည်

သင်္ခန်းစာ ၄

အထက်ပါ ဝေါဟာရ (၁) လုံး (၂) လုံး (၃) လုံးပေါင်းတို့၏ အဓိပ္ပာယ်ကို သိရှိပြီးနောက် တဆင့်တက်၍ (၃) လုံးထက်များသော စကားစုနှင့် ဝါကျများကို ထပ်မံတင်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ အသုံးအနှုံးနှင့် ဝေါဟာရဝါကျဖွဲ့မှုများကို လေ့လာပါ။

- ၁။ ကစီပိပသာ ညးကဏာဟာ။
ကပီးပွိုင်ပစား ညးကနားဟာ။
ပင်လယ်ငါးသုံးပိသာ သူယူသွားသလား။
- ၂။ က ကပါပုပု မူညးပရော။
ကကပါးပေါက်ပေါက် မူညးပရော။
ငါးလိပ်ကြောက်ပုပ်ပုပ် သူဘာလုပ်မလဲ။
- ၃။ ကာတိပိမ ကဏာဘာညိ။
ကားတွိုက်ပွိုင်မဲ့ ကနားဘဲညိ။
မြေကရားသုံးလုံး ကျောင်းသို့ယူသွားပါ။
- ၄။ တလာပသဲ ညးဟာ။
တလားပစူးညးဟာ။
သူ၏သံသေတ္တာလား။
- ၅။ နူဂယး အမူအာဝါဟာ။
နူဂယဲ (ဟ) အမူအားဝဲဟား။
နံနက်မိုးလင်း ဦးလေးလယ်သို့သွားသလား။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ကလောအဲ စအာနူဂယးရ။
 ကလောင်အွူး ကျောင်းအားနူဂယဲရ။
 ကျွန်ုပ်၏ ဆွေမျိုး မနက်ကပြန်သည်။
- ၇။ ကသု ဆုနာချူ ဟီအာရ။
 ကစောက်ချူနားတူး ဟီးအာရ။
 ပတောက်သားလှော်တက်မျောသွားသည်။
- ၈။ ကောယံညးအာစာဘာဟာ။
 ကောင်းယဲညးအားကျားဘဲဟား။
 သူ၏ယောက်ဖကျောင်းဆရာလား။
- ၉။ ကောဇံဗုဗု မူညးပရော။
 ကောင်းဂဲဗုဗု မူညးပရော။
 ကော်ဇော်ဖြူဖြူ သူဘာလုပ်မလဲ။
- ၁၀။ ဂတးတိကတာဟာ။
 ဂဲတား (ဟ) တို့က် ဂဲတားဟာ။
 ကတာမြေကို လှန်နေသလား။
- ၁၁။ ခရတိပိမ ထကးအာရ။
 ခရဲတို့က်ပိုင်မထကး (ဟ) အားရ။
 မြေအင်တုံသုံးလုံးကွဲသွားသည်။
- ၁၂။ ခမီခါကျေ စအာရ။
 ခမိုင်းပါးဂဲကောက် ကျောင်းအာရ။
 သံဃာနှစ်ပါးကြွသွားသည်။
- ၁၃။ ဂကူအဲ ဂကူရဲရးရ။
 ဂဲကောင်းအွူး ဂဲကောင်းရဲရဲ (ဟ)ရ။
 ကျွန်ုပ်၏အမျိုးသည် တောသားဖြစ်သည်။

- ၁၄။ ဂတာတဲအဲတူအာရ။
 ဂဲတားတွးအွး တောင်းအားရ။
 ကျွန်ုပ်၏လက်ဖဝါး မီးလောင်သည်။
- ၁၅။ ဂတာမီ ခုအာရ။
 ဂဲတားပီးတားအားရ။
 မြစ်အောက်ခြေ တိမ်ကောသွားသည်။
- ၁၆။ ဂမိတိ ထကးအာရ။
 ဂဲမိတို့က် ထကး(ဟ) အားရ။
 မြေစလောင်းဖုံး ကွဲသွားသည်။
- ၁၇။ ဂိတုစဲ ဂတ်ရ။
 ဂိတောက်ကျး ဂဲတောင်းရ။
 တန်ခူးလသည် ပူသည်။
- ၁၈။ ဂုတးတိ အပါအဲညိ။
 ဂဲး (ဟ)တား(ဟ) တို့က်အပါး အွးညဲ။
 ကျွန်ုပ်အဖေ၏လယ်ကို ရှင်းပေးပါ။
- ၁၉။ စးတဲအဲ ဂတ် အာရ။
 စား (ဟ) တွးအွးဂတောင်းအားရ။
 ကျွန်ုပ်၏လက်ဖဝါးပူသွားသည်။
- ၂၀။ ဇရီတိပိမ ထကးအာရ။
 ဂဲရီတို့က်ပွိုင် မထကး (ဟ) အားရ။
 မြေစဉ်အိုးကြီး သုံးလုံးကွဲသွားသည်။
- ၂၁။ ဇာတိညး ရဲရးရ။
 ဂျာတို့က်ညးရဲရး(ဟ)ရ။
 သူ၏ဇာတိရပ်ရွာကဖြစ်သည်။

၈၈ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၂၂။ တိဗတီအပါအဲရ။
 တွိုက်ဗတွား အပါးအွေးရ။
 ကျွန်ုပ်အမေ၏ သိမြေဖြစ်သည်။

၂၃။ ထးပသဲ မွဲအဲရ။
 ထား (ဟ) ပစူ ပွဲအွေးရ။
 ကျွန်ုပ်အမေ၏ သံလင်ပန်းဖြစ်သည်။

၂၄။ ထဇဏာ ဂမီတိ မိအဲရ။
 ထပး (ဟ)နားဝဲမိတွိုက်မိအွေးညိ။
 ကျွန်ုပ်အမေ၏ မြေအိုးအဖုံးကို မ သွားပါ။

၂၅။ ပသတိ ညးညိ။
 ပစတွိုက်ညဲညိ။
 သူ့ကိုသတိပြုပါ။

၂၆။ ဖပသဲ မွဲအဲဟာ။
 ဖေါင်းပစူး ပွားအွေးဟာ။
 ကျွန်ုပ်အစ်မ၏ သံမီးဖိုလား။

၂၇။ ဗဂဲဗုဗု စကသရ။
 ဝဲဂူဗုဗု ကျင့်ကစေါင်းရ။
 ကြောင်ဖြူသည် ငါးခြောက်ကိုစားသည်။

၂၈။ မူပရောမိ။
 မူပရောမိ။
 ဘာလုပ်သလဲအမေ

၂၉။ ရ်ဂ် ဘာသာ သာသနာညိ။
 ရဲဂဲဘဲစား စားစနားညိ။
 ဘာသာ သာသနာ ရှိသေပါ။

၃၀။ ရးဒေသညး အလောရော။

ရဲ (ဟ) ဒေးစည်းအလောရော။

သူအရပ်ဒေသ ဘယ်မှာလဲ။

၃၁။ လနည်း စုတိကလိအာရ။

လဲရူညးကျွဲတို့က်ကလွှက်အာရ။

သူ၏အဘိုးလေး သေဆုံးသွားပြီ။

၃၂။ ဝါသနာညး မူရော။

ဝဲစနားညးမူရော။

သူ၏ဝါသနာဘာလဲ။

၃၃။ သာသနာ ဒေဝတ်ဟာ။

စားစနားဒေဝတောင်းဟား။

နတ်ဒေဝါ သာသနာလား။

၃၄။ မွဲအဲ ပူဇော်အနူရ။

ပွားအွူးပေါင်းချေကောင်အနူရ။

ကျွန်ုပ်၏အစ်မ ကန့်ကော်ပန်းပူဇော်သည်။

၃၅။ အခါကာလပိရ။

အခါးကားလပွိုင့်ရ။

ကာလသုံးပါးဖြစ်သည်။

၃၆။ အာစာကဝိ စအာရ။

အားကျားကဝိ ကျောင်းအာရ။

စာရေးဆရာပြန်သွားသည်။

၃၇။ ဥတု ဂတ် စလမ်ညီ။

ဥတောင့်ဂဲတောင် ကျင့်လမောင်းညီး။

ပူအိုက်သောဥတုတွင် လိမ္မော်သီးစားပါ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၃၈။ ဥတုရာသီ ပူဇ် စေတီဗတီဟာ။
ဥတောက်ရယ်စွား ပေါင်းကျ ကျေးတွားဗွဲတွားဟား။
သဲပုံစေတီ ပူဇော်သောရာသီလား။

လေ့ကျင့်ခန်းများ - ၃

က။ အောက်ပါကွက်လပ်များတွင် အသံလေးဗျည်းနှင့် တွဲဖက်ရန်အတွက် သရသံများကို မွန်အောင်ထည့်ပေးပါ။

၁။		၁	၂	၃	၄	အ၊ အဲ၊ အိ၊ အား၊
	သင်္ကေတ	-	-၂	၃	၄	အိုင်း၊ အိုက် (အိ)၊
	အသံလေးဗျည်း					အဲ့၊ အီ။

၂။		၅	၆	၇	၈	
	သင်္ကေတ	-၂	-၂	-၃	-၄	
	အသံလေးဗျည်း					

အူ၊ အောက် (အူ)၊ အေး၊ အွာ၊ အောင့် (အိ)၊ အေ၊ အို၊ အ

၃။		၉	၁၀	၁၁	၁၂	
	သင်္ကေတ	-၃	-၄	-၅	-၆	
	အသံလေးဗျည်း					

အော (မ)၊ အဲ(ဟ)၊ အဲ (ယ)၊ အောင် (အော်)၊ အို၊ အော် (ယ)၊ အား (ဟ)၊
အဲ့ (ဟ)။

ခ။ အောက်ပါကွက်လပ်များတွင် အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် တွဲဖက်ရန်အတွက် သရသံများကို မှန်အောင်ထည့်ပေးပါ။

၁။

		၁	၂	၃	၄
သင်္ကေတ		-	-	-	-
အသံပေါ့ဗျည်း					

အ ၊ အဲ ၊ အိ ၊ အား ၊ အိုင် (အီ) ၊ အိုက် (အိ) ၊ အိ ၊ အီ ။

၂။

	၅	၆	၇	၈
သင်္ကေတ	-	-	-	-
အသံပေါ့ဗျည်း				

အူ ၊ အောက် (အူ) ၊ အေး ၊ အွာ ၊ အောင် (အူ) ၊ အေး ၊ အို ၊ အူ ။

၃။

	၉	၁၀	၁၁	၁၂
သင်္ကေတ	-	-	-	-
အသံပေါ့ဗျည်း				

အော (မ) ၊ အဲ (ဟ) ၊ အဲ (ယ) ၊ အောင် (အော်) ၊ အို ၊ အော် (မ) ၊ အား (ဟ) ၊ အဲ (ဟ) ။

၄။ ရဲစိုက်ဝေါဟာရ ဗွဲမထက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွပ်တော်ညီ။

အောက်ပါ ပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို ရွေးပေးပါ။

၁။ ခမီခါဇကုစအာ (ဝါ၊ ဘာ၊ ဂူ) ရ။

၂။ တလာပသဲ (စဲ၊ အဲ၊ ခဲ) ညးကဏာဟာ။

၃။ အာစာဇီဝကအာ (ဒရးရ၊ နူယး၊ နေရတိ) ရ။

၄။ မိညးစုတိ (ကဏါ၊ ကာလာ၊ ကလိ) အာရ။

၅။ ဂူဇ (ဒေဝတ၊ သာသနာ၊ သာဓုကာ) ဆူဟာ။

၆။ ဇာရိတိပိမ (ထစ၊ ထကး၊ ထစး) အာရ။

■ အခြေခံ ဗုဒ္ဓစကား ဗုဒ္ဓစာ သင်ကြားနည်း

- ၇။ ခမီ (ဒတ်၊ ဒဇု၊ ပူဇ) ဂတအေရ။
 ၈။ ကသုဆု (နာဠိ၊ နာဠ၊ နံကံ) ဟိအာရ။
 ၉။ အပါအဲ (တေးတိ၊ ခရးတိ၊ ခရးဆု) ရ။
 ၁၀။ (ပူဇ၊ ရံ၊ ရာဒနာ) ဘာသာ သာသနာမိမအာညိ။

ဃ။ ထပ်ဗပင်ကို ဝေါဟာရမအခပ်ဗွဲသွပ်တော်ညိ။

ဝေါဟာရအက္ခရာများကိုထပ်ဖြည့် ပေးပါ။

- ၁။ ဂ - - အေတူအာရ။
 ၂။ ပူဇစေ - တိ - - ညိ။
 ၃။ ညးရဲရး - လောရော။
 ၄။ ကာ - ပိ - ညးက - ဟာ။
 ၅။ ဗ - စကက - ပု - ရ။
 ၆။ - အေပူဇက် - - ရ။
 ၇။ ညးဂ - အေခါပိ - ရ။
 ၈။ ဃောဇူ - စလ - ညိ။
 ၉။ ညးဂကူရဲဂျာ - - ဟာ။

င။ လိက်ပိုဒ်သွပ်ဝံ ဗိုတွဲသ်ထွေးကိုညိ။

အောက်ပါစာပိုဒ်ကိုနားလည်အောင်ဖတ်ပါ။ ပြီးလျှင်ပေးထားသောမေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ခမီပိဇေကု ကညစ်အာဘာရ။ မိမအဲအာဘာရ။ ညးပူဇက်အနရ။ ခမီရာဒနာဏာ မိမအဲရ။
 ရံဘာသာ သာသနာမိမအာစာညိ။ မိမအဲသာဓုကာပိဝါရ။ မိမအဲစံအာရ။

- ၁။ ခမီပိဇေကုမူသပရော။
 ၂။ မိမအဲအာလောရော။
 ၃။ မိမအဲပူဇမူရော။
 ၄။ ခမီမူပရော။
 ၅။ မူခမီရာဒနာရော။
 ၆။ မိမအဲ မူညးသပရော။

အခန်း (၄)

(ကွက်) အဆွဲ (သို့မဟုတ်) ယှဉ်ချည်းများ

မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင် အဆွဲရှိသကဲ့သို့ မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင်လည်း အဆွဲရှိသည်။
မြန်မာသင်ပုန်းကြီးတွင်အဆွဲနည်းပြီး မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင် အဆွဲများသည်။ မြန်မာသင်ပုန်းကြီး
အဆွဲများမှာ -

စဉ်	ဆွဲချည်း	သက္ကဏာ
၁။	ယ ဆွဲ	၂
၂။	ရ ဆွဲ	၆
၃။	ဝ ဆွဲ	၀
၄။	ဟ ဆွဲ	၂ လေးလုံးသာရှိပါသည်။

မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင်မူ အဆွဲ (၁၁) လုံးရှိပါသည်

စဉ်	ဆွဲချည်း	သက္ကဏာ
၁။	င	၇
၂။	ည	၁၁
၃။	ခ	၁
၄။	န	၄
၅။	မ	၁
၆။	ယ	၂
၇။	ရ	၆
၈။	လ	၁

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၉။ ဝ

၁၀။ ဟ

၁၁။

ဤမွန်ဆွဲဗျည်းတိုင်းသည် မွန်ဗျည်း ၃၅ လုံးနှင့် အားလုံးမဆွဲနိုင်ပါ။ သို့ဆိုင်ရာ ဆွဲဗျည်းနှင့်သာ ဆွဲနိုင်သည်။ ဆွဲသင့်သောဗျည်းနှင့်သာ ဆွဲနိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

၁။ ဆွဲဗျည်း ၄ သည်ဗျည်း တ၊ပ၊ဝ၊လ၊သ၊အ၊ဗျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၂။ ဆွဲဗျည်း ည သည် က၊ဂ၊ဒ၊ပ၊ဗျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၃။ ဆွဲဗျည်း ခု သည် က၊ခ၊စ၊ပ၊ဖ၊သ၊ဗျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်၏။

၄။ ဆွဲဗျည်း န သည် က၊ခ၊ဂ၊စ၊ဆ၊ဇ၊တ၊ထ၊ဒ၊ပ၊ဖ၊ဗ၊လ၊သ၊ဗျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၅။ ဆွဲဗျည်း မ သည် က၊ခ၊ဂ၊စ၊ဆ၊ဇ၊တ၊ထ၊ဒ၊ပ၊ဖ၊ဗ၊လ၊သ၊ဗျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၆။ ဆွဲဗျည်း ယ သည် က၊ခ၊ဂ၊စ၊ဆ၊ဇ၊တ၊ထ၊ဒ၊ပ၊ဖ၊ဗ၊မ၊ယ၊လ၊သဗျည်းတို့နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၇။ ဆွဲဗျည်း ရ သည် က၊ခ၊ဂ၊စ၊ဆ၊ဇ၊တ၊ထ၊ဒ၊ပ၊ဖ၊မ၊သ၊ဗျည်းတို့နှင့်သာ ဆွဲနိုင်သည်။

၈။ ဆွဲဗျည်း လ သည် က၊ခ၊ဂ၊စ၊ဆ၊ဇ၊တ၊ထ၊ဒ၊ပ၊ဖ၊ဗ၊မ၊သ၊ဗျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၉။ ဆွဲဗျည်း ဝ သည် က၊ခ၊ဂ၊စ၊ဆ၊ဇ၊တ၊ထ၊ဒ၊ပ၊ဖ၊ဗ၊မ၊လ၊သ၊ဗျည်းတို့ နှင့်သာဆွဲနိုင်သည်။

၁၀။ ဆွဲဗျည်း ဟ သည် ည၊ဏ၊န၊မ၊ယ၊ရ၊လ၊ဝ၊သ၊ဠ၊ဗျည်းတို့နှင့်ဆွဲနိုင်သည်။

၁၁။ ဆွဲဗျည်း စ သည် က၊ခ၊တ၊ထ၊ဗျည်းတို့နှင့်သာ ဆွဲနိုင်သည်။

ဆွဲဗျည်းနှင့်ယှဉ်သော ဗျည်းတို့၏အသံထွက်

မွန်သင်ပုန်းကြီးတွင် ဗျည်းနှင့်ပတ်သတ်၍ အသံလေးဗျည်း (၁၈) လုံးနှင့် အသံပေါ့ဗျည်း (၁၇) လုံးရှိသည်ကိုဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဆွဲဗျည်းများသည် အသံပေါ့ဗျည်းလည်း ဖြစ်နိုင်သကဲ့သို့ အသံလေးဗျည်းလည်းဖြစ်နိုင်သည်။

၁။ အသံလေးဆွဲဗျည်းများ - ငှဲ ၊ ည ၊ န ၊ မ ၊ ယ ၊ ရ ၊ လ ၊ ဝ

၂။ အသံပေါ့ဆွဲဗျည်းများ - ခ ၊ ဟ ၊ ဝ

ထို့ကြောင့်အသံလေးဆွဲဗျည်း (၈) လုံးရှိပြီး အသံပေါ့ဆွဲဗျည်း (၃) လုံးရှိသည်။

ဤဆွဲဗျည်းတို့နှင့်ယှဉ်ပြီးဆွဲသော ဆွဲခံဗျည်းတို့၏ အသံထွက်သည် ဆွဲဗျည်းပေါ်တွင် မူမတည်ဘဲ အဆွဲခံရသောဗျည်း၏ မူလအသံပေါ်တွင်သာမူတည်၏။

ဆွဲဗျည်းသည် အသံပေါ့သည်ဖြစ်စေ အသံလေးသည်ဖြစ်စေ အဆွဲခံရသောဗျည်းပေါ်တွင်မူတည်သည်။ အသံပေါ့ဗျည်းဖြစ်လျှင် ဆွဲဗျည်းသည်လည်း အသံပေါ့ဗျည်းဖြစ်သွားသည်။ အဆွဲခံရသောဗျည်းသည် အသံလေးဗျည်းဖြစ်လျှင် ဆွဲဗျည်းသည်လည်း အသံလေးဗျည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်ဆွဲဗျည်းပေါ်တွင် မူမတည်ဘဲ အဆွဲခံဗျည်းပေါ်တွင်သာ မူတည်သည်။

ထို့ကြောင့် ဗျည်းသည် အသံပေါ့အုပ်စုတွင် ဖြစ်ဘိမူ ဆွဲဗျည်းမှာလည်း အသံပေါ့ဗျည်းအုပ်စုအသံအတိုင်း လိုက်၍ ရွတ်ဆိုရသည်။ ထိုနည်းတူ ဗျည်းသည်အသံလေးအုပ်စုတွင် ဖြစ်ဘိမူ ဆွဲဗျည်းမှာလည်း အသံလေးဗျည်းအုပ်စုအတိုင်း လိုက်၍ ရွတ်ဆိုရသည်။ ဆွဲဗျည်းပေါ်တွင် မူမတည်ပါ။

သို့သော် ချို့ယွင်းချက်တခုအနေဖြင့် ဟ ဆွဲ (မှ) သည်အထက်ပါ ဥပဒေကဲ့သို့ မလိုက်ပါ။ ၎င်း၏ မူရင်းအသံနှင့်ရော၍ ထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ ဟ ဆွဲကို ချို့ယွင်းချက်အနေဖြင့် မှတ်ထားရမည်။

ပိုမို၍ လွယ်ကူစေရန် ဆွဲဗျည်းအလိုက် ၎င်းတို့၏ အသံထွက်ကိုပါ ပူးတွဲဖော်ပြအပ်ပါသည်။

၈။ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၁။ ငှ ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + $\frac{1}{7}$	တု	ကင
၂။	ဝ + $\frac{1}{7}$	ဝု	ဝင
၃။	ဗ + $\frac{1}{7}$	ဗု	ဗဲင
၄။	မ + $\frac{1}{7}$	မု	မဲင
၅။	လ + $\frac{1}{7}$	လု	လဲင
၆။	သ + $\frac{1}{7}$	သု	စင

၂။ ည ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + $\frac{1}{22}$	က္ခ	ကည
၂။	ဝ + $\frac{1}{22}$	ဝဉ္စ	ဂဲ့ ညဲ
၃။	ဒ + $\frac{1}{22}$	ဒဉ္စ	ဒညဲ
၄။	ပ + $\frac{1}{22}$	ပဉ္စ	ပည

၃။ ခ ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + $\frac{1}{21}$	ကု	ကတ
၂။	ခ + $\frac{1}{21}$	ခု	ခတ
၃။	ပ + $\frac{1}{21}$	ပု	ပတ

၄။ န ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + န	ကု	ကန
၂။	ခ + န	ခု	ခန
၃။	ဂ + န	ဂု	ဂဲန
၄။	စ + န	စု	ကျန
၅။	ဆ + န	ဆု	ချန
၆။	ဇ + န	ဇု	ကျနဲ့
၇။	တ + န	တု	တန
၈။	ထ + န	ထု	ထန
၉။	ဒ + န	ဒု	ဒဲနဲ့
၁၀။	ပ + န	ပု	ပန
၁၁။	မ + န	မု	မဲနဲ့
၁၂။	သ + န	သု	စန

၅။ မ ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + မ	ကု	ကမ
၂။	ခ + မ	ခု	ခမ

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၃။	ဂ + င	ဂ	ဂဲမ
၄။	စ + င	စ	ကျမ
၅။	ဇ + င	ဇ	ဂျဲမဲ
၆။	တ + င	တ	တမ
၇။	ထ + င	ထ	ထမ
၈။	ဒ + င	ဒ	ဒဲမဲ
၉။	ယ + င	ယ	ယဲမဲ
၁၀။	လ + င	လ	လဲမဲ

၆။ ယ ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + ည	ကျ	ကျ
၂။	ခ + ည	ချ	ချ
၃။	ဂ + ည	ဂျ	ဂျဲ
၄။	ဒ + ည	ဒျ	ဒဲယဲ
၅။	ဗ + ည	ဗျ	ဗျ
၆။	ဖ + ည	ဖျ	ဖျ
၇။	လ + ည	လျ	လဲယဲ
၈။	သ + ည	သျ	သယ

၇။ ရ ဆွဲဗျည်း

ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
က + င	ကြ	ကြ
ခ + င	ခြ	ခြ
ဂ + င	ဂြ	ဂြ
င + င	ငြ	ရဲ့ရဲ့ (ဝါ) ငဲ့
တ + င	တြ	တြ
ဒ + င	ဒြ	ဒဲ့ဒဲ့
ပ + င	ပြ	ပြ
ဖ + င	ဖြ	ဖြ
ဗ + င	ဗြ	ဗြ
မ + င	မြ	မဲ့မဲ့

၈။ လ ဆွဲဗျည်း

ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
က + ည	က့	ကလ
ခ + ည	ခ့	ခလ
ဂ + ည	ဂ့	ဂဲ့လဲ့
ဇ + ည	ဇ့	ကျလ
တ + ည	တ့	တလ

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၆။	ထ + ည	ထွ	ထလ
၇။	ပ + ည	ပွ	ပလ
၈။	ဖ + ည	ဖွ	ဖလ
၉။	ဝ + ည	ဝွ	ဝဲလဲ
၁၀။	မ + ည	မွ	မဲလဲ
၁၁။	သ + ည	သွ	စလ

၉။ ဝ ဆွဲချည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောချည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	တ + ဝ	တွ	တွ
၂။	ခ + ဝ	ခွ	ခွ
၃။	ဂ + ဝ	ဂွ	ဂွ
၄။	စ + ဝ	စွ	ကျွ
၅။	င + ဝ	ငွ	ရဲ့ဝဲ (ဝါ) ဝဲ့
၆။	တ + ဝ	တွ	တဝ
၇။	ပ + ဝ	ပွ	ပဝ
၈။	သ + ဝ	သွ	စဝ

၁၀။ ဟ ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	ည + ှ	ည	ည
၂။	ဏ + ှ	ဏ	ဏ
၃။	မှ + ှ	မှ	မှ
၄။	လ + ှ	လှ	လှ

၁၁။ ဘါ ဆွဲဗျည်း

စဉ်	ဆွဲနိုင်သောဗျည်းနှင့် သင်္ကေတများ	ရေးသားပုံ	အသံထွက်
၁။	က + ှ	ကွ	ကွ
၂။	ခ + ှ	ခွ	ဆ
၃။	ထ + ှ	ထွ	ထ

မှတ်ချက်။

။ ဆွဲဗျည်း ဝ သည်အသံလေးဗျည်းနှင့် ဆွဲရန်ဗျည်းမရှိချေ။

အထက်တွင် တင်ပြခဲ့သော ဆွဲချည်းအမျိုးအစားနှင့် ဆွဲခံမည် ချည်းအမျိုးစားတို့ကို လည်းဖော်ပြခဲ့ဖူးဖြစ်သည်။ ယခုတဖန် ထိုဆွဲချည်းများကို သရနှင့်ယှဉ်ပြီး ပြဆိုသောသင်္ခန်း စာအသစ်ကို တင်ပြရန်လိုသည်။ ထို့ကြောင့်ဆွဲချည်းများကို သရနှင့်ယှဉ်သောအခါ အသံ လေးချည်းစုနှင့် အသံ ဖေါ်ချည်းစုတို့၏ သရနှင့်ယှဉ်သကဲ့သို့ပင် တွဲဖက်ပြီးချည်းများကို လိုက်၍ အသံထွက်ကြသည်။ ထို့ကြောင့်ဆွဲချည်းတစ်လုံးအတွက် အသံဖေါ်ချည်း တစ်လုံးနှင့် ယှဉ်ပြီး ၎င်းဆွဲချည်းနှင့်ပင် အသံလေးချည်း တစ်ဖုံ၍ပြလျှင် လေ့လာသူများလွယ်ကူမည် ဟု ယူဆရပါသည်။

$$(\text{ပြည်သူ့အသံ}) \text{ သံ} = - + \text{သ}$$
[illegible]

၀ + ၄ II ၅ (ပြိုင်းလခုံငွေ)

[illegible]
$$0 + 0 = 0 \quad (\text{အသံလေးများ})$$
[illegible]

နိုင်မောင်တိုး

က	+	၂	=	ကျ (အသံပေါ်ချည်း)					
အွဲ့ချည်း	ကျ	ကျာ	ကျိ	ကျိ	ကျ	ကျ	ကျ	ကျ	ကျ
အသံထွက်	ကျ	ကျား	ကျိက်	ကျိုင်း	ကျောက်	ကျောင်	ကျေး	ကျေး	ကျား
			(အွဲ့)	(အွဲ့)	(အံ)	(အံ)	(အောင့်)	(အောင့်)	(ဟ)

မ	+	၂	=	မ	(အသံလေးချည်း)
အွဲချည်း	မ	မာ	မို	မို	မ
အသံထွက်	မ	မာ	မို	မို	မ

က	+	ကြ = ကြ (အသံပေါ်ချည်း)						
အွဲချည်း	ကြ	ကြာ	ကြိ	ကြီ	ကြါ	ကြူ	ကြဲ	ကြံ
							ကြော	ကြံ့
								ကြံ့

အသံထွက်	ကရ	ကရာ	ကရွက်	ကရွိုင်း	ကရောက်	ကရောင်	ကရေ	ကရွား	ကရောင်	ကရောင်း	ကရာ
			(အိ)	(အိ)	(အိ)	(အူ)			(အော့)	(မ)	(ဟ)

[illegible]

[illegible]

ဂ + ခ = ခ (အသံလေးသည်း)
 ဆွဲသည်း ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ
 အသံထွက် ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ ခ

က + ခ = က (အသံပေါ်သည်း)
 ဆွဲသည်း က က က က က က က က
 အသံထွက် က က က က က က က က

က + ခ = က (အသံပေါ်သည်း)
 ဆွဲသည်း က က က က က က က က
 အသံထွက် က က က က က က က က

မှတ်ချက် - အသံများသော ဆွဲသည်းများကိုသာ ဥပမာပေးထားပါသည်။ ဆွဲသည်း ၁ သည် အသံလေးသည်းနှင့်ဆွဲရန် ချည်းမရှိချေ။

၁၁။ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အထက်ပါပေးထားသော ဇယားများသည် ဆွဲဗျည်းအားလုံးကို တစ်လုံးစီ အသံလေး ဗျည်းစုနှင့်သော်၎င်း အသံပေါ့ဗျည်းစုနှင့်သော်၎င်း ယှဉ်တွဲ၍ ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ဤဖော်ပြချက် များသည် ဥပမာအနေဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောဗျည်းများကို ယှဉ်တွဲပြီး တစ်လုံးမကျန် လေ့ကျင့်ပေးခြင်းဖြင့် အဆွဲနှင့် ပတ်သက်သော မွန်စာပေကို ကောင်းမွန်စွာ တတ်မြောက်မည် ဖြစ်သည်။

အထက်ပါ ဥပမာများကို ကြည့်ရှုလေ့လာပြီး အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပြီးနောက် မိမိ အတွက် မွန်ဝေါဟာရများ ပွားများစေရန် သင်ကြားခဲ့ပြီး သင်္ခန်းစာများနှင့်သာ သက်ဆိုင်သည့် အဆွဲများဆိုင်ရာ ဝေါဟာရများကို ကျက်မှတ်ခြင်းဖြင့် မိမိအတွက် မွန်ဝေါဟာရများ တိုးပွား နိုင်သည်။

အောက်တွင် အဆွဲဗျည်းတစ်လုံးနှင့် ပတ်သက်သောဝေါဟာရကို၎င်း အဆွဲဗျည်း နှစ်လုံးတွဲ၊ သုံးလုံးတွဲ ဝေါဟာရများကို၎င်း ပေးထားမည်။ နောက်ဝါကျဖွဲ့ပုံကို သင်္ခန်းစာအဖြစ် ပေးထားမည်။ ဤသင်္ခန်းစာများ ပိုင်နိုင်အောင် လေ့ကျင့်ကျက်မှတ်ခြင်းဖြင့် အဆွဲနှင့် ပတ်သက်သော မွန်ဝေါဟာရများကို ပိုင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

မွန်စာတွင် ထူးခြားမှုတစ်ခုမှာ အထက်ပါ ဆွဲဗျည်း (၁၁) လုံးတို့ကို ဆွဲသောအခါ အချို့လက္ခဏာသင်္ကေတ ပြောင်းသွားသည်လည်း ရှိသကဲ့သို့ လက္ခဏာသင်္ကေတ မပြောင်းလဲ သည်လည်း ရှိသည်။ ပြောင်းလဲသည်က များသည်။ ဤဆွဲဗျည်း (၁၁) လုံးအပြင် မွန်စာတွင် ဗျည်းချင်းထပ်၍လည်း သုံးသည့် စကားလုံးများ ရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ -

၁။ ဥပမာ ပ ဗျည်းသည် ဗျည်းထပ်သုံးစွဲရာ၌ အောက်ခံဗျည်းဖြစ်သည်ကများသည်။

လွ

လဲပ

ပပြုလုပ်နှင့်

သွ

စပ

ပြုလုပ်သည်

၂။ ဥပမာ က ဗျည်းသည် ဗျည်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဗျည်းဖြစ်သည်။

နွ

ပကောင်း

ပန်း

၃။ ဥပမာ ဂ ဗျည်းသည် ဗျည်းထပ်ချင်းသုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဖြစ်သည်။

ဗွဲ	ဗွဲဝါ	ကြောင်
မွဲ	မွဲဂး (ဟ)	လျှင်

၄။ ဥပမာ တ ဗျည်းသည် ဗျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဗျည်းဖြစ်သည်။

ဗွဲ	လဲတောင်း (အူ)	အပေါ်မှာ
-----	---------------	----------

၅။ ဥပမာ စ ဗျည်းသည် ဗျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဗျည်းဖြစ်သည်။

ဗွဲ	ဗွဲကျား	စဉ်းစားသည်
-----	---------	------------

၆။ ဥပမာ င ဗျည်းသည် ဗျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဗျည်းဖြစ်သည်။

ဗွဲ	ဗွဲဂျဲ	ပသသည်
-----	--------	-------

၇။ ဥပမာ ဒ ဗျည်းသည် ဗျည်းချင်းထပ်သုံးစွဲသောအခါ အောက်ခံဗျည်းဖြစ်သည်။

ဗွဲ	ဗွဲဒိ	(နွား) တိုက်သည်
-----	-------	-----------------

သင်္ချိန်းစာ (၁)

မုန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗွဲ	ကည	(ဘုန်းကြီး) ကြွလာသည်
ကွဲ	ကတ	အထွာ
ကွာ	ကတာ	(ရေ) တိမ်သည်
ကွာ	ကနား	ပဏ္ဍပ်ကနား
ကို	ကနွိုက်	ကြွက်
ကို	ကနွိုင်း	ကြမ်းပြင်
ကျ	ကနောက် (အူ)	ခရု

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကံ	ကနောင် (အော)	ခြင်ထောင်
တုး	တနား (ဟ)	အရွက်
ကု	ကမ	ပိုးကောင်
ကွာ	ကမား	ရေကန် ၊ အမွှာ
ကို	ကမ္ပိုင် (အိ)	(အိမ်) မိုးသည် ၊ အမိုး
တုး	တမား (ဟ)	ထွန်းလင်းသည်
ကျ	ကျ	နွံသည်
ကျာ	ကျား	လေ
ကြီ	ကရွား (အိ)	ပါးသော
ကြ	ကရော	(ကြော) ခိုင်းသည်
ကြ	ကရော (မ)	ဆိုးသည်
ကု	ကလ	ကျား
ကွာ	ကလား	အရင် ၊ ဦးစွာ
ကို	ကလျိုက် (အိ)	ညစ်ပေသည်
ကံ	ကလော (မ)	တရာ ၊ ကျွတ် ၊ စပါးကြီးမြွေ
ကုး	ကလား (ဟ)	ရှင်းလင်းသည် ၊ ပီသသည်
ကွ	ကွ	ပုသော
ကို	ကိုး	လှည်း
ကွး	ကွား (ဟ)	တပည့်
ကွံ	ကပေါင် (ယ)	ပလုပ်ကျင်း
ခါ	ခနား	(အိမ်အမိုး) နိမ့်သည်၊ (အညော်) ကြော်သည်

မ္ဗန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခံ	ခနော (မ)	မုန့်ဟင်းခါး၊ ပြုလုပ်သည်
ချိ	ချီး	လှုပ်သည်၊ ရွှေ့သည်
ချူ	ချူး	ရေးသည်၊ (လှေ) ထိုးဝါး (မီး) သွေးသည်
ချဲ	ချူး	မြက်
ချ	ချောင်း (အော)	ကျိန်ဆဲသည်၊ ခါချဉ်
ချး	ချား (ဟ)	မီးသွေး
ခြာ	ခရား	မကြာမှီ
ခြါ	ခရံ (မ)	ခြံ
ခြး	ခရား (ဟ)	(ကြက်) ယက်သည်
ဝို	ဝဲနီ	ခေါင်းအုံး
ဝံ	ဝဲနဲ (ယာ)	ဝမ်း
ဝို	ဝို	အဆိပ်
ဝျး	ဝျံ (ဟ)	(အဆိပ်) ပြေသွားသည်
ဝြ	ဝဲရ	(ကြက်) တွန်သည်
ဝြး	ဝဲရဲ (ဟ)	(ဘီး) မီးသည်
၁၁	ဂလု	မှောင်သည်၊ (မြက်) ထူသည်
၁၂	ဂလဲ (ယ)	နွား
ဝ	ဝဲ	ရှက်သည်
ဝိ	ဝိ	ပင်လယ်လိပ်
ဝိ	ဝိ	ထုပ်ပိုးသည်
ဝု	ကျန	အစာ

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
စုး	ကျနား (ဟ)	အစား ၊ ကိုယ်စား
စု	ကျမ	ဦးစွာ
စု	ကျွမ်း (အီး)	မျှော်သည်
စု	ဂျဲနု	နားနေရာ
စုး	ဂျဲနု (ဟ)	အောင်မြင်သော
မြဲ	ဂျဲလု	ညောင်ပင်
စု	ဂျဲဝဲ	(အသုဘ) အလောင်းကောင်
စု	ဂုယ်	မိတ်ဆွေ
ညာ	ညာ	ညာတာသည်
တု	တဝ	ဇူးလေး
တု	တဝှီး	နေ ၊ နေ့ ၊ နေ့လယ်
တုံ	တနော (မ)	အပင်
တုး	တနား (ဟ)	အရွက်
ထုး	တမား (ဟ)	ထွန်းလင်းသည်
တု	တရောက် (အု)	လောက်ကောင်
တြဲ	တရဲ	မြင့်မြတ်
တြဲ	တရော	ခရီး
တြး	တရား (ဟ)	ဖြန့်ချိသည် ၊ ဖြန့်သည်
တု	တလ	အရှင်သခင်
တို့ (တိလ)	တိုင်းလ	(သံဃာ) အရှင်မြတ်
ထု	ထမောင်း (အော)	နှုတ်သီး ၊ နှာမောင်း
ထု	ထ	မသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခါ	ဒမဲ	ကြောင့်
ပု	ပဝ	ပဝ (ရွာ)
ပျါ	ပဝါး	တံငါ
ပွဲ	ပတွား	မှာ ၊ ခွံ ၊ တွင် ၊ ဝယ် ၊ အတွင်း
မှူး	ပတား (ဟ)	(မွေး) သင်းသည်
မှ	ပနောင်း (အော)	သံပုရာ
ပျူ	ပျူ	ပျူလူမျိုး
ပြေ	ပရေး	ပြေသည်
ပြဲ	ပရွား	အမျိုးသမီး သူငယ်ချင်း
ပွဲ	ပလား (ဟ)	ခင်းသည် ၊ ဖြန့်သည်
ပွ	ပဝ	ပြုသည်
ဖျာ	ဖျား	ဈေးဆိုင်
ဖျံ	ဖဲရောင်း	ယူသွားသည်
မှ	မဲ့မဲ့	လယ်တော ၊ လယ်မြေ
မှူး	မဲ့နဲ့ (ဟ)	ပုဏ္ဏား ၊ ပရောဟိတ်
မှာ	မဲ့မဲ့	ဗမာ ၊ မြန်မာ
မျှ	မျှ	အပြစ်တင်သည်
မျှ	မြ	အိုသည်
မြ	မဲ့ရ	အသံမြည်သည်
မြ	မဲ့ရ	မိုးရွာသည် ၊ မိုး
မြ	မြယ် (ယာ)	အမျိုးသမီး ၊ မိန်းမ
လွဲ	မြဲလွဲ	ပုလဲ

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗူး	ဝဲလဲ့ (ဟ)	လွတ်သည် ၊ ပျောက်သည်
ဗွဲ	ဗွား	များစွာ (လျင်မြန်စွာ)
ဗူး	ဗူး	မူးသည်
မူး	မဲ့ဝဲ (ဟ)	အပြင်မှာ ၊ တပါး
မူး	မနဲ့ (ဟ)	သင်
မဲ့	မ္မာ	တစ်ခု ၊ တစ်ကောင် ၊
		တစ်ယောက်
မ္မာ	မ္မား	ကြီးသော ၊ မ္မားသည်
		ကျယ်သော (သမုဒ္ဒရာ)
မြဲ	မရဲ	မီး
မြီ	မရီ	မရွေး
လျှဲ	ယမု	နာမည်
လျှဲ	လဲ့ငူ	တိတ်ဆိတ်သော ၊ ပျင်းသော
လျှဲ	လဲ့ငူ	(နွား) တရှဉ်း
လှဲ	လဲ့ဝဲ	နှမ်း
လှဲ	လဲ့မဲ့	မုဆိုး
လျး	လဲ့ယား (ဟ)	အလင်းရောင် ၊ ရောင်ခြည်
လွီ	လဲ့ဝီ	လုံ့လစိုက်သည်
လှာ	လှား	အင်းအိုင်
လဲ	လွှား	ကျယ်သည်
သှာ	ဝင်း	သင်္ကန်း
သို	ဟိုက် (အိ)	အိမ်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
သု၊	ဟောက် (အု)	ဆန်
သု	စန	ရန်သူ
သုာ	စနား	ထိုင်ခင်း
သုာ	စမား	(လယ်) သမား
သု။	စမောင်း	အနံ့
သုး	စမား (ဟ)	သက်သက်
သု	စလ	အရွက်
သု	စဝ	ဟင်း
သုာ	စဝါး	ကြာပင်
သုး	ဝှါး (ဟ)	ဒိုက်

သင်္ခန်းစာ (၂)

ကမျ	ကမျ	အရှုံးပေးသည်
ကမြး	ကမရား (ဟ)	အကျယ်ချဲ့သည်
ကယျီ	ကယီး	စိုရွဲ့သည် ၊ စွပ်စိုသည်
ကယျ	ကယောင်း	(ယက္ကန်း) နှပ်
ကော့၇	ကောင်းရဲလု	အစ်ကိုကြီး
ကုာထး	ကနားထား (ဟ)	မဏ္ဍပ်
ကြကြး	ကရော (မ) ကရ	ဆိုးဝါးသည်
ကုလုာ	ကလလုာ	တောကြောင်
ကုးဖူး	ကလား(ဟ)ဖူး(ဟ)	ရှင်းလင်းထားသည်
ကွးဘာ	ကွား (ဟ) ဖဲ့	ကျောင်းသား

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခဲသီ	ခတောင်စွား	ဝါခေါင် (လ)
ဉးတိ	ဂဲလဲ (ဟ) တွိုက်	ကမ္ဘာအနံ
စုစ	ကျနကျင့် (ယ)	စားစရာ
တဲ၇၂	တငွါးဂဲလု	မိုးချုပ်သည်
တဲယး	တငွါးယဲ (ယ)	မနက်ဖန်
တဲသီ	တငွါးစိုင်း (အိ)	ဥပုပ်နေ
တဲအဇာ	တငွါးအဲ	အင်္ဂါနေ
ဒမ့	ဒဲမလဲ	မီးမြ
ဒမ့၂	ဒဲမလု	မှောင်မိုက်သည်
ချောချာ	ဒရောဒရာ	အယုဇ္ဈယ (မြို့)
ဓန	ဓနု	ဓနုလူမျိုး
နံရံ	နောင်ရာ	ရောနှောသည်
ပပု	ပပန	ယောင်ဆောင်သည်
ပြကာ	ပရကား	(နှစ်) ပါး
ပြဇ္ဇာ	ပြားဇ္ဇား	သူငယ်ချင်း ၊ မိတ်ဆွေ
ပြးး	ပရား (ဟ) ဂဲ (ဟ)	ပြန်ကျသည်
ပူးတြ	ပလား (ဟ) တရော	ခရီးဆန့်သည်
ဖနံ	ဖနောင်း	ရောသည်
ဗဗွဲ	ဗဲဗွား	(တရား) သဖြင့်
ဗြိုဂု	ဗဲရွဂု	မိုးရွာသည်
ဗွဲကြံ	ဗွားတရောင်း (အော)	နောက်နောင် ၊ နောင်အခါ
ဗူးဘဲ	ဗဲလဲ (ဟ) ဖွာ	ဘေးလွတ်သည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗူးစး	ဗဲလဲ (ဟ) ပါး (ဟ)	လွတ်လပ်သည်
မှာရာ	မှားရာ	မှားယွင်းသည်
လဲလး	လွှားလဲ (ဟ)	ဝပြောသည်၊ ကြယ်ပြန့်သည်
ဝါမှ	ဝဲဗဲဗဲ	လယ်မြေ
သကြာ	စဂရာ	သကြား
သိုကျာ	ဟိုက်ကျား	အိမ်ကပြင်
သူးသူး	စမား (ဟ) စမား (ဟ)	(လက်ချည်း) သက်သက်
သုတာ	စလုတား	ထန်းရွက်
သုယာ	သလုယာ	ရွက်ဖျဉ် (လှေ)
အချံ	အချောင် (အော)	ခါချဉ်ကောင်
အဝု	အဝဲနု	ကန့်ကော်
အဝဲ	အဝဲနု	အရှေ့တောင်ထောင့်
အဝာ	အဝဲ	အင်္ဂါ (နေ့)

သင်္ခန်း (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ချူဒလူ	ချူးဒလူ	ခြေထိုးသည်
စုအဟာရ	ကျနအဟာရ	အစာအဟာရ
ညာဒည	ညာဒဲညဲ	ညာတာသည်
ဇြိဗ္ဗိ	ဗဲရယ်ဗဲတိုက်	ကြာသပတေး (နေ့)
ပြဒ္ဓါ	ပရာဒညာ	ပြဿနာ
ပြဝေဏီ	ပရဝေဇိုင်း	ခလေးထုံးစံ
တဲအဝါ	တူအဝဲ	အင်္ဂါနေ့

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်္ခန်းစာ (၄)

- ၁။ ကွဲအာသိုမိအဲညိ အစာ။
ကညအားဟိုက်မိအွဲး ညိအကျား။
ကျွန်ုပ်၏မိခင်အိမ်သို့ ကြွပါဆရာ။
- ၂။ ကွာထးကွာမွဲး တဲဂတ်ရ။
ကနားထ (ဟ) ကတားမဂဲး တဠးဂတောင်းရ။
မဏ္ဍပ်နိမ့်လျှင် နေပူမည်။
- ၃။ ညးဖျဏါ ကုဝါဗု ဓါမရ။
ညဲဖယောင်းနား ကနောက်ဝဲဝဲဝဲ ပါးမဲရ။
လယ်ခရုနှစ်လုံး သူယုသွားသည်။
- ၄။ ကိုသိုဆုက တိုတိုဟာ။
ကနွိုင်းအိုက်ချကလ တမ္ဗိုက်တမ္ဗိုက်ဟာ။
အိမ်အခင်းကြမ်းပျဉ် ကျွန်းသားအသစ်လား။
- ၅။ ကုဗုဗု တူအာဟာမိ။
ကနောင်းဗုဗု တောင်အားဟာမိ
ခြင်ထောင်ဖြူဖြူ မီးလောင်သွားသလားမိခင်။
- ၆။ တုးဆုက လွဖျဏါသိုညိ။
တနား (ဟ) ချကလ လဲဖယောင်းနားဟိုက်ညိ။
ကျွန်းပင်အရွက်ကို အိမ်ယုမသွားပါနှင့်။
- ၇။ ကိုသိုကွာမွဲး တဲဂတ်ရ။
ကမ္ဗိုင်းဟိုက်ကတားမဂဲး တဠးဂဲတောင်းရ။
အိမ်အမိုးနိမ့်လျှင် နေပူမည်။

- ၈။ ကျာချီမွှေး ဣစညိအစာ။
ကျားချီမဂဲ့ ကညကျောင်းညိအကျား။
ပင်လယ်လေလာလျှင် ပြန်ကြွပါဆရာ။
- ၉။ ကြံကြမွှေး ဒးဂဗးရ။
ကရန်ကရာ (ဟ) မဲ့ဂဲ့ ဒဲ (ဟ) ဂဗဲရ။
ဆိုးသွမ်းက အရိုက်ခံရမည်။
- ၁၀။ ကွ ဒးတုလူရ။
ကလဒဲ(ဟ) တလဲမဲ့ရ။
ကျားသည် မုဆိုး၏ ဒူးလေးထိပြီ။
- ၁၁။ ကွးဖူးမွှေး စ်အာညိ။
ကလား (ဟ) ဖတား(ဟ) မဂဲ့(ဟ) ကျောင်းအားညိ။
တင်းရှင်းက ပြန်နိုင်သည်။
- ၁၂။ ကို၍ညး အာလောရော။
ကိုဂဲ့လဲညဲ အားလောရော။
သူ၏နွားလှည်း ဘယ်သွားသလဲ။
- ၁၃။ ကွးဘာမွှေး စ်အာသိုရ။
ကဝါး(ဟ) ဘဲမူကျောင်းအားဟိုက်ရ။
ကျောင်းသားတပည့်တစ်ဦး အိမ်ပြန်သွားသည်။
- ၁၄။ ခွါကမွှေး အာမူးသိုညိ။
ခနားကမဂဲ့အား မဂဲ့ (ဟ) ဟိုက်ညိ။
ငါးကြော်ပါက အိမ်အပြင်သို့ ထွက်သွားပါ။
- ၁၅။ ခွံမဲ့ပသာ ထွဏာဟာ။
ခန့်မွာပစား ထပါး (ဟ) နားဟား။
မုန့်ဟင်းခါးဖတ် တစ်ပိဿာ မ, ယူသွားမလား။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၆။ တူးဆုလွှဲတိဗု ဂှ်စဟာ။
တနာ (ဟ) ချုလဲတောင်တိုက် ဝဲဒဲဂဲလဲကျင့်ဟား။
လယ်ထဲမှသစ်ရွက်ကို နွားစားသလား။
- ၁၇။ ဂိုတိုတို စဲလွှဲသိုညိ။
ဂနီတမ္ပိတမ္ပိတ ကျူးလတောင်ဟိုက်ညိ။
ခေါင်းအုံးအသစ်ကို အိမ်ပေါ်တွင် လှန်းပါ။
- ၁၈။ ဂုပုမွး စစုလွမှာညိ။
ဂနဲပေါက်မဂဲ ကျင့်ကျန လဲပမှားညိ။
ဝမ်းဖေါက အစာစားလျှင် မမှားစေနဲ့။
- ၁၉။ ဂိုရ် ဂိညိညရ။
ဂိုချောင်းဂိညိညရ။
ခါချင်ကောင်အဆိပ်သည် အနည်းငယ်သာနာသည်။
- ၂၀။ ဂွမွး လွအာ အကြာညးညိ။
ဂွဲမဂဲ လပအား အခရားညဲညိ။
ရှက်လျှင်သူတို့ကြား မသွားပါနှင့်။
- ၂၁။ ဂိုမဲ့ ခြးတိဗတီ လွှဲတိကတာရ။
ဂိုမွာခရား (ဟ) တိုက်ဗတွား လတောင်းတိုက်ကတားရ။
ကမ္ဘာလိပ်တကောင်သည် ကတာမြေပေါ်ရှိသဲမြေကို ယက်နေသည်။
- ၂၂။ စုးအဲ မုးစစုအဟာရညိ။
ကျနား (ဟ) အျူးမနဲ (ဟ) ကျင့်ကျနအဟာရညိ။
ကျွန်ုပ်အစား သင်အစာအဟာရစားပါ။
- ၂၃။ စုလွှဲသု ပူစဏါရ။
ကျမလတောင်းစလ ပေါင်းကျင့်နားရ။
ဖက်ပေါ်မှပိုးကို ချိုးငှက်စားသွားသည်။

- ၂၄။ မိုးစိုဦးမဂး လွအာညိ။
မနဲ (ဟ) စဗ္ဗိညွဲမဲဂါး (ဟ) လပအားညိ။
သူကိုမျှော်လျှင် သင်မသွားနဲ့အုံး။
- ၂၅။ ဇွဲမဲ့ ဟီအာပဲ့စီရ။
ဝွက်ဂလဲမ္မာ ဟီးအားပတွးပီးရ။
နွားသေတစ်ကောင် ပင်လယ်ထဲမျှောသွားသည်။
- ၂၆။ ဇွါအဲစ်အာ နူဂယးရ။
ဝွါအွေးကျောင်းအား နူးကယား (ဟ)ရ။
ကျွန်ုပ်၏မိတ်ဆွေ မနက်ကပြန်သွားပြီ။
- ၂၇။ တဲ့တူးမွး ကွစ်အာညိ။
တငူးတမား (ဟ) မဲ့ဂဲ (ဟ) ကညကျောင်းအားညိ။
မိုးလင်းမှ ပြန်ကြွပါ။
- ၂၈။ မူးအာကြ ဝါတုဟာ။
မနဲအားကရောင်း ပါးတငူးဟား။
နှစ်ရက်ခရီးကို သင်သွားမလား။
- ၂၉။ ကြးဏါသုဆု လွှာတိမုညိ။
တရား (ဟ) ကားစလချ လတောင်းတို့က်ပဲ့ပဲ့ညိ။
လယ်မြေပေါ်တွင် သစ်ရွက်ကို ဖြန့်သွားပါ။
- ၃၀။ ဒွါနူအဲ ဇွါဒးဗျိုရ။
ဒဲမဲနူအွေး ဝွါးဒဲ (ဟ) ဗျိုရ။
ကျွန်ုပ်အတွက်ကြောင့် မိတ်ဆွေကြိမ်းမောင်းခံရသည်။
- ၃၁။ ရဲပုါ အာစီ နူဂယးရ။
ရူပငါး အားပီး နူးဂယဲ့ရ။
တံငါသည်သည် မနက်စောစောတွင် ပင်လယ်သို့သွားသည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃၂။ မူးသု။ မွဲ အဝုရ။
ပနား (ဟ) စမောင်းပကောင်း အဝုရ။
ကန့်ကော်ပန်းန့် သင်းပျံ့သည်။
- ၃၃။ ပုံမွဲမ မူစိရော။
ပနောင်းမွာမ မူစိရော။
သံပုရားသီးတစ်လုံး ဘယ်လောက်လဲ။
- ၃၄။ ပျူမွဲဂကူ အာလောရော။
ပျူမွဲဂကောင်းအားလောရော။
ပျူလူမျိုးတစ်မျိုး ဘယ်သွားကုန်ကြသလဲ။
- ၃၅။ ပြီးညး ယူမူရော။
ပရူးညဲ ယမူမူရော။
သူ၏အမျိုးသမီးသူငယ်ချင်း နာမည်ဘယ်လိုလဲ။
- ၃၆။ ပူးတြိ အာဂတညိ။
ပလား (ဟ) တရောင်းအားဝဲတညိ။
ရှေ့ဆက်ခရီး သွားကြပါ။
- ၃၇။ ဖျါဏါ ကွီဝှအဲညိ အမူ။
ဖျောင်းဏာ ကွီးဝဲလဲအွူးညိအမူး။
ကျွန်ုပ်နွားလည်းကို ပြန်ယူသွားပါဦးလေး။
- ၃၈။ ဗုအဲ မူးတိကတာရ။
ဗွဲဝဲအွူးမဝဲ တွိုက်ကတားရ။
ကျွန်ုပ်၏လယ်မြေ ကတာမြေ အပြင်ဘက်တွင်ရှိသည်။
- ၃၉။ ဖျါညးမူး ညးဝှအာရ။
ဖျါညဲမဲဝဲ (ဟ) ညဲဝဲအားရ။
သူ့ကို အပြစ်တင်လျှင် သူရှက်သွားမည်။

- ၄၀။ ဗျူမ္မံ ဂိယံရ။
ဗျူမ္မံ ဂိယံရ။
အိုကဗျားနာသည်။
- ၄၁။ ဒီဗြူ ပဲ့စိဟာ။
ဒီးဗရ ပတွးပီးဟာ။
ပင်လယ်မှ လှိုင်းသံလား။
- ၄၂။ ဗြူမ္မံ ဧဝံသိတိ။
ဗဲရုးမဲ့ရဲ ရဲ့နဲ့လဲတောင်း ဟိုက်တမျိုက်ညီ။
မိုးရွာက အိမ်အသစ်ပေါ်တွင် နားနေပါ။
- ၄၃။ ဗြူသေဌိ အာဗျာဇီရဟာ။
ဗရဲစေထီး အားဗျားဂိုးရဟား။
သူဌေးကတော် ဈေးအနွံ သွားပြီးပြီလား။
- ၄၄။ ဗွဲမ္မံ မူစိရော။
ဗလ္လမ္မာမဲ့ မူစိရော။
ပုလဲတစ်လုံး ဘယ်လောက်လဲ။
- ၄၅။ ဗွဲစးမ္မံ ကွဲဗွဲရ။
ဗဲလဲပါး (ဟ) မဲ့ဂဲးကလား ဖတားရ။
လွတ်လပ်က ကင်းရှင်းမည်။
- ၄၆။ ဗွဲကြံမ္မံ အာဟာ။
ဗွဲကရောင်း မနဲ (ဟ) အားဟား။
နောက်မှသင်သွားမလား။
- ၄၇။ ဗွဲမ္မံ လွအာမဲ့တုံညီ။
ဗဲပူးမဲ့ဂဲး (ဟ) ပလအား ပတွးတဌေးညီ။
မူလျှင် နေပူထဲမသွားပါနဲ့။

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၄၈။ မူးနုသို လွအာညိ။
မဲ့ဝဲနူ ဟိုက်လဲပအားညိ။
အိမ်အပြင် ဘယ်မှမသွားပါနဲ့။
- ၄၉။ မူးစဖဲ လဲလးဟာ။
မနဲကျင့်ဖူးလွှားလဲဟား။
သင်ချောင်ချောင်ချိချိ စားသောက်နိုင်သလား။
- ၅၀။ မြီမွဲဂီ မူစိရော။
မရီမ္မာ ဂွီးမူကျိရော။
မရွေးတစ်ထုပ် ဘယ်လောက်လဲ။
- ၅၁။ ယျည်းမိဟံသာဟာ။
ယမုညဲ မိဟံစားဟား။
သူ၏နာမည် မိဟံသာလား။
- ၅၂။ လူးတဲ တူးမွဲရ။
လရဲ (ဟ) တဠတမား (ယ) ဘူရ။
နေ၏ရောင်ခြည်သည် အလွန်တောက်ပသည်။
- ၅၃။ လွီပရာ မိမေါညိ။
လဝီးပရာ မိမဲပါးညိ။
မိဘနှစ်ပါးကိုပြုစုပါ။
- ၅၄။ သုဗုဗု ဗစလဇုညိ။
ဟောက်ဗုဗု ဝဲကျင့် လဲကျညိ။
ဆန်ဖြူဖြူနှင့် အဘိုးကျွေးပါ။
- ၅၅။ သုခမိ ဖျဏါဘာညိ။
စနားခမ္ပိး ဖြောင်းဏာဘဲညိ။
သံယာ နေကထိုင် ကျောင်းသို့ ပြန်ယူသွားပါ။

၅၇။ သွားမွဲကွာ ပွဲ သွားဟာ။
စဝါးမူကမား ပကောင်းစမားဟား။
ကြာကန်တစ်ကန်လုံး ပန်းပွင့်နှင့်လား။

စဉ် လက္ခဏာ (အစီအစဉ်မကျ) ဆွဲဗျည်း

(လက္ခဏာအစီအစဉ်ကျ)

၁။	၄	၄	-
၂။	၇	ည	-
၃။	၂	၃	-
၄။	၀	န	-
၅။	၇	မ	-
၆။	၆	ယ	-
၇။	၁	ရ	-
၈။	၀	လ	-
၉။	၇	၀	-
၁၀။	၄	တ	-
၁၁။	၃	၀	-

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ခ။ အောက်ပါတို့ကို မွန်လျှင် (✓) ပေးပြီး မှားလျှင် (✗) ရေးသားပေးပါ။

- ၁။ ဆွဲဗျည်းတိုင်းသည် မွန်ဗျည်း ၃၅ လုံးစလုံးနှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၂။ ငှ သည် တ ၊ ဝ နှင့် လ တို့ကို ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၃။ ည သည် က ၊ ဒ တို့နှင့်ဆွဲနိုင်ပါ။ ()
- ၄။ ချ သည် က နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၅။ န သည် စ ၊ ဇ တို့နှင့် မဆွဲနိုင်ပါ။ ()
- ၆။ မ သည် က ၊ ခ ၊ ထ ၊ လ တို့နှင့် မဆွဲနိုင်ပါ။ ()
- ၇။ ယ သည် က ၊ ခ ၊ ဂ ၊ စ တို့နှင့်မဆွဲနိုင်ပါ။ ()
- ၈။ ရ သည် ပ ၊ ဖ ၊ မ တို့နှင့်ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၉။ လ သည် ပ ၊ သ တို့နှင့်မဆွဲနိုင်။ ()
- ၁၀။ ဝ သည် ည ၊ တ ၊ ထ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၁၁။ ဟ သည် ပ ၊ ဖ ၊ ဝ ၊ ဘ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၁၂။ ဓ သည် တ ၊ ထ တို့နှင့် ဆွဲနိုင်သည်။ ()
- ၁၃။ ယ ၊ ရ ၊ လ ၊ ဝ အဆွဲဗျည်းများသည်အသံပေါ့ ဆွဲဗျည်းများဖြစ်သည်။ ()
- ၁၄။ ဟ ၊ ဓ အဆွဲဗျည်းများသည် အသံပေါ့ ဆွဲဗျည်းများဖြစ်သည်။ ()
- ၁၅။ အဆွဲခံဗျည်း၏ အသံကိုလိုက်၍ ဆွဲဗျည်းသည် အသံမပြောင်းပါ။ ()

ဂ။ ရှိန်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွင်တော်ညီ

အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို ရွေးပေးပါ။

- ၁။ ခမီဗွဲကျေ (စ ၊ ကွေ ၊ ဖျံ)အဘာရ။
- ၂။ တုံဂတ်မွး ဇူဗွဲ (ကွာ ၊ ကွာ-+ ကွာ) ညိ။

- ၃။ သိုတိုမဂး (ကို ၊ ကို ၊ ကို) ဆုကုဟာ။
- ၄။ ကိုသိုသု (ကို ၊ ကို ၊ ကို) ဟာ။
- ၅။ (ကွ ၊ ကွး ၊ မူး) ဘာမဲ့ အာဘာနူဂယးရ။
- ၆။ မူးဒဗ (ကွ ၊ စု ၊ ကွာ) မွဲလွှဲသုဆုဟာ။
- ၇။ ဗြုဒီပဲ့ (ကို ၊ မိ ၊ ဟိ) ဟာ။
- ၈။ စဲ (ဂို ၊ ဂို ၊ ဂို) တိုတို ပဲ့တုံညီ။
- ၉။ (ဂု ၊ ဖု ၊ ဂု) ဂိမဂး လွအာကြညီ။
- ၁၀။ ပဲ့မိ (ဇွါ ၊ ဇွ ၊ ဂို) ဂွဲမိဟိအာရ။
- ၁၁။ လွအာပဲ့ (တုံ ၊ ထူး ၊ ကြဲ) ဂတ်ညီ။
- ၁၂။ (တု ၊ တို ၊ ထွ) ခမိစါဇကု ကညစ်အာဘာရ။
- ၁၃။ အာ (ကြဲ ၊ ကြဲ ၊ ကြဲ) မဂး ဒီဂိဟာ။
- ၁၄။ ဇွာအဲရဲရး (ပု ၊ ပု ၊ ဇွာ) ဟာ။
- ၁၅။ (ပဲ့ ၊ ပူး ၊ ပူး) သုဉ်အာရ။
- ၁၆။ (ဉ် ၊ ဉ် ၊ ပူး) ပူဇ်စေတီဟာ။
- ၁၇။ ညးရဲဂကူ (ပျဲ ၊ ပျဲ ၊ ပြဲ) ဟာ။
- ၁၈။ (ဗြဲ ၊ ဗြဲ ၊ ဗြဲ) ဂူမဂး ဇုပဲ့ကွာထးညီ။
- ၁၉။ မူးအာ (မဲ့ ၊ မူး ၊ မဲ့) ကြညီ။
- ၂၀။ ခမိစဲ (မုာ ၊ ကွာ ၊ သုာ) လွှဲဘာရ။
- ၂၁။ (သို ၊ သု ၊ ကု) မွဲနမူစိရော။
- ၂၂။ လွ (သု ၊ သု ၊ သု) ရဲမူးကြဲကြညီ။
- ၂၃။ (သွ ၊ သွ ၊ သွ) ဟိအာပဲ့မိရ။

ဃ။ ထပ်ဗပေင်ကို ဝေါဟာရ မအခပ် ဗွဲသွင်တေညီ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ဝေါဟာရ အက္ခရာများကို ထပ်ဖြည့် ပေးပါ။

- ၁။ ကော - လွအာ ပွဲ၇၇၂၂၂၂၂၂
- ၂။ ဒီဂိမဂးနူပွဲကော - ညိမိ။
- ၃။ ပသသု၇ကို - - လွ၇သိုရ။
- ၄။ လွကြိ - မိမအာစါညိ။
- ၅။ လုဂဗက - ပွဲဝါ - ဟာ။
- ၆။ နူဂယးကွး - အာ - ရ။
- ၇။ တု - မဂးလွအာညိမ္မဲ။
- ၈။ တု - မိအဲအာဘာရ။
- ၉။ မုးတဲမြိ - ဟာ။
- ၁၀။ မြိဂူမဂး သိုဒ - အာဟာ။
- ၁၁။ ညးရဲရးချော - ဟာ။
- ၁၂။ လွီပရာ မိမဝါ - - ညိ။
- ၁၃။ မြိ - ညးရဲရး ချောချာရ။
- ၁၄။ ကောအဲပွဲ - အာဂတရ။
- ၁၅။ ပွဲ - လွနဲ မုးကြိ - ညိ။
- ၁၆။ ပွဲဂွး - မုးဗူး - သူးဟာ။
- ၁၇။ ဗူးစးမဂးကွး - အာရ။
- ၁၈။ ယု - မိဟံသာဟာ။
- ၁၉။ မိကဏါသ - ဝါပသာညိ။
- ၂၀။ အပါအဲရဲသွာ - ရ။
- ၂၁။ ပူဇံဇံအ - လွ၇စေတီညိ။
- ၂၂။ တဲအ - အာဝါ - ဟာ။

င။ လိက်ပိုဒ်သွပ်ဝံ့ ဗိုတဲသောင်ထွေးကိုညှိ။

အောက်ပါစာပိုဒ်ကို နားလည်အောင်ဖတ်ပြီး မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ဂီတုစဲ ဥတုဂတူရ။ ဂီတုစဲ ဗြိဂူညိညရ။ ဗြိဂူမဂးချဲဂူရ။ ဂှ်အပါအဲဝါစချဲရ။ ကွာဗြိ ဂူ
ကိုသိုသ့ကိုညိ။ ဗြိဒူမဂး သိုကယျီရ။ သိုကယျီမဂး ကိုသို ကိုအာရ။ တဲဗြိပတိ အပါအဲ
အာဝါရ။ ပွဲကွာ ဖွဲသွာက်ရ။ သူဗြိသွာပုးရ။ အပါအဲ ဖျဏါဗြိသွာရ။ ညးပူဇဲစေတီရ။

၁။ ဂီတုစဲ ဥတုမူရော။

၂။ ဗြိဂူညိည ဥတုလောရော။

၃။ ဂှ်အပါအဲ မူပရော။

၄။ ဂှ်အပါအဲ စချဲပွဲလောရော။

၅။ ကွာဗြိဂူ မူသ့ရော။

၆။ ကိုသို မူသ့ရော။

၇။ အပါအဲ အာဝါမူတဲရော။

၈။ အပါအဲ မူဖျဏါမူရော။

၉။ မူညးသွဗြိသွာရော။

စ။ သွာန်လပ်ဗွဲသွပ်တဲဝံ့သိုတဲ ချူထွေးကို လိက်မွဲပိုဒ်ညိ။

အောက်ပါမေးထားချက်များကိုဖြေပြီး စာတပိုဒ်ဖြစ်အောင်စီကုံးပြပါ။

၁။ မူးလွကြိကြ ညးလောရော။

၂။ မိမဇါ မူမူးဒးသ့ရော။

၃။ လွချူဒလူ ညးလောရော။

၄။ ကောဂူအဲ အာကြမူစိတဲရော။

၅။ ညးစသိုမဂး မူးမူသ့ရော။

၆။ စေဒါညးမဂး မူးကျညးလောရော။

၇။ မူးဒးဘဲ ညးလောရော။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၅)

ဂနိုက် နှ် အသတ် (၁၀) ပါး

မွန်ဘာသာတွင် အသတ်အတွက် အသုံးပြုသော ဗျည်းတို့သည် (၁၀) လုံးရှိသည်။
ယင်းတို့မှာ အောက်ပါတို့ဖြစ်သည်။

	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
သတ်ဗျည်း	က	င	တ	န	ပ	မ	ယ	ဝ	ဟ	အ
သင်္ကေတ	-က်	-င်	-တ်	-န်	-ပ်	-မ်	-ယ်	-ဝ်	-ဟ်	-အ်

မွန်ဘာသာတွင် အသတ် (၁၀) ပါးသည် အလွန်အရေးကြီးသော သင်္ကန်းစာတရပ် ဖြစ်သည်။ ဤသင်္ကန်းစာကို တတ်မြောက်လျှင် မွန်စာကို ကောင်းမွန်စွာ ဖတ်တတ်ရေးတတ် သည်ဟု ယူဆရပါသည်။ မွန်စာတွင် အသတ် (၁၀) ပါးသည် အခရာပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဤသင်္ကန်းစာကို အထူးဂရုစိုက်ပြီး လေ့လာရန်လိုပါသည်။

ဤအသတ် (၁၀) ပါးနှင့်ပတ်သတ်၍ အသတ်တစ်လုံးချင်းအတွက်

၁။ ဗျည်းတစ်လုံးချည်းသတ်ခြင်း။

၂။ ဗျည်းနှင့်သရ တွဲထားခြင်းကိုသတ်ခြင်း။

၃။ ဗျည်းနှင့် အဆွဲဗျည်း၊ ယှဉ်ပြီး သတ်ခြင်းဟူ၍ အပိုင်း (၃) ပိုင်းရှိသည်။

ဥပမာ ကသတ်နှင့် ပတ်သတ်၍ ဗျည်းတစ်လုံးချင်း သတ်ခြင်းနှင့် သရနှင့်တွဲပြီး သတ်ခြင်း၊
ဆွဲဗျည်းနှင့်ယှဉ်ပြီး သတ်ခြင်းတို့ကို လေ့လာနိုင်ရန် တင်ပြထားမည်။ ထို့နောက် ဗျည်းတစ်လုံး
ချည်း သတ်ခြင်းအတွက် ဝေါဟာရ၊ သရနှင့်တွဲပြီး သတ်ခြင်းအတွက် ဝေါဟာရ၊ ဆွဲဗျည်းနှင့်
ယှဉ်ပြီး သတ်ခြင်းအတွက် ဝေါဟာရတို့ကို လေ့ကျင့်ကျက်မှတ်နိုင်ရန် ပေးထားမည်။ ထို့နောက်မှ
၎င်းအသတ်တစ်လုံးအတွက် ဝါကျဖွဲ့စည်းမှုများကို ပေးထားမည်။ ဤသို့ ပြည့်စုံပြီးမှသာလျှင်
နောက်အသတ်တစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့လေ့လာရမည်။

၁။ ဂဓိက ကတ် (-က်)၊ က-သတ်-က်

အသတ်များနှင့်ပတ်သတ်၍ မွန်စာတွင် ထူးခြားမှု တခုမှာ (ခါ) သည် မွန်သရတွင် ယခင်က ဖော်ပြထားခြင်းမရှိပါ။ ဤအသတ်ပိုင်းတွင် ယင်း (ခါ) သရအသတ်သည် ပါဝင်ကြောင်းကို မှတ်ထားရမည်။ အသတ် (၁၀) ပါးတွင် က-သတ် (-က်) သည် ဦးဆုံးဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးချည်းနှင့် က-သတ် (-က်) သည်ပင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့် သရတို့ ယှဉ်၍လည်း ကသတ်သည်ရှိသည်။ က - သတ်တွင် (ခါ) အပါဝင် သရ (၈) လုံးကိုသာသတ်သည်။ ပိုမို၍ က-သတ်ကို မြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားပါမည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က နှင့် က သတ်ခြင်း။

စဉ်	သင်္ကေတ	က သတ်	အသံထွက်
၁။	-က်	ကက်	က (က)
၂။	-ဂ်	ကဂ်	ကိုက်
၃။	-ဂ်	ကိက်	ကို (အိတ်)
၄။	-ဂ်	ကုက်	ကို (အုတ်)
၅။	က - က်	ကောက်	ကစ် (က)
၆။	က - ဂ်	ကေဂ်	ကွတ် (က)
၇။	-က်	ကံက်	ကျေ (က်)
၈။	-ဂ်	ကိုက်	ကား (အော)

အသံလေးဗျည်း ဂ နှင့် က -သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	က သတ်	အသံထွက်
၁။	-က်	ဂက်	ဂဲ (က)
၂။	-ဂ်	ဂိက်	ဂိုက် (အိတ်)
၃။	-ဂ်	ဂိက်	ဂို (အုတ်)
၄။	-ဂ်	ဂုက်	ဂို (က)

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၅။	ခ - က်	ဂေက်	ဂစ် (က)
၆။	ခ -ါက်	ဂေါက်	ဂွတ် (က)
၇။	ခ -က်	ဂံက်	ဂေါ
၈။	ခိုက်	ဂိုက်	ဂါး (အောက်)

မှတ်ချက် (-က်) က-သတ်တွင် -ါက် နှင့် ခေါက် ကို စာရေးသောအခါ အတိုကောက် အားဖြင့် -ါက် ကို -ါ် ဟူ၍ ၎င်း ခေါက် ကို ခေါ် ဟူ၍ ၎င်း ရေးသားနိုင်သည်။

-ါက် = -ါ်

ခ -ါက် = ခ -ါ်

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် က-သတ် (-က်) ကို အသံပေါ်ဗျည်း ကဖြင့်သတ်ခြင်း (ကက်) ကို ၎င်းအသံလေးဗျည်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂက်) ကို ၎င်း လေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောအသံလေး အသံပေါ်ဗျည်းဖြင့်လည်း အထက်က ဥပမာအတိုင်း လိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် က-သတ် (-က်) နှင့်ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည် ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သင်ခန်းစာ ဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပေးပါမည်။

သင်ခန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခက်	ခ (က)	ငြိသည် ၊ တစ်သည်
စက်	ကျ (က)	စက်
ဆက်	ချ (က)	ဆက်သည်
ဇက်	ဂျ (က)	(လှည်း) ထွက်သည် (အကြော) တက်သည် (တယော) ထိုးသည်
တက်	တ (က)	ရိုက်သည်
ဒက်	ဒ (က)	(ကြိုး) ချိသည်

မ္ဗန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပက်	ပ (က)	(ရေ) ပက်သည်
ဖက်	ဖ (က)	ဖက်စပ်လုပ်သည်
ဗက်	ဗ (က)	နောက်ကလိုက်သည်
လက်	လ (က)	(တစ်) သောင်း
လက်	လဲ (က)	ဆဲသည်
ယက်	ယဲ (က)	မီးခိုး
သက်	စ (က)	(မျဉ်း) တားသည်
စက်	ပ (က)	နောက်ကျသည်

သင်္ခန်းစာ (၂)

ကောက်	ကစ် (က)	ချွန်သည်
ကော် (တောက်)	ကွန့်	ခေါ်သည်
ကံက်	ကော (ကု)	အကောက်၊ ကောက်သည်
ခါ	ခိုက်	သလိပ်ခပ်သည်
ခံက်	ခေါ (က)	လယ်ကွက်
ဂံက်	ဂေါ (က)	(ခေါင်း) ခေါက်သည်
ဃံက်	ယော (က)	ချိတ်သည်
ငှက်	ငစ် (က)	သွား
စက်	စေ့ (က)	နီးစပ်သည် ၊ ထိသည်
စ်	ကျိုက်	စုတ်ပြတ်သည်
စေက်	ကျစ် (က)	(မြေး) မြစ်
ဆက်	ချိုက်	ကုတ်ခြစ်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဆက်	ချော (က)	ကောက်ရိုး
ဇက်	ဂျီ (က)	(လယ်) ထွန်သည်
ဇက်	ဇေ (က)	ကြိုး
ချ် (ချက်)	တိုက်	ရေ
ချိုက်	တိက်	ကျွန်
ချက်	တေ့ (က)	(ရေ) စိုသည်
ချိုက်	တို့က်	(လှည်း) စီးသည်
တုက်	တိုက်	(ဟင်း) ခပ်သည်
တိက်	တို့က်	အိပ်သည်
တိုက်	တိုက်	တိုက် (အိမ်)
တော်	တွတ်	တွက်သည်
ထောက်	တော့က (က)	ထိုက်သည်
ဒိုက်	ဒိုက်	ဆင်းရဲ
နက်	နိုက်	နဂါး
နက်	နေ. (က)	(အပေါင်း) နှုတ်သည်
ပာ် (ပါက်)	ပါ (က)	ခွဲသည်
ပိက်	ပေ့ (က)	ပိတ် (အဝတ်)
ပက်	ပင့် (က)	ပြေးသည်
ပုက်	ပွိုင်	(လက်သုတ်) သုတ်သည်
	ပို့ (အုတ်)	ပုတ် ၊ တောင်း
ပံက်	ပေါ (က)	ဖွင့်သည်
ပိုက်	ပါ (က)	(အပင်) နှုတ်သည် ၊ (ယပ်)
		ခတ်သည်

မ္ဗန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗ်	ဗိုက်	ခုတ်ပိုင်းသည်
ဗိုက်	ဗား (အောက်)	အဝတ်ဝတ်
ဘိက်	ဘို့ (က)	ဖိတ်ကြားသည်
ဘ်	ဖိုက်	တဝက်
မ်	မိုက်	တပို့တွဲ (လ)
မုက်	မေ့ (က)	မျက်နှာ
မေက်	မစ် (က)	ပဲ့ထွက်သည်
ယ်	ယိုက်	(ရင်) တုံ့သည်
ယံက်	ယောက်	ယောက် (ငွန်း)
ယိုက်	ယပ် (က)	ထမ်းပိုးသည်
ရ်	ရိုက်	လယ်တဲ
ရေက်	ရော့ (က)	လှီးသည်
ရိုက်	ရိုက် (က)	(ဝုံနီ) အိတ်
လ် (လာက်)	လိုက်	(ကမ်း) ပြိုသည်
လိက်	လေ့ (က)	စာ ၊ စာအုပ်
လံက်	လော့ (က)	(ဆေး) သုတ်သည်
လိုက်	လိုက်	လောက
သ် (သာက်)	စိုက်	အရောင်
သေက်	စို့က်	ရန်ထောင်သည်
သော် (သောက်)	စော့ (က)	ဆံပင်
သံက်	စော့ (က)	(အခွံ) ခွာသည်
သိုက်	စိုက်	သောကြာ (နေ့) ၊ ချမ်းသာသည်
		ဖြေးဖြေး

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဟောက်	ဟစ် (က)	(ဟင်း) တူးသည်
စုက်	ပု (က)	မျောက်ခေါင်းဥ
ခံက်	ပေါ (က)	ဆေးလိပ် ၊ ပေါက်သည်
စိုက်	ပျံ (က)	ငရုပ်ဆုံ
အိက်	အော့ (က)	မစင်

သင်္ခန်းစာ (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကဉ်	ကတိုက်	ငါးဘတ်
ကပျံ	ကပျံ	ငါးဆယ်သား (အလေး)
ကပိုက်	ကပ (ပိုက်)	(အဝတ်) လျှော်သည်
ကမံက်	ကမော့ (က)	(ရေ) ခတ်ထုတ်သည်
ကရိုက်	ကရိုက်	လိုက်ဖက်သည်
ကလုက်	ကလေ့ (က)	(ခေါ်) ထူးသည်
ကလံက်	ကလော့ (က)	(ရေထဲ) နှစ်သည်
ကလိုက်	ကလိုက်	ဘောင်ဘင်ခပ်သည်
ကဝက်	ကဝ (က)	တဝက်
ခဝက်	ကဝေ့ (က)	အိုးခြမ်းပဲ့ ၊ ဒိုး (ကစားစရာ)
ခစက်	ခကျ (က)	အိမ်မြှောင် (သတ္တဝါ)
ခညက်	ခည (က)	မဲ့ပြသည်
ခချက်	ခတ (က)	ချောင်းဆိုးသည်
ခချိုက် (ခချ်)	ခတိုက်	ကျီးကန်း
ခတိုက်	ခတို့က်	လွှ

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခဗိုက်	ခဗိုက် (က)	ဖုံ၊ အမုံ
ခမက်	ခမဲ့ (က)	ကျီစယ်
ခမံက်	ခမော့ (က)	ခမောက်
ခလိုက်	ခလိုက်	(စွတ်ကျယ်) စွပ်ထည့်သည်
ဂဇ် (ဂဇာက်)	ဂဲ့စိုက်	စုတ်ဖြသည်
ဂဗက်	ဂဲ့ကျေ (က)	ဇူး
ဂတက်	ဂဲ့တင့်	တင်ပုတ်
ဂတံ (ဂတက်)	ဂတိုက်	လျာ
ဃံက်တဲ	ယော့တွိုင်	လက်ကောက်
ငှါဖြဲ	ငဲ့ဗရေး	မိန်းကလေး
စကျေ	ကျခေါင်း	စက္ကူ
ချက်ချက်	တော့ (က)တစ်(က)	စွတ်စို
တက်ကျာ	တ (က) ကျား	စကားလက်ဆုံကျသည်
တက်ချော	ဟ (က) ချောင်း	အဖေါ်စပ်သည်
တက်ဇာ	တ (က) ရဲ့	ပိုက်ကွန်ယက်သည်
တငှက်	တ (က) ငစ်	ကြက်တူရွေးငှက်
တသိုက်	တစိုက်	ချမ်းသာခြင်း
ထပက်	ထဝ (က)	ထိုးသည်
ဒဒိုက်	ဒဲ့ဒိုက်	ဒုက္ခ
ဒနက်	ဒဲ့နဲ့	ကျော့ကွင်း
ဒနိုက်	ဒဲ့နိုက်	ကာလကာ
ဒရက်	ဒဲ့ရင့်	အရင်လိုသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ	
ဒရိုက်	ဒဲရိုက်	လှုပ်ခါသည်	စဉ်
နရက်	နဲ.ရင့် (က)	ငရဲ	
ဖျက်	ဖတေ့	စွပ်စိုစေသည်	၁။
ဖျိုက်	ဖတိုက်	တင်သည်	၂။
ဗတိုက်	ဗတိုက်	တိုက်ခိုက်သည် ၊ တိုက်တွန်းသည်	၃။ ၄။
ဗလံက်	ဗလော့ (က)	အမြောက်	၅။
ဗလိုက်	ဗလိုက်	ဖုံ	၆။
မအံက်	မဲအော့ (က)	အဖ	၇။
မုက်သို	မေ့ (က) ဟွိုက်	အိမ်မျက်နှာစာ	၈။
ယိုက်ဒိုက်	ယိုက်ဒိုက်	ထောက်ပံ့သည်	၉။
လစံက်	လကျော့ (က)	အမဲ (ရောင်)	၁၀။
လပာ်	လဲပျံ (က)	တဖက်သို့	
လိက်ဒွက်	လိတ်ဒဝင့် (က)	သီချင်းစာ	
သက်က်	စာ့စာ့	သက်သက်	စဉ်
သက်သီ	စာ့စွား	သက်သေ	
သရက်	စရာ (က)	တားသည် ၊ ခြစ်သည် ၊ သရက်(မြို့)	၁။
သလ်	စလော့	ခုံသည်	၂။
သိုက်သိုက်	စိုက်စိုက်	ဖြေးဖြေးသည်	၃။
တုသိုက်	တငွါးစိုက်	သောကြာနေ့	၄။
သိုချ်	ဟွိုက်တ (က)	အိမ်သာ	၅။

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဝံက်တူ	ပေါတူး	ပေါက်တူး
အကံက်	အကော့	အကောက်
အခိုက်	အခိုက်	ခလေ့
အဆက်	အချ (က)	အဆက်
အတိက်	အတို့က်	အတိတ်
အဖက်	အဖျ (က)	အဖော်
အယုက်	အယေ (က)	အသက်
အရက်	အရင့် (က)	အရက်
အလိုက်	အလိုက်	အပြုအမူ
အဝေါ်	အဝေါ (က)	၁၂ ကျပ်ခွဲသား
အိက်ငှ်	အိက်ငါ (က)	ရေညှိ
အဲခိုက်	အွူးတို့က်	တပည့်တော်

သင်္ခန်းစာ (၄)

ကဂဓက်	ကဂဲဓက်	ငါးရဲ့ခေါင်းတို
ကဘလိုက်	ကဘလိုက်	ငါးနပ်ခြောက်
ဂသလံက်	ကစလောက်	ငါးသလောက်
ခချိုက်ဂဝ	ခတိုက်ဂဝဲ	အရှက်ရစေသည်
ခပိုက်သူ	ခပိုက်ဟောက်	ဖွဲ့နု
ခမံက်ပသဲ	ခမော့ (က) ပစူး	သံခမောက်
ဂိတုမံက်	ဂိတောမော့	လဆန်း
ဆိုက်ဗဒက်	ချိုင့်ဗဒ (တ)	ချဉ်းကပ်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
၁။ နာမ	တိုက်ဂျား	သစ္စာရေ
၂။ နာမ	တိုက်ဂဲတောင်း	ရေပူ
၃။ နာမ	နဲ.နဲ.စိုက်	အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ
၄။ ပပြဘိုက်	ပ, ပရဘိုက်	(ဘုန်းကြီး) ဆွမ်းဘုန်းသည်
၅။ ဗြသိုက္ခမာ	ပရဲစိုက်ခမား	ကြက်သရေရှိသောမိန်းကလေး
၆။ မရနုက်	မရနေး. (က)	(၃၂) ကြိမ်မြောက်
၇။ လက်ကရံ	လက်ကရောင်း (က)	နောက်က
၈။ လိက်ကသုက်	လိပ်ကစေ့	စာချုပ်
၉။ အခိုက်ကုာ	အခိုက်ကနား	ဓလေ့ထုံးစံ
၁၀။ အဆက်က်	အချ (က) ချ (က)	အဆက်ဆက်

သင်္ချန်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သင်္ချန်းစာများတွင် ဗျည်းနှင့် က-သတ်ရိုးရိုး သရနှင့်ယှဉ်သော က-သတ်တို့ကိုဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ချန်းစာတွင် ဆွဲဗျည်းနှင့် သရနှင့် ယှဉ်ပြီး က-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဖော်ပြထားမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ်ဗျည်း ကု + က-သတ်

စဉ်	သင်္ချန်းစာ	က-သတ်	အသံထွက်
၁။	-က်	ကုက်	ကန (က)
၂။	-ါက်	ကုါက်	ကနိုက်
၃။	-ိက်	ကုိုက်	ကနိုက်
၄။	-ုက်	ကုုက်	ကနေး. (က)

၅။	ေ - က်	ကောက်	ကနင့် (က)
၆။	ေ - ဂ်	ကျက်	ကနွတ် (က)
၇။	ိ - က်	ကံက်	ကနော့ (က်)
၈။	ိုက်	ကျိုက်	ကနွိုက်

အသံလေးချည်း ဂု + က-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	က-သတ်	အသံထွက်
၁။	-က်	ဂုက်	ဂုနက်
၂။	-ဂ်	ဂုဂ်	ဂုနိုက်
၃။	ိက်	ဂုိက်	ဂုနိုက်
၄။	-က်	ဂုက်	ဂုနော့ (က)
၅။	ေ - က်	ဂုောက်	ဂုနင့် (က)
၆။	ေ - ဂ်	ဂုဂ်	ဂုနွတ် (က)
၇။	ိက်	ဂုံက်	ဂုနော့ (က)
၈။	ိုက်	ဂုိုက်	ဂုနွိုက်

အထက်ပါ အသံပေါ်ဆွဲချည်းတို့နှင့် အသံလေးဆွဲချည်းတို့ကို က - သတ်ဖြင့် သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် သင်ကြားခဲ့ပြီးသော အဆွဲ ၁၁ မျိုး သရတို့နှင့် ယှဉ်ပြီး က - သတ်သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက က-သတ်နှင့် ပတ်သက်၍ လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက် နိုင်သည်။

သင်္ခန်းစာ (၆)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကျိုက်	ကတိုက်	(လှည်း) အစီး
ကွက်	ကမတ် (က)	လည်ဆွဲ ၊ အဆွဲ

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ကျ် (ကျက်)	ကျိက်	ဘုရား ၊ စေတီ
ကြက်	ကရ (က)	အနှစ်
ကြက်	ကရေ (က)	သရက် (သီး) ၊ တရုတ်
ကြိက်	ကရိတ်	ပေါက်ပင် ၊ မြို့ပင်
ကြိုက်	ကရိုက်	သင့်တော်သည်
ကွက်	ကလပ် (က)	ပိတ်သည်
ကိုက်	ကလွိုက်	ဝက်
ကွက်	ကဝ (က)	အတွက် ၊ ဆွဲသည်
ကွ် (ကွက်)	ကဝိုက် (ကွိုက်)	လမ်းလျှောက်သည်
ခွက်	ခဝွိုက်	မီးခွက်
ခွက်	ခတတ် (က)	ချောင်းဆိုးသည်
ခွက်	ခမတ် (က)	(ငါး) ဟတ်သည်
ခွ် (ခွက်)	ခမိုက်	(ငါး) ပါးဟပ်
ဂိုက်	ဂလွိုက်	လုံချည်
ဂိုက်	ဂနော့ (က)	နှိုက်သည်
ဂွက်	ဂွက် (က)	သီချင်း
ဂှက်	ဂဲ (က)	သွား
စွက်	ကျနင့် (က)	နားခတ်
စွက်	ကျဝင့်	လဆုပ်၊ အိုးခြမ်းပဲ့
ဇော် (ဇောက်)	ဂျဲနွတ်	အကြီးအကဲ
တိုက်	တငိုက်	လှော်တက်
တိုက်	ထနိုက်	ကန်သည်
ပိုက်	ပနိုက် (က)	ယပ်တောင်
ပှ် (ပှက်)	ပနွတ် (က)	အပေါက်

မ္ဗန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မိုက်	ပနိတ် (ထ)	ကုန်သည် ၊ ကုန်ပစ္စည်း
မုံက်	ပမော့ (က)	အရှေ့
မိုက်	ဗလိုက်	နစ်သည် ၊ ဖုံးလွှမ်းသည်
မိုက်	ဗဝိုက်	အဝတ်အစား
မိုက်	မနိတ်	ပတ္တမြား
မြ်	မရိုက်	ဒေါင်း
မြက်	မရင့် (က)	မြန်သည်
သိုက်	စတိုက်	နှစ်သက်သည်
သိုက်	စနိုက်	သံလျက်
သောက်	စနင့် (က)	နားခတ်
သွက်	စဝ (က)	အတွက်
ကျင်သီ	ကျိုက်စွား	ကြက်သရေ
ကမ္ဘက်	ကမာလပ် (က)	အကန်း
ကယျက်	ကရင့် (က)	ကလိထိုးသည်
ကျင်နှော်	ကျိုက်လှနွတ်	ကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီး
ကျိုက်ဂဝ	ဂတိုက်ဂဝဲ	အရှက်ရစေသည်
ကွက်တရ်	ကျိုက်တရောင်း (က)	ခရီးသွားသည်
ကွက်တိုက်	ကျိုက်တိုက်	ကုန်းကြောင်းလျှောက်သည်
ဂိတုစွေက်	ဂိတောက်ကျဝင့် (က)	လဆုတ်
ဂူကျ်	ဂိနဲကျိုက်	(ဖာတ်) မင်းသမီး၊ ဘုရင့်သမီး၊ မိဖုရား
ခိုက်ပွက်	တိုက်ဗလိုက်	ကျွန်သပေါက်
ထက်ကြိုက်	တို့က်ကရိုက်	ထိုက်တန်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗိုက်လွက်	ဗိုက်လတ (က)	အဝတ်စားတန်ဆာ
လိက်ကသုက်	လိပ်ကစေ့ (က)	စာချုပ်
သိုက်ခိုက်	စတိုက်မလိုက်	နှစ်သက်သည်။ ခင်သည်
သုက်ကရဲ	စနတ်ကရူး	မင်္ဂလာဆောင်သည် ။ လက်ထပ်ပွဲ

သင်ခန်းစာ (၇)

- ၁။ ကွီဇက်သုခက်အာပွဲစက်သုရ။
ကွီးဂျိုင်ဟောက် ခတ်အာပတို့စပ် (က) ဟောက်ရ။
ဆန်တိုက်သောလှည်းသည် ဆန်စက်တွင်ငြိသွားသည်။
- ၂။ ဒက်၌တုံဆုမွး ဆက်အာညိကွာ။
ဒက်ဂဲ လဲပတို့ တနံးချူမဂါးချုပ် အာညိကလား။
နွားကိုသစ်ပင်တွင် ချီပါက အနည်းငယ်ဆက်သွားပါ။
- ၃။ ဗဂဲဆာဒးအဲမွး အဲတက်ရ။
ဗဂူချိုင်ဒဲအွူးမဂဲ အွူးတက်ရ။
ကြောင် ကျွန်ုပ်ကို ကုတ်လျှင် ကျွန်ုပ်ရိုက်မည်။
- ၄။ ဂံက်ဖြိမွး ဇူပဲရ်ညိ။
ဂေါက်မရူမဂဲ ဂျူပတို့ရိုက်ညိ။
မိုးအေးပါက လယ်တဲတွင်ဝင်နားပါ။
- ၅။ လွဗစာ်စက္ကောညိဂ်ဖြိ။
လပပကြိုက်စပ် ခေါင်းညိဂိုက်ဗရဲ။
စက္ကူကိုမစုတ်ပါနှင့်မိန်းခလေး။

- ၆။ ဇိက်ဗဏ္ဍုလ္လ ဗစဆက်၍။
ဂျိတ်ဗဏ္ဍုလ္လပကျင့်ခြောက် ဂလဲညီ။
လယ်ထွန်လျှင် နွားစာကျွေးပါ။
- ၇။ မှူးဒိုက်ဒိုက် သွဒိုက်ပွဲသိုတိုက်ရ။
မနဲဒိုက်ဒိုက်စပ တွိုက်ပတွူးဟောက်တိုက်ရ။
သူဆင်းရဲသည် တိုက်အိမ်တွင် ကျွန်ပြုသည်။
- ၈။ မှူးချူလိက် ပရောနပ်ပွဲဉ်ဟာ။
မနဲချူးလိပ် ပရောနိုက်ပတွိုက်တိုက်ဟား။
သင်သည်ရေထဲမှ နဂါးအကြောင်းကို စာရေးနေသလား။
- ၉။ ပုက်သုညးချက်အာဉ်ရ။
ပေ (က) ဟောက်ညးတွိုက်အာရ။
သူ၏ဆန်ထည့်သောပုတ်ရေစိုသွားပြီ။
- ၁၀။ ဝံက်ဂမီမှူးတုက်သွကုယံက်ညီ။
ပေါ(က) ဂမီမဝဲးတေ့ကွက်ကောက်ယောက်ညီ။
စလောင်းဖုံးပွင့်လျှင် ယောက်ဇွန်းနှင့် ဟင်းခပ်ပါ။
- ၁၁။ အာဘာမှူး မိုက်ဂိုက်တို့တို့ညီ။
အားဘဲမဝဲး မိုက်ဂလိပ်တွိုင်တမ္ဗိုင်ညီ။
ကျောင်းသွားက လုံချည်အသစ်ဝတ်သွားပါ။
- ၁၂။ ဂိတုမာ် မှူးဂံက်ဟာ။
ဂိတောက်မိုက် မနဲဂေါက်ဟား။
တပို့တွဲလတွင်သင်ချမ်းသလား။
- ၁၃။ ယိုက်ဒိုက်သာသနာညီကျက်
ယိုက်ဒိုက်စါးစနားညီကျက်။
သာသနာတော်ကို ထမ်းပိုးပါဘုရား။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၄။ ညးယိုက်ဏာသုရိုက်ရ။
ညးယိုက်နားဟောက်ရတ်ရ။
သူသည်ဆန်အိတ်ကို ထမ်းသွားသည်။
- ၁၅။ သိုတိုက်အဲ လံက်သတ်တဏှော်ရ။
ဟိုက်တိုက်အွူးလော(က)စိုက်တင်စရ။
ကျွန်ုပ်၏ တိုက်အိမ်ကို အစိမ်းရောင်သုတ်သည်။
- ၁၆။ ပါ်စုက် ကုမြကောက်ကောက်ညိ။
ပိုက်ပေကောက်မရဲကစ်ကစ်ညိ။
ခါးထက်ထက်နှင့် မြောက်ခေါင်းဥကိုခွဲပါ။
- ၁၇။ အိက်စံက်မွးဒးအဲရ။
အိုက်ပေါက်မနဲဒဲးအွူးရ။
သင်၏ဆေးလိပ်ပြာ ကျွန်ုပ်ကိုထိသည်။
- ၁၈။ ကပိုက်ဂိုက်မွး ကလံက်ပွဲခ်ညိ။
ကပိုက်ဂလိပ်မဂဲးကလော(က)ပတွဲးတိုက်ညိ။
လုံချည်လျော်လျှင် ရေထဲတွင်နှစ်ထည့်ပါ။
- ၁၉။ ကုက်ညးဇုက်ဗွဲဟာ။
ကမက်ညးဂျေးဗလွဲဟာ။
သူ၏ဆွဲကြိုးသည်ပုလဲလား။
- ၂၀။ ညးကော်မဂးကလုက်ညိဌ်ဖြဲ။
ညးကွန့်မဂဲကလေ(က)ညိဌိုက်ဗရင့်။
သူခေါ်ကထူးလိုက်ပါမိန်းကလေး။
- ၂၁။ တိချိုမဂးစိကလိုက်ရ။
တိုက်ချီးမဂဲပီးကလိုက်ရ။
ငလျင်လျှပ်လျှင် ပင်လယ်ရေ ဘောင်ဘင်ခတ်သည်။

၂၂။ စသင်္ဂြိုမဂ်း ခဉ်အာရ။
ကျင့်စဂရဲမဂ်းခထိုက်အာရ။
သကြားစားများ၍ ချောင်းဆိုးသည်။

၂၃။ ခဉ်လွှာတုံဆုဒးတုရ။
ခတိုက်လတောင်းတန့်ချဒဲတငါရ။
သစ်ပင်ပေါ်မှ ကျီးကန်းဒူးလေးထိသည်။

၂၄။ ခဉ်သုမ္ဘရိုက်မ္ဘစိရော။
ခဉ်ဟောက်မူရိုက်မူကျိရော။
ဖွဲနုတစ်အိတ်ဘယ်လောက်လဲ။

၂၅။ လွှမမက်ငှ်မြည်။
လပမမစ်(က)ငိုက်ပရဲညိ။
မိန်းခလေးကိုမကျိစယ်ပါနဲ့။

၂၆။ ခမံက်ပသဲညးလွကဏာညိ။
ခပေါ်ပစူးညဲလပကနားညိ။
သူ၏ သံခမောက်ကို မယူသွားနှင့်။

၂၇။ အဲဒးဂစုက်ပွဲတဲရ။
အွူးဒဲ(က)ဂစေပတွဲတူးရ။
ကျွန်ုပ်လက်တွင် ဆူးဆူးသည်။

၂၈။ ဆိုက်ဗွက်ညးတုတသိုက်ညိ။
ချိုင့်ဗဒင့်ညးတလတစိုတ်ညိ။
ချမ်းသာသောသူကိုချည်းကပ်ပါ။

၂၉။ သိုဒဇူမဂးကိုချက်ချက်အာရ။
အိုက်ဒချူမဂးကနွိုင်းတုတ်တစ်အာရ။
အိမ်မိုးယိုပါကရေစွပ်စိုကုန်မည်။

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃၀။ တနေက်မွဲဒဒနက်လုရ။
တင်စ်မူးဒ(က)ဒန့်လမဲရ။
ကြက်တူရွေးတစ်ကောင် မုဆိုး၏ ကြောကွင်းတွင်မိသည်။
- ၃၁။ မူးအာကြမူးလွဒဗဘဲပရိုက်ညိ။
မနဲအားကရောင်မဂဲးလပဒဗွဲဘွူးပရိုက်ညိ။
သင်ခရီးသွားလျှင် ဘေးဒုက္ခနှင့် မတွေ့ပါစေနဲ့။
- ၃၂။ ပပြဘိုက်ပွဲသိုအဲဒိုက်ညိကျ်။
ပပရတိုက်ပတွူးတွိုက်အွူးတိုက်ညိကျိုက်။
တပည့်တော်အိမ်တွင် ဆွမ်းဘုန်းပေးပါဘုရား။
- ၃၃။ မအံက်အဲတိုက်ပွဲသိုကျာရ။
မအက်အွူး တိတ်ပတွဲဟောက်ကျားရ။
ကျွန်ုပ်၏ဖခင် အိမ်ကပြင်တွင်အိပ်သည်။
- ၃၄။ မူလပါသက်သီညးဟာ။
မနဲးလပ(က)စပ်စွါးညဲဟာ။
သင်သူ့ဖက်ကသက်သေလား။
- ၃၅။ အာသရက်မူး အာတဲ့သိုက်ညိ။
အားရ(က)စာရ(က)မဂဲးအာတဋ္ဌးစိုက်ညိ။
သရက်(မြို့)အရပ်သွားလျှင်သောကြာနေ့သွားပါ။
- ၃၆။ မူးလွအဖက် ကုအရက်ညိ။
မနဲးလပအဖက်ကောက်အရင့်ညိ။
သင်အရက်နှင့် အဖက်မလုပ်ပါနှင့်။
- ၃၇။ အယုက်လဇုမူစိရော။
အယော့လဂူမူကျိရော။-
အဖိုး၏ အသက်ဘယ်လောက်လဲ။

- ၃၈။ မူးလွေခဉ့်ကံ ဂဝအေညီ။
မန်း လပ ခတိုက် ဂဝဲအွူးညီ။
သင် ကျွန်ုပ်ကို အရှက်မခွဲပါနှင့်။
- ၃၉။ သို့ညးဂတမုက် လပါသိုအေရ။
ဟွိုက်ညးဂတပေ (က) လပ (က) ဟွိုက်အွူးရ။
သူအိမ်သည် ကျွန်ုပ်အိမ်ဘက် မျက်နှာမူသည်။
- ၄၀။ ဂိတုမံက်မွဲ ဒဗဂိတုရ။
ဂိတောက်မွတ် မဝဲဒဗဲဂိတောက်ရ။
လဆန်းလျှင် လမြင်သည်။
- ၄၁။ ငှ်ဗြဲသိုကွမာ ကွ်အာဂတမုက်အေရ။
ငိုက်ပရင် ခိုကွမားကွိုက်အား ဂတမေ (က) အွူးရ။
လှပသော မိန်းခလေးကျွန်ုပ်ရှေ့တွင် ဖြတ်လျှောက်သည်။
- ၄၂။ အေထံက်ညး မရက်နက်ပိဝါရ။
အွူးထော့ (က) ညးမရနွတ်ပျိုင့်ဝဲရ။
ကျွန်ုပ်သူ့ကိုသုံးကြိမ်ထောက်ပံ့ပြီးပြီ။
- ၄၃။ လိက်ကသုက်ညး ညးထွေးကုအေရ။
လိက်ကစေညးညးထပ (က) ကောက်အွူးရ။
သူ၏စာချုပ် ကျွန်ုပ်ကိုပြသည်။
- ၄၄။ ညးဗက်စ အခိုက်ကွာညး အဆက်ဆက်ရ။
ညးဗက်ကျင့်အခိုက် ကနားညး အချ (က) ချ (က)ရ။
သူသည်သူ၏အဆက်ဆက်က ဓလေ့ထုံးစံကို လိုက်နာသည်။
- ၄၅။ ညးပုက် ဇုက်မိုက်အေရ။
ညးပနိုက် ဂျေမနိုက် အွူးရ။
သူသည် ကျွန်ုပ်ပတ္တမြားကြိုးကို ဝှက်ထားသည်။

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၄၆။ ကိုက်တုက်တိ လွှာတုံကြိုက်ရ။
ကလိုတ် တေ(က) တွိုက်လပ (က) တန့်တရိတ်ရ။
ဝက်သည်ပေါက်ပင်ဘက်တွင် မြေယက်နေသည်။
- ၄၇။ ညးကွက် စေက်မိုက်ဟာ။
ညးကဝက် ကျနစ်မနိတ်ဟာ။
သူပတ္တမြားနားကပ် ဆွဲထားသလား။
- ၄၈။ ကြိုက်သူမွဲး ခမိုက်သူ ဗစၣ်ညိ။
ဂရိုက်ဟောက် မဂဲးခမိုက်ဟောက်မဲ့ကျင့်ကလဲညိ။
ဆန်ပြာပါက ဖွဲနုကို နွားကျွေးပါ။
- ၄၉။ လဇုခက်မွဲး ဂြိုက်အာဟာ။
လဂျူကတက်မဂဲး ဂလိုက်အားဟာ။
အဖိုးချောင်းဆိုးလျှင် သီးသလား။
- ၅၀။ ဂိတုမာ် မွဲစွက် မူတဲရော။
ဂိတောက်မိုက် မူကျဝင့် မူတဂူရော။
တပို့တွဲလဆုပ်တစ်ရက်နေ့ ဘာနေ့လဲ။
- ၅၁။ တိုက်အဲ ဗြိုက်အာ ပွဲဒုင်စီရ။
တငိုက်အွူးဗလိုက်အားပဲတွူးတိုက်ပီရ။
ကျွန်ုပ်၏ခတ်တက်သည် ပင်လယ်ရေတွင် နစ်သွားပြီ။
- ၅၂။ လပါ်ဖှော်ဒးကျာမွဲး လွပိုက်ပိုက်ညိ။
လပိုက်ပနွတ်ဒဲကျားမဂဲး လပပိုက်ပနိတ်ညိ။
အပေါက်ဖက်မှ လေဝင်ပါက ယပ်မခတ်ပါနှင့်။
- ၅၃။ သု်ပသဲ သွက်ညးလောရော။
စနိုက် ပရူး စဝ (က) ညဲလောရော။
သံ သံလျက် ဘယ်သူ့အတွက်လဲ။

- ၅၄။ ဂုဏျာ် ထေက်ကြိုက် ကုဇုက်မိုက်ရ။
ဂနဲကျိုက် ထွိုက်ကရိုက် ကောက်ဂျေမနိတ်ရ။
မင်းသမီးသည် ပတ္တမြားကြိုးနှင့်ထိုက်တန်သည်။
- ၅၅။ မူးဒိုက်ဒိုက် သွဒိုက်ပွက် ပွဲသိုတသိုက်ရ။
မနဲဒိုက်ဒိုက် စပတွိုက်ပလက် ပတွူးဟောက်တစိုက်ရ။
သူဆင်းရဲသည် ချမ်းသာသောအိမ်တွင် ကျွန်တပေါက်လုပ်ပါသည်။
- ၅၆။ မူးသိုက်မိုက် ကုဗြသိုက္ခမာမူး သုက်ကရဲညိ။
မနဲစတိုက် မလိုက် ကောက်ဗွဲရယံစိုက်ခမားမဂဲ စနက်ကရှညိ။
သင်လှပကျော့ရှင်းသော မိန်းကလေးကို ချစ်ခင်လျှင် လက်ထပ်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရဲစိုက်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထေက်ကြိုက်ကိုဝါကျ သွပ်တေညိ။

- ၁။ ဗြိဂ္ဂမူး မအံက်အဲ (ဇက် ၊ ဇိက် ၊ တက်) ဗုရ။
- ၂။ ယက်လွှာ်ဗွက် ယက် (ခက် ၊ စက် ၊ ဆက်) သုရ။
- ၃။ ဗဂဲ (ကုက် ၊ ခတ် ၊ ဗက်) ဒးမူး မူးလွတက်ညိ။
- ၄။ မူး (ဂံက် ၊ ဃံက် ၊ ခံက်) ညးမူး ညးဂိအာရ။
- ၅။ မူးလွ (ခါ ၊ ဂတံ ၊ ပက်) ဂတ မုက်ညိ။
- ၆။ ဂိုက်အဲ (ဒိုက် ၊ ချိုက် ၊ ချိုက်) အာဗြရ။
- ၇။ မူး (ဗ် ၊ ဗိုက် ၊ ဗေက်) ဂိုက်တိုတိုဟာ။
- ၈။ ဂမီ (မုက် ၊ မ် ၊ မေက်) အာမူး သွကဝေက်ညိ။
- ၉။ ကောဂုအဲ (ယိုက် ၊ ရိုက် ၊ ရဲ) ဏာသု (ယိုက် ၊ ရိုက် ၊ တက်) ရ။
- ၁၀။ တိချို စီ (ကလုက် ၊ ကလိုက် ၊ ကလာက်) မူး ဒးဘဲနာနာသ်ရ။
- ၁၁။ ညးကဏာ ခတိုက်သွက် (ဇက်ဂ္ဂီ ၊ ဇက်ဆု ၊ ဇိက်တိ) ဟာ။
- ၁၂။ ဆိုက်ဗွက် (ဗိုက်ကို ၊ ဗိုက်ကွာ ၊ ဗိုက်သု) မူး မူးဗွါရ။
- ၁၃။ မူးအာသွ (သက်သက် ၊ သက်သီ ၊ သရက်) ကွာညိ။
- ၁၄။ လပါနုဂယး (ကွက် ၊ ကြိုက် ၊ ကွက်) တိုက်ညိ။
- ၁၅။ ဂိတုမံ မွဲ (စေက် ၊ စွေက် ၊ နေက်) ဂိတုတူးဟာ။
- ၁၆။ မိုက်သွ (သွာ် ၊ သေက် ၊ သွက်) ဟာမွဲ။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

(ခ) ထပ်ပေါင်းကို ဝေါဟာရ မအကွပ် ဗွဲသွပ်တော်ညီ။

- ၁။ ဂိတု - မွဲး ဒဗဂိတုရ။
- ၂။ ညးကဏာတကံက် - - ဗွဲမွဲအဲရ။
- ၃။ မွဲးဗွဲအရက်မွဲး လွဇဒိုက် - မိမညီ။
- ၄။ ညးဗက်စ အခိုက် - ဂကူအဲရ။
- ၅။ ကျပ် - အာပူဇ ပွဲပွဲကျပ် - - ရ။
- ၆။ မာ်မွဲ - တဲ ဂကူအဲရ။
- ၇။ ကွပ် - မွဲး ယိုက်ဏာသူ - ညီ။
- ၈။ ယုဂု - ဗညာထောဟာ။
- ၉။ ညးသွဒိုက် - ပွဲသို - ရ။
- ၁၀။ ပိုက် - မွဲး ဒးကျာရ။
- ၁၁။ သိုက် - မွဲးသုက် - - ကုဗြဲသိုကွမာညီ။
- ၁၂။ ဂိတု - မွဲးစွေက် တဲဂကူအဲမရ - မူစိဝါရော။
- ၁၃။ လိက်က - ညး စာ်အာဝါလ - ရ။
- ၁၄။ ကျပ်ဇော် - - မူပပြ - သွမူရော။
- ၁၅။ ဂကူ - ဗွဲက် - - ညးမူရော။

(ဂ) ပုမ်အဂီ လိက်ပုမ်သွပ်ဝံ ဗွဲတဲ သွာန်လဝ်ဂ် သောင်ထွးကိုညီ။

အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြင်ကို ဖတ်ပါ။ ပေးထားသော မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

(အဖတ်ဝါဂကူ)

အတိက်မွဲတဲ လွှဲတုံကြိက်မွဲတုံ တေက်ခါ သိုက်မွဲက်မွဲရ။ ဒးမွဲတဲ တိချီစီကလိုက် ကျာပိုက် တုံကြိက် ချီဒရိုက်အာရ။ ဒးဒဒိုက် ဘဲပရိုက် တေက်ခါပြးပါအာ ဝါလပါရ။ တေက်မွဲဆိုက်ဗဒက် ပွဲဘာဏ္ဍသိမွဲရ။ တေက်မွဲဆိုက်ဗဒက် ပွဲရ်မွဲးကြိတြ သွအဖတ် ကုမွဲး ကြိတြရ။ မွဲတဲမအံက်ဂုကျပ်မွဲ ဗက်လုရ။ ညးဒဗဒးရ်ရ။ ညးကွပ်အာ ပွဲရ်ရ။ တဒေက်ပွဲ ရ် သွးရ 'ထပက်ညးညီ၊ ထိုက်ညးညီ၊ ဗတိုက်သုန်မိုက်၊ သွက်မွဲ၊ ဗွဲက်လတက်ညးညီ အဖတ်' မအံက်ဂုကျပ် ဒးပေက်အာ ဗွဲမြက်မြက်ရ။ ညးပေက်အာ ဒဗဒးဘာဏ္ဍသိမွဲဝါရ။ တဒေက်ပွဲဘာဏ္ဍသိသွးရ။ 'စကြုက်ညီကျပ်၊ စစုအဟာရညီကျပ်၊ ဇူပွဲဘာညီကျပ်၊ တိက်ပွဲ ဘာညီကျပ်' မအံက်ဂုကျပ် ဒဗဒးဝါပြကာရ။ ဆိုက်ဗဒက်မွဲးတုသီလမွဲး သိုက်မွဲက်မွဲရ။ သွအဖတ်မွဲးကြိတြမွဲး ပသုကုညး ကြိတြကုညးမွဲရ။

- ၁။ လွှဲတုံကြိုက်မဲ့တဲ့ တနေက်မူစီရော။
- ၂။ မူသွတုံကြိုက် ချီဒရိုက်အာရော။
- ၃။ တနေက်ခါပြေးပါအာ လွှဲလောရော။
- ၄။ တနေက်ခါ ဆိုက်ဗဒက်ညးလောရော။
- ၅။ တနေက်ပွဲဘာဏ္ဍသိ သိုက်ခိုက်မူရော။
- ၆။ တနေက်ပွဲရ် မူးကြိုကြ သွအဖက်ညးလောရော။
- ၇။ မအံက်ဂုကျ် မူသွရော။
- ၈။ မူညး ဒဗ ကွာရော။
- ၉။ တနေက်ပွဲရ် မူသဂးရော။
- ၁၀။ ညးပက်အာ မူဒဗဒး မူဝါရော။
- ၁၁။ တေက်ဘာဏ္ဍသိ မူသွးရော။
- ၁၂။ ဆိုက်ဗဒက် မူးတုသီလမ္မး မူသွရော။
- ၁၃။ သွအဖက်မူးကြိုကြမ္မး မူသွရော။

(ဃ) သွာန်လဝ်မဲ့သွင်ထေက် သုံတဲ့ ချူထွးကိုလိက်မဲ့ပိုင်ညိ။
အောက်ပါမေးထားချက် ဖြေပြီး စာတပိုင်ဖြစ်အောင်စီကုံးပြပါ။

ညးကုအဲ

- ၁။ အတိက်ကာလမဲ့တဲ့ အချဲမဲ့ ဗိုက်ပွဲလောရော။
- ၂။ တေက်လွှဲတုံကြိုက် ဂဗဒးညးလောရော။
- ၃။ တနေက် မူသွတူးကြိုက်မဲ့တူးရော။
- ၄။ အချဲ ဂဗတူးကြိုက်မ္မး မူသွရော။
- ၅။ အချဲ ဗူးစးနူဘဲ လောရော။
- ၆။ ဒးကာလမဲ့တဲ့ လုဒနက်ညးလောရော။
- ၇။ အချဲ ဒဗဒးမ္မး မူသွရော။
- ၈။ လုဂိမ္မး မူသွအာရော။
- ၉။ ညးလော ဗူးစးအာနူဘဲ ဒဒိုက်ရော။

အခြေခံ ပွန်စကား ပွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၆)

၂။ ဂနိုတ် ကင် (-င်)၊ င-သတ် -င်

င-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် ဒုတိယအသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်းနှင့် င-သတ် (- င်)သည်ပင် အဓိပ္ပါယ် ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထိုဗျည်းနှင့် သရတို့ ယှဉ်၍လည်း င-သတ်သည်ရှိသည်။ င-သတ်တွင် (ိ) အပါဝင် သရ (၈) လုံးကိုသာသတ်သည်။ ပိုမို၍ င-သတ်ကို မြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါဇယားတွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + င- သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	င-သတ်	အသံထွက်
၁။	- င်	ကင်	ကန်း (င)
၂။	- ဂ်	ကါင်	ကိုင်း
၃။	- ဝ်	ကိုင်	ကိုး (အိန်)
၄။	- ိင်	ကုင်	ကိုး (အုန်)
၅။	င - င်	ကေင်	ကင် (င) ကွိုင်း
၆။	င - ဂ်	ကေါင်	ကွန်း (င)
၇။	င - ဝ်	ကံင်	ကျော့ (င)
၈။	ငိုင်	ကိုင်	ကား (အော်)

အသံလေးဗျည်း ဂ + င- သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	င-သတ်	အသံထွက်
၁။	- င်	ဂင်	ဂင် (င)
၂။	- ဂ်	ဂါင်	ဂိုင်း
၃။	ဝ်	ဂိုင်	ဂို (အိန်)
၄။	- ိင်	ဂုင်	ဂို (အုန်)

၅။	င်	ဂင်	ဂင် (င) ဝိုင်း
၆။	င်	ဂေါင်	ဝွန် (င)
၇။	င်	ဂံင်	ဂါ (င)
၈။	ိုင်	ဂိုင်	ဂါ (အော်)

အထက်တွင်နမူနာအားဖြင့် င-သတ် (- င်) ကို အသံပေါ့ဗျည်းကသတ်ခြင်း (ကင်) ကို၎င်း၊ အသံလေးဗျည်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂင်) ကို၎င်း လေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောအသံလေး အသံပေါ့ဗျည်းဖြင့်လည်း အထက်ပါ ဥပမာအတိုင်း လိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် င-သတ် (- င်) နှင့် ပတ်သတ်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍လေ့လာနိုင်ရန် သင်္ခန်းစာဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပါမည်။

သင်္ခန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကင်	ကန်း (င)	ကင်း (စောင့်)၊ ကြေးစည်
ဂင်	ဂန်း (င)	ပင်လယ်နက်
စင်	ကျန်း (င)	(နဖူးကြိုး) ထိုးသည်
ဆင်	ချန်း (င)	ခွန်ချသည်
တင်	တန်း (င)	တင်သည်
ထင်	ထန်း (င)	(ရေ) ငတ်သည်
နင်	နင်း (င)	ယူခဲ့ပါ
ပင်	ပန်း (င)	နားဆင်သည်၊ ပင့်သည်
မင်	မင် (င)	စေါင့်သည်
ရင်	ရင် (င)	စီသည်၊ (အကျိုး) မျှော်သည်
လင်	လင် (င)	အရည်ပျော်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဝင်	ဝင် (ဝ)	အကြောင်းအရာ၊ သမိုင်း (ဘာသာ)
သင်	စန်း (င)	သံဃာတော် ၊ ကမ်း
ဟင်	ဟန်း (င)	(စပါး) ကျီ
စင်	ပန်း (င)	ဝါးမျှစ်
အင်	အန်း (င)	အင်းကွက် ၊ အင်း

သင်္ခန်းစာ (၂)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကင်	ကင်း (င)	အလှေအကျင့် ၊ အကျင့်
ခင်	ခိုး (အုန်း)	ခုံ
ခိုင်	ခိုန်း	ခိုင်သည်
ဂင်	ဂေါ် (င)	ရဲရင့်သည်
ဂိုင်	ဂါ (အော်)	သိမ်းသည်
ဃင်	ယော (င)	သူကြီး ၊ အကြီးအကဲ
ရှင်	ငို (အိန်)	မှိုင့်သည်
စင်	ကျိုင်း	ကြက်
စိင်	ကျိုး (အိန်)	ဆင်
စံင်	ကျော	မီးရှို့သည် ၊ စေါင်းကောက်
ဇိုင်	ဂျို (အိန်)	ချုပ်သည် (အဝတ်)
ဇိုင်	ဂျာ (င)	ကုတင်
ဇိုင်	ဂျိုင်	ခြေ ၊ အနီးအနား
ညိုင်	ညော (င)	ကဲ့သို့
ချိုင်	တိန် (အုန်း)	မြို့

မုန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ချောင်း	တွန်း (က)	မောသည်
တိုင်	တိန် (အိန်)	တီးမှုတ်သည်
တံင်	တောင် (အို)	ဆွဲသည်
တိုင်	ထိုင်း	(တစ်) တိုင်
ထင်	ထော (နိ)	ထောင်
ထိုင်	ထိုင်း	အိတ်
ဒင်	ဒုန် (င)	ခံသည်
နင်	နေ (င)	ရေအိုး
ပါင်	ပိုင်း	ပါးစပ်
ပေင်	ပုန်း (င)	ပြည့်
ပိုင်	ပေ (င်)	ထမင်း
ပံင်	ပေါ (င်)	ပေါင်းဖက်သည်
ပိုင်	ပိုင်း	ပိုင်းခြား
ဗိုင်	ဗိုန် (အုန်)	ဝမ်း
ဘိုင်	ဘိန် (င)	ဘိန်း
မင်	မင်	စေါင့်သည်
မိုင်	မိန် (င်)	ကြားသည်
မံင်	မေါ (င)	နေသည်
ရာင်	ရိုင်	ဖူးပွင့်သည်
ရင်	ရုန်း (အုန်း)	ရုံး
ရောင်	ရွန်း (င)	ဝါကျအဆုံးသတ်စကားလုံး
ရံင်	ရောင်း	ကြည့်သည်
ရိုင်	ရိုင်	ရိုင်းသည်
လာင်	လိုင်	လျော်သည် ၊ ဆေးသည်
လံင်	လောင်း	လောင်းလျှာသည်
		လောင်းကစားသည်
သုင်	စိုင်း (အိန်း)	သောက်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
သောင်	စင်း	မေးဝါကျအဆုံးသတ်စကားလုံး (ဟုတ်သလား)
သိုင်	စိုင်း	ဆောက်လုပ်သည်
ဟောင်	ဟင်	အဆုံးသတ်စကားလုံး
စိုင်	ပိန်း (အိန်း)	(ရေ) ကူးသည်
စုင်	ပိန်း (အုန်း)	ရိုက်နှက်သည်
စံင်	ပေါင်း (အိန်း)	မွေးဖွားသည် ၊ (မီး) လှူသည်
ဆောင်	အိုင် (င)	အငတ်ခံသည် ၊ သည်းခံသည်
အံင်	အောင်း (အူး)	အောင်မြင်သည်

သမီးစာ (၃)

ကညင်	ကညန်း	နွေရာသီ
ကဆံင်	ကချောင်း	အဆင့် ၊ (အဝတ်) လျော်သည်
ကတောင်	ကတင်း	အကြော
ကတိုင်	ကတိုင်း	မြှောက်တင်သည် ၊ လွှင့်တင်သည်
ကရေင်	ကရင်း	ကရင် (လူမျိုး)
ကလိုင်	ကလိန်း	မှားယွင်းသည် ၊ နွားနောက်
ကလေင်	ကလင်း	ပြန်လာသည်
ကောင်ကာ	ကင်းကား	(ကိစ္စ) ရေးရာ
ခဘျောင်	ခတွန်း	ခရမ်းသီး
ခပေင်	ခပင်း	ခေါဟည်
ခဏိုင်	ခနိန်း	ခေါင်းလောင်း
ခပိုင်	ခပိုင်း	ခုတ်လှဲသည်
ခရေင်	ခရင်း	ပုခက်
ဂရင်	ဂဲ့ရင်	အသိပေးသည်

ခွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂရင်	ဂဲရန်	ပေါင်းချောင်
ဂရိုင်	ဂဲရိုင်	ရယ်သည်
ဂအာင်	ဂဲအိုင်း	ဝင်း၊ ခြံ
ဂိုင်နင်	ဂိုင်းနင့်	သိမ်းလာပါ
စင်ကြီ	ကျန်ကရုန်း	စကြိုန်
စင်ခြင်	ကျန်းခြင်	ဆင်ခြင်သည်
စရင်	ကျရန်း	စာရင်း
စီရင်	ကျီးရင်း	စီရင်သည်
စံင်ဏှာ	ကြောင်းနှား	တဏှာ၊ ပူလောင်သည်
စံင်တူ	ကြောင်းတောင်း	ပူပင်သည်
စံင်မြင်	ကြောင်းမရောင်း	အော်ကလီဆန်သည်
ဇရင်	ဂျဲရင်	အနီးအနား
ချာနင်	တိုက်ရုန်	ရေဘိုး
ချာပါင်	တိုက်ပိုင်း	တံတွေး
တင်တဲ	တန်းတွဲ	တတောင်ဆစ်
တရင်	တရန်း	တခါး
တိုင်တိုက်	တိန်းတိုက်	(တူရိယာ) တီးခတ်သည်
တိုင်ပွဲ	တိုင်းပကောင်း	ပန်းတိုင်
ထိုင်သး	ထိုင်းစ (က)	ချီးမွမ်းသည်
ဒယိုင်	ဒဲယိုင်	(အိမ်) တိုင်
ဒလေင်	ဒလင်	ထမ်းပိုး
ပယင်	ပယန်း	ဦးပဉ္စင်း၊ သံဃာ
ပရေင်	ပရင်း	အကြောင်းအရာ၊ စီရင်သည်
ပရိုင်	ပရိုင်း	သတင်း
ပလင်	ပလန်း	ပုလင်း

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပလံင်	ပလောင်	ပို့သည်
ပဝိုင်	ပဝိုင်း	အဝန်းအဝိုင်း
ပံင်ဖက်	ပေါင်း (အွန်း) ဖက်	ပေါင်းဖက်သည်
ပံင်မိ	ပေါင်းမိုး	ဘောင်းဘီ
ပိုင်ခြာ	ပိုင်းခရား	အုပ်ချုပ်သည် ၊ အပိုင်းအခြား
ဗတင်	ဗဲတန်း	ပြုတင်းပေါက်
ဗွာင်	ဗဲတိုင်း	အဖြူရောင်
ဗပေင်	ဗဲပိန်း	ထပ်ဖြည့်သည်
ဗဗင်	ဗဲဗင်	သပိတ်
ဘိုင်ဗု	ဘိန်းဗု	ဘိန်းဖြူ
ဘိုင်ဘင်	ဘိန်းဘင်း	ထိန်းလန့်သည်
ရံင်စံင်	ရံင်ကျောင်း	ကြည့်ရှုသည်
လျိုင်	လဲဂိန်း	ကန့်လန့်တင်သည်
လင်္ဂါ	လင်ကား	(ကဗျာ) လင်္ကာ
အခေါင်	အခွန်း	အခွင့်အရေး
လောင်မုက်	လိုင်မေ့ (က)	မျက်နှာသစ်သည်
သင်္ဂါ	စန်းကာ	သင်္ဂါ
သင်္ခါရ	စန်းခါရ	သင်္ခါရ
ကျသင်	ကနောက်စန်း	ခရုသင်း
သွင်	စဂျင်	ခါးရှည်
သွိုင်	စဂျိုင်	အခြေခံ
သွိုင်	စပိုင်း	သင်းပိုင်
သွိုင်	စအိုင်း	၎င်းအပြင် ၊ အခြား ၊ တပါး
သိုင်သာ	စိန်းစာ	ကရုဏာသက်သည်
သေင်ဟာ	စင်းဟား	တုတ်ရဲ့လား

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခေါပါင်	ပေါင်းပိုင်း	ပလုင်ကျင်းသည်
အကင်	အကန်း	အရှိုန် (အနာ)
အကောင်	အကင်း	အကျင့် (ရသည်)
အခိုင်	အခိန်း	အချိန်
အခေါင်	အခွန်း	အခွင့်
အင်္ဂ	အန်းဂဲ	အင်္ဂါ (အစိတ်အပိုင်း)
အတိုင်	အတိုင်း	အတွက်
အယိုင်	အယိုင်း	အလေး
အရိုင်	အရုံ	အရောင်
အရိုင်	အရိုင်	အရိုင်း

သင်္ခန်းစာ (၄)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကံသဇင်	ကောင်းစကျင်း	သဇင်ပန်း
ခဍောင်ခစး	ကတွန်းခကျ (ဟ)	ခရမ်းချဉ်သီး
ဂတာခိုင်	ဂဲတားဂျိုင်း	ခြေဖဝါး
ရင်တလုင်	ရင်တလိန်း	အကျိုးဆောင်သည်
တနသင်္ဂီ	တနန်းစါးရွာ	တနင်္သာရီ
ဒမင်ဍုင်	ဒမင်တိုက်	သက်တန်း
ဒမုင်ဒလေင်	ဒမုန်းဒလင်	ကိုယ်ဝန်ဆောင်သည်
ဒယိုင်ခရိုင်	ဒယိုင်ခရောင်း	အိမ်စောင့်နတ်တိုင်၊ ကြဋ္ဌန်းတိုင်
ဒင်သလင်	ဒေါင်းစလိုက်	ခုန်ပျံလွှားသည်
ပကင်ရင်	ပကန်းရန်း	စီရင်သည်
ပလံင်စီ	ပလောင်းပီး	ပဲ့တင်သံ (ပင်လယ်လှိုင်း)
သုာပံင်သကူ	စငါးပေါင်းစကောင်း	ပသကူသင်္ကန်း

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပးတထိုင်	ပါး (က) တနိန်း	အပ်ပေါက်
စိင်ဗွာင်	ကျိန်ဗုတိုင်း	ဆင်ဖြူတော်
ဗိုင်ကရိုင်	ဗိုင်းကရိုင်း	ဝိုင်းကူသည်
ရင်အမု	ရုန်အမောက်	တရားရုံး
ချင်ဒျိုင်	တိန်းဒွဲဂိန်း	ရန်ကုန်မြို့
သီရိလင်္ကာ	စွီးရိလင်္ကာ	သီရိလင်္ကာ ၊ သီဟိုဠ်ပြည်
လဗင်ဒိုင်	လဗင်ဒိုင်း	မွန်ရိုးရာပြက္ခဒိန်
လံင်ဗဗေင်	လောင်းဗဲဗေင်	ဆွမ်းကျွေး ၊ ဆွမ်းလောင်းသည်
ဝင်ကျိန်ဒျိုင်	ဝင်ကျိန်ဒွဲဂိန်း	ရွှေတိဂုံဘုရားသမိုင်း
လှိုင်ရိုင်	လွဲဂိုက်ရောင်	မော့ကြည့်သည်
ချင်သ္တာင်	တိန်းစအိုင်း	နိုင်ငံခြား
သေနင်္ဂဗျူဟာ	သေနင်ဂဗျူဟာ	သေနင်္ဂဗျူဟာ
သင်ဗွီ	စောင်းဗဲတီး	သဲသောင်ပြင်
ဗီဗွာင်	ပီးဗတိုင်း	စစ်တောင်းမြစ်
အကင်ဂျိ	အကန်းဂျိ	အဆိပ်အရှိန်

သင်္ခန်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သင်္ခန်းစာများတွင် ဗျည်းနှင့် င-သတ်ရိုးရိုး သရနှင့်ယှဉ်သော င-သတ် တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲနှင့် သရတို့ ယှဉ်ပြီး င-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဖော်ပြထားမည်ဖြစ်သည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + င-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	င-သတ်	အသံထွက်
၁။	-င်	ကိုင်	ကနန်း
၂။	-ါင်	ကျိုင်	ကနိုင်း

၃။	ဝ - င်	ကိုင်	ကနိန်း
၄။	- င်	ကူင်	ကနေ
၅။	ေ - င်	ကောင်	ကနင်း
၆။	ေ - ဂ်	ကျိုင်	ကနွန်း
၇။	- င်	ကိုင်	ကနောင်း
၈။	ို င်	ကျိုင်	ကနွိုင်း

အသံလေးဗျည်း ၇ + င-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	င-သတ်	အသံထွက်
၁။	- င်	ဝိုင်	ဝဲနင်
၂။	- ဂ်	ဂိုင်	ဝဲနန်
၃။	ဝ - င်	ဝိုင်	ဝဲနိန်း
၄။	- င်	ဂိုင်	ဝဲနေ
၅။	ေ - င်	ဝိုင်	ဝဲနင်း
၆။	ေ - ဂ်	ဂိုင်	ဝဲနွန်း
၇။	- င်	ဝိုင်	ဝဲနော (ယ)
၈။	ို င်	ဂိုင်	ဝဲနွိုင်း

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဗျည်းဆွဲတို့ကို င-သတ် ဖြင့် သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် သင်ကြားခဲ့ပြီးသောအဆင့် (၁၁) မျိုးသရနှင့် ယှဉ်ပြီး င-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက င-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သင်္ကေတ (၆)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကိုင်	ကတန်း (င)	(ရောဂါ)သည်းသည်
ကျိုင်	ကတိုင်း	ထီး
ကိုင်	ကနန်း	(လုံချည်) အဆင် ၊ အဆင့်
ကွိုင်	ကနိုင်း	အကိုင်း

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကောင်	ကနင်း	နဖူး
ကောင်	ကမိုင်း	(မြို့) ရိုး ၊ စည်းရိုး
ကြင်	ကရန်း (င)	တဝဲလည်လည်
ကြိုင်	ကရေး (င)	ချောင်း
ကြောင်	ကရင်း	သပြေ (အပင်)
ကွင်	ကလန်း	(လေး) ထောင့်
ကွိုင်	ကလိန်း	လာသည်
ကွောင်	ကလွမ်း (င)	ဆီ
ကွာင်	ကစိုင်း	မုန့်
ကွောင်	ကရွိုင်း	ရည်းစား
ကွိုင်	ကဝိုင်း	ညောင်းသည်
ကွင်	ကပန်း (င)	သဘော
ကွိုင်	ကဖောင်း (င)	ဒူး
ခိုင်	ခမန်း	မေးရိုး
ခိုင်	ခနိုန်း	အရိပ်၊ ခေါင်းလောင်းကြီး
ဝိုင်	ဝဲဝိန်း	စိုးရိမ် ၊ စိတ်ပူသည်
ငြင်	ဂရင်	ဦးချို
ကြိုင်	ဂဲရိုန်	အိုးမဲ
ဂြိုင်	ဂဲရိုင်း	ရယ်သည်
ဂိုင်	ဂဲလိန်	ရှည်သည်
ဂျိုင်	ဂဲလေ (င)	လှေ
ရောင်	ဂဲလင်	တမ်းသည်
ဂိုင်	ဂဲလောင်	လမ်း
ဂျိုင်	ဂဲလိုင်	များသည်
တောင်	တမင်း	ထူးခြားသည်
ခိုင်	ဒမော (င)	နေသည်
ခိုင်	ဒလိန်	အရှည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပျဉ်	ပညေး	ညွန့်ပြသည်
ပွင်	ပမန်း	အစောင့်
ဖှာင်	ပနိုင်း	ဖယောင်းတိုင်
ပိုင်	ပမိန်း	အမိန့်
ပြင်	ပရန်း	ပိုသည်
ချပြင်	ပရင်း	ကျွဲ (ပစ္စည်း) စီတန်းသည်
ပြိုင်	ပရိုင်း	ပြိုင်သည်
ပွိုင်	ပလိန်း	ဖြန်းတီးသည်
ပွိုင်	ပဝေါ (င)	အပေါင်းအသင်း
ပွိုင်	ပဝိုင်း	အဝန်းအဝိုင်း
ဖျင်	ဖရေး (င)	(ရေး) တိုက်သည်
သိုင်	စနိန်း	အရိပ်
သောင်	စနင်း	တောင်ပံ
သိုင်	စနောင်း	ကြယ်
သိုင်	စမိန်း	ဘုရင် ၊ မင်း
သျှင်	စလိန်း	မြင့်သော
သွာင်	စဝိုင်း	နှစ်ခွ ၊ အခွ
သွိုင်	စဝိုင်း	(သောက်) ရေ၊ (ဆေး) တခွက်စါ
ကမောင်	ကမလျိုင်	ကောက်ညှင်း
ကမိုင်	ကမလိုင်	ရေတွင်း
ကယျိုင်	ကယိုင်း	အဆင်တန်ဆာ
ကောင်ချင်	ကမိုင်းတိန်း	မြို့နိုး
ကောင်ကိုက်	ကလိုင်းကလိတ်	ဝက်ဆီ
ကောင်တိ	ကလိုင်းထွိုက်	ရေနံ
ကိုင်ကျိုက်	ကဝိန်းကဝက်	ဒူရိယာပစ္စည်း
ခိုင်ကျိုက်	ခိုင်းကလိုက်	ခိုင်လုံသည်
ဂျိုင်ဂွင်	ဂဲလိုင်းဂဲလင်	များပြားသည်

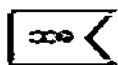

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဇေ့ရှင်	ဂျဲမလိမ်	အရှည်
ရင်တျင်	ရင်တလိန်း	အကျိုးဆောင်ပေးသည်
ဒင်တျင်	ဒိန်တလိန်	ကြိုဆိုသည်
နူကွင်	နုကလန်း	မကြာမှီက
ပင်မိုင်	ပန်းမိုင်း	နာသောတဆင်ပါ ၊ နာကြားပါ
ပျိုပျို	ပဉ္စပိုင်း	ပတ်ဝန်းကျင်
ဇိုင်ဗွင်	ဂျိုင်ဗွဲနင်	ကန်သင်းရိုး
ရမျာင်	ရမစိုင်း	အသံ
ရဲပျင်	ရူပလိန် (င)	သူစိမ်း ၊ အခြားအရပ်ကလူ
သွံစိင်	စနောင်းကျိန်း	ဓူဝံကြယ်
ခရိုင်စါင်	ခရိုင်းကျိုင်း	ကြက်ခြံ
ဂွံင်တရဲ	ဂွဲလောင်တရောင်း	လမ်းခရီး
ဆုန်ဒင်သျှင်	တိုက်နေးစဝေး (င)	သောက်ရေအိုး
ချင်စါသွာင်	တိန်းပါးစပိုင်း	ချောင်းဆုံမြို့
ဒွံင်ဂတိက်	ဒမောင်ဂွဲတိတ်	အိပ်နေရာ
ပသဲကွင်	ပစူးကတန်း	သံမဏိ
ပြင်ပိဝါဟာ	ပရင်းပိဝဲဟ	အိမ်ထောင်ချသည်
ရင်ဗလးရမျာင်	ရမ်ဗဲလဲရမစိုင်း	အသံလွှင့်ရုံ
ရင်တျင်နင်	ရင်တလိန်းနင်	အကျိုးဆောင်လာသည်
သမ္မုင်ကျာ	စမလိန်းကျား	တောင်ဘက်အရပ်

သင်္ချိန်းစာ (၅)

- ၁။ မူးမိုင်ရမျာင်တက်ကင်ဟာ။
မနဲးမိန် (င) ရမစိုင်းတက်ကန်းဟာ။
သင်ကြေးစည်တီးသံကြားသလား။

- ၂။ ထင်ချစ်မှူး သုင်ချစ်သုင်ညို။
ထန်း (င) တိုက် မဝဲစေး (အိန်း) တိုက်နေးစဝေး (င)ညို။
ရေငတ်ပါကသောက်ရေအိုးမှ ရေကိုသောက်ပါ။
- ၃။ လွှဲထက်ပင် မှူးသုင်ဘိင်ညို။
လှဲပထောက်ပန်းမနဲစေးဗိန်းညို။
ဘိန်းရူသုကိုမထောက်ပံ့ပါနှင့်။
- ၄။ မင်ကင်ပွဲပါင်တရင်ချင်ညို။
မင်ကန်း (င) ပတွူးပိုင်းတရန်းတိန်းညို။
မြို့ရိုးတံခါးဝတွင် ကင်းစောင့်နေပါ။
- ၅။ ရေငံတုင်ကာ သွက်ညးညို။
ရင်တလိန်း (င) နားစဝက်ညးညို။
သူအတွက်အကျိုးဆောင်ပေးပါ။
- ၆။ လိက်ဝင်ကျွန်ချင် မှူးကောင်ဒဗဟာ။
လိပ်ဝင်ကျိုက်ဒဂိန်း မွဲနဲကင်းဒဗဟာ။
ရွှေတိဂုံ ဘုရားသမိုင်းစာအုပ် သင်တွေ့ဘူးပါသလား။
- ၇။ ဗြိကျာဒေးမှူး သွာဗဌဂမ္ဘိုင် သုပင်ဟင်ရ။
ဗရူကျားဒဲရဲ့ (ဟ) မွဲဝဲ စမားဗွဲဝဲ မလိုင်း ဟောက်ပိုင်းဟန်းရ။
မိုးလေသင့်မျှပါက လယ်သမားများသည် ဆန်ကျီပြည့်ကြသည်။
- ၈။ ခုင်ဆုကွ တက်ပသဲမှူးခိုင်အာရ။
ခိန်းချူကလ တတ်ပစူးမဲဝဲခိုင်းအားရ။
ကျွန်းသစ်ခုံကို သံရိုက်ပါက ခိုင်သွားမည်။
- ၉။ စာင်စိင် စခွင်စောင်ဟာ။
ကျိုင်ကျိန်းကျင့်ဒဲ မောင်းကျွန်းဟာ။
ကြက်ဆင်စပါးလုံးကို စားနေသလား။

၂၂ အခြေခံ ဗုဒ္ဓစကား ဗုဒ္ဓစာ သင်ကြားနည်း

- ၁၀။ ချင်စါသွာင် ဒးအာတရစါကဆင်ရ။
တိန်းပါး (ဟ) စစိုင်း ဒဲအားတရောင်းပါးကချောင်းရ။
ချောင်းဆုံမြို့သို့ ခရီးနှစ်ဆင့် သွားရသည်။
- ၁၁။ တိက်လတူခင်မွှေး လွကဆင်ခိုင်ညီ။
တိတ်လဲတောင်း ကျောင်းမဲ့ရဲ့ လဲပကချောင်းဂျိုင်ညီ။
ကုတင်ပေါ် အိပ်လျှင် ခြေမစောက်ပါနဲ့။
- ၁၂။ မူးသုင်ဘိုင် ဒးထင်ရ။
မနဲ့စေးဗိန်းဒဲထောင်းရ။
ဘိန်းရှူသူထောင်ကျမည်။
- ၁၃။ စပုင်ပေင်ပါင်မွှေး လွသုင်ချ်ညီ။
ကျင့်ပိန်းပျိုင်ပိုင်းမဲ့လဲပစေးတိုက်ညီ။
ထမင်းပစပ်အပြည့်စားထားပါက ရေမသောက်နဲ့အုံး။
- ၁၄။ မိင်ရမျာင်တိုင်တက် ကိုင်ကျွက်ဟာ။
မိန်းရမစိုင်း တိန်းတက်ကျွင်းကွက်ဟား။
တူရိယာတီးမှုတ်သံကြားရသလား။
- ၁၅။ လောင်မှက်ချ်နင်သျှင်ညီ။
လိုင်မေ့တိုက်နိန်းစဝေးညီ။
သောက်ရေအိုးရေနှင့် မျက်နှာသစ်ပါ။
- ၁၆။ သော်တိုင်မွှေး ရံင်စရိုင်ရ။
စွတ်ဂလိန်းမဲ့ရဲ့ ရောင်းကျင့်ရိုင်ရ။
ဆံပင်ရှည်ကကြည့်ရရိုင်းစိုင်းသည်။
- ၁၇။ ခမိသင်စ သိုမွှေး လံင်ပုင်ကုသွစင်ညီ။
ခမ္ဘာစန်းကျောင်း ဟောက်မဲ့ရဲ့လောင်းပေး ကောက်သဝပန်းညီ။
ရဟန်းသံဃာ အိမ်ကြွပါက ထမင်းနှင့်မျှစ်ဟင်းကိုလောင်းပါ။

- ၁၈။ သိုင်သိုမှူး ကိုလွှသိင်ညီ။
စိုင်းဟောက်မဲ့တဲ့ ကနွီးလပစိန်းညီ။
အိမ်ဆောက်လျှင် ကြမ်းပြင်ကျဲကျဲမခင်းပါနဲ့။
- ၁၉။ အောင်ဒင်မှူး အံင်ဇူးရ။
အုန်းဒေးမဲ့တဲ့ အောင်ကျနဲ့ရ။
သည်းခံခြင်းသည် အောင်မြင်ခြင်းဖြစ်သည်။
- ၂၀။ မူးစချူလိက် နူကဆင်သို့င်ညီ။
မနဲကျချူးလိက်နူကချောင်းစဂိုဏ်းညီ။
သင်စာစရေးလျှင် အခြေခံမှစရေးပါ။
- ၂၁။ မူးအာဇိုင်ကတိုင် ဒေသိုင်ကိုဟာ။
မနဲအားဂိုဏ်ကတိုင်း ဒဲ့ပဲ့စိုင်းကနွီးဟာ။
သင်အတွင်းနာသွားပြီး ကြွက်တွင်းကိုတွေ့သလား။
- ၂၂။ လံင်ဗပေင်မွဲ ဂရုင်ပွဲဗပေင်ကျက်တြိညီ။
လောင်ပဗင်း မူဝဲရေ ပတွူးဗပေင်ကျိုက်တရူးညီ။
မြတ်စွာဘုရား၏ သပိတ်ထဲသို့ ခေါ်ပျင်တစ်ပေါင်းချောင် (တအို) လောင်းထည့်ပါ။
- ၂၃။ ငှက်ဗြဲမွဲ ဂြိုင်းဒိုင်ပွဲခရေင်ရ။
ငိုက်ပဲ့ရင်မူ ဝဲရိုင်ဒေမောင်ပတူးခရင်းရ။
မိန်းကလေးတစ်ယောက်ပုခက်တွင်ရီနေသည်။
- ၂၄။ ပယင်မွဲကျေ ကွက်စင်ကြံ ပွဲဂအောင်ဘာရ။
ပယန်းမူဂျေကောက်ကျိုက် ကျန်ဂရိန်ပတူးဝဲအိုင်းဘဲရ။
ဦးပဉ္စင်းတပါးသည် ကျောင်းဝင်းအတွင်းတွင် စကြိုလျှောက်နေသည်။
- ၂၅။ စံင်ဏှာမှူး စံင်တူဗွဲရ။
ကျောင်းကျါမဲ့တဲ့ ကျောင်းတောင်းဗူးရ။
တကျါသည် ပူပင်သောကလွန်းရသည်။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၂၆။ ကတောင်တံင်မွဲး ဇိုင်တောင်ရ။
ကတင်းတောင်းမဲ့ဂဲ့ ဂျိုင်တင်းရ။
အကြောဆွဲပြီးခြေတင်းသည်။
- ၂၇။ ဂိတုကညင် တဟင်ဆိုင်ဂျိုင်ဟာ။
ဂိတောက်ကညန်း တဟန်းတိုက်ဂဲ့လှိုင်းဟာ။
နွေရာသီတွင် ရေများများငတ်သလား။
- ၂၈။ တဲပိုင်ညး ဒးတင်စံင်အဲရ။
တူးပိန်းညး ဒဲးတန်းပေါင်းအွူးရ။
သူဇာညာလက် ကျွန်တော့ဒူးခေါင်းနှင့်ထိမိသည်။
- ၂၉။ အခိုင်မင်ကင် ပဲ့တရင်ချင်လယိုင်ညးမူရော။
အခိန်းမင်ကန်း ပတွူးတရန်တိန်းလဲယိုင်ညဲမူရော။
မြို့တံခါးဝကင်းစောင့်နေချိန်တွင် သူဇာတာဝန်ဘာလဲ။
- ၃၀။ ဗြူကျသင် သိုင်သာဒိုင်ဟာ။
ဗွဲရုတနောက်စန်းစိန်းစားဒမောင်ဟာ။
ခရုသင်းမူတ်သံ ဂရုဏာသံသက်သလား။
- ၃၁။ ကွေးဘာသုင်စံက်မွဲး ဒးစုင်တက် ကုအာစာရ။
ကဝါ (ဟ) ဘဲစေးဖေါမဲ့ဂဲ့ ဒဲးပေးတတ်ကောက်အကျားရ။
ကျောင်းသားတို့ ဆေးလိပ်သောက်လျှင် ဆရာနှင့်အရိုက်ခံရမည်။
- ၃၂။ ဆိုင်ပလိုင်ညး ဆိုင်ဖဏင်ဟာ။
တိုက်ပလိုင် ညးတိုက်ဖတိန်းဟာ။
သူဇာရေတွင်းသည် ရေငံသလား။
- ၃၃။ ညးတဟင်ဆိုင်မွဲး ရင်တွင်ကုညး ဆိုင်ပလင်ညီ။
ညးတဟန်းတိုက်မဲ့ဂဲ့ ရင်တလိန်းကောက်ညဲ တိုက်ပလန်းညီ။
သူရေငတ်ပါက ပုလင်းထဲမှ ရေကိုသောက်ရန် အကျိုးဆောင်ပေးပါ။

- ၃၄။ မိုးမြဲ ဒမုင်ဒလေင် လွတ်ကဲပွဲခိုင်ဒယိုင်ခရံင်ညိ။
မနဲဗရယ် ဒဲမုန်ဒလင်လဲပတိတ်ပတူးဂျိုင်ဒဲယိုင်ခရောင်းညိ။
ကိုယ်ဝန်ဆောင်နှင့် အမျိုးသမီး အိမ်စောင့်နတ်တိုင်တွင် မအိပ်ရ။
- ၃၅။ ညးလောပလံင်နင် စိင်ဗတောင်ကုဗညာဥူရော။
ညးလောပလောင်းနင်းကျိန်းဗွဲတိုင်းကောက်ဗွဲညားဦးရော။
ဗညားဦးထံသို့ ဘယ်သူ ဆင်ဖြူတော်ပို့လာသလဲ။
- ၃၆။ ညးအာရင်အမူ ပွဲချင်ဒွင်ရ။
ညးအားရုန်းအမောက်ပံတွးတိန်းဒဲဂိန်းရ။
သူသည် ရန်ကုန်မြို့ရှိ တရားရုံးသို့ သွားသည်။
- ၃၇။ လငှာရံင် ကျိုင်ကျပ်ဒွင်ညိ။
လဲဇိုက်ရောင်ကတိုင်းကျိုက်ဒဲဂိန်းညိ။
ရွှေတိဂုံဘုရား၏ထီးတော်ကို မော့ကြည့်စမ်းပါ။
- ၃၈။ ရဲချင်သ္တာင် အာချင်သီရိလင်္ကာရဟာ။
ရှုတိန်းစအိုင်းအာတိန်းစီးရိလင်္ကာဟား။
နိုင်ငံခြားသားများ သီရိလင်္ကာနိုင်ငံသို့ သွားသလား။
- ၃၉။ အခိုင်ဗတံ အကင်ဂျိဂဂီဟာ။
အခိန်းဗွဲတုန်အကန်းဂျိ ဂဲဂီ ဂီဟာ။
ညအခါ ကင်း၏အဆိပ်အရှိုန်နာသလား။
- ၄၀။ အစီအရင်ဒေးရးမွဲ ညးသ္တာင်အထိုင်အသးရ။
အကျီအရင်းဒဲရဲမဲဗွဲညးစအိုင်းအတိုင်းအစားရ။
စီစဉ်မှုမှန်ကန်က သူတပါးခိုးမွမ်းမည်။
- ၄၁။ အရံင်သောက် အပိုင်အခြာကုအရံင်လဲမစံက်ရ။
အရောင်စင်စ အပိုင်းအခရား ကောက်အရောင်လောင်မဲကျောက်ရ။
အစိမ်းရောင်သည် အမဲရောင်နှင့်ပိုင်းခြားထားသည်။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၄၂။ ယဲကွင်မွဲး လွကဏာကနင်ညိ။
ယူကတန်း (င) မဲဂဲလဲ ပကနားကနင်ညိ။
ရောဂါသည်းပါက ဟိုဟိုဒီဒီယူမသွားပါန့တော့။
- ၄၃။ ကျိုင်ဗတောင်ထေက်ကြိုက် ကုသိုင်ရ။
ကတိုင် (င) ဗဲတိုင်းထွိုက်ကရိုက်ကောက်စမိန်းရ။
ထီးဖြူသည် ဘုရင်နှင့်သာထိုက်တန်သည်။
- ၄၄။ ပွင်စင်ဖျိုင်ဒိုင်ခိုင်စိုင် ပွဲခိုင်ကြိုင်ရ။
ပမန်း (င) ကျိန်းဖရေး (င) ဒွဲမောင်တိုက်ကျိန်းပတူးဂျိုင်ကရိန်းရ။
ဆင်ထိန်းသည် ချောင်းစပ်တွင် ဆင်ကိုရေတိုက်နေသည်။
- ၄၅။ မူးကွိုင်ကျိုက်ကွိုင်မွဲး ကျိုင်စကွိုင်ညိ။
မနဲကဝိန်းကဝိုက်ကဝိုင်းမဲဂဲကလိန်းကျင့်ကဝိုင်းညိ။
တူရိယာတီးမှုတ်သမားညောင်းညာပါက မုန့်လာစားပါ။
- ၄၆။ ဂံက်ဗြဲမွဲး ကွိုင်ကုခိုင်ချီဒရိုင်ရ။
ဂေါက်ဗဲလူးမဲဂဲကဖေါင်းကောက်ခမန်းချီးဒွဲယိုင်ရ။
မိုးရေအေးပါက ဒူးနှင့်မေးရိုးတုန်လှုပ်သည်။
- ၄၇။ မုက်အဲဒးဂြိုင်မွဲး ညးဂမိုင်ဂြိုင်ရ။
မေ့အွူးဒဲဂရိန်းမဲဂဲ ညဲဂဲမလိုင်းဂဲရိုင်းရ။
ကျွန်ုပ်၏မျက်နှာအိုးခဲထိလျှင် သူများရယ်မည်။
- ၄၈။ ကွင်ဇော်အာမွဲး ဂျိုင်ပဲခိုင်သြိုင် မြိုက်ရ။
ကပန်းဂဲနွတ်အားမဲဂဲ ဂဲလေ (င) ပတူးဂျိုင်စန်းဗဲလိုက်ရ။
သင်္ဘောကြီးသွားပါက ကမ်းနားမှလှေမှောက်သည်။
- ၄၉။ ညိုင်ကာအဲ ပွဲဂိုင်ခါသွိုင်ညိ။
ပညေးနားအွူးမတူးဂဲလောင် (င) ပါးစဝိုင်းညိ။
ကျွန်ုပ်ကိုလမ်းဆုံ (လမ်းနှစ်ခွ) သို့ညွှန်ပြပေးပါ။

- ၅၀။ ညးတိက်သိုင်း ပဲ့သိုင်းဆုရ။
ညးတိတ်သလိုန်းပဲတွဲးစနိန်းချရ။
သူသည်သစ်ပင်ရိပ်တွင် အိပ်ပျော်နေသည်။
- ၅၁။ ဗျိုက်လတက်ကယိုင်းညး ကုင်ကဟာ။
ဗွဲဝိုက်လဲတတ်ကယိုင်း ညကနန်းကလန်ဟာ။
သူ၏အဝတ်အစား အဆင်သည်ကွက်ကျားအဆင်လား။
- ၅၂။ ညးခွာကွာင်ကွေင် ကိုကွေင်ကိုက်ရ။
ညးခနားကျိုင်းကလိန်းကောက် ကလိန်းကလျိုက်ရ။
သူသည် မုန့်ဆီကျော်ကို ဝက်ဆီနှင့်ကျော်သည်။
- ၅၃။ ပါန်တိုင် ကျင်နူကွေင်တိဟာ။
ပနိုင်းတိုင်း ကလိန်းနူကလိန်းတိုက်ဟာ။
ဖရောင်းတိုင်သည် ရေနံမှဖြစ်လာသလား။
- ၅၄။ ဒုင်တျင်ညး ပဲ့ဝိုင်ကီညိ။
ဒိန်းတလိန်းညး ပတွဲးဝဲလောင်းကဝီးညး။
သူ့ကိုလည်းလမ်းမကြီးတွင်သွားကြိုပါ။
- ၅၅။ ညးရင်တျင် ကုအဲဝိုင်ဝိုင်ဗွဲရ။
ညးရင်တလိန်ကောက်အျှဲဝဲလိုင်းဝဲလင်ဗွဲးရ။
သူကျွန်တော်ကို အကျိုးဆောင်ပေးသည်မှာများလှပြီ။
- ၅၆။ ရဲပျင်လျင်လုဒိုင် ပဲ့ရင်အမုရ။
ရူပလိန်း (င) လင်းလွဲဒဲဒဲမောင်းပတူးရိန်အမောက်ရ။
သူစိမ်းသည် တရားရုံးတွင်ရှိနေသည်။
- ၅၇။ ဒိုင်ဂတိက်တို့တို့ သွက်သိုပြင်ဝိဝါဟရ။
ဒဲပေါင်ဝဲ တိက်တမျိုက်တမျိုက်စဝက်ဟောက်ပြင်းဝိဝါဟရ။
အိပ်ယာအသစ်သည် မင်္ဂလာဆောင်သောအိပ်ယာဖြစ်သည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

လေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရဲစွဲကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကိုဝါကျသွင်တော်သို့။
အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို
ရွေးပေးပါ။

- ၁။ အပါအဲ (ကလောင် ၊ ကလိုင် ၊ ကလောင်) စံကျင်သို့တုံ့ပြန်တိရ။
- ၂။ ညးချူဒိုင် (စင်ကြိ ၊ စင်ခြင် ၊ စရင်) ပဲ့တုးလိက်ပုးရ။
- ၃။ စစုမှာရာအာမွဲး (စံင်ဏာ ၊ စံင်တူ ၊ စံင်မြိုင်) ရ။
- ၄။ ရဲသွာမှာ ဒိုင်ပဲ့ (ဇိုင်ချ် ၊ ဇိုင်ဝါ ၊ ဇိုင်စီ) ရ။
- ၅။ ကောအဲစိုင်ချ်ကု (ဒလိုင် ၊ ဒလောင် ၊ ဒလောင်) ရ။
- ၆။ လိက် (ပရိုင် ၊ ပရိုင် ၊ ပရိုင်) မွဲတုးမူစိရော။
- ၇။ တုးယးမွဲးအာရင်အမူ (သိုင်သာ ၊ သိုင်ဟာ ၊ သံသာ)။
- ၈။ အာတရဲပဲ့တုးကတူမွဲး ကဏာ(ချ်ပလိုင် ၊ ချ်ပလိုင် ၊ ချ်ဖဏိုင်) ညိ။
- ၉။ (ပလိုင်ဏာ ၊ ပလိုင်နင် ၊ ပလိုင်စီ) လဇုဗျူပဲ့သိုညးညိ။
- ၁၀။ တုက်ချ်နင်သျှင် ပဲ့ (ကမ္မိုင် ၊ ကမ္မိုင် ၊ ကယျိုင်) ညိ။
- ၁၁။ အဲမိုင်ဗရ (ကွာင်ကွိုင် ၊ ကွာင်ခေါ် ၊ ကွိုင်ကွိုင်) နူရင်ဗလးရဲမျှင်ရ။
- ၁၂။ ညးတုးသေဋ္ဌိ (ပြင်ဏာ ၊ ပြင်နင် ၊ ပြုပြင်) သိုတိုက်ညးသုးရ။
- ၁၃။ မူးမိုင် (ရေင်တျိုင် ၊ ရမျာင် ၊ ရဲပျိုင်) ဒီပဲ့စီဇော်ဟာ။

(ခ) ထပ်မပေင်ကိုဝေါဟာရ မအခပ် ဗွဲသွင်တော်သို့။
လိုအပ်သောဝေါဟာရ အက္ခရာများကို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ ရဲအဲရဲပျိုင်ညး ဂကူ က - ရ။
- ၂။ မိအဲက - စံကျင်နူချိုင်ရ။
- ၃။ မူးလွချိုက်ခ - ငှ်ဖြညိ။
- ၄။ ဂိတုမာ် အဲစီ - ပြုပြင်ဝိဝါဟာရ။
- ၅။ ကွာ်ဉိုင်မွဲး ဇိုင် - အာရ။

- ၆။ ဥတုက - အာတရ၍မိုး ထင် - ရ။
 ၇။ ညး - ကုမိုးကြိကြမိုး လွထိုင် - ညီ။
 ၈။ က - - မွဲဘောင် ပူဖဲ ကျပ်စေတီညီ။
 ၉။ သိုင်သမလ ပ - - ချင်ဟံသာဝတီရ။
 ၁၀။ ပံက်တ - ကုခမီ - ညီ။
 ၁၁။ ညးရဲချင်သ - အာချင်သီရိ - - ရ။
 ၁၂။ ကွာင် - ဟံသာဝတီခိုင် - ခိုင်ဟာ။
 ၁၃။ အာတရဲ - မိုးကဏာသု၍ - ညီ။
 ၁၄။ လွပံင် - ကုပူ - မိုးသုင်အရက်ညီ။
 ၁၅။ ညးအာတုက်ချ် - - ပဲ့ချင်စါ - ဟာ။

- (ဂ) ပုမ်အာဂီ လိက်ပုဒ်သွင်ဝံ့မှ်တု သွာန်လင်ဂ် သှ်ထွေးကိုညီ။
 အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြင်ကိုဖတ်ပါ။ မေးထားသော မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

တွေးပြိုင်ကုအွာ

အတိက်မွဲတု ပွင်၍ မင်ဒိုင်၍ပွဲဝါဗုဇိုင်စီရ။ အခိုင်မင်ဒိုင်၍ ပွင်၍ဒဗဒးပံက်မွဲရ။
 ပံက်ကတိုင်ဒိုင်ကမွဲ ပွဲအာကာသရ။ ကကွာ ခတ်တိမိုး ပံက်ဒိုင်ကုခမ် (ပါင်) ရ။ ကခတ်ပွဲတိ
 လးလးရ။ ပံက်သွဒိုင်က နာနာသတ် ပွင်၍ဒဗဒးအာရ။

အတိုင်ပံက်သွဒိုင်က ပွင်၍ သွဖက်အာရ။ ပွင်၍သွဖက်၍ကုဝါရ။ လက်ကရဲပွင်၍
 သွကုသွင်ရ။ ပွင်၍ကတိုင်သွင် လွှာကျာ ဒိုင်သလတ် လှိုင်ရင်သွင်ခံကုပါင်ရ။ အတိုင်ပရိုင်ပွင်၍
 ထွေးသွင်ကုပါင် သိုင်မိုင်အာရ။ မွဲတုသိုင်ကော်ပွင်၍ရင်ကုရ။ သိုင်ပမိုင်ဏာ ထွေးသွင် နကုပါင်
 ဂတညးညီရ။ ပွင်၍နာနာသတ် ကတိုင်သွင်ပွဲကျာ ခံကုပါင် ထွေးဏာနာနာသတ်ရ။ သိုင်ဒဗတောင်တောင်
 နာနာသတ်ရ။ သိုင်ထိုင်သးကုပွင်၍ရ။

သိုင်သွာန် 'အာစာပွင်၍ ညးလောရော' ပွင်၍စင်ခြင်ရ။ အာစာအဲပံက်သွးမွဲ အဲဝရ။
 ပွင်၍ တလိုင်အာစာကုပံက်ရ။ သွာန်ပံက် ပွင်၍ဂရင်သိုင်ရ။ အာစာအဲ 'မွဲတု ကူဒွီရ' ပွင်၍
 ယောင်ယာမှာရ် အာစာကုပံက်ရ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သိုင်ပမိင်ဏာပွင်၌ ကလေင်ထွေးမွဲဝါညိကွာရ။ အခိုင်ထွေးဒိုင်သွင်ဇကု ထပက်ဒး အာပါင်ဇကုရ။ ကသိုင်အကင်ဂျိသွင် ဂျိုင်၌ ပွင်၌ စုတိကလိအာရ။ မူးဂမ္တိုင် မိင်ပရိုင် ပွင်၌သိုင်သာဗွဲရ။

- ၁။ ပွင်၌မွဲ မင်ဒိုင်၌ ပွဲလောရော။
- ၂။ ပွင်၌ဒပဒးမူရော။
- ၃။ ပံက်ကတိုင်မင်က ပွဲလောရော။
- ၄။ အတိုင်ပံက်သွမင်က ပွင်၌သွမက်ဟာ။
- ၅။ လက်ကရံ ပွင်၌သွကုမူရော။
- ၆။ ပရိုင်ပွင်၌ ညးလောမိင်ရော။
- ၇။ သိုင်ကော်ပွင်၌ မူသွရော။
- ၈။ သိုင်သွးမူရော။
- ၉။ ပွင်၌ မူကလင်သွးရော။
- ၁၀။ ပွင်၌ ယောင်ယာမှာရံ ကုညးလောရော။
- ၁၁။ အခိုင်ထွေးဒိုင်မွဲ ဝါပွင်၌မူဒးရော။

(ဃ) သွာန်လပ်ဗွဲသုဝ်တော်၌ သ်တု ချုထွေးကံလိက်မွဲပိုင်ညိ။
အောက်ပါပေးထားချက်ကိုဖြေပြီး စာတပိုင်ဖြစ်အောင်စီကုံးပြပါ။

စိင်မွဲ ညိုင်ရံမူရော

- ၁။ မွဲတုကမ္ဘက် တရံ မူသွရော။
- ၂။ ကမ္ဘက်မွဲစံဒးသကစိင် မူသွးရော။
- ၃။ ကမ္ဘက်မွဲစံဒးခိုင်စိင် မူသွးရော။
- ၄။ ကမ္ဘက်မွဲစံဒးဗတစိင် မူသွးရော။
- ၅။ ကမ္ဘက်မွဲစံဒးထမ်စိင် မူသွးရော။
- ၆။ ကမ္ဘက်မွဲစံဒးဂြင်စိင် မူသွးရော။
- ၇။ ကမ္ဘက်လက်ကရံ မူသွးရော။

အခန်း (၇)

၃။ ဂနိတ် ကတ် (-တ်)၊ တသတ် (-တ်)

တသတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် တတိယအသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်း နှင့် တ-သတ် (-တ်) သည်ပင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့်သရတို့ယှဉ်၍ လည်း တ-သတ်သည်လည်းရှိသည်။ တ-သတ်တွင် (့ တ်) မပါဝင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သရ (၇) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ တ-သတ်ကိုမြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါဇယားဖြင့် ဖော်ပြ ထားသည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + တ်-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	- တ်	ကတ်	ကော (တ)
၂။	-ါတ်	ကါတ်	ကါတ်
၃။	ိ တ်	ကိတ်	ကိ (တ်)
၄။	-ုတ်	ကုတ်	ကု (တ်)
၅။	ေ - တ်	ကေတ်	ကစ် (တ)
၆။	ေ -ါတ်	ကေါတ်	ကွတ်
၇။	ိုတ်	ကိုတ်	ကောံ (တ)

အသံလေးဗျည်း ဂ + တ်-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ဂတ်	ဂေါ (တ်)
၂။	-ါတ်	ဂါတ်	ဂါတ်
၃။	ိတ်	ဂိတ်	ဂိ (တ်)
၄။	-ုတ်	ဂုတ်	ဂု (တ်)
၅။	ေ - တ်	ဂေတ်	ဂစ် (တ)
၆။	ေ -ါတ်	ဂေါတ်	ဂွတ်
၇။	ိုတ်	ဂိုတ်	ဂို (တ)

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် တ-သတ် (-တ်)ကို အသံပေါ့ဗျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကတ်) ကို၎င်း အသံလေးဗျည်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂတ်) ကို၎င်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအား ဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သော အသံလေး အသံပေါ့ဗျည်းဖြင့်လည်း အထက်က ဥပမာအတိုင်းလိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် တ-သတ် (-တ်) နှင့်ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သင်ခန်းစာ ဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပေးပါမည်။

သင်ခန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကတ်	ကွတ်	သင်ကြားသည် ၊ လေ့လာသည်
စတ်	စွတ်	ထိုးထည့်သည်
ဇတ်	ကျော့	(ရေ) ခမ်းခြောက်သည်
ထတ်	ထွက်	ကျန်းမာသည် ၊ သန်သည်
ဗတ်	ဗွတ်	မြဲသည်
ဘတ်	ဘွတ်	တော်သလင်းလ
မတ်	မွတ်	မျက်စေ့
ရတ်	ရွတ်	ရတနာ
လတ်	လွတ်	လပ်ဆတ်သည်
ဝတ်	ဝွတ်	ဝတ္ထုများ
သတ်	သွတ်	အသီး ၊ သတ္တဝါ
ဟတ်	ဟွတ်	တောင် (အထွာ)
စတ်	ပွတ်	နုသည် ၊ တိုင်းထွာသည်

သင်ခန်းစာ (၂)

ကိတ်	ကိ	(ခွေး)ကိုက်သည် ၊ ချိန်ကိုက်သည်
ကုတ်	ကုတ်	ဖြတ်သည်
ကေတ်	ကစ်	ယူသည် ၊ ချွန်ထက်သည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကိုတ်	ကျော့ (တ)	(တစ်) သိန်း
ကြာတ်	ကရပ် (တ)	ဆေးကြောသည်
ကွတ်	ကဝပ်	အတတ်ပညာ
ခါတ်	ခတ်	ခါးတောင်းကြိုက်သည်
ခေတ်	ခေတ်	ခေတ်ကာလ
ချိုတ်	ချော့ (တ)	သေသည်
ဂိုတ်	ဂေ့ (တ)	ကြိုးစားသည် ၊ ကြိုးပန်းသည်
ကြာတ်	ဂဲရတ်	(ပျိုး) ကဲ့သည်
ငိုတ်	ငိ	မြို့ချသည်
စုတ်	ကျူ (တ)	ထည့်သည်
စိုတ်	ကျော့ (တ)	စိတ်
ဆုတ်	ခွတ်	ဆုတ်ခွါသည်
ဇာတ်	ဂျပ်	ဇာတ်
ဇုတ်	ဂျူ (ပ်)	အရိုး
ညာတ်	ညတ်	မြင်သည်
ချုတ်	တွတ်	အမြီး
ချောတ်	တွန့်	ငယ်သည်
တတ်	တော့ (ပ်)	ဖြတ်သန်းသည်
တိတ်	တက်	ထွက်သည် ၊ ထုတ် (ဝေ) သည်
တုတ်	တော့ (ပ်)	(ယတ္တန်း) ယက်သည် ၊ ဖြတ်သည်
ပိုတ်	ပေါ့ (တ်)	ပြတ်သည်
ဗာတ်	ဗတ်	ဗုံ
မိုတ်	မိတ်	စိန် (ရတနာ)
ဖြာတ်	ဗရပ်	ငှက်ပျောသီး
မိတ်	မိတ်	မိတ်ဆွေ
ယာတ်	ယတ်	အဝတ် ၊ ဓေါင်
ယုတ်	ယု (တ်)	ယုတ်ညံ့ ၊ ယုတ်မာသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ရိတ်	ရိတ် (ရေ)	ပေ (ပင်)
ဝါတ်	ဝပ်	ခက်ခဲသည် ၊ ဆင်းရဲသည်
ဝုတ်	ဝတ်	အပျို
ဝတ်	ဝေါ (တ)	သွန်သင်သည် ၊ ဝတ္တရား
ဝိုတ်	ဝေ (တ်)	မေ့လျော့သည်
သုတ်	စွတ်	သုတ် (ဝိနည်း) ၊ ပိုး (ထည်)
ဟုတ်	ဟွတ်	ယုတ်ညံ့လာသည်
ဟိုတ်	ဟော့ (တ်)	အကြောင်း
စေတ်	ပစ် (တ်)	တိုးဝှေ့သည်
စေါတ်	ပွတ်	ဆွဲထုတ်သည်
စိုတ်	ပေါ (တ်)	သော်လည်း
အိုတ်	အော့ (တ်)	အလုံး ၊ အလုံးစုံ ၊ ကုန်သည်

သင်္ခန်းစာ (၃)

ကရတ်	ကရော့ (တ်)	ဖြတ်လမ်း ၊ အနီးမှာ
ကရောတ်	ကရွတ်	ငြီးထွားသည်
ကလတ်	ကလော့ (တ်)	ပြည်တောင်း ၊ စွန်မယွန်းသီး
ကလိတ်	ကလိ	ချောသည် (ကျ) ၊ ပြောင်သည်
ကလုတ်	ကလု (တ်)	သံတမန် ၊ အညောင့်
ကလောတ်	ကလွတ်	ပလွေ
ကွတ်တဲ	ကွတ်တွဲး	လက်မှုပညာ
ခချတ်	ခတော့	အဖု
ခချုတ်	ခတွတ်	ကျီစယ်သည်
ခမတ်	ခမတ်	ပန်းတိမ်
ခမိတ်	ခမိ (တ်)	ခြင်ကောင်
ခဝုတ်	ခဝု	(ဆီ) ဆုံ
ဂစိုတ်	ဂဲကျော့ (တ်)	သတ်သည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဇက်လောက်	ဂျေးလွတ်	နန်းကြီး
ခြောက်	ဂျဲဟော့ (တ)	အင်အား
ညာတ်မှက်	ညတ်မေ့ (တ်)	မျက်နှာမြင်သည် ၊ မီးဖွားသည်
ချ်မိတ်	တိုက်မိ (တ်)	အဝါ (ရောင်)
ချောက်ချောက်	တွတ်တွတ်	ငယ်ငယ် ၊ ငယ်သော
တိတ်ဗူး	တက်ဗဲလဲ	လွတ်မြောက်သည်
ထကုတ်	ထကွတ်	အပိုင်းပိုင်း
ထတ်ထတ်	ထော့ (တ) ထော့ (တ)	(အရှိန်) ပြင်းပြင်း
ထတ်ယုတ်	ထော့ (တ) ယေ့	ကျန်းမာသည်
ထပိုတ်	တပေါ့ (တ်)	ဖြတ်သည်
ထဗုတ်	တဗု (တ်)	(လမ်း) ချောသည်
ထလာတ်	ထလတ်	ပြောင်သည်
ထလောက်	ထလွတ်	ကျွတ်ကျသည်
ထခေါတ်	ထပွန်း (က)	အဖူး
ထစိုတ်	ထပေါ့ (တ်)	အစေး
ဒစိတ်	ဒဲကျိ	ကိုး (၉)
ခြောက်	ဒဲဟော့ (တ်)	အင်အား
ခါတ်ကျက်	ဓာတ်ကျိက်	ဘုရားဓာတ်တော်
ခါတ်သော်	ဓာတ်စွတ်	ဆံတော်ခါတ်
နက်သတ်	နဲစေါ့	နက္ခတ်
နိတ်သြို (နိသ္မိ)	နိစူး	မှီးငြိမ်း
နက်ဗွိတ်	နေ့ပတက်	နှုတ်ထွက်သည်
ပစိုတ်	ပကျော့ (တ်)	ဂရုစိုက်ပါ
ပတ်သ်	ပေါစောင်း	ကျင်ငယ်
ပတိတ်	ပတက်	ထုတ်သည်
ပရိတ်	ပရော့	ပရိတ် (တရားတော်)

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပလိုတ်	ပလော့ (တ်)	(မီး) ငြိမ်းသည် ၊ အနောက် (ရပ်)
ပိုတ်ဇော်	ပေါ့ (တ်) ဂျေ့တ်	ပုတ်ကြီး (။)
ပိုတ်ညွက်	ပေါ့ (တ်) စကု (တ်)	ပြတ်သားသည်
ပြာကတ်	ပရားကော့ (တ)	ထင်ရှားသည်
ဖကေတ်	ဖကစ်	အနီရောင်
ဖဆောတ်	ဖတွတ်	ငယ်သည် ၊ ရွတ်ဆိုသည်
မါတ်ပိုင်	ဗတ်ပိုင်	ဆိုင်းပိုင်း

သင်္ခန်းစာ (၄)

အထက်ပါ ပြီးခဲ့သောသင်္ခန်းစာများတွင် ဗျည်းနှင့် တ-သတ်ရိုးရိုး သရနှင့်ယှဉ်သော တ-သတ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲတို့နှင့်ယှဉ်ပြီး တ-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန်လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + တ-တ်

စဉ်	သင်္ကေတ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ကုတ်	ကနတ်
၂။	-ါတ်	ကုါတ်	ကနာတ်
၃။	-ိတ်	ကုိတ်	ကနိတ်
၄။	-ုတ်	ကုုတ်	ကနုတ်
၅။	ေ - ဝ်	ကေတ်	ကနစ်
၆။	ေ -ါတ်	ကေါတ်	ကနွတ်
၇။	-ိတ်	ကိတ်	ကနွိတ်

အသံလေးဗျည်း ဂု + တ-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	တ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-တ်	ဂုတ်	ဂဲနော့
၂။	-ါတ်	ဂုါတ်	ဂဲနတ်

၃။	ဝိတ်	ဝိုတ်	ဝဲနိ
၄။	-၂တ်	ဂျတ်	ဂဲနု
၅။	၆ - တ်	ဂေတ်	ဂဲနစ်
၆။	၆ -ါတ်	ဂေါတ်	ဂဲနွတ်
၇။	ဗိုတ်	ဂိုတ်	ဂဲနော့ (တ)

အထက်ပါ အသံပေါ့လျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးလျည်းဆွဲတို့ကို တ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် သင်ကြားခဲ့ပြီးသော အဆွဲ (၁၁) မျိုးသရတို့ ယှဉ်ပြီး တ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက တ-သတ်နှင့် ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သင်္ခန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကုတ်	ကနွတ်	အဆုံးစုံ ၊ အဖျား
ကွတ်	ကလော့ (က)	ခိုးသည်
စုတ်	ကျမွတ်	စစ်ဆေးသည်
ပုတ်	ပမွတ်	မီး
လုတ်	လငွတ်	လေ့ကျင့်သည်

သင်္ခန်းစာ (၆)

ကွာတ်	ကမတ်	ပိတ်သည် ၊ လင်းတ (ငှက်)
မောတ်	ပနွတ်	စိတ်မှတ်ထားသည်
ပျိုတ်	ပလော့ (တ)	(မီး) ငြိမ်းသည်
မေုတ်	မဲလစ်	လွှဲသည် ၊ မှားသည်
သောတ်	စနွတ်	အတိုင်းအထွာ

သင်္ခန်းစာ (၇)

ကုတ်အယုက်	ကနွတ်အယေ (က)	သက်ဆုံးတိုင်
တံကောတ်	တုံကနွတ်	အရင်းအဖျား ၊ အစအဆုံး

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပုတ်သု	ပမွတ်စနောင်း	မီးအိမ်
ဗုတ်ဗွတ်	ဗဲနွတ်ဗဲမော့ (တ်)	အတိုင်းအဆ
ယဲသိုပုတ်	ယူဟောက်ပမွတ်	မီးယပ်ရောဂါ
လွီလွတ်	လဲဝီလဲဝေါ (တ)	ကြိုးစားအားထုတ်သည်
ကမုတ်	ကမလော့ (တ်)	သူခိုး
ပသုတ်သစ္စ	စမွတ်စိုကျိ	သစ္စာပြုသည်
သောက်ဗွတ်	စနွတ်ဗဲမော့ (တ်)	အတိုင်းအတာ ၊ ဆင်ခြင်သည်
သွတ်ဗျေ	စဝေါဂဲဗလု	ကွမ်းယာ
ဗါတ်လုတ်	ဗတ်လှိုက်	သံပတ္တလား
မင်ဂုတ်	ပင်ဂွတ်	မင်းဂွတ် (ပင်)
မတ်ဂျ	မွတ်ဝဲလု	မျက်စေ့ဝေ ၊ မျက်စေ့မိုက်
မတ်မိုတ်	မွတ်ဗေ	စိန်ရတနာ
မတ်ဗြ	မွတ်ဗဲရွ	မိုးသားတိမ်လိပ်
မရာတ်	မရတ်	ဘုရင်ကြီး
မူဟိုတ်	မူဟော့ (တ်)	ဘာကြောင့်
မြဲမတ်	မရဲမွတ်	မျက်ရည်
ယာတ်ဂ	ယတ်ဂဲ	ခြံစောင်
ယာတ်ဇောက်	ယတ်တွတ်	မျက်နှာသုတ်ပုံဝါ
ယုတ်မာ	ယု (တ်) မဲ	ယုတ်မာသည်
ရုတ်ပိ	ရုတ်ပွိုင်	ရတနာသုံးပါး
လညာတ်	လဲညတ်	အမြင်
လတ်လတ်	လော့ (တ်) လော့ (တ်)	လပ်လပ်ဆပ်ဆပ်
လဟုတ်	လဲဟွတ်	ယုတ်ညံ့လာသည်
လအိတ်	လဲအိ	အဆုံးစုံ ၊ အလုံးစုံ
လိက်ပတ်	လိပ်ပေါ (တ)	စာပေ
သုရိုတ်	စလရေ (တ်)	ပေစာ
ဝါတ်ဂါတ်	ဝပ်ဂတ်	ခဲယဉ်းသည် ၊ ဆင်းရဲသည်

မုန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဝီဝတ်	ဝီဝပ်	ပြုစုသည်
ဝုတ်နှော်	ဝု (တ်) ဂဲ့နှုတ်	အပျိုကြီး
သကုတ်(ညွှတ်)	စကု (တ်)	အပိုင်း
သတ်ဖြ	စွတ်ဗဲရယ်	အုန်းသီး
သတြ	စွတ်တရော (က)	ရန်သူ
သိုဇာတ်	ဟွိုက်စပ်	အချုပ်ခန်း
ဟိုတ်နူ	ဟော့ (တ) နူ	အတွက်ကြောင့်
အဒိုတ်	အဒေါ (တ)	တနင်္ဂနွေ
အစိတ်	အကျို	အစိတ် ၊ ၂၅ ကျပ်သား
အရုတ်	အရူး (တ)	လိပ် (သတ္တဝါ)

သင်္ခန်းစာ (ဂ)

မုန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကခတေတ်	ကခတစ်	ကကတစ်ငါး
ကွာရတ်	ကမာရော	ရတနာကန် (ကမာရွတ်)
ကရီကရောတ်	ကရောကရွတ်	မြည်းတမ်းသည် ၊ ငြီးသည်
တရံင်တကာတ်	တရောင်တဂါတ်	ပြန့်ကျဲသည် ၊ ခေါင်သည်
ရာဇဝတ်	ရဲဂဲ့ဝတ်	ရာဇဝတ်
ပတိပ်တ်	ပတို့က်ပေါ (တ်)	အပြုအမူ ၊ အကျင့်သီလ
ပမိက်စိုတ်	ပမိတ်ကျော့ (တ်)	စိတ်တိုင်းကျ ၊ စိတ်ကြိုက်
ပူရိသာတ်	ပေါင်းရိစတ်	ပူရိသာတ်
ပြကောတိကိုတ်	ပရကောတိကော့ (တ်)	တသန်း (၁ ၀၀၀ ၀၀၀)
ဗါတ်တဠာ	ဗတ်တလား	ပတ္တလား
ဗောဓိသတ်	ဗောစိစေါ (တ်)	ဘုရားလောင်း
ရာဇာဓိရာဇ်	ရဲဂဲ့မိရတ်	ရာဇာဓိရာဇ်
မွဲလစုတ်	မူလဲကျူ	တခဏ
လညာတ်မပြီ	လဲ့ညတ်မဲ့ပရူး	အမြင်မှန် ၊ မြင့်မြတ်သောအမြင်

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လိက်သကုတ်	လိပ်စ်ကု (တ်)	ဖြတ်ပိုင်းစာအုပ်
သတ်ဇုက်တိ	စေ့ဂျေ့တို့က်	မြေပဲ
သင်္ချာမိတ်	စိုက်တိုက်မိ (တ်)	အဝါရောင်
အာစာဒမ္မုတ်	အာကျားဒဲမလုမွတ်	မျက်လှည့်ဆရာ
မွဲအစုတ်	မူအကျူ (တ)	တခဏ
တဲ့အဒိုတ်	တဠးအဒေ့	တနင်္ဂနွေနေ့
အနာဂတ်	အနာဂေါ (တ်)	အနာဂါတ်

သဒ္ဒါစာ (၉)

- ၁။ အခိုင်ထတ်ယုက်ခွင် ကတ်ပညာညိ။
အခိန်းထော့ (တ) ယေ့ဒဲမောင်ကော့ (တ) ပုန်းညားညိ။
ကျန်းမာနေစဉ်ပညာကိုသင်ကြားပါ။
- ၂။ ပွဲဂိတုဘတ် မတ်မြဲတူးညိဟာ။
ပတူးဂီးတောက်ဘော့ (တ) မွတ်ဗွဲရူတမား (ဟ)ညိဟာ။
တော်သလင်းလတွင် မိုးသားတိမ်လိပ်ကင်းရဲလား။
- ၃။ သတ်ဆု ဝက်တဲ့လတ်ခွင်ဟာ။
သော့ (တ) ချူပက်တဠးလော့ (တ) ဒဲမောင်းဟာ။
ရက်ကြာသောသစ်သီးသည် လပ်ဆတ်သေးသလား။
- ၄။ ဝတ်တုဖျာ မူစိဟတ်ဒးဝတ်ရ။
ဂေါ့ (တ) တလဖျားမူစိဟော့ (တ) ဒဲပေါ့ (တ)ရ။
ဈေးဆိုင်၏ဝတ္ထုရားအရ ဘယ်နှစ်တောင်ရှိသည်ကိုတိုင်းထွာရသည်။
- ၅။ ကွတ်ခေတ်တို့ ကတ်ကေတ်အိုတ်ညိ။
ကဂေါ့ (တ) ခစ်တမ္ပိတ် ကော့ (တ) ကစ်အော့ (တ)ညိ။
ခေတ်သစ်အတတ်ပညာများကို ရအောင်လေ့လာကြပါ။

- ၆။ ကြတ်ဂေတ်မ ပဲ့ဝါဗုညီ။
ဂရတ်ကစ်မဲ့ ပတူးပဲ့ပဲ့ညီ။
လယ်ကွက်ထဲတွင် မျိုးစပါးကိုပတ်ဝိုင်းပြီးကျပါ။
- ၇။ ညးထွေးဇာဇာတ်စိုတ်ခါတ်ဂကူ ညာတ်တူးအာရ။
ညးတပါး (ဟ) နားလျတ်ဂျော (တ) ခတ်ဝဲကောင်းညတ်တမားအားရ။
သူ၏အမျိုးသားရေးစိတ်ခါတ် ကပြသောဇာတ်သည်ထင်ရှားစွာမြင်သာသည်။
- ၈။ မူးကောင်ညာတ် ညုတ်အရတ် ညောက်ညောက်ဟာ။
မနဲးကင်းညတ်တွတ် (တ) အရုတွတ်တွတ်ဟာ။
သင်လိပ်အမြီးသေးသေးလေးကို မြင်ဘူးသလား။
- ၉။ ကွတ်ဗာတ် ဝါတ်ဒိုင်ဟာ။
ကဝတ်ဗတ်ဝပ်ဒဲမောင်းဟား။
ဆိုင်းပညာသည်ခက်ခဲသလား။
- ၁၀။ ဝုတ်မဲ့ တုတ်ဒိုင်ယာတ်ရ။
ဝု (တ) မူတု (တ) ဒဲမောင်းယတ်ရ။
အပျိုတစ်ယောက်သည် အထည်ယက်နေသည်။
- ၁၁။ တကံက်တဲညး မတ်ဗိုတ်ရေတ်ဒိုင်ရ။
တကောက်တူးညးမော (တ) ဝို (တ) ရစ်ဒဲမောင်းရ။
သူ၏လက်ကောက်သည် စိန်ရစ်ထားသည်။
- ၁၂။ ဟိုတ်နူရိုတ်က တံ့ရိုတ်ဟုတ်အာရ။
ဟော့ (တ) နူရေ (တ) ကောင်းတနုန်ရေ (တ) ဟု (တ) အားရ။
ပေပွင့်ခြင်းကြောင့် အပင်ဆုတ်ယုတ်လာသည်။ (ပေတသီးကျီးတသား)
- ၁၃။ ကွာတ်ဘာမူး ကတ်လိက်ဂကူသွာင်ညီ။
ကမတ်ဘဲမဲ့ဂဲကော (တ) လိပ် ဝဲကောင်းစအိုင်းညီ။
ကျောင်းပိတ်ပါကတခြား ဘာသာကိုသင်ကြားပါ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၄။ ကလုတ်မွဲ ကေတ်နင်ကလောတ်နူချင်ဍ္ဎာင်ရ။
 ကလု (တ)မူ ကစ်နင်ကလွတ်နူတိန်းစအိုင်းရ။
 သံတမန်တစ်ယောက်သည် နိုင်ငံခြားမှပုလွေယူလာသည်။
- ၁၅။ ဂစိုတ်ဂမိတ် အိုတ်ညိ။
 ဝဲကျော့ (တ) ခပိ (တ) အော့ (တ) ညိ။
 ခြင်ကိုသတ် (နှိမ်နှင်း) ကြပါ။
- ၁၆။ ဟိုတ်နူဂိုတ် စိုတ်ဍောတ်ဒိုင်ဟာ။
 ဟော့ (တ) နူဝဲနဲကိ (တ) တွတ် ကျော့ (တ) ဒွဲမောင်းဟာ။
 ဝမ်းကိုက်သည့်အတွက်ကြောင့်စိတ်အားငယ်နေသလား။
- ၁၇။ ညာတ်မုက်မိတ်ညး ပွဲသိုစာတ်မွဲး ညးစိုတ်ကတ်ရ။
 ညတ်မေ့မိ (တ) ညွဲပတူဟောက်ကျပ်မဲ့ဝဲညကျော့ (တ) ကတောင်းရ။
 အချုပ်ခန်းမှ သူမိတ်ဆွေ၏မျက်နှာကိုမြင်လျှင် သူစိတ်ပူသည်။
- ၁၈။ သုသတြုတ်တိတ်အာနူသိုမွဲး ညးစိုတ်ပြေရ။
 စနစော့ တရောက်တက်အား နူဟောက်မဲ့ဝဲညကျော့ (တ) ပရေးရ။
 ဘေးအန္တရာယ် (ရန်သူ) အိမ်မှထွက်သွားပါက သူစိတ်ပြေသည်။
- ၁၉။ ထစိုတ်ဘိုင် တိတ်နူ ထစေါတ်ကဘိုင်ဟာ။
 ထပေါ (တ) ဘိန်တက်နူထပေါ (တ) ကောင်းဘိန်းဟား။
 ဘိန်းအစေးသည် ဘိန်းဖူးမှထွက်လာသလား။
- ၂၀။ ဒးစိုတ်မွဲး ဒင်ကေတ်တဲညိ။
 ဒွဲကျော့ (တ) မဲ့ဝဲဒုန်ကစ်တူညိ။
 ကြိုက်နှစ်သက်ပါက လက်ခံယူပါ။
- ၂၁။ နိသဲသုပတ်မွဲး ပတိတ်ဗြဟတ် ပစိုတ်ညိ။
 နိစူးစလပေါမဲ့ဝဲ ပတက်ဒရဲဟော (တ) ပကျော့ညိ။
 ပေစာကိုမှီးငြိမ်းပါက ဂရုစိုက်ပြီးအားထုတ်ပါ။

- ၂၂။ အတိုင်နက်သတ် ညးဗွခါတ်ညိ။
အတိုင်းနက်စော့ (တ) ညဲဗဲကျင့်ခါတ်ညိ။
သူနကွတ်အတိုင်းသူကိုခါတ်စာကျေးပါ။
- ၂၃။ ပတ်သဗကေတ် မွဲးသုင်သုင်ဂိုင်ဂိုင်ညိ။
ပေါ (တ) စောင်းဖကစ်မဲ့ဝဲစေးတိုက်ဂလိုင်ဂလိုင်ညိ။
ကျင်ငယ်နီနေပါက ရေများများသောက်ပေးပါ။
- ၂၄။ လညာတ်ပိုတ်ညွတ်မွဲး ပြာကတ်ဟာ။
လဲညတ်ပေါ (တ) စကု (တ) မဲ့ဝဲပရားကော့ဟာ။
အမြင်ပြတ်သားကကျော်ကြားသလား။
- ၂၅။ ဗဂေတ်ညးမွဲး ညးမတ်ဂျအာရ။
ဗဲဂစ်ညဲမဲ့ဝဲ ညဲမွတ် (တ) ဝဲလုအားရ။
သူကိုလှည့်လျှင်သူမျက်စေ့မွဲးဝေသည်။
- ၂၆။ မူဟိုတ်သုင်ရမတ် ညးဓဇူရော။
မူဟော့ (တ) တိုက်မရဲမော့ (တ) ညးဒဲကျူရော။
ဘာကြောင့်သူမျက်ရေကျရသလဲ။
- ၂၇။ မူးယုတ်မာ ကေတ်ဏာမတ်ဗိုတ် မရာဇ်ရ။
မနဲယု (တ) မဲကစ် နားမွတ်ဗော့ (တ) မရတ်ရ။
လူယုတ်မာများသည် ဘုရင်ကြီး၏ စိန်ရတနာကို ယူသွားသည်။
- ၂၈။ လွဗဂုတ် ယာတ်ပိတ်ညးညိ။
လဲပ ဗဲဂု (တ) ယတ်ပိတ်ညဲညိ။
သူ၏အဝတ်ပိတ်များကို ဈေးမဆစ်ပါနဲ့။
- ၂၉။ ခါတ်သော်ကျော် ညံင်ရ် ရတ်ပိပြကာရ။
ခါတ်စွတ်ကျိုက်ညောင်ရယ် ရော့ (တ) ပိတ်ပရကားရ။
ဘုရားဆံတော်ခါတ်သည် ရတနာသုံးပါးကဲ့သို့ပင်ဖြစ်သည်။

၂၂ အခြေခံ ဖွန်စကား ဖွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃၀။ ဂုတ်နှော်မွဲ ဝိဝတ်ဒွံင် မိမခါရ။
 ဂု (တ) ဂျဲနွတ်မူဝိဝက်ဒွဲမောင်းမိမဲပါးရ။
 အပျိုကြီးတယောက်သည် မိဘနှစ်ပါးကိုပြုစုနေသည်။
- ၃၁။ စိုတ်သကာတ်မွဲး ဝါတ်ဂါတ်မွဲအယုက်လအိတ်ရ။
 ကျော့စကတ်မဲ့ဝဲ ဝပ်ဂတ်မူအယေလဲအိရ။
 စိတ်ခက်ထန်ပါက အသက်ထက်ဆုံးဆင်းရဲမည်။
- ၃၂။ သွဒုစရိုက်မွဲး ဒးရာဇဝတ်ရ။
 စပ ဒုကျရော့ (တ) မဲ့ဝဲဒဲရာဂျဝတ်ရ။
 ဒုစရိုက်မူပြုက ရာဇဝတ်ဒဏ်ထိမည်။
- ၃၃။ ပမိတ်စိုတ်ညးညးပထတ် ကေညးရ။
 ပမိတ်ကျော့ (တ) ညး ညဲပထော့ (တ) ဂျဲကောက်ညဲရ။
 သူစိတ်ကြိုက်သူ ကျန်းမာအောင်ပြုလုပ်သည်။
- ၃၄။ ပူရိသာတ်ဂျိုင် မွဲပြကောတိကိုတ်ရ။
 ပေါင်ရိစပ်ဝဲလိုင် မူပရကောတိကော့ (တ)ရ။
 ပရိသာတ်များတစ်သန်းမကများပြားလှသည်။
- ၃၅။ ညးဖလိုင်စိုတ်လွှာ ကွတ်ဗါတ်တဠာညးရ။
 ညဲ ဖလိန်းကျော့ (တ) လဲတောင်းကဝေါ (တ) ဖတ်တလားညဲရ။
 သူသည်သူ၏ပတ္တလား အတတ်ပေါ်တွင် စိတ်ကြည်နူးစေသည်။
- ၃၆။ ဗောဓိသတ် လညာတ်ညးမပြဲပြဲ ဖျောတ်ဏာပရိတ်ရ။
 ဗောဓိစုတ် လဲညတ်မဲ ပရူပရူ ဖတွတ်နား ပရော့ (တ)ရ။
 ဘုရားအလောင်းသည် မြင့်မြတ်သောအမြင်ဖြင့် ပရိတ်တရားတော်ရွတ်တော်မူသည်။
- ၃၇။ မလ်မတ် ညာတ်ဒးရတ်တစိတ်မွဲး လဟိုင်စိုတ်ရ။
 မလိုက်မွတ်ညတ်ဒဲရောတကျိ (တ) မဲ့ဝဲလဟိန်းကျော့ (တ)ရ။
 မျက်စိဖွင့်ပြီး (မိုးလင်းလျှင်) ရတနာကိုးပါးကိုမြင်ရပါကစိတ်ထဲတွင်ကြည်နူးမိသည်။

- ၃၈။ ပဲ့တဲ့အဒိုတ် ကေတ်နင်လိက်သကုတ်ညီ။
ပတူးတင်းအဒေ (တ) ကစ် နင်လိပ်စကူ (တ) ညီ။
တနင်္ဂနွေနေ့တွင်ဖြတ်ပိုင်းစာအုပ်ယူလာပါ။
- ၃၉။ ကွေင်တိတ်နူ သတ်ဇုက်တိရ။
ကလိန်းတက်နုစုတ်ဂျေတိုက်ရ။
ဆီသည်မြေပဲမှထွက်လာသည်။
- ၄၀။ အပေါတ်သို အာစာဒမ္မမတ်ဟာ။
အပွတ်ဟိုက်အကျားဒဲမလုမ္မတ်ဟာ။
မျက်လှည့်ဆရာ၏အိမ်မှပစ္စည်းကိရိယာလား။
- ၄၁။ လှတ်မွှေး မှောက်ပဲ့စိုတ်ရှိုင်းရှိုင်းညီ။
လဲင (တ) မဲဝဲ ပန္နတ်ပတူးကျော့ (တ) ဝဲလိုင်းဝဲလိုင်းညီ။
လေ့လာပါကစိတ်ထဲတွင်မြဲမြဲမှတ်ထားပါ။
- ၄၂။ ဘဝညးကမ္ဘိတ်ခွင်အိုတ်ကောက်အယုက်ရ။
ဘဲဝဲညဲ မလိ (တ) ဒဲမောင်းအော့ (တ) ကန္နတ်အယေရ။
သူ့ဘဝသည် သက်ဆုံးတိုင်အောင် ချောမွေ့နေသည်။
- ၄၃။ ရှင်ပုတ် ပလိုတ်ပုတ်မွှေး ကေတ်ဏာပုတ်သုံညီ။
ရေပမ္မတ်ပလော့ (တ) ပမ္မတ်မဲဝဲ ကစ်နာပမ္မတ်ခနောင်းညီ။
ဝါတ်မီးရုံးမှ မီးငြိမ်းလျှင်မီးအိမ်ကိုယူသွားပါ။
- ၄၄။ လွီလွတ် ကုဗုတ်ဗွတ်မွှေး ဗူးတိတ်နူယဲ သိုပုတ်ရ။
လဲဝီလဝပ်ကောက် ပဲန္နတ်ပဲပေါ (တ) မဲဝဲပဲလဲတက်နူယူဟောက်ပမ္မတ်ရ။
အတိုင်းအဆနှင့်ပြုစုသွားပါက မီးယပ်ရောဂါမှကင်းဝေးသည်။
- ၄၅။ ပသုတ် သစ္စကု သွတ်ဇေဟာ။
ပစမ္မတ်စုတ်ကျင့်ကောက်စဝပ်လဲ့ပဲလုဟား။
ကွမ်းယာဖြင့်ကတိသစ္စာပြုကြသလား။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရဲစိုက်ဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကိုဝါကျ သွပ်တော်ညီ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သောဝေါဟာရများကို
ရွေးပေးပါ။

- ၁။ သာတ်ဍုင်ဍုင်မူး ဍုင်ဍုင် (စတ် ၊ ဇတ် ၊ ထတ်)အာရ။
- ၂။ ဂိတုဘတ် မြီဂူ (ကတ် ၊ ထတ် ၊ ဗတ်) ခွင်ဟာ။
- ၃။ စစုမူး စုလတ် (သတ် ၊ လတ် ၊ စတ်) စညီ။
- ၄။ ယာတ်ပိတ်ဒးကေတ်မူစိ (ဟတ် ၊ စတ် ၊ ဝတ်) ရော။
- ၅။ ညး (ကိတ် ၊ ကုတ် ၊ ကေတ်) ဆုကုမြကေတ်ကေတ်ရ။
- ၆။ အာခွင်သတိက်မူး (ကိုတ် ၊ ကြာတ် ၊ ကွတ်) နိုင်ညီ။
- ၇။ မူးကွင် (ခေတ် ၊ ဂေတ် ၊ ဂိုတ်) ဖက် လက်ကရဲအဲညီ။
- ၈။ မူးခေတ်တိုဂမိုင် (ဂေတ် ၊ ဂိုတ် ၊ ကြာတ်) ပွဲကွတ်တဲဗွဲရ။
- ၉။ ကွးဘာချတ် (စုတ် ၊ စိုတ် ၊ ဆုတ်) ခွင်လိက်ပွဲထိုင်ရ။
- ၁၀။ ရဲသွာဗု (ဇုတ် ၊ နိုတ် ၊ စိုတ်) ဗုကုပြင်ဍုရ။
- ၁၁။ ထုက်ကွင်ကု (ချုတ် ၊ ခေတ် ၊ ချိုတ်) ညီ။
- ၁၂။ ဂုတ်ဇော်မွဲ (တတ် ၊ တိတ် ၊ တုတ်) ခွင်ယာတ်ရ။
- ၁၃။ (ဗတ် ၊ ဗိုတ် ၊ ဗြာတ်) မွဲဒရး မူစိရော။
- ၁၄။ ဝတ်အာစာ ဒး (ဝါတ် ၊ ဝေတ် ၊ ဝိုတ်) ကွးဘာရ။
- ၁၅။ ရာဇာဓိရာဇ် (ခေတ် ၊ ခေါတ် ၊ ဝိုတ်) သွင်ရ။
- ၁၆။ ပွဲဗျာ သျှမွဲ (ကလတ် ၊ ကလိတ် ၊ ကလုတ်) မူစိရော။
- ၁၇။ ဗောဓိသတ် (စိုတ်ထတ် ၊ စိုတ်ဇောက် ၊ စိုတ်အိုတ်) ဣလ္လာဟ်ကီရ။
- ၁၈။ မူးကေင်ညာတ် (ဍုတ်မိတ် ၊ ဍုတ်မြိတ် ၊ ဍောက်ဍောက်) ဇော်ဇော်ဟာ။

(ခ) ထပ်ဗပေင်ကိုဝေါဟာရ မအကွဲရဲဗွဲသွပ်တော်ညီ။
လိုအပ်သောဝေါဟာအကွဲရာများကို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ သွတ်ဂုတ်မွဲ တ - ခွင်သော်ရ။
- ၂။ ထ - ဘိင်တိတ်ကွင်နူထခေါတ်ဘိင်ဟာ။

- ၃။ အာဟာရပိုတ်မွဲး ဒြ - အိုတ်အာရ။
 ၄။ ကွဲးဘာမွဲးဒဲးနက် - နူဘာရ။
 ၅။ ချူလိက်မွဲးပိုတ် - ပိုတ် - ချူဒဲးဒဲးရဲးညိ။
 ၆။ ပွဲးရဲးတနသီရိ မင် - တိတ်ဂျိုင်မွဲးရ။
 ၇။ လ - ညးမှာရာမွဲး လွဲဖက်လို့တ် - ညးညိ။
 ၈။ ဗောဓိ - ညာတ်အာလ - မပြဲပြဲရ။
 ၉။ သွဒုစ - မွဲးဒဲးရာဇ - ရ။
 ၁၀။ ပ - ဇကုမွဲး အယုက်ဂျိုင်မွဲးလ - အယုက်ရ။
 ၁၁။ ပူရိ - ပွဲးချင်ဂျိုင်မွဲးပြကောတိ - ရ။
 ၁၂။ ရာဇာဓိ - ဖက်ပမိက် - ကွဲးညးရ။
 ၁၃။ ကောတ်နင်လိက်သ - ပွဲးတဲအ - ညိ။
 ၁၄။ ရင် - ပ - မွဲးအာကု - သူညိ။
 ၁၅။ - ဂိုတ်လို့ - မွဲးဗူး - နူဘဝဒိုက်ညးရ။

- (ဂ) ပုမ်အာဂီ လိက်ပိဒ်သုင်ဝံ ဗိုတ် သွာန်လင်ဂ် သောင်ထွေးကိုညိ။
 အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြင်ကိုဖတ်ပါ။ မေးထားသော မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

မင်မွဲးပါင်ညိ

အတိတ်မွဲးတဲ ပွဲးချင်ကွာမွဲးကွာ အရုတ်မွဲး ဒက်မိတ်ကုပက်ဝါရ။ ကာလဂိတုကညင် ချင်ကွာဇော်အာရ။ ချင်ဇော်မွဲး အရုတ်ဒဲးဒဗဒိုက်ရ။ အရုတ်သွေးကုပက် မိတ်ဇကုရ။ “ချင်ဇော် အာမွဲး အဲဒဲးဒင်ဘဲချိုတ်ရ။ ဟိုတ်သတ်ရကောဏာအဲပွဲးကွာသွာင်ညိ။” ပက်ဝါကလောင် သွေးရ။ “သတ်လောကဏာအရုတ်ပွဲးချင်ကွာသွာင်ရော။” အရုတ်ကလောင်သွေးရ။ “ပက်ဝါကိတ်ဆုသကုတ် ညောတ်ညောတ်မွဲးတျိုင် ဂိုင်ဏာနကုပါင်ညိ။ အရုတ်ကိတ် လူဆုသကုတ်နကုပါင်ဇကု ဖက်အာ လွှဲအာကာသရ။”

အတိုင်ပိုင်စိုတ်အရုတ် ညိသာသုတ်ရ။ ပက်ဝါအရုတ်မွဲး အာလွှဲအာကာသရ။ လွှဲဂှိုင် အာကာသ ဒဲးတုတ်အာချင်မွဲးရ။ ပွဲးချင်ပုရိသာတ် ဂျိုင်ဂှိုင်ဒိုင်မွဲးပြကောတိကိုတ် ပြင်ပြင်ရ။ ပုရိသာတ်ဂမ္ဘိုင် ညာတ်လွှဲအာကာသ ပက်ဝါကုအရုတ်မွဲးရ။ ပုရိသာတ်ဂမ္ဘိုင် ညာတ်တောင်မွဲး ကရိကရောတ်ဖအံ ကညာင်အိုတ်ရ။ အရုတ် ညာတ်ဒဲး ပုရိသာတ်ဂျိုင်ဂှိုင်မွဲးထောင် ခယျကောတ် ထိုင်သးဇကုရ။ အထောင်ဇော်လဟိုင်ဒိုင် ပွဲးစိုတ်ရ။ အတိုင်ဇကုထောင် သွက်ကလောင် သွေး

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ကုပံက်စါ ဟာပါင်ရ။ ဟာပါင်မွဲးပါင်ကိတ်ဆုသကုတ် ဗူးတိတ်အာရ။ အရုတ်ဒတံနူအာကာသ ဒးဒုင်ဘဲချိုတ်ရ။

- ၁။ အတိက်မွဲတု အရုတ်မွဲ ဒက်မိတ်ကုညးလောရော။
- ၂။ နှ်ကွာဇုတ်အာမွဲး အရုတ်မူဒးဘဲရော။
- ၃။ သာ်လောကောတ်ဏာအရုတ် ပွဲနှ်ကွာညှာင် အရုတ်သွးရော။
- ၄။ ပံက်စါအရုတ်မွဲ အာလ္လှူလောရော။
- ၅။ လ္လှူဂှိုင်အာကာသ မူဒးတုက်အာရော။
- ၆။ ပွဲချင် ပုရိသာတ် ဂှိုင်ဂှိုင်ခွင်မူစိရော။
- ၇။ ပုရိသာတ်ဂှိုင် ညာတ်တောင်မွဲး မူသွရော။
- ၈။ အရုတ်အထောင်ဇော် ကုလဟိုင်ခွင်ပွဲလောရော။
- ၉။ အရုတ်မူသွဒတံ နူအာကာသရော။
- ၁၀။ အရုတ်ဒတံနူအာကာသမွဲး ဒးဒုင်ဘဲမူရော။

(ဃ) သွာန်လင်မွဲသုင်တော် သှ်တု ချူထွးကိုလိက်မွဲပိုင်ညိ။
အောက်ပါမေးထားချက်ကို ဖြေပြီးစာတပိုဒ် ဖြစ်အောင်ရေးစီကုံးပြပါ။

ဒြဟတ်ညးကုညး

- ၁။ အတိက်မွဲတု ကိုဇုတ်ဇုတ် မွဲဒးဒုင်ဘဲညးလောရော။
- ၂။ ကိုဇုတ်ဇုတ်မူသွးကုဇာဒိသိုင်ရော။
- ၃။ ဇာဒိသိုင်မူသွကု ကို ဇုတ်ဇုတ်ရော။
- ၄။ မွဲတုဇာဒိသိုင်မူဒးဘဲရော။
- ၅။ နကုဒြဟတ်ဇာဒိသိုင် တိတ်ဗူးအာနူထွက်ဟာ။
- ၆။ ပွဲစိုတ်ဇာဒိသိုင် မူဒးဒုင်ခွင်ရော။
- ၇။ ဇာဒိသိုင်မူသွရော။
- ၈။ ကိုဇုတ်ဇုတ်မိင်မွဲး မူသွရော။
- ၉။ ကိုဇုတ်တိတ် ကိတ်ထပိုတ်ဇုက် ကုမူရော။
- ၁၀။ ဇာဒိသိုင် တိတ်ဗူးနူဘဲလောရော။

□ □ □ □ □

အခန်း (၈)

၄။ ဂနိတ် ကန် (-န်)၊ န-သတ် (-န်)

န-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် စတုတ္ထအသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်းနှင့် န-သတ် (-န်)သည်ပင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများ ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့် သရတို့ယှဉ်၍လည်း န-သတ် သည်ရှိသည်။ န-သတ်တွင် (ခ်န်) မပါဝင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သရ (၇) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ န-သတ်ကိုမြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါဇယားဖြင့် ဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + န-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	န-သတ်	အသံထွက်
၁။	-န်	ကန်	ကော (န)
၂။	-ါန်	ကါန်	ကန်း
၃။	-ိန်	ကိန်	ကီး (န)
၄။	-ုန်	ကုန်	ကူး (န)
၅။	ေ - န်	ကေန်	ကင် (န)
၆။	ေ -ါန်	ကောန်	ကွန်း
၇။	ိန်	ကိုန်	ကော (အန်)

အသံလေးဗျည်း ဂ + န-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	န-သတ်	အသံထွက်
၁။	-န်	ဂန်	ဂေါ (န)
၂။	-ါန်	ဂါန်	ဂန်း
၃။	-ိန်	ဂိန်	ဂီး (န)
၄။	-ုန်	ဂုန်	ဂူး (န)
၅။	ေ - န်	ဂေန်	ဂင် (န)
၆။	ေ -ါန်	ဂေါန်	ဂွန်
၇။	ိန်	ဂိုန်	ဂို (န)

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် န-သတ် (-နံ) ကို အသံပေါ့ဗျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကန်) ကို၎င်း၊ အသံလေးဗျည်း ဝ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဝန်) ကို၎င်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအား ဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောအသံပေါ့ဗျည်း အသံလေးဗျည်းဖြင့်လည်း အထက်က ဥပမာအတိုင်းလိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီးအသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် န-သတ် (-နံ) နှင့်ပတ်သတ်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သင်္ခန်းစာဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပေးပါမည်။

သင်္ခန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ခန်	ခေါ (န)	အခန်း ၊ အကန်
ငှာန်	ငန်း	ငန်းဆေး
ဆန်	ချော (န)	(ကဗျာလင်္ကာ) စပ်သည်
ဇန်	ချူ (န)	ဇွန်း
ချန်	တော (န)	(ငါး) များသည် ၊ ကျဉ်းကျပ်
တန်	တုံ (န)	တည်တန့်သည်
ဒန်	ဒေါ (န)	ခုတ်ထစ်သည်
နန်	နွန်း (န)	နန်းတော်
ပန်	ပေါ (န)	လေးခု (၄) ၊ ပစ်သည်
ဖန်	ဖေါ (န)	စီမံသည်
ဗန်	ဗော (န)	ဖက်သည်
မန်	မွန်	မွန် (လူမျိုး)
ယန်	ယော (န)	ထိုးကွင်း၊ ယက္ကန်း (ရှေ့ခေတ်သုံး)
ရန်	ရော (န)	ရည်ရွယ်သည်
သန် ၊ ဩန်	စော (န)	ငွေ
စန်	ပေါ (န)	(ကြိုး) (ဆံပင်) ကျစ်သည်

သင်္ခန်းစာ (၂)

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
ကာန်	ကန်း	ဂုံလျော်
ကုန်	ကူး (န)	(ခါး) ကုန်း (မြေ)
ကောန်	ကွန်း	သားသမီး
ကိုန်	ကော (အန်း)	ကိန်း
ကြာန်	ကရန်း	ရုတ်ရင်းကြမ်းတမ်းသည်
ဂိုန်	ဂေါ (အန်း)	ဂိုဏ်း
ဆာန်	ချမ်း	ချစ်သည်
သာန်	တန်း	လမ်း၊ မှန်သည်
ချေန်	တင် (န)	ထွန်းညှိသည်၊ ချဉ်းကပ်သည်
ချိုန်	တော် (အန်း)	ပျော့သည်
ဌာန်	ဌန်း	ဌာန
တိုန်	တော (အန်း)	တတ်သည်
ဒါန်	ဒန်း	လှူဘွယ်၊ လှူရန်၊ ဒဏ်
ဒန်	ဌူး (န)	ဝါး၊ (လှေ) လှော်သည်
ပိုန်	ပေါ (အန်း)	ဆွမ်း၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ
ဖန်	ဖေါ (အန်း)	မွေ့ယာ
ဗိုန်	ဗော (အန်း)	မြဲသည်၊ ခိုင်သည်
မာန်	မန်	နိုင်သည်
ရာန်	ရန်	ဝယ်သည်
လောန်	လွန်	လွန် (သွားသည်)
ဝုန်	ဝူး (န)	ကစွန်းရွက်
အိန်	အီး (န)	သကြားမင်း
အေန်	အင်း	ရန်စောင့်သည်
အောန်	အွန်း	နည်းသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်္ခန်းစာ (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကပန်	ကပေါ (န)	လင်ဗန်း
ကစိန်	ကကျီး (န)	လက်စွပ်
ကထိုန်	ကထော (န)	ကထိန် ၊ တန်ဆောင်မုန်း (လ)
ကမိုန်	ကမော (န)	တာရိုး ၊ တာတမံ
ကာရန်	ကာရော (န)	ကာရံ (ကဗျာ)
ကသိုန်	ကစေါ (န)	ကြက်သွန်
ကောန်ကွး	ကန်းကဝါ (ဟ)	တပည့်
ကောန်ဂျါ	ကွန်းဂဲလု	သားကြီး ၊ သြရဿ
ကောန်စ	ကွန်းကျောင်း	မြေး
ကောန်ဌာ်	ကွန်းငိုက်	ခလေး
ကောန်စိုတ်	ကွန်းကျော့ (တ)	စိတ်မှတ်
ကောန်ဇာတ်	ကွန်းကျ (တ်)	သားသမီး
ကောန်ချင်	ကွန်းတိန်း	မြို့သား
ကောန်ရဲ	ကွန်းရူ	တပည့်လက်သား
ကောန်ဂုတ်	ကွန်းဂု (တ)	သမီးပျို
ခန်လွာ	ခေါ (န)လွာ	နယ်မြေ
ခဗန်	ခဗန်း	အိမ်ခဗန်း
ခဗိုန်	ခဗော (အန်း)	ပန်းမ
ခမာန်	ခမန်း	သမက်
ဂကန်	ဂဲကော (န)	မာသည်
ဂစါန်	ဂဲကျန်း	ကြိုးစားသည်
ဂလာန်	ဂဲလန်	အဆို ၊ အမိန့်
စနန်	ကျနွန်း	ညွန့်သည်
စလန်	ကျလုံး (နိ)	နံ့သာ
စန်စး	ကျူကျာ	ဆန့်ကျင်သည် ၊ ကန့်ကွက်သည်

စန်ဒက်	ကျုံးဒက်	စည်းရုံးသည် ၊ ချီနှောင်သည်
ဆာန်ချူ	ချမ်းတူး	သနားသည်
ဝှံင်ချန်	ဂဲ့လောင်တန်း	လမ်း ၊ နည်းလမ်း
ချိန်ဇောက်	တော (အန်) တွက်	ပျော့ပြောင်းသည်
ချိန်စတ်	တော (အန်) ပေါ့	နူးညံ့သည်
တရာန်	တရန်း	တံခါး
တဲ့စန်	တငူးကျော (န)	တနင်္လာနေ့
ဒဂိုန်	ဒဲဂေါ (အန်)	ဝါဆို
ဒတန်	ဒဲတော (နိ)	တည်းခိုသည် ၊ တည်းသည်
စေန်	မဲကျုံး (န)	တောင်ဝှေး
နိဗ္ဗာန်	နိဗ္ဗာန်	နိဗ္ဗာန်
နိမန်	နိမ္မန်	ပင့်ဖိတ်သည်
နိဒါန်	နိဒါန်း	နိဒါန်း
ပျိန် (ပတိုန်)	ပတော (အန်း)	တင်သည်
ပါန်ခီ	ပန်းစီး	ပန်းချီ
ပိုန်ဟာန်	ပေါ (အန်) ဟန်း	ပစ္စည်းဥစ္စာ
ဖန်ဖက်	ဖော (န) ဖတ်	စီစဉ်သည်
ဖအာန်	ဖအွန်း	နဲသည်
ဟွန် (ဗကန်)	ဖဲ့ကော (န)	မှာသည်
ဗဂိန်	ဗဲဂိန်	(ဆွမ်း) ကပ်သည်
ဗတောန်	ဗဲတွန်း	သင်ကြားသည်
ပိုန်ဗတ်	ဖိန်ဗေါ (တ)	ခိုင်မြဲသည်
ဖြမိန်	ဗဲရယ်မီ (န)	မယ်သီလရင်
မသုန်	မစုံး (န)	ဝါးခု (၅)
မွဲဟာန်	မူဟန်း	တစုတဝေး
မ္ဗာဇန်	မ္ဗားဂျုံ	ပုထုဇဉ်
ယေန်သွာင်	ယင်းစနိုင်း	ယဉ်ကျေးမှု
ရင်ဒါန်	ရေ (င) ဒန်	ဆွမ်းလောင်းဇရပ်

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လကျန်	လက်ကျဲး (န)	လက္ခဏာ
ကသိုန်	ကစော (အန်း)	ကြက်သွန်
လောန်သန်	လွန်စော (န)	လွန်ကဲသည်
သပုန်	စပုး (နီ)	သူပုန်
လက်ဗန်	လက်ဗော (န)	လက်ဖွဲ
သုန်ည	စုံးည	သူည
သုဿာန်	စောက်ဆန်း	သဘိုင်း
အခေါန်	အခွန်း	အခွင့်အရေး ၊ အခွင့်ပေးသည်
အလန်	အလော (န)	အလွဲ
အိန်ထံင်	အီး (န) ထော (င်)	အိမ်ထောင်
အိန်ရို	အီး (န) ရွာ	အိမ်ခြေ
အောန်စိုတ်	အွန်ကျော့ (တ)	ဝမ်းနဲသည်
ဥယျာဉ်	ဥယျာဉ်	ဥယျာဉ်ပန်းခြံ

သင်္ခန်းစာ (၄)

ကကနန်	ကကန္တန်း	ငါးရံ
ကတ်ကတာန်	ကတောင်းကတန်း	ပူပြင်းသည်
ကမညာန်	ကမညွန်း	ဖရဲသီး
ကမ္မဋ္ဌါန်	ကမ္မဋ္ဌာန်း	ကမ္မဋ္ဌာန်း ၊ အသုဘ
ကဝေန်ကဝး	ကဝင်းကဝါ (ဟ)	တွန့်လိမ်သည်
ကသိုန်ဗ္ဗာင်	ကစော (အန်) ဗတိုင်း။	ကြက်သွန်ဖြူ
ကသိုန်ဗကေတ်	ကစော (အန်) ဝဲကပ်	ကြက်သွန်နီ
ကောန်ကိုတိုန်	ကွန်းကန္တိုက်တော (နီ)	ကြွက်တက်သည်
ကောန်ကမာ	ကွန်းကမား	အမွှာ
ကောန်ဂကူ	ကွန်းဂဲကောင်း	အမျိုးသား (ရေး)
ကောန်အရင်	ကွန်းအရင်း	သားသမီးရင်း
ကောန်ချင်အရင်	ကွန်းတိန်းအရင်း	တိုင်းရင်းသား

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကြက္ကဒိန်	ကရက်ကဒိန်	ပြက္ခဒိန်
ကြက္ကဒိန်မန်	ကရက်ကဒိန်မွန်	မွန်ပြက္ခဒိန်
ခရော်ယာန်	ခရစ်ယန်	ခရစ်ယာန်
တိရိစ္ဆာန်	တို့က်ရိကျွန်း	တိရစ္ဆာန်
တီလပိုန်	တွားလပေါ (အန်)	အရှင်မြတ်ဘုရား
ဒဂိုန်သီ	ဒဲဂိုန်စွား	သီလခံသည်
ဒုန်ကလိ	ဒုန်ကလိတ်	ဝါးပိုးဝါး
ခမင်ယန်	ခမေယော (န)	ယက္ကန်းစင်
ဗရန်ဇော်	ဗဲရုံကျွတ်	ကျောက်ကြီး (ရောဂါ)
ဗရန်ချ်	ဗဲရုံတိုက်	ရေကျောက် (ရောဂါ)
ဗွဲမလောန်	ဗူးမလွန်း	အများအပြား ၊ လွန်စွာ
မဂတောန်	မဲ့ဂဲတွန်း	စိတ်ပူတီး
တကေနိတ်	တကင်းတူး	လက်သန်း ၊ လက်ခုပ်ထဲ
လဂွန်အိန်	လဂွန်းအိန်း	လဂွန်းအိမ်
လးလးကထိုန်	လဲ့လဲ့ကထော (အန်း)	ကထိန်ခင်းသည်
သောတပန်	စောင်းတပေါ (န)	သောတာပန်
သံယောဇန်	စောင်ယောဇေ (နိ)	သံယောဇဉ်
ဟိမဝန်	ဟိမဝန်း	ဟိမဝန္တာ
အမိဌိန်	အမိဌိန်	အမိဌိန်
အောန်စိုတ်	အွန်းကျော့ (တ)	ဝမ်းနဲသည်
အမတ်ဒိန်	အမတ်ဒိန်	အမတ်ဒိန်

သင်္ခန်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သင်္ခန်းစာများတွင် ဗျည်းနှင့် န-သတ်ရိုးရိုး သရနှင့် ယှဉ်သော န-သတ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲ (၁၇) လုံးနှင့် ယှဉ်ပြီး န-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + န-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	န-သတ်	အသံထွက်
၁။	- န်	ကုန်	ကနော (န)
၂။	- ိုန်	ကုါန်	ကနန်း
၃။	- ိုန်	ကုိုန်	ကနီး (န)
၄။	- ိုန်	ကုါန်	ကနူး (န)
၅။	- န်	ကေန်	ကနင်း (န)
၆။	- ိုန်	ကေါန်	ကနွန်
၇။	- ိုန်	ကေိုန်	ကနော (အန်)

အသံလေးဗျည်း ဝု + န-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	န-သတ်	အသံထွက်
၁။	- န်	ဝုန်	ဝဲနော (န)
၂။	- ိုန်	ဝုါန်	ဝဲနန်း
၃။	- ိုန်	ဝုိုန်	ဝဲနီး
၄။	- ိုန်	ဝုါန်	ဝဲနူး (န)
၅။	- န်	ဝေန်	ဝဲနင် (န)
၆။	- ိုန်	ဝေါန်	ဝဲနွန်
၇။	- ိုန်	ဝေိုန်	ဝဲနော (အန်)

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် အသံလေးဗျည်းတို့ကို န-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် လေ့လာပြီးခဲ့သောအဆင့် (၁၁) မျိုးသရတို့နှင့် ယှဉ်ပြီး န-သတ်ဖြင့်သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက န-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သင်္ခန်းစာ (၆)

မွန်

အသံထွက်

မြန်မာ

ကုန်

ကလန်း

(ခွေး) ယက်သည်

ကောန်

ကလွန်း

လုပ်သည်

မုန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကွာန်	ကဝမ်း	ရွာ
ဂုန်	ဂဲနွန်း	ဂဏန်း (သင်္ချာ)
ပျန်	ပနန်း	စစ်ပွဲ
ပုန်	ပနွန်း	ညွှန်ပြသည် ၊ စည်းမျဉ်း ၊ မျဉ်း
ပွန်	ပလော (န)	ပြန်လှည့်သည်
ဖျုန်	ဖရော (မ)	အသား
ဗျန် (ဗျဉ်)	ဗရော (န)	ဗျည်း
မြန်	မရော (န)	ကျောက် (ရောဂါ)
ယျိုန်	ယော (အန်)	အသက်ရှူသည်
လျိုန်	လဲမိန်း	အမြဲ
သွာန်	စမန်း	မေးသည်

သင်္ချိန်းစာ (၇)

မုန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကမောန်	ကမလွန်း	အလုပ်
ကောန်ကျိုန်	ကွန်ကမင်း	တူမ ၊ တူ
ကောန်ကွင်	ကွန်ကလန်း	မိဘမဲ့သား ၊ အမိမဲ့သား
ကောန်ကွာန်	ကွန်းကဝမ်း	ရွာသား
ကောန်ပုန်	ကွန်းပနန်း	စစ်သား
ဆန်ကွန်	ချော(န) ကပေါ(န)	စီစဉ်သည် ၊ ဆော်ကြသည်
တင်ဂိုန်	တန်းဂဲနီး(န)	အထက်ဆင်
ပျန်ကျာ	ပနန်းကျား	လေတပ်
ပျန်တိုက်	ပနန်းတိုက်	ကြည်းတပ်
ပျန်ဆိုင်	ပနန်းတိုက်	ရေတပ်
ပြိုင်ပုန်	ပရိုင်းပနန်း	စစ်ပြိုင်သည်
ပွန်ဂတား	ပလော(န)ဂဲတာ(ဟ)	ဖောက်ပြန်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗွာန်ဖျောန်	ဗွဲတွန်းဗွဲရွမ်း	သွန်သင်သည်
မဂ္ဂခြေန်	မဂ္ဂဂျင်း	မဂ္ဂဇင်း
ကမော်ဂုန်	ကမ္မတ်ဂွဲနော (နိ)	တွက်ချက်ကြည့်သည်
ဗွဲခမုန်	ဗွဲခမနော(နိ)	အကျဉ်းနည်း
ရဲကွာန်	ရူကစဝမ်း	ရွာသား
လှိုန်ကာလ	လဲမိန်းကာလ	အစဉ်အမြဲ ၊ အစဉ်သဖြင့်
သျှိုက်ဆာန်	စတိုက်ချမ်း	ချစ်မြတ်နိုးသည်
အသြိုန်	အစောင်း	ရောင်ခြည်ဦး ၊ အရုဏ်ဦး

သင်္ခန်းစာ (၈)

- ၁။ ဆန်လင်္ကာ ချန်ချန်မွဲး ပန်မမ္မဲပိုင်ဆန်ညိ။
ချော(န)လင်္ကာတော(န)တော (န)မဲ့ဂွဲ ပေါ(န)မဲ့မူပေါချော (န)ညိ။
ကဗျာလင်္ကာတို့ကို စပ်ဆိုလိုပါက လေးလုံးတပိုင်စပ်ပါ။
- ၂။ ဂကူမန် တန်ကျင်ဒိုင်ကုန်ရ။
ဂွဲကောင်မွန်တော(န)ကလိန်းဒွဲမောင်ကောက်နွန်းရ။
မွန်လူမျိုးတို့သည် ထီးနန်းနှင့်နေလာသော လူမျိုးဖြစ်သည်။
- ၃။ ဆာန်ကောန်မွဲး ထွးဂွံင်ဍုန် ဒးဒးရးရးညိ။
ချမ်းကွန်းမဲ့ဂွဲ ထပါ(ဟ)ဂွဲလောင်းတန်းဒဲဒဲရယ်ရယ်ညိ။
သားသမီးကိုချစ်ပါက နည်းမွန်လမ်းမွန်ညွှန်ပြပါ။
- ၄။ ပိုန်အောန် လောန်မွဲး အာရာန်ဂုန်ညိ။
ပေါ (အန်) အွန်းလွန်းမဲ့ဂွဲအာရန်ဝူးညိ။
ဆွမ်းနည်းလွန်းပါက ကစွန်းရွက်ဝယ်ခဲ့ပါ။
- ၅။ ဒက်ဇက်ဗိုန်မွဲး ရန်တိတ်မာန်ဟာ။
ဒဲဇျေဗိုန်းမဲ့ဂွဲ ရူး(န)တက်မန်ဟာ။
ကြိုးမြဲချီထားပါက ရုန်းထွက်နိုင်မည်လား။

- ၆။ ကောန်ဇာတ်ညး ကောန်ချင်သွးဟာ။
ကွန်းဂျတ်ညးကွန်းတိန်းစမား (တ)ဟား။
သူ၏သားသမီးများမြို့သားချည်းဘဲလား။
- ၇။ လောန်အာ ခဒန်စီဇာင်မွဲ ဒးခန်လွာချင်မန်ရ။
လွန်းအားဒုန်ဝီးဗွဲတိုင်းမဲ့ဂွဲဒွဲခေါ (န)လွာတုန်မွန်ရ။
စစ်တောင်းတံတားကိုကျော်လွန်ပါက မွန်နယ်မြေဖြစ်သည်။
- ၈။ အတိုင်ဂလာန်အစာ ဂကန်ကောန်ကွးညး ဂစာန်စန်ဒက်ဒိုင်ရ။
အတိုင်းဂဲလန်အကျားဂဲကော(န)ကွန်းကဝါ (ဟ) ညးဂဲကျန်းကျုံးဒစ်ဒဲးမောင်းရ။
သူဆရာမှာသည့်အတိုင်း သူတပည့်ကြိုးစား၍စည်းရုံးနေသည်။
- ၉။ ဒဂိုန်ပိဂိတု တုဂုဏ်ဂမိုင် ဒတန်ဒိုင်ပွဲဘာရ။
ဒဲဂိန်ပွိုင်ဂိတောက် တလဂု(န)ဂဲမဲ့လိုင်ဒွဲတော(န)ဒွဲမောင်းပတူးဘဲရ။
ဝါတွင်းသုံးလတွင် သံဃာတော်များသည်ကျောင်း၌သီတင်းသုံးသည်။
- ၁၀။ သပုန်ဂမိုင် ခဇန်လ္လူ ကောန်ကွာန်ရ။
စပွန်းဂဲမလိုင် ခဲကျော(န)လတောင်းကွန်းကဝမ်းရ။
သူပုန်များသည် ရွာသူရွာသားများအပေါ်ရက်စက်သည်။
- ၁၁။ နိမန်နင်တုဂုဏ်မွဲ ဗဂိန်ကုပိုန်ညိ။
နိမန်နင်တလဂွန်မဲ့ဂဲဗဲဂိန်ကောက်ပေါ (အန်)ညိ။
ဆရာတော်ဘုရားကိုပင့်လာပါက ဆွမ်းကပ်ပါ။
- ၁၂။ ညးဇ္ဇောန်ဒိုင် ပညာပန်ခီမသုန်ဂိတုရ။
ညဲဗွဲတွန်ဒဲမောင် ပေါ (နိ)ညာပန်းခီမစုန်းဂိတောက်ရ။
သူသည် ပန်းချီပညာကို ငါးလကြာမျှသင်ကြားနေသည်။
- ၁၃။ ယေန်သုာင်မန် ပိုန်ဗတ် တန်ကြန်လောန်ရ။
ယင်စဉ်းမွန် ပေါ(အန်း)ဗော(တ)တော(န)ကရော(န)လွန်းရ။
မွန်ယဉ်ကျေးမှုသည်ခိုင်မြဲတည်တံ့လွန်းသည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၄။ လးဖုန်ကုမိမိမ္း ညင်ရဲလကျန် ယိုက်ဂုဏ်မိမရ။
 လဲဗွန်းကောက်မိမ္းဇဲ ညောင်ရယ်လကျး (န) ယိုက်ဂွန်မိမရ။
 မိဘ၏အိပ်ယာကို ပြင်ပေးခြင်းသည် မိဘဂုဏ်ကျေးဇူးဆပ်သည့်လက္ခဏာပင်
 ဖြစ်သည်။
- ၁၅။ ကောန်ဂုတ်ညး ချိုက်ပင်ကုအိန်ရီ လောန်သြန်ရ။
 ကွန်းဝ (တ)ညးတိုက်ပိုင်ကောက်အိန်းရီလွန်စော(န)ရ။
 သူ၏သမီးပျိုသည် အိန္ဒြေနှင့် ပြည့်လွန်းသည်။
- ၁၆။ ဆန်လင်္ကာမ္း ကတ်ဗွောန် ဂိုန်ဒစိတ်ညိ။
 ချော(န)လင်ကားမဲ့ဂဲကော့ (တ)ဗဲတွန်းဂိုန်းဒဲကျိ(တ)ညိ။
 လင်္ကာစပ်ဆိုလိုပါကဂိုဏ်း (စပ်နည်း) ကိုးဂိုဏ်းကိုသင်ပါ။
- ၁၇။ ကြက္ကဒိန်မန်တိတ်မ္း ဂလာန်ပရိုင်ပြး တိတ်အာအလုံကောန်ဂကူရ။
 ကရကဒိန်မွန်တက်မဲ့ဂဲ ဂဲလန်ပရိုင်း ပရတက်အားအလု(န်)ကွန်းဂဲကောင်းရ။
 မွန်ပြက္ကဒိန်ထွက်သော သတင်းစကားသည် မွန်တမျိုးသားလုံးတွင် ပျံ့နှံ့
 သွားသည်။
- ၁၈။ အခိုင်တဲကတကတာန် စဲရိုက်ကာန် ကသိုန်ဗွာင်ညိ။
 အခိန်းတဠး ကတောင်းကတန်း ကျူးရိုက်ကန်းကစေါင်ဗဲတိုင်းညိ။
 နေပူပြင်းသောအချိန်မှာ ကြက်သွန်ဖြူအိတ်ကိုနေလှန်းပါ။
- ၁၉။ ဒဂိုန်သီမ္း ထစင်ပျိုန် တီလပိုန်ဌာန်ဒတန်ညးညိ။
 ဒဲဂေါ (အန်း) စွားမဲ့ဂဲ ထပါန်းပတော (အန်း) တွားလပေါ (အန်း) ဌါန်း
 ဒဲတော(န)ညိ။
 သီလယူပါက အရှင်ဘုရားအား သူနေရာသို့ ကူမပေးပါ။
- ၂၀။ ဗွောန်ကေတ်ကွတ်တုတ်တုတ်မ္း အာခေမင်ယန်ညိ။
 ဗဲတွန်းကစ်ကဝပ်တုတ်တုတ်မဲ့ဂဲ အားစမိနိယော(န)ညိ။
 ယက္ကန်းအတတ်သင်ယူလိုပါက ယက္ကန်းစင်သို့သွားပါ။

- ၂၁။ ပွဲဂီတုကထိန် လးလးကထိန်မွဲး ညံင်ရဲယိုက်ပျိုန် သာသနာရ။
ပတူးဂီတောက်ကထော (အန်း)လဲလဲကထော (အန်း)မဲ့ဂဲညောင်ရယ်ယိုက်ပ
တော(အန်း)စားစနားရ။
တန်ဆောင်မုန်းလ ကထိန်သက်န်းကပ်ခြင်းသည် သာသနာကို ထောက်ပံ့သည်
နှင့် တူသည်။
- ၂၂။ ဒးပသတိ ဗရန်ဇော် ဗွဲမလောန်ရ။
ဒွဲပစတိုက်ပရန်ဂျန္တတ် ဗွဲမဲလွန်းရ။
ကျောက်ကြီးရောဂါကို အလွန်သတိထားရမည်။
- ၂၃။ ယဲမြန် ပသတိလို့န်ညိ။
ယူမရန် ပစတိုက် လဲမိန်းညိ။
ကျောက်ရောဂါကိုအမြဲသတိထားပါ။
- ၂၄။ ကောန်ကွင် ဒးကျောန် ကမ္ဘောန်လောန်ရ။
ကွန်းကလန်း ဒဲကလွန်း ကမလွန်း လွန်းရ။
မိဘမဲ့သားသမီးများသည် အလုပ်လုပ်ရလွန်းသည်။
- ၂၅။ ရဲပုန်ဂတး ညာတ်ကမော်ဂုန် ဗွဲခမုန်ရ။
ရူပလော (န) ဂဲတာ(ဟ)ညာတ်ကမ္မတ်ဂဲ နွန် ဗွဲခမဲနော (န)ရ။
ဖောက်ပြန်ရေးသမားများသည် အမြင်ကျဉ်းကျဉ်းနှင့်တွက်ကြသည်။
- ၂၆။ သို့က်ဆာန်ညး ဗွဲခဏဟာ လို့န်ကာလဟာ။
စတိုက်ချမ်းညဲမူခဏဟာ လမိန်းကာလဟာ။
သူကိုချစ်သည်ဆိုသည်မှာ တခဏလား တသက်တာကာလလား။

(က) ရဲန်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထေက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွပ်တေညိ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျတွင်သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကိုရွေးပါ။

- ၁။ သိုင်သို (ခန် ၊ ခုန် ၊ တန်) ဂျိုင်မွဲး သြန်အိုတ်လောန်ရ။
၂။ ညး (ခန် ၊ တန် ၊ ဒန်) က ကျမြကေတ်ကေတ်ရ။
၃။ လွ (မန် ၊ ဖန် ၊ ဗန်) ကောန်ဌာတ်တေညိ။
၄။ အာစါပရန်သိုင်သိုတိုက်လွှာ (ကုန် ၊ ကောန် ၊ ကိုန်) ရ။
၅။ ဂိတုဒဂိုန် ဗြဲဂျိုင်မွဲး တိ (ဒုန် ၊ ခုန် ၊ ဒိုန်) အာရ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ဂိတုကထိန် ဗြဲဂူ (အိန် ၊ အေန် ၊ အောန်)အာရ။
 ၇။ ပွဲ (ကောန်ချင် ၊ ကောန်စိုတ် ၊ ကောန်ဇော်) ညးမူးကြန်ကြညးလောရော။
 ၈။ ညးတက်ခွင် (ခဗန် ၊ ခဗိုန် ၊ ခမာန်) သိုကုပသ် ကေတ်တ်ရ။
 ၉။ လွ (စနန် ၊ စလန် ၊ စန်စ) ဂလာန်အာစါဇော်ညိ။
 ၁၀။ ပွဲ (ဒဂိုန် ၊ ဒတိုန် ၊ ဒနန်) ပိဂိတုခမီသင်ဂမိုင် ဒတန်ခွင်ပွဲဘာရ။
 ၁၁။ ကောန်ဂကူမွဲ ယေန်သှောင် (ဗတောန် ၊ ဗိုန်ဗတ် ၊ ဗိုန်ဗိုန်) မူး တန်တ်
 မွဲလအိတ်အယုက်ရ။
 ၁၂။ ညးတအိန်ထံဒဒွင်ကု (အိန်ထံ ၊ အိန်ရီ ၊ အောန်စိုတ်)ရ။
 ၁၃။ ဂွဲ (ကွာန် ၊ ကွောန် ၊ ကွောန်) စထဗိုက်သုညးအာရ။
 ၁၄။ ညးအာချင်ညှောင် (ပုန် ၊ ပောန် ၊ ပုန်) ရဟာ။
 ၁၅။ ညးကွောန် (ကွောန် ၊ ကလောန် ၊ ကမောန်) ဒမူဟာ။
 ၁၆။ ရဲကောန် (ပုန်တိုက် ၊ ပုါစိင် ၊ ပုါန်သုင်) ဒဒွင်ပွဲသုင်ရ။

(ခ) ထပ်ဗပေင်ကိုဝေါဟာရ မအေဝ် သွပ်တေံညိ။
 လိုအပ်သောဝေါဟာရ အက္ခရာများကို ထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ သိုင်ရာဇာဓိရာဇ် ဆာန်ကောန် - ပွဲရ။
 ၂။ ညးအာချင်မူး မူဂ - ကုညးရော။
 ၃။ ကောန်မန်ဂမိုင်ယေန် - ပွဲရ။
 ၄။ ကောန်ကွဲဘာဂမိုင် ယိုက် - မိမအာစါညိ။
 ၅။ လဂွန်အိန်ချိုတ်အာပွဲ - ရာဇဓိရာတ် အောန် - ရ။
 ၆။ မူးခေတ်တိုက်တ် - ကွတ်ခေတ်တိုညိ။
 ၇။ မိစေါဗုကလိ - အာမူး ညးလောတိုန် - ရော။
 ၈။ ကောန်မန်ဂမိုင်ယိုက် - သာသနာ ယေန် - မန်ညိ။
 ၉။ သံယော - ညးဇော်လ္လဂကူရ။
 ၁၀။ ကွောန်က - ဂိုင်မူး ကောန်ဂကူဇော် - ရ။
 ၁၁။ သိုင်မန်ဂမိုင် ဆာန်ကောန် - ကောန် - ရ။
 ၁၂။ အမတ်ဒိန်ဗျိုက်ပုါန် မူး ဗန် - ကောန် - ညးပွဲရ။
 ၁၃။ ချင်ပွဲမဂိုင် ပုါန် - ပုါန် - ပုါန် - ပိပြာကာရ။
 ၁၄။ ညံင်ရဲဆာန်ကောန် ဂကူဇောန် - ကောန် - ညိ။
 ၁၅။ - ဂကူဇောညးမွဲ ကုညးမွဲသိုက် - ကာလညိ။
 ၁၆။ အ - တိုန်မူးတို - တ္တအာရ။

- (ဂ) ပုခံအင်္ဂါလိက်ပိုဒ်သွပ်ဝွံ ဗိုတ်းသွာန်လဝ်ဂံၤ သိုၣ်ထွေးတိုၣ်ညိ။
အောက်ပါပေးထားသော ပုံပြင်ကိုဖတ်ပါ။ မေးထားသောမေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ကောန်ဗိုက်မန်

ကောန်ဗိုက်မန်မွဲယုညးမဂဒူရ။ ညးကုကောန်ဗိုက်ဂမၠိုင် အာကူသာန်ဖျာပွဲချင်ချော့ချာ၊
ဂွံင်ဏါဗိုက်ရ။ ပွဲလွှာဂွံင်ဗျာန်ဖျာတြိဂတး ပန်ဒးဒွင်မဂဒူရ။ ပွဲအခိုင်ခဏညးညာတ်အာနန်ပြဿဒ်
လပါ်ဗိုက် ပွဲအာကာသရ။ ညးတုင်တိုန်မွဲအာသွာန်ဗူး ပွဲကွာန်မွဲရ။ ဗူးသွေးရ “သွပုဇ် ကုအဲၤသြန်မွဲ
သျှန်ဇကုဗူးညိ။” မဂဒူမွဲခိုင်ခဏဟွံတိတ်ညာဏ်ရ။ မဂဒူညာတ်အာ ကုန်သျှန်ဇကုမွဲ၊ လွှာကုန်
ညးပွိုန်သြန်သွပုဇ်ကုအာစာရ။ အာစာညာတ်အာပညာ မဂဒူရ။ အာစာသွေး “အာခဏ
သတ်ဇော်ဇော်ညိ။” ညးစုန်ထွေးဏာကုမဂဒူရ။

- ၁။ ကောန်ဗိုက်မန်မွဲယုညးမူရော။
- ၂။ ဗိုက်ဂမၠိုင် အာကူသာန်ဖျာပွဲချင်လောရော။
- ၃။ မဂဒူမူညာတ်အာလပါ်ဗိုက် ပွဲအာကာသရော။
- ၄။ မဂဒူတုင်မွဲ အာသွာန်ညးလောရော၊ ပွဲလောရော။
- ၅။ အာစာဗူးသွေး ဒးပတိုန်သြန်သျှန်လောရော။
- ၆။ မဂဒူ ညာတ်ကုန်သျှန်ညး မူသွရော။
- ၇။ အာစာဗူးမူစုန်ထွေးကု မဂဒူရော။

- (ဃ) သွာန်လဝ်မွဲသွပ်တော် သိုတ်းရ။ ထွေးတိုၣ် လိက်မွဲပိုဒ်ညိ။
အောက်ပါမေးထားချက်ကိုဖြေပြီး စာတပိုဒ်ဖြစ်အောင်ရေးစီကုံးပြပါ။

ဝိရိယကောန်မန်

- ၁။ မဂဒူအာခဏ ညးလောရော။
- ၂။ ဟိုတ်နူဝိရိယ မဂဒူထတ်မွဲ ခရိုင်စိင်သွေးဇူးလောန်ဟာ။
- ၃။ စိင်ဂမၠိုင်စုမွဲလောန်ဟာ၊ စု အောန်လောန်ဟာ။
- ၄။ မွဲတုသိုင်တိတ်ရံင်စိင်မွဲ ညာတ်ဒးခရိုင်စိင်သွေးဇူး စိုတ်သွာန်လောန်ဟာ၊ အောန်စိုတ်
လောန်ဟာ။
- ၅။ သိုင်သွာန်ပွင်စိင်မူရော။
- ၆။ ပွင်စိင်သွေးညးလော သွေးဇူးရော။
- ၇။ သိုင်ကစေါပါင်ညာတ်ဒး မခတ်မွဲမသွလာတ်ကုညးလောရော။

အခြေခံ ဓမ္မစကား ဓမ္မစာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၉)

၅။ ဂနိတ် ကပ် (-ပ်)၊ ပ-သတ် (-ပ်)

ပ-သတ်သည် အသတ် (၁၀)ပါးတွင်ပဉ္စမ အသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်းနှင့် ပ-သတ် (-ပ်) သည်ပင်လျှင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများ ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့် သရတို့ လျှင်၍လည်း ပ-သတ်သည်လည်းရှိသည်။ ပ-သတ်တွင် (-ပ်) မပါဝင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သရ (၇)လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ ပ-သတ်ကိုမြင်လွယ်စေရန် အောက်ပါဇယားဖြင့် ဖော်ပြထား ပါသည်။ အသံထွက်ရာ၌လည်း နှုတ်ခမ်းကိုပိတ်၍ သတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + ပ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ပ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ပ်	ကပ်	ကော(ပ)
၂။	-ပ်	ကိပ်	ကိ(ပ)
၃။	ဝပ်	ကိပ်	ကိ(ပ)
၄။	-ပ်	ကုပ်	ကု(ပ)
၅။	ေ - ပ်	ကေပ်	ကစ်(ပ)
၆။	ေ - ပ်	ကေပ်	ကွပ်(ပ)
၇။	ိုပ်	ကိုပ်	ကော (အပ်)

အသံလေးဗျည်း ဂ + ပ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ပ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ပ်	ဂပ်	ဂေါ(ပ)
၂။	-ပ်	ဂိပ်	ဂိ(ပ)
၃။	ဝပ်	ဂိပ်	ဂိ(ပ)
၄။	-ပ်	ဂုပ်	ဂု(ပ)
၅။	ေ - ပ်	ဂေပ်	ဂစ်(ပ)
၆။	ေ - ပ်	ဂေပ်	ဂွပ်(ပ)
၇။	ိုပ်	ဂိုပ်	ဂို(ပ)

အထက်တွင်နမူနာအားဖြင့် ပ-သတ် (-ပ်)ကိုအသံပေါ့ဗျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကပ်) ကို၎င်း အသံလေးဗျည်း ဝ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂပ်) ကို၎င်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့်သာ ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောအသံပေါ့ဗျည်း အသံလေးဗျည်းဖြင့်လည်း အထက်ကဥပမာ အတိုင်း လိုက်၍သတ်ကြည့်ပြီးအသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ပ-သတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍လေ့လာနိုင်ရန် သင်္ခန်းစာ ဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပါမည်။

သင်္ခန်းစာ (၁)

မူရင်း	အသံထွက်	မြန်မာ
တပ်	တော့ (ပ)	ဖြောင့်သည် ၊ ရိုးသည်
ထပ်	ထော့(ပ)	ထပ်သည် ၊ အုပ်သည်
ဒပ်	ဒေါ့(ပ)	ခြံစည်းရိုး ၊ စစ်တပ်
ပပ်	ပေါ့(ပ)	ညစ်ပတ်သည်
ရပ်	ရော့(ပ)	စွဲတိုင်သည်
အပ်	အော့(ပ)	အပ်နှံသည် ၊ အပ်သည်

သင်္ခန်းစာ (၂)

ခပ်	ခပ်(ပ)	ညှပ်သည်
ဂိုပ်	ဂို(ပ)	အုပ်သည် ၊ ဖုံးသည်
စိပ်	ကျိ(ပ)	စေ့သည် ၊ မေ့မျောသည်
စိုပ်	ကျော့(အပ်)	ရောက်သည်
တုပ်	တု(ပ)	တူညီသည် ၊ (ထင်း) စီသည်
တော်ပ်	တစ်(ပ)	(ကြွက်) ထောင်ခြောက်
ဒေပ်	ဒစ်(ပ)	သိမ်းဆည်းသည်
ခါပ်	ခပ် (ပ)	အိုးစည်
ခုပ်	ခု(ပ)	ကန်တော့ပွဲ
မိပ်	မိ(ပ)	ပျော်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မိုင်	မော့(အပ်)	မှောက်သည်
ယောင်	ယွပ်(ပ)	ရင့်ရော်သည် ၊ အမှည့်လွန်သည်
ရုပ်	ရု(ပ)	ရုပ်
လာပ်(လာဘ်)	လပ်(ပ)	လာဘ်လာဘ ၊ ဆု
လုပ်	လု(ပ)	ဝင်သည်
လေပ်	လစ်(ပ)	တတ်မြောက်သည်
သိပ်	စိ(ပ)	သေသပ်သည်
စိုပ်	ပေါ(အပ်)	ဟင်္သာ
အုပ်	အု(ပ)	အုပ်သည် ၊ ဖုံးသည်
အောင်	အွပ်(ပ)	ပုန်းသည်

သင်္ခန်းစာ (၃)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကတိုပ်	ကတော(အပ်)	ဆီးနှင်း
ကိုပ်ကွာ	ကော(အပ်)ကလား	ရှေးဦးအစ
ခစေပ်	ခကျစ်(ပ)	ချဉ်ပေါင်
ခချောင်	ခတွပ်(ပ)	(ထီး)ခေါက်သည်
ဂသပ်	ဂဲစော (ပ)	အကြံအစည်
ဇေပ်ချပ်	ကျု(ပ)တော့(ပ)	သေသပ်သည် ၊ စနစ်ကျသည်
ချိပ်ချ	တပ်(ပ)တောင်း	စိမ်းလန်းစိုပြေသည်
တဆိပ်	တချို(ပ)	တံဆိပ်
တပ်တား	တော(ပ)တု(ပ)	ရိုးဖြောင့်သည်
တုပ်တုပ်	တု(ပ)တု(ပ)	အတူတူ ၊ ဖြောင့်ဖြောင့်
ထကိုပ်	ထတော(အပ်)	(စာအုပ်) အဖုံး
ထပ်တဲ	တော့(ပ)တူ	လက်ထပ်သည်
ဒစပ်	ဒဲကျော့(ပ)	အစပ် ၊ အနား
ဒနပ်	ဒဲနေ့(ပ)	ဘိနပ်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဒပ်ပျိုန်	ဒေါ(ပ)ပနန်း	စစ်တပ်
ဒေပ်ဗြဲ	ဒစ်(ပ)ဗဲရဲ	သူတပါးမယားအားကြာခိုသည်
ပဂပ်	ဗဂေါ(ပ)	တတ်ဆင်သည် ၊ စီစဉ်သည်
ပညပ်	ပညော(ပ)	ကြေညာသည် ၊ သတင်းလွှင့်သည်
ဖရပ်	ပရပ်(ပ)	ခို (သတ္တဝါ)
ဗစိုပ် (ဗ္ဗိုပ်)	ဗဲကျော့(အပ်)	အရောက်ပို့သည် ၊ သို့
ရပ်စပ်	ရော(ပ)ကျော့(ပ)	သုံးစွဲသည်
ရပ်သပ်	ရူ(ပ) ၊ စိုက်	ရုပ်ရည်
ညှိုပ် (သကိုပ်)	စကော(အပ်)	ဦးဆောင်မှု
အငါပ်	အငပ်(ပ)	အံ့သွား
အောင်မာ	အွတ်(ပ)မဲ	ပုန်းလျှိုးသည် ၊ ဝပ်သွားသည်

သင်္ခန်းစာ (၄)

ဗြိုဂ္ဂကရိပ်	ဗဲရှူကရော(အပ်)	မိုးသဲသည်
ဂရိပ်စိုတ်	ကရော (အ)ကျော့	စိတ်တိုင်းကျ
ဆုင်ကလိုပ်	တိုက်ကလော(အပ်)	ရေစပ်စပ်တင်သည်
ခတိုင်မတ်	ခတော(အပ်)မော(တ)	မျက်ခွံ
ခရိပ်မတ်	ခရိ(ပ)မော့(တ)	မျက်တောင်ခတ်သည်
ဂတပ်ခေတ်	ဂဲတပ်(ပ)ခေတ်	ခေတ်မှီသည်
ကချိပ်ညှိပ်	ကတောက်စကောက်	ခေါင်းဆောင်
သကိုပ်ပျိုန်	ဒကော(အပ်)ပနန်း	စစ်အုပ်ချုပ်သူတပ်မှူး
ဒပ်မင်မွဲကျိန်	ဒေါ(ပ)မင်းမွာကဝမ်း	ပြည်သူ့စစ်
ဖပ်ဗွ	ဖပ်(ပ)ဗဲကျင့်	ဆွမ်းကျွေးသည်
မွဲဗဂါပ်	ဖွာဗဲ(ပ)	တနပ်စာ
ညှိပ်ညှ	စကော(အပ်)စက	ဦးစီးဦးဆောင်
လာပ်သကာ	လပ်(ပ)စကား	လာဘ်လာဘ
အုပ်ခုပ်	အူ(ပ)ဓု(ပ)	အုပ်ချုပ်သည်

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်္ခန်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သောသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းနှင့် ပ-သတ်ရိုးရိုး သရနှင့်ယှဉ်သော ပ-သတ် တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲ (၁၇)လုံးနှင့်ယှဉ်ပြီး ပ-သတ်ကို ဖော်ပြ မည်။ ၎င်းတို့၏ဝေါဟာရများကိုလည်းဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + ပ-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	နသတ်	အသံထွက်
၁။	-ပ်	ကုပ်	ကနော့(ပ)
၂။	-ါပ်	ကျါပ်	ကနပ်(ပ)
၃။	-ိပ်	ကျိပ်	ကနိပ်(ပ)
၄။	-ုပ်	ကျုပ်	ကနူး(ပ)
၅။	ေ - ဝ်	ကျော်ပ်	ကနစ်(ပ)
၆။	ေ -ါပ်	ကျော်ါပ်	ကနွပ် (ပ)
၇။	ိပ်	ကျိပ်	ကနော့(အပ်)

အသံလေးဗျည်း ဝု + ပ-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	နသတ်	အသံထွက်
၁။	-ပ်	ဝုပ်	ဝဲနော့(ပ)
၂။	-ါပ်	ဝျါပ်	ဝဲနပ်(ပ)
၃။	-ိပ်	ဝိပ်	ဝဲနိပ်(ပ)
၄။	-ုပ်	ဝျုပ်	ဝဲနူး(ပ)
၅။	ေ - ဝ်	ဝျော်ပ်	ဝဲနစ်(ပ)
၆။	ေ -ါပ်	ဝျော်ပ်	ဝဲနွပ်(ပ)
၇။	ိပ်	ဝိပ်	ဝဲနိပ်(ပ)

အထက်ပါအသံပေါ့ဗျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဗျည်းဆွဲတို့ကို ပ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောအဆွဲ (၁၁)မျိုးသရတို့နှင့် ယှဉ်ပြီး ပ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက ပ-သတ်ပတ်သက်သောလေ့လာမှုသည်ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သင်္ခန်းစာ (၆)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ချပ်	ချော(ပ)	စဉ်းစားသည် ၊ တွေးတောသည်
ခြပ်	စော(ပ)	ဇရပ်
ပြပ်	ဝဲရော(ပ)	ပစ္စည်းဥစ္စာ
ဒြပ်	ဒဲရော(ပ)	ပစ္စည်းဥစ္စာ
ပုပ်	ပဝေါ(ပ)	အဆစ်
ကျိပ်	ကတော(အပ်)	ဦးခေါင်း
ကြော်	ကရစ်	(နှစ်ဖက်)ညှပ်သည်
ပြိပ်	ကဲ့ရိ(ပ)	ပြေးသည်
ဂြိပ်	ဝဲရော(အပ်)	တော
ကြော်	ကဲ့ရွပ်(ပ)	ဖုံးအုပ်သည်
ဇှော်	ဂျဲမပ်(မ)	(နေရာ)တိုင်း
ပြော်	ပရွပ်(ပ)	ကြေသွားသည် ၊ အက်ကွဲသည်
ပှော်	ပလွပ်(ပ)	သွင်းသည်
ကျိပ်ကွဲ	ကတော(အပ်)ကတောင်း	စိမ်းလန်းစိုပြေသည်
ချပ်ဂုန်	ချော(ပ)ဝဲနွန်း	တွက်ဆသည်
ကြော်ဗဒေါန်	ဝဲရွပ်(ပ)ပဒေါ	ဖုံးအုပ်သည်
တုဝိုန်ဒြပ်	တလပေါဒဲရော(ပ)	ပစ္စည်းရှင် ၊ နေရှင်
ဒြပ်ကသပ်	ဒဲရော(ပ)ကစေါ(ပ)	ပစ္စည်းဥစ္စာ
ပညာပ်ပြာပ်	ပညော(ပ)ပရပ်(ပ)	ဆက်စပ်သည်
ဦဦ	ပညီးပညော(ပ)	ညှိနှိုင်းသည်
ပြာပ်ကျင်	ပရပ်(ပ)ကလိန်း	ဆိုက်ရောက်သည်
တုပြာပ်ဗဒါ	တဠပရပ်(ပ)ဗဲဒဲ	ပြဿဒါးနေ
ပြိပ်မတ်	ပရိ(ပ)မော(တ)	မျက်စိမှိတ်သည်
ပှော်စိုတ်	ပလွပ်(ပ)ကျော(တ)	အာရုံစိုက်သည်
မိပ်ခြိပ်	မိ(ပ)ဂျရိ	ပျော်ပါးသည်
သိပ်စိုပ်	ဝိ(ပ)ကလိ(ပ)	သေသပ်သည်
အပ်ပြာပ်	အပ်ပရပ်(ပ)	ဆီလျော်သည် ၊ အပ်နံ့သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်္ခန်းစာ (၇)

- ၁။ ဒပ်တပ်မွဲး လွရပ်ဇုက်ညိရ။
ဒေါ(ပ) တော(ပ)မဲ့ဂဲ့ လဲပရော(ပ)လျေညိရ။
ခြံစည်းရိုးဖြောင့်နေပါက ကြိုးမကိုင်ပါနှင့်တော့။
- ၂။ ဂျိုက်ယာတ်ပပ်မွဲး လွအပ် ကုညးအတိုင်ထပ်ညိ။
ဂလိပ်ယတ်ပေါ(ပ)မဲ့ဂဲ့လဲပအော(ပ)ကောက်ညွဲအတိုင်းထော့(ပ)ညိ။
အဝတ်အစားညစ်ပေနေပါက ထပ်ထားသည့်အတိုင်း သူ့ကို မပေးနဲ့။
- ၃။ ကောန်ကွာန်ဂမ္တိုင် တက်ခါပ် မိပ်လောန်ရ။
ကွန်းကဝမ်းဂဲ့မလိုင်းတတ်မပ်(ပ)မိ(ပ)လွန်းရ။
ရွာသားများသည် အိုးစည်တီးပြီးပျော်ကြသည်။
- ၄။ လေပ်ပညာမွဲး လုပ်ကော်အလာတ် အကြာညးဂမ္တိုင်မာန်ရ။
လစ်(ပ)ပုန်ညးမဂဲ့လု(ပ)ကစ်အလာတ်အကရားညွဲဂဲ့မလိုင်မန်ရ။
ပညာတတ်ပါက လူအများကြားတွင်ဆုလာတ်ယူနိုင်သည်။
- ၅။ ကိုပ်ကွာအိုတ် ကသပ်ညးခေပ်သော်ကျိပ်ရ။
ကော(အပ်)ကလားအော့(တ)ကစော့(ပ)ညွဲခစ်စွတ်ကတော့(ပ)ရ။
ရှေးဦးဆုံးသူ၏ အကြံအစည်မှာ ခေါင်းဆံပင်ညှပ်ရန်ဖြစ်သည်။
- ၆။ တဆိပ်မန် တဆိပ်ရုပ်စိုပ်ဟာ။
တချို(ပ)မွန်တချို(ပ) ရု(ပ)ပေါ(အပ်)ဟာ။
မွန်တံဆိပ်သည်ဟင်္သာရုပ်တံဆိပ်လား။
- ၇။ မူးတပ်တားမွဲး ညးထပ်တဲ ကုကောန်ဂုတ်ညးရ။
မနဲတော(ပ)တော့(ဟ)မဲ့ဂဲ့ညွဲထော့ဘူး ကောက်ကွန်းဂု(တ)ညဲရ။
သင်ရိုးဖြောင့်ပါက သူ့သမီးနှင့်သူ လက်ထပ်ပေးမည်။
- ၈။ ဒပ်ပျိုန်ဒပ်ဒပ်ဇုက်ပသဲ ဒစပ်ကွာန်ရ။
ဒေါ(ပ)ပနန်ဒေါ(ပ)ဒေါ(ပ)လျေ(က)ပစူးဒဲကျော့(ပ)ကဝမ်းရ။
စပ်တပ်သည်ရွာစပ်နားတွင် သံဆူးကြိုးခြံစည်းရိုးခတ်နေသည်။

- ၉။ ရဲကွန်ပညစ်စည်း ဒပ်မြည်းဂမိုင်ရ။
ရွာဝမ်းပညော (ပ)ကျင့်ညဲဒမ်(ပ)ဗဲရဲညဲမလိုင်ရ။
ရွာသားများက သူ့အား သူများမိန်းမကြာခိုသည်ဟု ပြောကြသည်။
- ၁၀။ အာစိပ်ချင်မှူး ဗစိပ် (ဗွိပ်)ကာလိက်မွဲတူးညိ။
အားကျော(အပ်) တိန်း(င်)မဲရဲဗဲကျော(အပ်)နားလိပ်မွာတနာညိ။
မြို့ပေါ်ရောက်ပါက စာတစ်စောင် အရောက်ပို့ပေးပါ။
- ၁၁။ လေပ်လိက်ဂိုင်မှူး သွဗ္ဗိပ်ညးမာန်ရ။
လမ်(ပ)လိပ်ရဲလိုင်မဲရဲစပစကောက်ညဲမန်ရ။
စာများများတတ်ပါက သူတပါးအား ဦးဆောင်မှုကို ပေးနိုင်သည်။
- ၁၂။ မြိဂူကရိပ်မှူး ချက်လိပ်တိုန်လွှာဂိုင်ရ။
ဗရူဂူကရော(အပ်)မဲရဲ တိုက်ကလော(အပ်)တော(အန်း)လဲတောင်းရဲလောင်းရ။
မိုးသည်းထန်စွာရွာ၍လမ်းမပေါ်တွင်ရေစပ်စပ်တင်နေသည်။
- ၁၃။ သကိုပ်ပုါန် အုပ်ဗုပ် ဒပ်ပုါန်ဂတာပ်ခေတ်လောန်ရ။
စကော(အပ်)ပနန်းအု (ပ)ဒေါ(ပ)ဗုပ်(ပ)ပနန်းဂတာပ်(ပ)ခေတ်လွန်းရ။
တပ်မှူးသည် စစ်တပ်ကို ခေတ်မှီအောင် အုပ်ချုပ်သည်။
- ၁၄။ ညးလောသွဗ္ဗိပ်ညွ ပွိတ်လိက်မဂ္ဂဇြေနိ ဂတာပ်ခေတ်ရော။
ညဲလောစပစကော(အပ်)စကပတက်လိပ်မဂ္ဂဂျင်းဂတ(ပ)ခမ်ရော။
မည်သူဦးဆောင်ပြီး ခေတ်မှီမဂ္ဂဇင်းစာအုပ်ကို ထုတ်ဝေသည်။
- ၁၅။ သိုင်ဇြပ်မှူး ချပ်ဂုန်ညွးဇး ပတိတ်ဒြပ်ညိ။
စိုင်းဂျရော(ပ)မဲရဲချော(ပ)ရဲနွန်းစအာစပ တက်ဒဲရော(ပ)ညိ။
ဇရပ်ဆောက်ပါက သန့်သန့်ရှင်းရှင်း စဉ်းစားပြီး ပစ္စည်းထုတ်ပါ။
- ၁၆။ ကျိပ်ညးကြပ်အာဆုမှူး ပြောပ်အာရ။
ကတော (အပ်) ညဲကရစ်(ပ) အားချမဲရဲ ပရွပ်အားရ။
သူဦးခေါင်း သစ်နှင့်ညပ်ပြီး အက်ကွဲသွားသည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၇။ ချင်ကွာန်ကတ်ကတန်မွဲး ကောန်ဂြိုပ်ဂြိုပ်တိုန်ချင်ဂြိုပ်ရ။
တိန်း (ငါ)ကဝမ်းကတောင်းကတန်းမဲ့ဂွံ ကွန်းဂရာ(အပ်) ဂွံရိ(ဂ)တောင်(အန်း)
တိန်းဂလိုင်းရ။
တိုင်းပြည်မအေးချမ်းက တောသူတောင်သားများ မြို့ပေါ်ထွက်ပြေးသည်။
- ၁၈။ ဇာပ်ဇာပ်တုပိုန်ဒြပ် ကြောင်ပဒေါန်ဒြပ်ကသပ်ညးရ။
ဂျမက်ဂျမက်တလပေါ (အန်း)ဒဲရော(ပ)ဂဲရော(ပ) ပဒေါဒဲရော (ပ)ကစော(ပ)
ညရ။
နေရှင်တိုင်းသည် သူတို့၏ပစ္စည်းဥစ္စာကို ဖုံးကွယ်ကြသည်။
- ၁၉။ တဲပြာပ်ပဒါ လွပြာပ်ကျင်ဗွီဗွီဗွီညိ။
တဌးပုရပ်ပဒဲလဲမပရပ် (ပ)ကလိန်းပညီးပညော(ပ)ညိ။
ပြဿဒါးနေတွင် လာရောက်စုရုံးပြီး မညီနိုင်ကြပါနဲ့။
- ၂၀။ ကောန်ချင်အရောင်ဂမ္ဘိုင် ပေါင်စိုတ်ညီသာ သုတ်သုန်မွဲး မိပ်ခြိပ်လောန်ဗွဲရ။
ကွန်းတိန်းအရင်းဂဲမလိုင်း ပလွပ်(ပ)ကျော့ (တ)ညီစား စမွတ်စမွန်းမဲ့ဂဲ မိ(ပ)ဂျရိ
(ပ)လွန်းဗွာရ။
တိုင်းရင်းသားများသည် ညီညာပြန်ပြန် စိတ်ထားကြပါက အလွန်ပျော်ပါး
ကြမည်။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

- (က) ရဲစိုက်တဲဟာရဗွဲမထေက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွင်တော်ညိ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို ရွေးပေးပါ။
- ၁။ ရဲတုတ်တုတ် (တပ် ၊ ထပ် ၊ ဒပ်) ဒွံင်ဂြိုက်ရ။
- ၂။ မူးပပ် (ပပ် ၊ ရပ် ၊ အပ်) လွရပ်ဒုင်သျှင်ညိ။
- ၃။ အာ (စိပ် ၊ စေပ် ၊ စိုပ်) ချင်မွဲး ရာန်နင်ခါပ်မွဲမညိ။
- ၄။ (လာပ် ၊ လုပ် ၊ လေပ်) လိက်ဂြိုင်းမွဲး ဂတာပ်ခေတ်ရ။
- ၅။ ညးကျောန်ကမောန် (ခချောင် ၊ ဇပ်ချပ် ၊ ချပ်ချ) လောန်ရ။

- ၆။ ညးကုအဲဒိုင်ကွာန် (တပ်တး ၊ တုပ်တုပ် ၊ တော်တော်)ရ။
 ၇။ မူးလွ (ဗဂပ် ၊ ပညပ် ၊ ပတပ်) ကုအဲရဲပုန်ဂတးညိ။
 ၈။ (အပ် ၊ အငါပ် ၊ အောင်မာ) ဂိမူး ချူစုတ်စွန်ဇွတ်ညိ။
 ၉။ ညးလောသွ (ဒကိုင်ချင် ၊ ညှိပ်ညှိ ၊ သကိုင်ပုန်) ကောန်ညှင်တုံကောန်ဂကုမန်ရော။
 ၁၀။ (ချပ် ၊ ဖြပ် ၊ ဂြပ်) ပိဋကတ်မန် လွှ်သျှင်ကျာ ကျပ်ဒွင်ဟာ။
 ၁၁။ ကောန်ငှ်ဆုတ်တ် (ငြိပ် ၊ ငြိပ် ၊ ဂြောင်) ကုယာတ်ဗုဗုညိ။

(ခ) ထပ်ဗပေင်ကို ဝေါဟာရ မအခပ် ဗွဲသွပ်တေညိ။

- ၁။ စိပ်ဂိတုဒဂိုန်ဗြဲဂုကရိပ်မူးတုံဆုဒုန် ညာပ် - တိုန်ရ။
 ၂။ အဲညာတ်ဒးတ - မွဲတပ်ဒိုင်ကုတဆိပ်ဒပ် - ရ။
 ၃။ ကောန်ဂုတ်ညးပ - ကုအဲသွက်ထပ် - ကုအဲရ။
 ၄။ မူးအာ - ချင်မူး လွရပ် - ဝေါဟာညးညှောင်ညိ။
 ၅။ ကျိပ် - အုပ် - ချင်ကွာန်ဂရိပ် - ရ။
 ၆။ ဇာပ် - ကိင်ကာမူးလွကြောင်ပ် - ဒိုင်ညိ။
 ၇။ ကလောန်ညးပညာပ် - ကုဒြပ်က - ညးရ။
 ၈။ လွမိပ် - ဒိုင်ပျော် - ပွဲလိက်ညိ။
 ၉။ တုပိုန် - ချပ် - ဒိုင်သွက်ဒြပ်က - ညးရ။
 ၁၀။ သွတ်ဂုတ်မွဲပြာပ် - ပွဲသိုသိပ် - လောန်ရ။

(ဂ) ပုမ်အဂိုလိက်ပိဒ်သွပ်ဝံ ဗွဲတဲသွာန်လပ်ဂ် သောင်ထွးကိုညိ။

ကျိပ်ညှိပ်မူး

အတိက်မွဲတဲကျိပ်ညှိပ်ပုန်ဇော် နပေါဠိယာန် အုပ်ဝပ်ဒပ်ပုန်ညးရ။ ညးဗတိုက်ကျင်ပုန်
 မာန်တိုန်အဆက်က်ရ။ ဆဂးဒပ်ပုန်ညးဒးဗတိုက်ကျင်ပုန်လောန်ရ။ ကောန်ပုန်ညးဂမ္တိုင်
 ဆောင်အိုတ်ရ။ ကောန်ပုန်ညးဂမ္တိုင်အိုတ်အာဒြဟတ်အိုတ်ရ။ စိတ်ခါတ်သွက်ဗတိုက်ပုန် အောန်
 အာညိညးရ။ မွဲတဲဒပ်ပုန်ညး ကုဒပ်ပုန်ကျာမဏီ သွက်ဒးဗတိုက်ပုန်ကရဲမွဲတိုင်ခြာဒိုင်ရ။ တဲယး
 တူးမွဲသွက်ဆက်ဗတိုက်တိုန်ပုန်မာန် ဗပေင်ဒြဟတ်ကောန်ပုန်ညးဇုတ်အိုတ်ရ။ သွက်ဒပ်ပုန်

📖 အခြေခံ ဗုဒ္ဓစကား ဗုဒ္ဓစာ သင်ကြားနည်း

နပေါဠိယာန် ဇာပ်အခိုင်ပိုက် ဇော်လောန်ခွင်ရ။ အတိုင်ပိုင်ညးကောန်ပျိုဒ်ဒ်အာမင်ကင်ရ။
 ကောန်ပျိုနဂမ္ဘိုင် အိုတ်ကျင်ဒြဟတ်ကာယတိက်မိပ်ဇိပ်ခွင်အိုတ်ရ။ စိပ်အခိုင်သဂါတဲ့ကျိပ်ညှိပ်
 ဒပ်ပျိုနဇော်နပေါဠိယာန်ကျေညးမွဲဟောင်ဂေတ်ရင်ဒပ်ပျိုနညးရ။ ညးညာတ်ဒ်အာ ကောန်ပျိုနချောတ်
 ညးမွဲမင်ခွင်ကင် တိတ်သိုင်ခွင်ရ။ ညးလုပ်မင်ကင်စူးကောန်ပျိုနချောတ်ရ။ ပရိုင်ဇကရာဇ်
 ဒပ်ပျိုနဇော်နပေါဠိယာန်မင်ကင် တဲယးတးပြးအာမွဲဒပ်ပျိုနညးရ။ ကောန်ပျိုနဂမ္ဘိုင် စိုတ်ခါတ်တိုန်
 ကျင်ရ။ သျှိုက်ဆာန်လ္လှူကျိပ်ညှိပ်ညးရ။ ဒပ်ပျိုနညးဆက်ဗတိုက်အာပျိုနကုဂျာမဏီ မာန်အာပုန်ရ။

- ၁။ ဒပ်ပျိုနနပေါဠိယာန်ဗတိုက်ကျင်ပျိုနမန်ကျင်ဟာကျကျင်ဟာ။
- ၂။ ကောန်ပျိုနညးမူ ဒ်ဒိုင်ခွင်သတ်လောရော။
- ၃။ ဒပ်ပျိုနနပေါဠိယာန် ကုဒပ်ပျိုနကုဂျာမဏီခြာခွင်မူစိတိုင်ပုန်ရရော။
- ၄။ စိပ်အခိုင်သဂါတဲ့ ကျိပ်ညှိပ်နပေါဠိယာန် မူညးသွရော။
- ၅။ ညးညာတ်ဒ်ကောန်ပျိုနချောတ်မွဲ မူညးသွရော။
- ၆။ တဲယးတးမူပရိုင်ပြးတိတ်အာ မွဲဒပ်ပျိုနညးရော။
- ၇။ ကောန်ပျိုနညးဂမ္ဘိုင် သျှိုက်ဆာန်လ္လှူညးလောရော။
- ၈။ ဒပ်ပျိုနနပေါဠိယာန် ဆက်ဗတိုက်ပျိုနမာန်အာဟာ ကျအာဟာ။

(ဃ) သွာန်လပ်မွဲသွပ်တေက်သိုတ် ချူထွးကို လိက်မွဲပိုဒ်ချောတ်ညိ။

တင်ဂုဏ်တုပိုင်

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ့ကျိပ်ညှိပ်ဒပ်ပျိုနမွဲဒ်လျိုင်သွက်ဒ်ဂစိုတ်ညးလောရော။
- ၂။ ဒပ်ပျိုနဇကရာဇ်မင်မွဲခွင် ဇကရာဇ်ဟာ။
- ၃။ သွက်ဒ်ဗဇကရာဇ်ဒ်ကျတ်လုပ်အာမူစိတဲ့ရော။
- ၄။ ညှိပ်ပျိုနတဟာန်ခွင်ပိုင်ဟာ။
- ၅။ ညးစိပ်ပွဲနန် မူညးညာတ်မွဲမူညးသွရော။
- ၆။ ညးတင်ဂုဏ်ကုညးလောရော။
- ၇။ အခိုင်သဂါတဲ့ ညှိပ်ပျိုန ဒ်ဗဇကရာဇ်မူသွခွင်ရော။
- ၈။ ညးကေတ်နင် ပွဲဇကရာဇ်မူရော။ မူသွသွက်မူရော။

အခန်း (၁၀)

၆။ ဂဇိတ် - ကမ် (-မ်)၊ မသတ် (-မ်)

မ-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါး တွင် ဆဋ္ဌမမြောက် အသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတလုံး တည်း မ-သတ် (-မ်) သည်ပင်လျှင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့် သရတို့ ယှဉ်၍ လည်း မ-သတ် သည်ရှိသည်။ မ-သတ်တွင် (-မ်) မပါဝင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သရ (၇) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ အသံထွက်ရာ၌လည်း ပစပ်အနေအထားနှင့် အသံထွက်ပုံ ထွက်နည်းတို့မှာ တ-သတ် (-တ်) နှင့် အတူပင် ထို့ပြင် (-မ်) မ-သတ်တွင်ထူးခြားမှုမှာ အတိုကောက် သင်္ကေတများနှင့် ဖော်ပြသုံးနှုံးသွားသည်။ ၎င်းမှာ သေးသေးတင် (့) ပင် ဖြစ်သည်။ အသံထွက်မှာလည်း ယခင်လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော သရ (-) ကဲ့သို့ပင် အသံထွက်ခြင်း အသုံးနှုံးခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် မ-သတ်တွင် ပိုမို၍ အသုံးသွင်ကျယ်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ၎င်းကို ပိုမို၍ ရှင်းလင်း လွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါဇယားကို ဖော်ပြထား ပါသည်။

အသံပေါ်ဗျည်း တ + မ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-မ်	ကမ်	ကံ	ကော(မ)
၂။	-ါမ်	ကါမ်	ကိ	ကမ်း(မ)
၃။	-ိမ်	ကိမ်	ကီ	ကီး(မ)
၄။	-ုမ်	ကုမ်	ကု	ကူး(မ)
၅။	ဧ - မ်	ကေမ်	ကေ	ကင်း(မ)
၆။	ဧ - ိမ်	ကေါမ်	ကော	ကွန်း (မ)
၇။	ဝိမ်	ကိုမ်	ကို	ကော(အင်း)

အသံလေးဗျည်း ဂ + မ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-မ်	ဂမ်	ဂံ	ဂေါ(မ)
၂။	-ါမ်	ဂါမ်	ဂိ	ဂမ်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၃။	ဝ်	ဂ်	ဂိ	ဂိ(မ)
၄။	-၍	ဂ်	ဂိ	ဂိ(မ)
၅။	မ - ဝ်	ဂေ	ဂေ	ဂေ(မ)
၆။	မ - ဂ်	ဂေါ	ဂေါ	ဂေါ(မ)
၇။	ဝ်	ဂိ	ဂိ	ဂိ(အမ်)

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် မ-သတ် (-မ်) ကို အသံပေါ့ဗျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကမ်) ကို၎င်း အသံလေးဗျည်း ဂ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဂမ်)ကို လေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သော အသံပေါ့ဗျည်း အသံလေးဗျည်းဖြင့်၎င်း အထက်က ဥပမာ အတိုင်း လိုက်၍သတ်ကြည့်ပြီး အသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် မ-သတ် (-မ်)နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွမ်းကျင်သွားမည် ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သင်္ချာစာပေဗျာဏ်များကို ဖော်ပြပေးမည်။

သင်္ချာစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကံ	ကော(မ)	ကံတရား ၊ ကျည်ဆံ
ခံ	ခေါ(မ)	(ပစ်ပေးသည်ကို)ဖမ်းသည်
စံ	ကျော(မ)	စမ်းသည်
တံ	တော(မ)	(သစ်ပင်)အရင်း

သင်္ချာစာ (၂)

ကေ	ကင်း(မ)	စုတ်ကိုင်သည်
ကေါ	ကွန်း(မ)	စုန်းသည်
ကို	ကော(အမ်း)	လဲဘဲ (အပြည့်စကားလုံး)
ဂါ	ဂမ်း	(ခြေ)လှမ်းသည်
ဂိ	ဂိ(မ)	နွေးသည်
စံ	ကျူး(မ)	အစုံ
ဆိ	ချို(မ)	သွေး
ဆာ	ချမ်း(မ)	နွားစေးသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ချာ်	တော(အမ်း)	မှန်သည်
ဏီ	နမ်(မ)	တိုင်အောင်
တောံ	တွန်း(မ)	ချက်သည်
တို	တော(အမ်း)	ထူသည်
ထို	ထော(အမ်း)	ဂူ
ဒို	ဒေါ(အမ်း)	ထုံထိုင်းသည်
စို	ခေါ(အမ်း)	အုပ်စိုင်းသည် ၊ ညှိမှိုင်းသည်
နာံ	နမ်(မ)	နာမ်
ပါမ်	ပမ်း(မ)	ထောင်သည်
ပုမ်	ပူ(မ)	ပုံပြင်
ဘုံ	ဘူး(မ)	ဘုံ ၊ ဗိမာန်
မာံ	မမ်း(မ)	မောင် (နာမည်ရှေ့ကစကားလုံး)
ယို	ယော(အမ်း)	အသက်ရှူသည်
ရာံ	ရမ်(မ)	(လူဝတ်)လဲသည်
ရံ	ရူ(မ)	လောက်သည်
ရို	ရော(အမ်း)	ကူညီသည်
လို	လော(အမ်း)	ပျက်သည်
သီ	စီး(မ)	သိမ်တော်
သံ	စင်း(မ)	ယိုးဒယား ၊ ရှမ်း (လူမျိုး)
သို	စော(အမ်း)	အလုံးစုံ ၊ ဥသို
ဟုံ	ဟူ(မ်)	(ရေ) ချိုးသည် ၊ (ကုန်) ရှုံးသည်
ဟို	ဟော(အမ်း)	ပြောသည်
ဝို	ပေါ(အမ်း)	(ခါး) တုံးသည်
အံ	အူး (မ)	အရပ်(ဒေသ)
အီ	အီး(မ)	ပြုံးသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်္ခန်းစာ (၃)

ကမို	ကမော(အမ်း)	အုပ်မှိုင်းသည်
ကသို	ကစော(အမ်း)	မှိုးတွင်း
ကောံကု(ကောံ)	ကွန်းကောက်	နှံ့အတူ ၊ အတူတကွ
ခတံ	ဂတမ်း(မ)	ဂဏန်း
ခပ်သီ	ခပ်စီး(မ)	အားလုံး
ခရံ	ခရော(မ)	ယိုယွင်းသည် ၊ ပြိုပျက်သည်
ခါသီ	ခမ်း(ခ)စွား	ယောက္ခမ
ဂကောံ	ဝဲကွန်း(မ)	အဖွဲ့အစည်း ၊ အုပ်စု
ဂစံ	ဝဲကျင်း(မ)	ငှက်
ဂြင်တီ	ဂရင်တီး(မ)	(ဘုရား) သိမြင်တော်မူသည်
ဇြဟောံ	ဂျရဲဟွန်(မ)	ဝမ်းနည်းသည် ၊ ပူဆွေးသည်
တီဂုန်	တီး(မ)ဂူ(န)	ကျေးဇူးသိသည်
တီညာတ်	တီး(မ)ညတ်	သိမြင်သည်
ပယာံ	ပယမ်(မ)	အချိန်ပိုင်း
ထရီ	ထရော(အမ်)	အကွပ် ၊ ကွပ်သည်
ဒစါ(ဒွါ)	ဒဲကျမ်း(မ)	ရှစ် (၈)
ခရီ	ဒဲရော(အမ်း)	စုရုံးသည်
ဒးစို	ဒဲဗော(အမ်း)	ဟန်ကျသည်
ခိုစို	ခေါ(အမ်း)ပေါ(အမ်း)	ထုံထိုင်းသည်
နာံထုင်	နာမ်တူ(မ်)	ရေလုံး
နိုဂို	နိုဂေါ(အမ်း)	နီဝုံး ၊ အစွန်အဖျား
ပတံ	ပတော(မ)	(ကောက်)စိုက်သည်
ပရီ	ပရော(အမ်း)	ကူသည်
ပလို	ပလော(အမ်း)	ဖျက်သည်
ပျဲပျာံ	ပရူပရော(မ)	နှိပ်စက်သည်
ရီဗင်	ရော(အမ်း)ဗင်	ဝိုင်းဝန်းကူညီသည်
လဝို	လဲဝေါ(အမ်း)	အသက်ရှူသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လဟို	လဲဟော(အမ်း)	အပြော ၊ ပြောကြားချက်
လိုလက်	လော(အမ်း)လိုက်	ပျက်စီးသည်
သိုတီ (သမ္ဘိ)	စော(အမ်း)တော(မ)	မှတ်ဉာဏ်
သမို	စစော(အမ်း)	သထုံ (မြို့) ၊ အုပ်စိုင်းသည်
သမ္ဘာ	စော(မ)ဘဲ	လင်နှင့်မိန်းမ
သရီ	စရော(အမ်း)	ဗွက်
သိုစိုတ်	စော(အမ်း)ကျော(တ)	စိတ်ပါသည်
ဟောံဖြ	ဟွမ်း(မ)ဂျဲ့ရဲ	မှိုင်းသည်
ဟိုဂး	ဟော(အမ်း)ဂဲ့	ပြောဆိုသည်
ဟိုပျး	ဟော(အမ်း)ပရာ(ဟ)	ရှင်းပြသည်
ဟိုပိုင်	ဟော(အမ်း)ပမိန်း	ဟောကြား ၊ အမိန့်ပေးသည်
စန်လီ	ပန်းလီ(မ)	ပွေလိမ်သည်
အရီ	အရော(အမ်း)	အာရုံ ၊ ကာမဂုဏ်
အလံ	အလမ်(မ)	အလံ
အလုံ	အလူ(မ)	အရပ်ဒေသ ၊ အဝန်း
အသံ	အစော(မ)	အမိန့်

သမိန်းစာ (၄)

ကောံဒရီ	ကွမ်း(မ)ဒဲရော(အမ်း)	စုန်းသည်
ခါသီမြ	ခမ်း(မ)စွားဗဲရယ်	ယောက္ခမ(မ)
ဂရင်ပွီ	တရင်ပတီး(မ)	အစီရင်ခံသည်
ဆင်ဂဂမ်	တိုက်ဂဲဂေါ(မ)	ဟင်းခါးရေ
တဏီဗိုက်	တနမ်း(မ)ဗဲလိုက်	ဆုတ်ယုတ်သည် ၊ နစ်မွန်းသည်
ဂကောံဓရီ	ဂဲကွမ်း(မ)ဗဲရော(မ)	အစည်းအဝေး
ပပတံနူ	ပပကော(မ)နူ(မ)	(အခုချိန်က) စ၍
ပယာံဗွံ	ဂယမ်(မ)ဗဲတော(မ)	ညယ်
ပလိုပလက်	ပလော(အမ်း)ပလိုက်	ဖျက်ဆီးသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပုမ်အဂီ	ပုံ(မ)အဂေါ(အမ်း)	ပုံတိုပတ်စ
ယိုလုပ်	ယော(အမ်း)လု(ပ)	ဝင်သက်
ယိုတိတ်	ယော(အမ်)တက်	ထွက်သက်
ရိုလဘာ်	ရော(အမ်း)လဘိုက်	ဝိုင်းကူမသည်
လိက်ဟို	လိပ်ပတမ်(မ)	အစီရင်ခံစာ ၊ အကြောင်းကြားစာ
သိုဂြိုင်	စအီး(မ)ဂဲရိုင်	ရိပြုံးသည်
ညွဲတဲ	စကင်းတူ	လက်ခုပ်ထဲမှာ
သီပကောံ	စမ်း(မ)ပကွန်း	သိမ်းရုံးသည်

သင်္ခန်းစာ (၅)

အထက်ပါပြီးခဲ့သောသင်္ခန်းစာများတွင် မ-သတ်ရိုးရိုး ၊ သရနှင့်ယှဉ်သော မ-သတ်တို့ကို ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲနှင့်ယှဉ်ပြီး မ-သတ်ကိုဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + မ-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-မ်	ကုမ်	ကုံ	ကနော်(မ)
၂။	-ါမ်	ကုါမ်	ကုံါ	ကနမ်
၃။	-ဝမ်	ကုိမ်	ကုံိ	ကနီ(မ)
၄။	-ုမ်	ကုုမ်	ကုံု	ကနူ(မ)
၅။	ေ - မ်	ကေမ်	ကုံံ	ကနင်(မ)
၆။	ေ - ိမ်	ကေါမ်	ကုံံါ	ကနွန်(မ)
၇။	ိမ်	ကိမ်	ကုံိ	ကနို(မ)

အသံလေးဗျည်း ၇ + မ-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	မ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-မ်	ဂမ်	ဂံ	ဂဲနော(မ)
၂။	-ါမ်	ဂါမ်	ဂါ	ဂဲနမ်(မ)
၃။	-ိမ်	ဂိမ်	ဂီ	ဂဲနီ(မ)
၄။	-ုမ်	ဂုမ်	ဂု	ဂဲနူး(မ)
၅။	ေ -မ်	ဂေမ်	ဂေ	ဂဲနင်(မ)
၆။	ေ -ါမ်	ဂေါမ်	ဂော	ဂဲနွန်(မ)
၇။	-ိမ်	ဂိုမ်	ဂို	ဂဲနို(မ)

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဗျည်းဆွဲတို့ကို မ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာကြပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော အဆွဲ (၁၁) မျိုး သရတို့နှင့်ယှဉ်ပြီး မ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက မ-သတ်နှင့် ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သင်္ကန်းစာ (၆)

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
ကံ	ကနော(မ)	ဆူပွတ်သည်
ကျပ်	ကျမ်း(မ)	မိချောင်း(သတ္တဝါ) ၊ တူရိယာ
ကြို	ကရော(အမ်း)	ခိုးမွမ်းသည်
ကွံ	ကလော(မ)	တရာ(၁၀၀) ၊ ကျွတ်
ခံ	ကနာ(မ)	ဆောက်လုပ်သည် ၊ မုန့်ဟင်းခါး
ဂြို	ဂဲရော(အမ်)	အနားကွပ်သည်
ဉာ်	ဂဲလမ်(မ)	(လက်ဖြင့်)စမ်းသည်
ဇြို	ဂဲရွမ်(မ)	မြွေ
ကြေ	တရင်း(မ)	အဟောင်း
နံ	နူ(မ)	ရှိသည်
ပြာ်	ပရမ်း(မ)	ကူသည်
ဖျာ်	ပယမ်း(မ)	ရွယ်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗြဲ	ဗဲရော(မ)	(လှေ) မှောက်သည်
မြီ	ဗဲရော(အမ်း)	ဗြဟ္မာ
လီ	လဲရီ(အမ်)	(၁၀၀၀) တထောင်
သို (သိုင်)	စမ်း(မ)	မင်း၊ ဘုရင်
သုာ်	စနမ်း(မ)	သားရေ
သို	စရော(အမ်း)	ရွှံ့ဖွတ်

သင်္ချိန်းစာ (၇)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကောန်သို	ကွန်းစဝေါ(အမ်း)	လင်ပါမယားပါသားသမီး
ကောန်သို	ကွန်းစမ်း(မ)	မင်းသား
ကြီဇာ	ကရော(အမ်း)ဂဲ	ကြွေးကြော်သည် ၊ တင်စားသည်
ဂယိုင်လမျီ	ဂဲရိုင်းလဲမယော(အမ်း)	အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း
ဇုက်သုာ်	ဂျေစနန်း(မ)	သားရေကြိုး
ဇြဲဇာတ်	ဂျဲရွမ်းဂျတ်	မြွေဟောက်
ဇြဲဒုာ်	ဂျဲရွမ်းတိုက်	ရေမြွေ
ဒုာ်ဂဂမ်နဲ	တိုက်ဂဲဂေါ(မ)ခနော	မုန့်ဟင်းခါးရေ
တမြဲ	တမရော(မ)	လူဆိုး
တိုကို	တော(အမ်း)ကလီး(မ)	ထုံထိုင်းသည်
ထိုင်သုာ်	ထိုင်စနမ်း(မ)	သားရေအိတ်
ပိုင်လမျီ	ပမန်းလဲမယော(အမ်း)	သက်တော်စောင့်
သိုရာမ်(ရာ်)	စမိန်းရမ်း	ရာမမင်း
သမ္ဘို(သမ်မလို)	စော(မ)မလော(အမ်း)	အဖျက်သမား
ဒုာ်ဗြဲ	တမ်း(မ)ပရ	မွန်ကန်သည်
ယးသုာ်	ယဲ(ဟ)စနမ်း(မ)	နောင်နှစ်
သေ့တဲ	စနင်း(မ)တူ	လက်သဲ
သေ့ဇိုင်	စနင်(မ)ဂျိုင်	ခြေသဲ

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
သုံစံပါ	စနောကျော့(မ)ပါး	မိုးသောက်ကြယ်
သွာဖြူ	စမားဂျေရွမ်း(မ)	မြွေအလမွယ်ဆရာ
အကြို	အကရော(အမ်)	ချီးမွမ်းသည်
အကြိုရာဇာဓိရာဇ်	အကရော(အမ်)	ရာဇဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံ
	ရာဂျေဓိရာတ်	

သင်္ခန်းစာ (၈)

- ၁။ ပွဲတံဆုညးညာတ်မကံမွဲမရ။
ပတူတော(မ)ချ ညဲညတ်မွဲကော(မ) မွာမဲ့ရ။
သစ်ပင်ရင်းတွင် ကျည်ဆံတောင့် သူမြင်ခဲ့သည်။
- ၂။ ကောတ်နင်ကီမွဲကော်ညီကို။
ကစ်နင်ကင်း(မ)မွာကင်း(မ) ညိကော(အမ်း)။
ဖွဲတစ်စုပ်လဲယူလာပါ။
- ၃။ ညးဂုံဒွင်သူ သွက်တောံပုင်ဟာ။
ညဲဂူ(မ)ဒွဲမောင်းဟောက်စဝပ်တွန်းပေါ(န)ဟာ။
သူဆန်ပျာနေသည်မှာ ထမင်းချက်ရန်အတွက်လား။
- ၄။ လွအာဏီ ပရိသတ်စုံမွဲ ကောံအာညိ။
လဲပအာနီး(မ)ပရိသော(တ) ကျူး(မ)မဲ့ဂဲတွန်း(မ)အာညိ။
မသွားပါနဲ့အုံး ပရိသတ်စုံမှုစုသွားပါ။
- ၅။ ပွဲဂြိုပ်တိုတိုထီမွဲနွံဒွင်ရ။
ပတူးဂဲရော(မ) တော(အမ်း)တော(အမ်း)စော(အမ်း)နွဲမွဲဒွဲမောင်းရ။
တောထူထူတွင်လိုဏ်ဂူတစ်လုံးရှိသည်။
- ၆။ အခိုင်တဲဒီ ရီကလောန်ညးသိုဖအိုတ်ညိ။
အခိန်းတဠးဒေါ (အမ်)ရော(အမ်း)ကလွန်းညဲစော(အပ်)ပအော့ညိ။
မိုးအုပ်နေတုန်းသူအလုပ်ကို အားလုံးဝိုင်းဝန်းကူလုပ်ပေးပါ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၇။ တုဂုဏ်ဒွင်သီ ရပ်တိတ်အာရ။
 တလဂူ(န) ဒဲမောင်းပတူးစီး(မ)ရမ်း(မ)တက်အာရ။
 သိမ်တွင်နေသောဦးပဉ္စင်းသည်လူဝတ်လဲသွားပြီ။
- ၈။ ဂစေဂမ္ဘိုင် ဒွင်ဂကောံညးကုညးရ။
 ဂဲကျင့်(မ)ဂဲမလိုင်းဒဲမောင်းဂကွန်း(မ)ညဲကောက်ညဲရ။
 ငှက်များသည် သူအုပ်စုနှင့်သူနေကြသည်။
- ၉။ ခါသီမုက်မတ်ဖြဟောံမွဲး လွင်္ဂါလုပ်သိုညီဏီ။
 ခမ်း(မ)စွားမေ(က)မွတ်ဂျဲရဲဟွန်း(မ)မဲဂဲလဲပဂမ်း(မ)လီု(ပ)ဟောတ်ညိနမ်း(မ)။
 ယောက္ခမမျက်နှာမသာယာပါက အိမ်ထဲသို့မဝင်ပါနဲ့အုံး။
- ၁၀။ တုပညာဂြင်တီကေတ်ဆုံဆုံတူးရ။
 တလပုန်းညားဂဲရင်တီ(မ)ကစ်တမ်း(မ)တမ်းထမာ(ဟ)ရ။
 ပညာရှိတို့မည်သည်မှာ အမှန်ကိုသာသိမြင်တတ်သည်။
- ၁၁။ ပယာံဒွါနာသို ခရီမွဲးဒေဗိုရ။
 ပယမ်း(မ)ဒဲကျမ်း(မ)နာတီးခဲရော(အမ်း)မဲဂဲဒဲပေါ(အမ်း)ရ။
 ရှစ်နာရီအချိန်စုန်းပါကဟန်ကျမည်။
- ၁၂။ ညးပရိုဩန် ကုမုးဒဒင်ပလိုပလာသိုပဲရးနိုဂိုရ။
 ညဲပရော(အမ်း)စော(န)ကောက်မနဲဒဲဒေ(င်)ပလော(အမ်း)ဟောက်ပတူးရဲနိုဂေါ
 (အမ်း)ရ။
 သူသည်အစွမ်းအဖျားအရပ်မှအိမ်အဖျက်ခံရသောသူအားငွေကူညီသည်။
- ၁၃။ ပဲလဟိုညးဂလာန်သမ္ဘီ နွံဂိုင်ဗွဲရ။
 ပတူးလဟော(အမ်း)ညဲဂလိုင်းစောင်းတမ်းနူဂလိုင်းဗွာရ။
 သူ၏ပြောကြားချက်တွင် မှတ်သားဘွယ်ကများသည်။
- ၁၄။ ချင်သမိုတြေ လိုလ်အာလက်ထက်လောရော။
 တန်းစစော(အမ်း)တရင်းလော(အမ်း)လိုက်အားလက်ထက်လောရော။
 သထုံမြို့ဟောင်း ဘယ်လက်ထက်က ပျက်စီးသွားသလဲ။

- ၁၅။ ညးဟိုပျးဏာသိုစိုတ်ရ။
ညဲဟော(အမ်း)ပယာ(ဟ)နားစော(အမ်း) ကျော(တ)ရ။
သူ စိတ်ပါလက်ပါ ရှင်းပြသည်။
- ၁၆။ အတိုင်အသံညး ဖွဲအလာကောန်ဂကူအလုံရးညိ။
အတိုင်းအစော(မ) ညးပတောင်းအလမ်း(မ) ကွန်းဂဲကောင်းအလူး(မ)ရဲ(ဟ)ညိ။
သူ၏အမိန့်အတိုင်း တစ်နယ်လုံး အမျိုးသားအလံကို လွှင့်ထူပါ။
- ၁၇။ ကောန်ကွာန်ဂမိုင် သွကောံဒရီ ဂရင်ပွဲပွဲခြပ်သုဓမ္မာရ။
ကွန်းကဝမ်းဂဲမလိုင်းစပ ကွန်းဒဲရော(အမ်း) ဂဲရင်ပတီး(မ) ပတူးလွဲရော(ပ) စောက်
ခေါ(မ)မားရ။
ရွာသားများသည် သုဓမ္မာဇရပ်တွင်စုရုံးပြီးအစီရင်ခံကြသည်။
- ၁၈။ သွတ်မြိဂမိုင်တောံဒိုင် နှင်ဂဂမ် ပွဲသိုခါသိမြဲအဲရ။
စမွတ်ဗဲရယ်ဂဲမလိုင်းတွမ်းဒဲမောင်းတိုက်ဂဲဂေါ(မ)ပတူးဟောက်ခမ်း(မ)စွားဗဲရဲ အူးရ။
အမျိုးသမီးများသည် ကျွန်ုပ်ယောက္ခမအိမ်၌ မုန့်ဟင်းခါးရည် ချက်နေကြသည်။
- ၁၉။ စိုပ်ပယာံမွဲမွဲ လွပတံမညိ။
ကျော(အပ်)ပယမ်း(မ)ဗဲတော(မ)မဲဂဲလဲပပတော(မ) မဲညိ။
ညအချိန်ရောက်လျှင် ကောက်မစိုက်ပါနဲ့တော့။
- ၂၀။ အဲသမ္ဘိဒး ပုမ်အဂီပရောရီလဘာညးညှောင်ရ။
အွူးစတီး(မ)ဒဲပူ(မ)အဂေါ် (အမ်း)ပရောရော(အမ်း)လဲဘိုက်ညဲစအိုင်းရ။
သူတပါးကိုကူညီကြောင်း ပုံပြင်ကိုကျွန်ုပ်မှတ်မိပြီ။
- ၂၁။ ဝိပဿနာ ဟိုမွဲဒးသွယိုလုပ်ယိုတိတ်ဟာ။
ဝိပေါ(တ)စနားဟော(အမ်း) မဲဂဲဒဲပစယော(အမ်း)လု(ပ်)ယော (အမ်း)တက်ဟာ။
ဝိပဿနာဆိုသည်မှာ ထွက်သက်ဝင်သက်ပြုလုပ်သည်ကိုဆိုလိုသလား။
- ၂၂။ နှင်ကုံမွဲ တောံဒဲညိ။
တိုက်ကနူ(မ)မဲဂဲတွန်း(မ)ခနူ(မ)ညိ။
ရေဆူပါက မုန့်ဟင်းခါးချက်ပါ။

၂၁။ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၂၃။ ညးကြီဒိုင် မူးတက်ကျဟံဟာ။
ညဲကရော (အမ်း)ဒမောင်းမနဲတက်ကျမ်း(မ)ဟာ။
သူသည်မိကျောင်းတူရိယာတီးသူကို ချီးမွမ်းနေသလား။
- ၂၄။ မူးကောင်ညာတ်ဖြဲဒိုင်ကံဟာ။
မနဲကင်းညတ်ဂျဲရော(အမ်း) ဒဲလိန်းကလော(မ)ဟာ။
သင်အတောင်တရာရှည်သောမြွေကိုတွေ့ဘူးသလား။
- ၂၅။ သိုင်ကုကောန်ပုန်လီုဇုက်ပျီန်လ္လု၊သြီရ။
စမီး(မ)ကောက်ကွန်းပနန်းလဲ ငီ ကျေ(က)ပနန်းလဲတောင်စရောင်(အမ်း)ရ။
ဘုရင်နှင့် သူ၏စစ်သားတထောင်သည် ရွံ့ပေါ်တွင် စစ်ချီသွားသည်။
- ၂၆။ ပွဲလိက်အကြိုရာဇာဓိရာဇ် ညးလောမွဲသဗ္ဗိကောန်ဂကူရော။
ပတူလိပ်အကရော(အမ်း)ရဲဂဲဒီရတ်ညဲလောမူစမလော(အမ်း) ကွန်းဂဲကောင်းရော။
ရာဇာဓိရာဇ်အရေးတော်ပုံကျမ်းတွင် မည်သူသည် အမျိုးကို ဖျက်စီးသူနည်း။
- ၂၇။ သွာခြံဂယိုင်လမျိုကုခြံဇာတ်ဟာ။
စမားဂျဲ(မ)ဂဲယိုင်လမယော(အမ်း) ကောက်ဂျဲရွမ်(မ)ဂျတ်ဟာ။
မြွေအလမွယ်ဆရာသည် မြွေဟောက်နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုသလား။
- ၂၈။ လဟိုညးဘုပ်ပြလောန်မွဲး တက်တဲဂြိုဂြိုသ္မိသ္မိအိုတ်ရ။
လဲဟော(အမ်း)ညဲတမ်း(မ)ပရလွန်းမဲဂဲ တက်တူးဂဲရော(အမ်း)ဂဲရော (အမ်း)စအီး
စအီးအော့(တ)ရ။
သူ၏အပြောသည်မွန်ကန်လွန်း၍ စုစုရုံးရုံးလက်ခုပ်ဩဘာပေးကြသည်။
- ၂၉။ ပတံမဂိုင်မွဲး သေ့ဇိုင်သေ့တဲဂိအာရ။
ပတော(မ)မဲဂလိုင်မဲဂဲစနင်ဂျိုင်စနင်းတူဂိအားရ။
ကောက်စိုက်များပါက ခြေသဲလက်သဲနာသည်။
- ၃၀။ ကောန်သိုင် ကု ပွင်လမျိုညး အာရးနီဂိုရ။
ကွန်းစမီး(မ)ကောက်ပမန်းလမယော(အမ်း)ညဲအာရဲနီဂေါ(အမ်း)ရ။
မင်းသားနှင့်သူ၏ သက်တော်စောင့်သည် နီဂုံးအစွန်းအဖျားသို့သွားသည်။

- ၃၁။ သွံင်စံပါတိုန်မွဲး တောံသုင်ဂဂမ်ခုံညိ။
စန္ဒန်း(င)ကျော(မ)ပါးကော(အန်း)မဲ့ဝဲတွန်းတိုက်ဝဲဂေါ(မ)ဂန္ဓမ်းညိ။
မိုးသောက်ကြယ်တက်မှ မုန့်ဟင်းခါးရည်ချက်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

- (က) ရဲစိုက်တိုဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွင်တေညိ။
အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သောဝေါဟာရများကို ရွေးချယ်
ပေးပါ။

- ၁။ မူး(ကံ ၊ စံ ၊ ခံ) ရင်ကတောင်ဆီညးညိ။
၂။ ကောံခရီမွဲး (ဂါ ၊ ရံ ၊ ဂီ) လုပ်ပွဲပရိသတ်ညိ။
၃။ လွှထစါတူးလိက်တို (တို ၊ ထို ၊ ခို)ညိ။
၄။ လူ (ပါမ် ၊ ပုမ် ၊ ဂုမ်) ဒုက်ပွဲဂြိုဟ်တိုတိုရ။
၅။ ခုံကုသုင်ဂဂမ် (ရံ ၊ ဂီ ၊ ရံ) ဂပ်ခွင်ကိုဟာ။
၆။ ကောန်ဌာန်မို (ဟံ ၊ ဟို ၊ ခို) မူး ပွတ်ဖြဟတ်ကုဂိုင်ညိ။
၇။ လုတ်လိက်ပရိုင်ဂိုင်မွဲး (တဂို ၊ တီဂုန် ၊ တီညာတ်) ဂိုင်ရ။
၈။ (ခရီ ၊ တရီ ၊ ဒးဗို) နကုဇုက်ပသဲဇောတ်တံညိ။
၉။ မူး (ပတ် ၊ ပရီ ၊ ပလို) ဩန်ပွဲသိုအိန်ထင်မူစိရော။
၁၀။ ဒပ်ပေါန် (သီကောတ် ၊ သီဂိုင် ၊ သီဒက်) အလုံရး သုသတြွဲရ။
၁၁။ သိုင်ပွတ်(အလံ ၊ အလုံ ၊ အသံ) ကုဂျိပ်သွိုင် ဒပ်ပေါန်သွက်စန်ဒက်ကောန်ပေါန်ရ။
၁၂။ ရာဇာဓိရာဇ် (ကံ ၊ ကံ ၊ ခံ)တိုန်ချင်ဟံသာဝတီ တိုဟာ။
၁၃။ မိုက်ဗွိုက်လွက်တိုတိုမွဲး လွအာပွဲ (ဖျံ ၊ သံ ၊ ဩ) ညိ။
၁၄။ (ဇုက်သုာ် ၊ ဖြဇာတ် ၊ ဖြဇုာ်) ကိတ်မွဲး ဂျိဖြတိုန်ချိတ်မာန်ရ။
၁၅။ မူးကောင်ညတ် လိက်သုပတ် (ကောန်သိုင် ၊ သိုင်ယို ၊ သိုင်ရာ) ဟာ။
၁၆။ ပွဲအာကာသ (သေ့တံ ၊ သေ့ခိုင် ၊ သွံင်စံပါ) တူးလောန်နုသိုင်သွာင်ဏီဟာ။

အခြေခံ ဗုဒ္ဓစကား ဗုဒ္ဓစာ သင်ကြားနည်း

- (ခ) ထပ်ပေါင်းကိုဝေါဟာရ မအခပ်ဝါကျသွင်းတော်ညီ။
အောက်ပါဝါကျတွင် လိုအပ်သောအက္ခရာစာလုံးထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ တုံ့ဖြဲ့ပွဲကွာန်ကွာင်က - လောန်ရ။
- ၂။ ကောန်ဂကူမန်ဂမ္ဘိုင်ဂါ - တိုန်ပွဲ တဲ့ကောန်ဂကူညီ။
- ၃။ ပ - နူဂယးတုက်ပပေါင်သိုက်ကုနာ - ညီ။
- ၄။ မူးတ - ပျဲ - ဒွိုင်ကောန်ချိုင်ကောန်ကွာန်ရ။
- ၅။ လွရီ - ကုညးလ - သူးသူးညီ။
- ၆။ ဟို - ကုညးပရောပုမ် - - သို့ - ညီ။
- ၇။ ပပ - နူအခိုင်ဒ - နာဇီဂကောံခ - စတိုန်ရ။
- ၈။ သွာ - ကယိုင်လ - ကု - ရ။
- ၉။ ယး - ဂ - လိက်ပတ်မန်တက်ပွိုတ်လိက်ဇာတ်သိုင် - ရ။
- ၁၀။ ကောန် - ထို - လောန်မွး သွသိုင်ထောက်ဟာ။
- ၁၁။ ပွင်လ - ညးမင်မွဲလ - တုညးရ။

- (ဂ) လိက်ပုဒ်သွင်ဝံ့မှ်တဲသွာန်လင်ဂ် သောင်ထွေးကိုညီ။
အောက်ပါပေးထားသောစာပိုဒ်ကို သေချာစွာဖတ်ပြီး မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

ဒြဟတ်ဂကောံ

အတိတ်မွဲတဲဟောမိသတ် ခိုပ်မွဲကောံ ခိုပ်ဒစိတ်ကိုတ် ဒတန်ဒွိုင်ပွဲဂြိုပ်ဇော်တိုတိုရ။ သွက်မွဲကသို ပကောံစူအဟာရ ပွဲထိုမွဲရ။ ခိုပ်ကသိုမွး ခိုပ်ဂမ္ဘိုင် တန်တံဒွိုင် ပွဲထိုမိပ်မိပ်ဇိပ်ဇိပ် အိုတ်ရ။ ဒးကာလမွဲတဲ ဇေဒိဖိုင်ဇော်မွဲကောန်ခွဲသိုဇေဒိဖိုင်ပွဲပါင်ထိုရ။ ဇေဒိဖိုင်ကောန်သိုကုအိက် ဇေဒိဖိုင်တိုတိုမွးပါင်ထိုကွာတ်အာရ။ ဥတုကသိုလောန်စအာမွး ဥတုကညင်ပြာပ်ကွိုင်ရ။ ပွဲထိုစူ အဟာရဓိုပ်အောန်လောန်အာရ။ သွက်တိတ်နူထိုမာန်ခိုပ်ဂမ္ဘိုင်ကောံခရိပတိတ်ကသပ်အိုတ်ရ။ နကုခိုပ်မွဲဟောင် ပတိတ်ဒြဟတ် ဂစါန်တိတ်အာရ။ ဆးဂးဇကုမွဲဟောင်ဒးဒွက်ဇေဒိဖိုင်ပါမ်ကုသို ဇေဒိဖိုင်ရ။ ဇေဒိဖိုင်ရပ်ကောတ်ကုသွဲတဲသွဲ ခိုင်ဇကုစဖျိုင်သုင်ဆီခိုပ်ရ။ အတိုင်ခိုပ်မွဲဟောင်ဂစါန်ခွိုင် မွးဒးဘဲသိုပလီဇေဒိဖိုင်တူးရ။ ဟောမိသတ်ကောံပကောံ ကောံခရိခိုပ်ဂမ္ဘိုင်ဟိုဂလောန်ရ။ ညးညးအဲအဲ

ဇာပ်ဇာပ်စိုပ်ပတိတ်ဒြဟတ် သို့မဆိုတ်ရီလဘာ်ဂစါန်တိတ်အာ ကောံကောံခရီခရီမွဲး တိတ်ဗူးမာန်
ဟိုပူးဏါကိုရ။ အတိုင်လဟိုဗောဓိသတ် စိုပ်ဂမ္ဘိုင်ပတိတ်ဒြဟတ်ဂြုဂြုဂြုဂြု ဂစန်တိတ်အာနုပါင်
ထိုရ။ နကုဒြဟတ်ဂကောံစိုပ် ထတ်လောန်အာရ။ သိုဇေဒိဖိုင်လီအာရ။ သိုဇေဒိဖိုင်သိုပလီ
ချိုတ်အာကိုရ။ စိုပ်ဂမ္ဘိုင်နကုဒြဟတ်ဂကောံတိတ်ဗူးအာနုဘဲသိုပလီရ။

- ၁။ အတိက်မွဲတဲဟောဓိသတ်စိုပ်မွဲ ကောံကုစိုပ်မူစိ ဒတန်ခွင်လောရော။
- ၂။ ဇေဒိဖိုင်ဇောံမွဲ မူကောန်ခွင်ရော၊ မူကောန်ကုမူရော။
- ၃။ နကုစိုပ်မွဲဟောင် ဂစါန်တိတ်အာမွဲး မူဒးဒင်ဘဲရော။
- ၄။ စိုပ်ဗောဓိသတ် မူဟိုဂလာန် ဟိုပူးဏါရော။
- ၅။ အတိုင်လဟိုဗောဓိသတ် မူစိုပ်ဂမ္ဘိုင်သွရော။
- ၆။ မူဟိုတ်တိတ်ဗူးနုဘဲ သိုပလီမာန်ရော။

(ဃ) သွာန်လဝ်မွဲသွပ်တေဂ်သိုတဲ ချူထွေးကိုလိက်မွဲပုဒ်ဇောက်ညိ။

သိုင်ကျာ်ပွာန်ကုဇေဒိဖိုင်ဇောက်

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ သိုင်မွဲကျကျုင်ပုန်ဟာ၊ မာန်ကျုင်ပုန်ဟာ။
- ၂။ စိုတ်ခါတ်ညးလီလ်ခွင်မွဲး မူညးသွခွင်ရော။
- ၃။ မူညးညာတ်အာရော။
- ၄။ ဇေဒိဖိုင်ဇောက်ဇောက်မူသွခွင်ရော။
- ၅။ မွဲခိုင်ဇောံ ဇေဒိဖိုင် စိုပ်အာလောရော။
- ၆။ သိုင်သွသမ္ဘိဒြဟတ် ဝီရိယ ညးလောရော။
- ၇။ သိုင်မ္ဘိဂြုင်ပုန်မာန်ဟာ။ ကျအာဟာ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၁)

၇။ ဂစိုတ် ကယ် (-ယ်)၊ ယ-သတ် (-သ်)

ယ-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် သတ္တမမြောက်အသတ် ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတလုံး တည်း ယ-သတ် (-ယ်) သည်ပင်လျှင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့် သရတို့ ယှဉ်၍လည်း ယ-သတ် ရှိသည်။ ယ-သတ်တွင် (ိယ်)နှင့် (ိယ်) မပါဝင်ချေ။ ထို့ကြောင့် သရ (၆) လုံးကိုသာ သတ်သည်။ အသံထွက်ရာ၌လည်း ပစပ်မပိတ်ဘဲအသံရှည်ထွက်ပေးခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ပြင် ယ-သတ်တွင် ထူးခြားသည်မှာ အတိုကောက်သင်္ကေတများနှင့် ဖော်ပြသွားသည်။ ၎င်းတို့မှာ နောက်ပစ် (ံ) များဖြင့်သုံးသွားခြင်းဖြစ်သည်။ အသံထွက်ရာ၌လည်း လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော သရ (ံ) ကဲ့သို့ပင် အသံထွက်ခြင်း နီးစပ်သည်။ ၎င်းတို့ကို ပိုမို၍ ရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါဇယားကိုဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + ယ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ်	ကယ်	ကဲ	ကွာ
၂။	-ါယ်	ကါယ်	ကိ	ကား(ယိ)
၃။	-ုယ်	ကုယ်	ကဲ့	ကူး(ယိ)
၄။	ေ -ယ်	ကေယ်	ကဲ	ကေး(ယား)
၅။	ေ -ါယ်	ကေါယ်	ကေါ	ကွား
၆။	ိုယ်	ကိုယ်	ကို	ကွေး

အသံလေးဗျည်း ဂ + ယ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ်	ဂယ်	ဂဲ	ဂွါ
၂။	-ါယ်	ဂါယ်	ဂိ	ဂါ(ယီး)
၃။	-ုယ်	ဂုယ်	ဂဲ့	ဂူး(ယီး)
၄။	ေ -ယ်	ဂေယ်	ဂဲ	ဂေး(ယား)
၅။	ေ -ါယ်	ဂေါယ်	ဂေါ	ဂွါ
၆။	ိုယ်	ဂိုယ်	ဂို	ဂွေး

အထက်တွင် နမူနာအားဖြင့် ယ-သတ် (-ယ်) အသံပေါ့ဗျည်း က ဖြင့်သတ်ခြင်း (ကယ်) ကို၎င်း ၊ အသံလေးဗျည်း ဝ ဖြင့်သတ်ခြင်း (ဝယ်) ကို၎င်းလေ့လာနိုင်ရန် နမူနာအားဖြင့် ဖော်ပြခြင်းဖြစ်သည်။ ကျန်သောအသံပေါ့ဗျည်း အသံလေးဗျည်းဖြင့်၎င်း အထက်ပါဥပမာ အတိုင်း လိုက်၍ သတ်ကြည့်ပြီးအသံထွက်ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့ကျင့်ခြင်းဖြင့် ယ-သတ် (-ယ်)နှင့် ပတ်သက်၍ကျွမ်းကျင်သွားမည်။ ပိုမို၍ လေ့လာနိုင်ရန် သင်္ခန်းစာဝေါဟာရများကို ဖော်ပြပေးထားပါသည်။

ဤတွင် အက္ခရာတစ်လုံးတည်းနှင့် ယ-သတ်သော ဝေါဟာရတို့ကို ဤနေရာ သင်္ခန်းစာ ၌ မပေးတော့ပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အက္ခရာတစ်လုံးခြင်း -ယ် သည် ယခင်က လေ့လာ ပြီးခဲ့သော သရ (့)နှင့် ဝေါဟာရအဓိပ္ပါယ်ခြင်း အတူတူပင်ဖြစ်သည်။ ကျန်သောအက္ခရာ ဝေါဟာရများကိုသာ လေ့လာရန်ဖြစ်သည်။

သင်္ခန်းစာ (၁)

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
ကဲ	ကား(ယီး)	လွန်ကဲသည် ၊ ကဲသည်
ခဲါ	ခါး(ယီး)	တူးဖော်သည်
ဂဲါ	ဂါး(ယီး)	ယိမ်းထိုးသည်
စဲါ	ခါး(ယီး)	မျိုစို့ ၊ (လက်သီးနှင့်)ထိုးသည်
ဆဲ	ချား(ယီး)	ကူးထုတ်သည်
ခုဲ	တား(ယီး)	နီသည်
တဲ	တူး(ယီး)	ပြီးသည်
တဲ	တား(ယီး)	တဲ
ထဲ	ထူး(ယီး)	ရှုပ်ထွေးသည် ၊ ရောနှောသည်
နဲ	နား(ယီး)	ဦး(ထွန်းရွှေ) ၊ အရှင် ၊ သခင်
ဝဲါ	ပါး(ယီး)	ပယ်သည် ၊ ဘယ် (ညာ)
ပဲါ	ပွား	ပွဲ
ပို	ပွေး	ကျွန်ုပ်တို့
ဖဲ	ဖူး(ယီး)	နယ်သည် ၊ နှောသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မ္ဍန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မဲ	မား(ယီး)	မဲနယ် ၊ မဲ (ဆန္ဒ)
ယာ	ယား(ယီး)	အမိ
ရဲ	ရူ(ယီး)	ရွေးသည်
လာ	လား(ယီး)	(ကြိုး) ပြေသည် ၊ ပျော်ဝင်သည်
လော	လွား	လွယ်ကူသည်
ဝါ	ဝါး(ယီး)	မြေဩဇာ
သဲ	စား(ယီး)	ပျား ၊ ခွဲခွါသည်
ဟဲ	ဟား(ယီး)	အာမေဒိတ်သံ
ဟဲ့	ဟူး(ယီး)	ရောနှောသည်
ခေါ	ဖွား	လွဲသွားသည်
မှဲ	ဖါး(ယီး)	ပြောကွယ် ၊ (အဆုံးသတ်စကား)
အဲ (ဥဲ)	အူး(ယီး)	ကြိုး(ယူ)သည် ၊ နံစော်သည်

သင်္ခန်းစာ (၂)

ကသေ	ကစေး(ယာ)	တိုးတိုးပြောသည်
ဒကဲ့	ဒကူး(ယီး)	အိပ်ငိုက်သည် ၊ (ပုခက်)လွဲသည်
ခပေါ	ခပွား	အသိုက်
ထပို	ထပွေး	ကိုရင်
ခါဒုတ်	ခါး(လူး)ဒု(တ)	သူတောင်းစား
ဂဥဲ(ဂအဲ)	ဂဲအူး(ယီး)	ဆေး
ဂါဝါ	ဂါး(ယီး)ဝါ(ယီး)	ယိမ်းယိုင်ထိုးသည်
စက်ကဲ	ကျ(က)ကား(ယီး)	စစ်ကဲ
စရဲ	ကျရား(ယီး)	ဂုဏ်ကြက်သရေ ၊ ဂုဏ်ရည်
ဆဲခါ	ချား(ယီး)ခရော	ခွဲခွာသည်
တင်လာ	တန်(ဝ)လား(ယီး)	သင်းလဲရည်
ထဝါ	ထဝါး(ယီး)	တင်ပလင်ခွေ (ထိုင်)သည်
ဒတဲ	ဒဲတူး(ယီး)	အပြီးတိုင်ရောက်သည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဒလာ	ဒဲလား(ယီး)	မှီသည်
နိဿ	နိဉ္ဇး(ယီး)	မှီဝဲသည် ၊ မှီငြမ်း ၊ ကိုးကားသည်
ပွဲ	ပတူး(ယီး)	ပြီးအောင်လုပ်သည်
ပလာ	ပလား(ယီး)	ဖျော်သည်
တဲပါ	တူးပါး(ယီး)	ဘယ်လက်
ဗဲ	ဗဲဂူ(ယီး)	မီးခိုးအူသည်
ဗွာ	ဗဲဒါး(ယီး)	မှီသည်
မွဲဗာ	မွဲဗား(ယီး)	မရီ
ယာတ	ယား(ယီး)တ	မိဘ
ယာသွီ	ယားစဝေါ(အမ်း)	မိထွေး
ရာင်ဆာ	ရန်(င)ချား(ယီး)	လန်းဆန်းသည် ၊ တိုးတက်သည်
ရာဇာတ်	ရား(ယီး)ဂျဲမတ်	ရာဇမတ်
လဇဲ	လဲဂျူး(ယီး)	နှောင့်နှေးသည်
လောန်ကဲ	လွန်ကား(ယီး)	လွန်ကဲသည် ၊ လွန်စွာ
လောသွာ	လွားစဝါး	လွယ်ကူသည်
ဝါတ်ခဲါ	ဝါ(တ)ခါး(ယီး)	ခက်ခဲသည် ၊ ဆင်းရဲသည်
သရာ	စရား(ယီး)	သူရဲကောင်း ၊ စစ်သည်တော်
သဟာ	စဟား(ယီး)	သဟာယ ၊ မိတ်ဆွေ
အနာ၊ က္ကနာ	အနားယီ ၊ က္ကနား(ယီး)	ဦးကြီး
အပါ	အပါး	အပါယ်ငရဲ
ဩယာ	အော(အီး)ယား(ယီး)	အမေးရေ (အမေဒိတ်)
အဝါ	အဝါး(ယီး)	အရွယ်

သင်္ခန်းစာ (၃)

ကယျာန်ပါ	ကယန်းပါး(ယီး)	ငြင်းပယ်သည်
ချင်ထဝါ	ကိန်းထဝါး(ယီး)	ထားဝယ်မြို့
ဂဉ္ဇေဒဗ	ဂဲအူးဒဗဲ	ဆေးမီးတို

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂုန်စရဲ	ဂု(န)ကျရား(ယီး)	ဂုဏ်ကြက်သရေ ၊ ဂုဏ်ကျေးဇူး
ဂြန်ဂဉဲ	ဂရော(န)ဂဲအူး(ယီး)	ဆေးကျမ်း ၊ ဆေးဖော်နည်း
စိုပ်ဒဲတဲ	ကျော့(အပ်)ဒဲတူ(ယိ)	ပြီးစီးသည် ၊ အပြီးတိုင်ရောက်သည်
ငဲ့ဒဂေါင်	ငူ(ယီး)ဒဲဝွန်း(င)	ပုဇွန်ထုပ်
ပွဲဒါန်	ပတူ(ယီး)ဒန်	ဒါနပြုသည်
ပေါသွာန်လိက်	ပွားစမန်းလိပ်	စာမေးပွဲ
ဗြစရဲချင်	ဗဲရယ်ကျရား(ယီး)တိန်း	ပြည့်တန်ဆာမ
မိတ်သဟာ	မိ(တ)စဟား(ယီး)	မိတ်သင်္ဂဟ
အမိပ္ပယ်	အမိပါး(ယီး)	အမိပ္ပယ်
အန္တရဲ	အော(န)တရား(ယီး)	အန္တရာယ်
အပါပန်	အပါး(ယီး)ပေါ(န)	အပါယ်လေးပါး

သင်္ခန်းစာ (၄)

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သင်္ခန်းစာများတွင် ဗျည်းနှင့် ယ-သတ်မှီးမှီးသရနှင့် ယှဉ်သော ယ-သတ်တို့ကိုဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲနှင့်ယှဉ်ပြီး ယ-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၊ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို အတန်တန် လေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ်ဗျည်း ကု + ယ-သတ်

စဉ်	သင်္ကေတ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ်	ကုယ်	ကဲ့	ကနွား
၂။	-ါယ်	ကုါယ်	ကဲ့ဝဲ	ကနာ(ယီး)
၃။	-ုယ်	ကုုယ်	ကဲ့ု	ကနူ(ယီး)
၄။	ေ -ယ်	ကေုယ်	ကေဲ့	ကနေ(ယား)
၅။	ေ -ါယ်	ကေုါယ်	ကေဲ့ဝဲ	ကနွား
၆။	ိုယ်	ကိုုယ်	ကိဲ့ု	ကနွေ

အသံလေးဗျည်း ၇ + ယ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ယ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-ယ်	ဝယ်	ဝဲ	ဝဲနွား
၂။	-ါယ်	ဝါယ်	ဝဲ	ဝဲနာ(ယီး)
၃။	-ုယ်	ဝုယ်	ဝဲ	ဝဲနူး(ယီး)
၄။	-ေယ်	ဝေယ်	ဝဲ	ဝဲနေ(ယား)
၅။	-ေါယ်	ဝေါယ်	ဝဲ	ဝဲနွား
၆။	-ိုယ်	ဝိုယ်	ဝဲ	ဝဲနွေ

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဗျည်းဆွဲတို့ကို ယ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောဆွဲ (၁၁) မျိုးသရတို့နှင့်ယှဉ်ပြီး ယ-သတ်ဖြင့်သတ်ခြင်း လေ့လာပါက ယ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သောလေ့လာမှုသည် ပြီးမြောက်နိုင်သည်။

သင်္ကန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကု	ကနား(ယီး)	စကော
ကု	ကနူး(ယီး)	မျောက်
ကု	ကမား(ယီး)	လွယ်သည် ၊ တစ်ခုလပ်
ကု	ကမူး(ယီး)	နည်သည်
ကု	ကလား(ယီး)	(ဘာသာ)ပြန်သည် ၊ လူမျိုးနှော
ကြေ	ကရေ(ယား)	အော်ဟစ်သည် ၊ ကြိုးကြာငှက်
ခွဲ	ခမား(ယီး)	ဥ ၊ အိုး
ဒြဲ ၊ ဂြဲ	ဒဲရာ (ယီး) ၊ ဂဲရာ	သမင်
ဂု	ဂဲလား(ယီး)	ရှာသည်
ဂွေ	ဂဲလွာ	စုန်းသည်
ဒွဲ	ဒဲနား(ယီး)	နေရာ
ပြေ	ပရဲ(ယီး)	မိန်းခလေးသူငယ်ချင်း
ပွဲ	ပလား(ယီး)	ဖျော်သည်
ပွဲ	ပလူး(ယီး)	(ပျား) ပယောင်း

📖 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဗွဲ	ဗဲလား(ယီး)	လူပျို
လုာ်	လှား(ယီး)	လဲလှယ်သည်
သုာ်	စငါး(ယီး)	ဝါးသည်
သျှာ်	စငွါး	ဝေးသည်
သ့ာ်	စလား(ယီး)	လဲလှယ်သည်
ကဝေက်ခွဲာ်	ကမား(ယီး)	အိုးခြမ်းပဲ့
ကျက်တြဲ	ကျိုက်တရူ(ယီး)	မြတ်စွာဘုရား
ကွဲာ်ဘာသာ	ကလား(ယီး)ဘဲစား	ဘာသာပြန်သည်
ကျိုင်ကျွဲ	ကဝိုင်းကဝူး(ယီး)	ညောင်းညာသည်
ခွဲာ်ပသဲ	ခမား(ယီး)ပစူး	ဒယ်အိုး
ခွဲာ်တဲ	ခမား(ယီး)တူး	ထွေးခံ
ခွဲာ်ချင်	ခနား(ယီး)တိန်း(င)	ဒန့်ဒလွန်
ခွဲာ်ဂြိုပ်	ခနား(ယီး)ဝဲရိ(ပ)	အုံးနှဲ
ဂိုက်ဂွဲ	ဂဲလိုက်ဂဲလား(ယီး)	မွေနှောက်ရှာဖွေသည်
ဂိုင်ဂွဲ	ဂဲဝိန်း(င)ဂဲဝါး(ယီး)	စိုးရိမ်ကြောက်ကြန့်သည်
ပရင်တုာ်တဲ	ပရန်းကမား(ယီး)တူး	မေတ္တာလက်ဆောင်
ဖြဲကွဲာ်	ဗဲရဲကမား(ယီး)	မုဆိုးမ
စကျွဲါပွဲ	ကျပ်ခေါ(င)ပလူး(ယီး)	ဖယောင်းစက္ကူ
ပြဲာ်စွါ	ပရွားဂျုဝါ	မိတ်ဆွေ
ပြိုင်လုာ်(သ့ာ်)	ပရောင်းလု(ယီး)	ပြောင်းလဲသည်
ပြးချာ်	ပရု(ဟ)ချား(ယီး)	ကွဲကွာသည်
ဗွဲာ်သ့ာ်လောင်	ဗဲလားစမားလင်း	လူပျိုပေါက် ၊ ဆယ်ကျော်သက်
ဗွဲာ်ဇော်	ဗဲလားဂျဲနွတ်	လူပျိုကြီး
မင်ဗွဲာ်	မင်ဗဲလား(ယီး)	လူလင်ပျို
ယာတ်ပွဲါ	ယက်ပလူး(ယီး)	ဖယောင်းပုဆိုး
လက်ဗွဲာ်	လက်မလူး(ယီး)	လက်ဝှေ့
အဲာ်ကွဲာ်	အား(ယီး)ကမား(ယီး)	အမွေအနှစ်

သင်္ခန်းစာ (၆)

- ၁။ သိုင်တဲမ္မး ခါတိတဲမ္မာပိန္နိတိညိ။
 စိုင်းတား(ယီး)မဲ့ဝဲခါး(ယီး)တော့တူး(ယီး)ဖါ(ယီး)ပတော(အမ်း)တော့ညိ။
 တဲဆောက်ပါကမြေတူးပြီးမြေကို အပေါ်သို့ ယက်တင်ပါ။
- ၂။ ဂါအာဂါကျင်ပွဲပေါ်မ္မး ဒးစာကုသ္မိပ်ကွာန်ရ။
 ဂါ(ယီး)အားဂါး(ယီး)ကလိန်းပတူးပွါးမဲ့ဝဲဒဲကျား(ယီး)ကောက်စကော(အမ်း)
 ကဝမ်းရ။
 ပွဲထဲတွင် ကမ္မရူးထိုးယိမ်းယိုင်နေက ရွာသူကြီးနှင့်အထိုးခံရမည်။
- ၃။ နာအံင်ဇူးမွဲ ထဲဒိုင်အခြာပိုကိုရ။
 နား(ယီး)အောင် (င)ဂျဲနဲ့(ဟ)မ္မာထူ(ယီး)ဒဲမောင်းအခရာပွေးကော(အမ်း)ရ။
 နိုင်အောင်ဇန(ဦးအောင်မြင်) တစ်ယောက် ကျွန်ုပ်တို့နှင့်ရောနှောနေသည်။
- ၄။ ညးလဲထွးစ ယာအဲပရောရဲမာရ။
 ညဲလေး(ယီး)ထမာ(ဟ)ကျင့်ယား(ယီး)အူ ပရော(င) ရှု(ယီး)မား(ယီး)။
 သူသည် ကျွန်ုပ်မိခင်အား မဲရွေးပုံအကြောင်းပြောပြသည်။
- ၅။ ဂစေံမွဲ ခမာဒိုင်လ္လှူခပေါရ။
 ဝဲကျင်း(မ)မ္မာခမား(ယီး)ဒဲမောင်းလဲတောင်းခပွားရ။
 ငှက်တစ်ကောင်သည် အသိုက်ပေါ်တွင်ဥနေသည်။
- ၆။ ခါဒုတ်မွဲဂါဝါဒိုင်လ္လှူဝိုင်တဲအာတ်စဒိုင်ရ။
 ခါး(ယီး)ဒု(တ)မ္မာဂါး(ယီး)ဝါး(ယီး)ဒဲမောင်းလဲတောင်းဝဲလောင်းတူ(တီး) အတ်ကျင့်ရ။
 သူတောင်းစားတစ်ယောက်သည် လမ်းပေါ်တွင် ယိမ်းယိုင်ထိုးပြီးတောင်းစား
 နေသည်။
- ၇။ စရာယာတ နွံလ္လှူပွဲကောန်ဇာတ်ရ။
 ကျရား(ယီး)ယား(ယီး)တနူ(မ)လဲတောင်းပတူးကွန်းဂျတ်ရ။
 မိဘဂုဏ်ရည်သားသမီးပေါ်မှာ တည်သည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၈။ ဒုင်တုင်စက်ကဲကောံ သရဲကုရဲစွတ်ညိ။
ဒု(င)တလိန်း(င)ကျက်ကား(ယီး)ကွန်းကောက်စရား(ယီး) ကောက်ရား(ယီး)ဂဲ့မတ်
ညိ။
စက်ကဲနှင့်သူရဲကောင်းတို့ကို ရာဇမတ်ကာပြီး ကြိုဆိုပါ။
- ၉။ ဗွဲကုမူးတုပညာမူး ဂုဏ်စရဲ ရှင်ဆဲတုန်မာန်ရ။
ဝဲဒါး(ယီး)ကောက်မနဲတလဖုန်းညားမဲ့ဂဲဝ (န)ကျရား(ယီး)ရန် (င)ချား(ယီး)
တော(အန်း)မာန်းရ။
ပညာရှိကို အားကိုးပါကဂုဏ်သရေပွင့်လန်းလာနိုင်သည်။
- ၁၀။ ပေါစါင်နွဲပွဲကွန်မူးကောန်ကွန်ဂမိုင်ထဲကွန် ဝါတ်ခါအာမာန်ရ။
ပွားကျိုင်းနူ(မ)ပတူကဝမ်းမဲ့ဂဲ ကွန်းကဝမ်းဂဲမလိုင်ထူ(ယီး) ကပေါ(န) ဝပ်ခါး(ယီး)
အားမန်ရ။
ကြက်ပွဲရွာတွင်ရှိပါက ရွာသားများရှုပ်ရှက်ခပ်ပြီး မွဲသွားနိုင်သည်။
- ၁၁။ အဲစသိုလဇဲမူး ယာဲသွိုအဲဟိုဖိုလောန်ကဲရ။
အူးကျောင်းဟောက်လဲဂူမဲ့ဂဲယား(ယီး)စဝေါ (အမ်း) အူဟောင်း (အမ်း) ဗယိလွန်း
ကား(ယီး)ရ။
ကျွန်ုပ်အိမ်ပြန်နောက်ကျပါက ကျွန်ုပ်၏မိထွေး ကြိမ်းမောင်းလွန်းသည်။
- ၁၂။ လိက်အုပ်မန် တိတ်အောန်ဒိုင်တဲ သွက်နီသဲ ဝါတ်ခါလောန်ရ။
လိပ်အု(ပ) မွန်တက်အွန်းဒဲမောင်းတူ (ယ)စဝပ်နီစူး (ယီး)ဝပ် ခါး(ယီး)လွန်းရ။
မွန်စာအုပ်အထွက်နည်း၍ ကိုးကာရန်ခဲယဉ်းလွန်းသည်။
- ၁၃။ ဩယာဲအဲ သဟာဲအဲစိုပ်အဝါဗျုရဟာ။
ဩယာ(ယီး) အူးစဟား(ယီး)အူကျော့(ပ) အဝါး (ယီး) ဝဲယုရဟာ။
အောင်မယ်လေး ကျွန်တော့်မိတ်ဆွေအိုစာကျလှချည်းလား။
- ၁၄။ ပွဲဒါန်မူး လွကယျာန်ပါညး တုဒါန်ဂမိုင်ညိ။
ပတူး(ယီး) ဒန်းမဲ့ဂဲလဲပကယျန်းပါး (ယီး) ညးတလဒါန်းညိ။
အလှူပေးပါက မည်သည့်အလှူခံများကိုမျှ မငြင်းပယ်ပါနဲ့။

- ၁၅။ သွမိတ်သဟာဲကု ဗြစရဲဉ်မွဲး ဒးအပါပန်မာန်ရ။
စပမိ(တ)စဟား(ယီး)ကောက်ဗဲရဲကျရား (ယီး) တိန်းမဲဝဲ ဒဲအပါ (ယီး) ပေါ(န)မာန်ရ။
ပြည့်တန်ဆာမနှင့် ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ ရောနှောပါက အပါယ်လေးပါးသို့ လားနိုင်
သည်။
- ၁၆။ စိုပ်အခိုင်ပေါသွာန်လိက်မွဲး အဓိပ္ပါယ်အခိုင်ပွာန်လိက်စိုပ်ဒဲတဲကိုရ။
ကျော(အပ်)အခိန်းပွားစမန်းလိပ်မဲဝဲအဓိပါး (ယီး) အခိန်းပတွန်းလိပ်ကျော (အပ်)
ဒဲတူး(ယီး)ကော(အမ်း)ရ။
စာမေးပွဲအချိန်ရောက်လျှင် စာသင်ချိန်ကုန်ဆုံးပြီးဟု အဓိပ္ပါယ်ရသည်။
- ၁၇။ ချင်ထဝါ ငဲ့ဒဂေါင်တိတ်ဂိုင်ရ။
တိန်းထဝါး(ယီး) ငူ(ယီး) ဒဲဝွန်းတက်ဝဲလိုင်ရ။
ထားဝယ်မြို့သည် ပုဇွန်ထုပ်များစွာထွက်သည်။
- ၁၈။ ကွဲကျင်နုသော့မွဲး ဂွဲဒိုင်ပြောဉ်ရ။
ကမူး(ယီး)ကလိန်နုစဉ်းမွားဝဲလား (ယီး) ဒဲမောင်းပရူး(ယီး)ညဲရ။
ရပ်ဝေးမှလာသော ဧည့်သည်တစ်ယောက်သည်သူ၏မိတ်ဆွေ (အမျိုးသမီး) ကို
ရှာနေသည်။
- ၁၉။ ဗွဲဂမိုင် စိုပ်အခိုင်ပေါသွင်မွဲးဂွဲအာဂွဲကျင်ရ။
ဗဲလား(ယီး) ဝဲမလိုင် ကျော(အပ်)အခိန်းပွားစတင်မဲဝဲ ဝဲလွှားအား ဝဲလွှားကလိန်းရ။
လူပျိုများသည် ပွဲလမ်းသဘင်အချိန်တွင်စုရုံးပြီးဟိုသွားဒီသွားကြသည်။
- ၂၀။ ကွဲ ခြဲ ကောံသတ်တိရိစ္ဆာန်ဂမိုင် နွဲဒိုင်ဌိန်ဒုဲလောရော။
ကနူး(ယီး)ဒဲရား(ယီး) ကွန်းကောက်စော(တ)တိရောချမ်းဝဲ မလိုင်(မ) ဒဲမောင်း
နား(ယီး)လောရော။
မြောက်၊ သမင်နှင့်အတူ အခြားတိရိစ္ဆာန်များနေသော နေရာဌာနသည်
ဘယ်မှာလဲ။
- ၂၁။ ကွဲဘာသာမွဲး ဂျိုက်ဂွဲအဘိခါန်တဲနိသဲညိ။
ကလား(ယီး)ဘဲစားမဲဝဲ ဝဲလိုက်ဝဲလား(ယီး) အဘိဓာန်တူး(ယီး) နိစူး(ယီး)ညိ။
ဘာသာပြန်က အဘိဓာန်ကို ရှာဖွေမွေ့နှောက်ပြီး ကိုးကားပါ။

၉၉ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၂၂။ ဝုတ်ကုဗ္ဗဲကော်စပြောဇွဲမွဲး ထိုင်ဒက်အခိုက်ကွာအဲကွဲမန်ပိုရ။
ဝု(တ)ကောက်ဗဲလား(ယီး) ကွတ်ကျင့်ပရူး(ယီး) ဂျဲဝါးမဲ့ဝဲထိန်းဒက်အခိုက်ကနား
အား(ယီး)ကမား (ယီး)မွန်ပွေးရ။
အပျိုနှင့်လူပျို မိတ်ဆွေဖွဲ့ထားခြင်းသည် မွန်လူမျိုးတို့၏ ထုံးစံလေ့အမွေအနှစ်ကို
ထိန်းသိမ်းခြင်းဖြစ်သည်။

၂၃။ ဗြဲကွဲကော်တန်သတ်ခွာချင် သွက်ပရင်တဲတဲကုဗ္ဗဲဇော်ရ။
ဗဲရဲကမာ(ဟီး) ကမ်နင်စော(တ)ခနား(ယီး)တိန်းစဝပ်ပရန်း ကမား(ယီး) တူးကောက်
ဗဲလား(ယီး)ဂျဲနွတ်ရ။
တခုလပ်သည် လူပျိုကြီးအတွက် မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးရန် ဒန်ဒလွန်သီးယူ
လာသည်။

၂၄။ တက်လက်ပွဲမွဲး လွသုာဲဇုညိ။
တက်လက်ပလူး(ယီး)မဲ့ဝဲလဲပစင်း(ယီး) ဂျဲဗဲလုညိ။
လက်ဝှေ့ထိုးလျှင် ကွမ်းမဝါးပါနှင့်တော့။

၂၅။ ကျပ်တြိတန်တံဒိုင်လ္လူ ယာတ်ပွဲသတ်လဲရ။
ကျိုက်တရူ(ယီး)တော(န) တောင်းဒဲမောင်းလဲတောင်း ယတ်ပလူး(ယီး) စိုက်လူ။
(ယီး)ရ။
မြတ်စွာဘုရားသည် ငွေရောင်ဖယောင်းပုဆိုးပေါ်တွင်တည်တံ့နေသည်။

၂၆။ ဆဲတ္တိတ်လိက် ကုစက္ခေါပွဲညိ။
ချား(ယီး)ပတက်လိပ်ကောက်ကျ(တ)ခေါ(င)ပလူး (ယီး)ညိ။
ဖယောင်းစက္ကူနှင့် စာများပွားထုတ်ပါ။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရဲစိုက်ဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွပ်တော်ညိ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျတွင်သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို ရွေးချယ်
ပေးပါ။

၁။ အလာမန် တဆိပ်ခိုင်အုဲ (ဆဲာ် ၊ အုဲ ၊ တဲာ်)ဟာ။

၂။ မူး (ထု ၊ တု ၊ ဖဲ)ဒိုင်မွဲး လဇဲနုညးညွာင်ရ။

- ၃။ (ပေါ် ၊ ပို ၊ ပါ) ညးဂမၠိုင် ကော်ခေရီအာပေါရ။
 ၄။ ။ (ဂါ ၊ သာ ၊ ဟာ) တိတ်နဂကော်မွဲး ကွက်ိတ်ရ။
 ၅။ သွက်ချင်ကွာန်ညး ညး(စက်ကဲ ၊ စရဲ ၊ သာခြာ) အာနုမိတြဟန်ညးရ။
 ၆။ သပုန်ဂမၠိုင် စံင်ဏာကွာန် ယက်(ပွဲ ၊ ဗွဲ ၊ ဗွဲ) ခိုင်ဏီရ။
 ၇။ ကျော်ခေရီဒး (ခွဲပသဲ ၊ ခွာတ် ၊ နိသဲ) ရ။
 ၈။ ကောန်ကွဲးဘာဂမၠိုင် တိုန်ဘာ(ကွဲ ၊ ကွဲ ၊ ကွဲ) ဏာထာင်အိုတ်ရ။
 ၉။ ခြဲမွဲဒးဒုက်လု (ကသဲ ၊ ကြိ ၊ ပွဲ) ခိုင်မွဲအသိင်ရ။
 ၁၀။ ပဲအတးသကြိန် ကွာန်ပို ပေါ (စက္ကော့ပွဲ ၊ လက်ပွဲ ၊ ယတ်ပွဲ) နွံရ။

- (ခ) ထပ်ဗပေင်ကို ဝေါဟာရ မအခပ်ဗွဲသွပ်တေညိ။
 အောက်ပါဝါကျတွင် လိုအပ်သော အက္ခရာစာလုံးထပ်ဖြည့်ပေးပါ။
 ၁။ လွထဲ - ခိုင်အခြာ ကော်ခေရီညိ၊ တာင်ထ - တဲခိုင်ညိ။
 ၂။ သုင်ဂ - ဝါတ်မွဲး ပ - တဲသုင်ညိ။
 ၃။ အ - အတိတ်ခိုင်လွှာဂီရ။
 ၄။ ခမာ - - တကးအာမွဲးကဝေက် - - မူသွရော။
 ၅။ မင် - မွဲဒးပြး - အာကုမိတ်သ - ညးရ။
 ၆။ ခေတ်ပြင် - ကျင်ရ၊ လွဂိုင် - ခိုင်ညိဏီရ။
 ၇။ ပဲချင်ပိုစက္ကော့ - ယာတ် - ကောန်မာန်ရဟာ။

- (ဂ) ပုမ်အဂီလိက်ပုဒ် သွပ်ဝံ့တဲ သွာန်လပ်ဂုံ သောင်ထွးကိုညိ။

မိတ်သဟာ်သံပြ

အတိတ်မွဲတဲ ပွဲဂြိပ်မွဲဒါမွဲ အရတ်မွဲ ဂစံမွဲ ကော်စပြောမွဲမိတ်သဟာ်အိုတ်ရ။ ဒးကာလမွဲ
 နွံဒြဲဒးအာ ဒုက်ဇုက်သွာ်လုရ။ ဂစံညာတ်ဒးအာ ဒုက်ဇုက်တဲ အာကော်အရတ်ရ။ အရတ်စိုပ်
 ကျင်တဲ ကိတ်သပိုတ်ခိုင်ဒုက်ဇုက်သွာ် ကုဇုက်ကော်ကော်ရ။ ဆးဂးဇုက်သွာ်ခိုင်လောန်ခိုင်တဲ
 ကိတ်သပိုတ်ဝါတ်ခါညိရ။ စိုပ်ပယာ်နဂယး ဂစံအာသိုလု အာတက်မုက်လုကုသေံဇုက်ရ။

အခန်း (၁၂)

၈။ ဂနိုတ် ကပ် (- ဂ်) ဝ-သတ် (- ဂ်)

ဝ-သတ်သည် အသတ် (၁၀) ပါးတွင် အဌမမြောက် အသတ်ဖြစ်သည်။ ဗျည်းတစ်လုံး တည်း ဝ-သတ် (- ဂ်) သည်ပင်လျှင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့် သရ ယှဉ်၍လည်း ဝ-သတ် ရှိသည်။ ဝ-သတ်တွင်အသတ် ၄ လုံးသာရှိသည်။ ၎င်းတို့မှာ - ဂ် ၊ ဧ - ဂ် ၊ ဧ - ဂ် ၊ ခိုဂ် (ခို) တို့ဖြစ်သည်။ အသံထွက်မှာလည်း ယ-တ် (- ယ်) ကဲ့သို့ ရှည်ရှည်ဆွဲဆိုရမည်။ ထို့ပြင် (ခိုဂ်) ဝ-သတ်နောက်ဆုံးတလုံးသည် သင်္ကေတအားဖြင့် (ခို) အတိုကောက် ရေးသားနိုင်သည်။ ၎င်းတို့ကို ပိုမိုရှင်းလင်းလွယ်ကူစွာ မှတ်သားနိုင်ရန်အတွက် အောက်ပါဇယားဖြင့် လေ့လာနိုင်သည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + ဝ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	က ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	- ဂ်	ကဂ်	ကော
၂။	ဧ - ဂ်	ကေဂ်	ကေး (အီး)
၃။	ဧ - ဂ်	ကေါဂ်	ကေါ (ဝူး)
၄။	ခိုဂ် (ခို)	ကိုဂ် (ကို)	ကော (အား)

အသံလေးဗျည်း ဂ + ဝ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဂ ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	- ဂ်	ဂဂ်	ဂေါ
၂။	ဧ - ဂ်	ဂေဂ်	ဂေ (အီး)
၃။	ဧ - ဂ်	ဂေါဂ်	ဂေါ (ဝူး)
၄။	ခိုဂ် (ခို)	ဂို	ဂို

သင်္ကန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကပ်	ကော	ထန်းညက် ၊ လောက ၊ ကမ္ဘာ
ဂပ်	ဂေါ	အမိဝမ်းတွင်း

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဒင်	ဒေါ	ပိတ်သည်
ခင်	ခေါ	တရား
ပင်	ပေါ	ပျံသည်
ဖင်	ဖေါ	ဖိုသည်
ဗင်	ဗေါ	များစွာ
လင်	လော	လည်း ၊ ခဲ့
သင်	စေါ	နိမ့်သည်
စင်	ပေါ	ကြိမ် ၊ (ယတ္တန်း) ဆက်သည်

သင်္ချိန်းစာ (၂)

ကေင်	ကား(အီး)	ကြည်လင်သည် ၊ ချိန်သည်
ကို	ကော(အား)	နှင့် ၊ နှင့်အတူ ၊ ပေးသည်
ဂေါင်	ဂေါ(ရှ်)	သင့်တယ်သည် ၊ လှပသည်
စို	ကျေ(အား)	တားဆီးသည် ၊ ကာကွယ်သည်
စေင်	ကျေး(အီး)	သံပုံး
ဆို	ချေး(အား)	မြင်သည်
ဇို	ဂျေ(အား)	လေး(ကိုင်း) ၊ (တန်) တောင်
ဂို	ဂို	လောင်ကျွမ်းသည်
		ထောက်ပံ့သည်
တင်	တော	(ခါး)ရိုး ၊ လက်တိုင်
တောင်	တော(ဝူး)	ဝါဂွမ်း ၊ ချည်
တို	တော(အား)	စိုက်ပျိုးသည်
ထင်	ထော	ရွှေ
ထောင်	ထော(ဝူး)	ပျား
ဒေါင်	ဒေါ(အား)	အလယ်
ဒို	ဒေါ(ဝူး)	တောင်တန်း ၊ တောင်
ဝို	ပေါ(ဝူး)	မယ်တမတိုင်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပေပ်	ပေး(ဇိုး)	လေမှုတ်ကိရိယာ ၊ (တူရိယာ)
ဖေါင်	ဖေါ(အား)	(ဟင်း) နူးသည်
ဖို	ဖော(အား)	အကျိုး
ဖို	ဖေါ(အား)	ကြည့်သည် ၊ ဝိုက်
မောင်	မော(အူး)	မွေးကြိုင်သည်
ယပ်	ယေါ	အကယ်၍
ယို	ယေ(အား)	(ထမ်း) ရွက်သည်
လေပ်	လေး(အီး)	လည်းဘဲ
လို	လော(အား)	ဘူးသီး ၊ လှိမ့်သည်
သို	ဆေး(အား)	သိုး
ဝို	ဝေ(အား)	(ဟင်းသီးဟင်းရွက်) ရွက်သည်
ဝို	ပေ(အား)	ဆား
အို	အော(အား)	အာမေဇိုတ်သံ

သင်္ခန်းစာ (၃)

ကတောင်	ကတော(အေး)	နားရွက်
ကတို	ကတော(အား)	ထသည်
ကဒို	ကဒေါ(အား)	ဖုံးအုပ်သည်
ကသို	ကစော(အား)	ခြုံပုတ် ၊ တောစပ်
ကယျပ်	ကယော	ခေါင်းလျှော်ရည်
ကုသိုပ် (ကုသို)	ကောက်စော(အား)	ကုသိုလ်
ကုိုန်	ကော(အား) ပေါ(အန်)	ဆွမ်းဘုန်းသည်
ခချေပ်	ခတေး(အီး)	စည်း (နှင့်ဝါး)
ဂေါ်စို	ဂေါ(တ)ပေါ(အား)	ဆားဖို
ဂဂို	ဂဲဂေါ(အား)	မိုးကြိုး
ဂပ်ဂေါပ်	ဂေါ(ပ)ဂေါ(ပူး)	သင့်တော်သည်
ဂေါပ်ဆဲ	ဂေါ (ပူး)ချား(ယီး)	သင့်တယ်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဘဲဂို	တား(ယီး)ဂေါ(အား)	နီရဲသည်
ချင်ရော်	တိန်းရေး (အီး)	ရေးမြို့
တင်ဇူး	တောဂျဲနဲ့(ဟ)	တော်လှန်သည်
ဒကော်	ဒကေး(အီး)	ကျပ်(ငွေ)
လငှော်	လဲဂေါ(အား)	ရိုခိုးသည်
ဒလပ်	ဒဲလော	(ယီး)ဆောင်းသည်
ဒေါင်ကြ	ဒေ(ပူး)ကရောင်း	နောက်ပိုင်း
ဒိုကို	ဒေ(အား)ကော	တိုင်အောင်
ဒိုအိုတ်	ဒေ(အား)အော(တ)	ကုန်အောင်
ဓလို	ခဲလေ(အား)	ကဲတက်သည်
နကို	နဲကော(အား)	အားဖြင့်
နူကို	နူကော(အား)	မှစ၍
နူလို	နူလော(အား)	ဘယ်ကစ၍
ပူဂို	ပူး(အား)ဂေ	ပူဂိုလ်
ပင်ယို	ပန်း(င)ယေ(အား)	ပင့်ပြီးရွတ်သည်
ပယို	ပယော(အား)	စည်းရိုး၊ နယ်ခြား
ပွင်သို	ပမန်း(င)စေ(အား)	သို့ကျောင်းသား
ဖကေါင်	ပကော(ရီး)	ခဲ
ဗပ်အပ်	ပေါအော	အများကြီး
ဗဒပ်	ဗဲဒေါ	ဇီးသီး
ဖိုဖါန်	ဖေါ(အား)ပနန်း	စစ်ပိုလ်
ဗွဲဗော်	ဗွာဓေါ	တရားသဖြင့်
မောဇု	မော(ပူး)ဂျူ	မွေးကြိုင်သည်
မြမောပ်	မရဲမော(ပူး)	အမွေးအကြိုင်
လပ်စိုတ်	လောကျော(အတ်)	စိတ်တွင်ထားပါ
လော်ကို	လေး(အီ)ကော(အမ်း)	လဲဘဲ
ကိုလော်	ကမ်းလေ	လဲဘဲ

မူနီ	အသံထွက်	မြန်မာ
ဝုတ်အို	ဝု(တ)အေ(အား)	ခြေလက်ရှည်သောမျောက်တမျိုး
မွဲဝို	မွာဝေါ (အား)	(တထမ်း) တရွက်
သပပ်	စပေါ	ဂဠုန်
သိုသပ်	ဟိုက်စော	စနေ (နေ)
သပ်တု	စေါတဠု	မိုးချုပ်သည် ၊ ညနေပိုင်း
စပ်ဇုတ်	ပေါဂျူ(တ)	မိုးတွင်းချဉ်ဆီ
အဒေါင်	အဒေါ(ရိုး)	အလယ်ခေါင်
အမှပ်	အမှော	နောက်မှ ၊ နိမ့်ချ
အရေပ်	အရေး(အီး)	စကား
အဝို	အဝေ(အား)	အာဏာ
အိုယာ	အော(အား)ယား(ယီး)	အမေရေ (အာမေဠိကံသံ)

သင်္ခန်းစာ (၄)

ကျော်ဂေါင်	ကျေး(အီး)ဂေါ	လှပသည်
ကလိုက်ကမို	ကလိုက်ကမော(အား)	ရုန်းရင်းဆံခတ်သည်
ကပ်လဗမြိုက်	ကောလဗမရိုက်	ပဒေသာပင်
ဂရိုတး	ဂဂေ(အား)တု(ဟ)	မိုးကြိုးပစ်သည်
ဂတပ်တိုန်	ဂတောတော(န)	ပေါ်လောပေါ်သည် ၊ ပေါ်ပေါက်သည်
ဝင်ကပပ်	ဝင်ဂဲ့ပေါ	ဝင်္ကသာ
ဇာဒိဖို	ဂျာဒဲဖေါ(အား)	ဇာဒိဖိုလ်
ဂလိုက်ကွို	ဂဲလိုက်ကတော(အား)	ချက်ချင်းထသည်
ညးတုအသေအဟာန်	ညဲတလအသေးဟန်း	အခမ်းအနားမျှ
ဒစိုဒစး	ဒဲကျေး(အား)ဒဲကျာ	ဆန့်ကျင်သည် ၊ ကန့်ကွက်သည်
ခလိုဇော	ခဲလေ(အား)ခဲနော	ဆိုးသွမ်းသည်
ပညပ်လပ်	ပညော(ပ)လော	ပညပ်ထားသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ပတန်ဂပ်သန္တိ	ပတော(န)ဂေါစန်စ	ပဋိသန္ဓေတည်သည်
ဖပ်လဂုတ်	ပေါလဂု(တ)	ဘုတ်ငှက်
ပျိုက်ဖအောင်	ပတိုက်ပအော(ဉ္စ)	တိုက်တွန်းသည်
ဖပ်ကေါင်ဗွာင်	ဖဲကော(ဉ္စ)ဗဲတိုင်	သံဖြူ
ဖပ်ရဂိုန်	ဖေါရဂေါ(အန်း)	တပေါင်း(လ)
ဗဗွဲခပ်	ဗဲဗွာခေါ	တရားသဖြင့်
ဗိညွပ်	ဗိစကော	ဗိသုကာ
မအခပ်	မဲအခေါ	အက္ခရာ
မရနတ်ကို	မဲရန(က)ကော(အား)	(၂၅) ကြိမ်မြောက်
မြေကွသို	မရော(က)ကစေါ	ပြာသို (လ)
လကျပ်ပပ်	လဲကျိုက်ပေါ	ဘုန်းကြီးပုံလွန်သည်
လဆောင်လဆောင်	လဲချော(အီး)၂	အချို့အချို့
အကားသွင်ကော်	အကာ(ဟ)စဂျူ(င)	မိုးသောက် ၊ မိုးလင်းသည်
	ကေး(အီး)	
သင်ဝတ်စပ်	စန်းဝတ်ကျော	သင်္ကြန်စာ
အာစါသပ်	အားကျားစော	ဆေးဆရာ ၊ ဆရာဝန်
တုံသိုသပ်	တဠုဟောက်စော	စနေနေ့
ဟီဂပပ်	ဟီးဂပေါ	မေ့မျှော်သည် ၊ မိုးပေါ်တွင်ပျံ့
အလိုအသီ	အလေ(အား)အစွီး	ဩဇာအာဏာ
ညးတုအလိုအသီ	ညတလအလေအစွား	အာဏာရသူ ၊ အစိုးရ
သြပ်ပြာပ်ကူင်	သြောပရာပ်ကလိန်း	ကြွရောက်လာကြပါရန်

အထက်ပါ ပြီးခဲ့သောသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းနှင့် ဝ-သတ်မှီးမှီး သရနှင့်ယှဉ်သော ဝ-သတ် တို့ကို ဖော်ပြပြီး ဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲနှင့် ယှဉ်ပြီး ဝ-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကိုအတန်တန် လေ့ကျင့် ပေးပါ။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + ဝ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဝ်	ကုဝ်	ကနော
၂။	ေ -ဝ်	ကျောဝ်	ကနေး(အီး)
၃။	ေ -ါဝ်	ကျေါဝ်	ကနော(ဝူး)
၄။	ိဝ်	ကုါ	ကနော(အား)

အသံလေးဗျည်း ဂု + ဝ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဝ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဝ်	ဂုဝ်	ဂဲနော
၂။	ေ -ဝ်	ဂျောဝ်	ဂဲနေ(အီး)
၃။	ေ -ါဝ်	ဂျေါဝ်	ဂဲနော(ဝူး)
၄။	ိဝ်	ဂုါဝ်	ဂဲနိ

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် အသံလေးဗျည်းဆွဲတို့ကို လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သော အဆွဲ (၁၁)မျိုးသရနှင့်ယှဉ်ပြီး ဝ-သတ်ဖြင့်သတ်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါက ဝ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည်ပြီးမြောက်သည်။

သင်္ကန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကျော်	ကျေး(အီး)	လှပသည်
ကျော်	ကျော(ဝူး)	ချောင်းကြည့်သည်
ကျွါ	ကလော(အား)	ခွေး
ကျွါ	ကဝေါ(အား)	တူးရွင်း ၊ လှည့်သည်
ကျွါ	တဝေါ(အား)	အပိုင်းအခြား
ကျွါ	ကမော(အား)	(စပါးပင်) ပွားလာသည်
ပွပ်	ပမော	ထပ်ထပ်ခါခါကျင့်သည် ၊ အညွန့်
ရွေါဝ်	ဂျေါဝေါ(အား)	စီးကျသည်

၂၀၈ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မို	မဲဝေ(အား)	မင်္ဂလာ
ဒေါင်	ဒဲဝေါ(အား)	(ကြည့်)မွန်
ပို	ပတေ(အား)	ဖိသည်
ပျင်	ဖရော	နိမ့်ချသည်
ဖျို	ဖဲရေ(အား)	ဆာသည်
ဗွင်	ဗဲဝေါ	ပျိုးခင်း
လှောင်	လဲဝေါ(အား)	ရိုခိုးသည် ၊ ဦးတင်သည်
လှို	လဲဝေ(အား)	တချို့
သွင်	စနေး(အီး)	ဟင်းသီးဟင်းရွက်
သွောင်	စနော(အား)	စည်းမျဉ်း
သွပ်	စဝေး(အီး)	စောင်းကြည့်သည်
သွပ်	စမော	အောက်မှာ ၊ နှပ်ရည်
သွပ်	စဝေါ	လွင့်စင်သည်

သင်္ခန်းစာ (၆)

ကမ္ဘောင်	ကမလော(ဝူး)	အဝတ် ၊ ဝတ်ပြတ်သူ
ဂယျိုင်ကယျပ်	ကယိုင်းကယော	အဝတ်အစား
ကျိပ်တိတ်	ကဝေါ(အား)ပတက်	လှည့်ထုတ်သည်
တိုက်ဖျိုလိက်	တိုက်ပတေလိပ်	စာပုံနှိပ်တိုက်
တို့ရးချင်မန်	တဝေါ(အား)ရဲ(ဟ)	မွန်ပြည်နယ်
	တိုန်းမွန်	
ပကာမို	ပကားမဝေ(အား)	မင်္ဂလာဆောင်သည် ၊ အလှူလုပ်သည်
ဒောင်မတ်	ဒဲဝေါ(အား)မွတ်	မျက်မှန်
ဒောင်ရင်	ဒဲဝေါ(အား)ရောင်	ကြည့်မှန်
ပျိုပျိုက်	ပတေ(အား)ရောင်	နှိပ်စက်သည် ၊ ဖိနှိပ်သည်
ဖျပ်စိုတ်	ဖရောကျော့(အတ်)	စိတ်နှိမ့်ချသည်
ဗသောတ်မို	ဗဲတွတ်မဝေ(အား)	ပရိတ်ရွတ်သည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
လင်ဇွေဝ်	လင်ဂျေဝေါ(အား)	စီးပျော်ကျသည်
လောဝ်ဗွီ	လဝေါ(အား)ပတီး(မ)	ဦးတိုက်လျှောက်သည်
သျှော်ဂိုက်	စဝေး(အီး)ဂဲလိ(တ)	သိုသိပ်သည် ၊ သိပ်ဆိပ်
သျှော်စန်ဒက်	စနော(အား)ကျဒက်	ဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျဉ်း
သျှော်ကျာ	စမောကျာ	မြောက်အရပ်
သျှော်တဲ	စမောတူ	လက်ထဲ ၊ လက်အောက်
ချင်သွပ်	တိန်စဝေါ	နတ်ပြည်

သင်္ခန်းစာ (၇)

- ၁။ ဂစေသျှောင်ကပ် ပပ်အာမာန်ဟာ။
 ဂဲကျင့်စနင်းကော ပေါအာမာန်ဟာ။
 အတောင်ကျိုးသောငှက်သည် ပျံနိုင်သလား။
- ၂။ ဒြပ်ကသပ်နွံဗပ်မွး ကျောန်ခပ်မာန်ညီဟာ။
 ဒရပ်ဂစော့(ပ) နူ(မ)ပေါမဲ့ဂဲ ကလွန်းခေါမာန်ညီဟာ။
 ပစ္စည်းဥစ္စာများစွာရှိလျက် တရားအားထုတ်နိုင်သလား။
- ၃။ နှာ်ကော်မွး တုက်ကိုနှာ်မွဲစေပ်ညီ။
 တိုက်ကေး(အီး) မဲ့ဂဲတု (တ)ကော(အား)တိုက်မွာကျေး(အီး)ညီ။
 ရေကြည်ပါက ရေတစ်ပုံးခပ်ပေးပါ။
- ၄။ ချင်ပိုဒိုနီလပ်တဲ စီနွံအဒေါ်ရ။
 တိန်းပွေး(အား)ဒေ(အား)ကျေး(အား) လောတူ(ယီး)ပီးနူ(ယ) အဒေါ်(ဝူး)ရ။
 ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းပြည်သည် တောင်ကာရံထားပြီး မြစ်အလယ်တွင်ရှိသည်။
- ၅။ ကောန်ဂုတ်ညး ဂေါ်လောန်တဲ ဗွာ်ဂမ္ဘိုင်ကျင်ကျော်အိုတ်ရ။
 ကွန်းဝု(တ) ညဲဂေါ်(ဝူး)လွန်းတူး(ယီး) ဗွဲလား(ယီး) ဂဲမလိင်း ကလိန်းကျော(စူး)
 အော(တတ်)ရ။
 သူ၏သမီးပျိုသည် တင့်တယ်လွန်း၍ လူပျိုများ လာချောင်းမြောင်းကြသည်။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ပွဲဇိုကွာညး တိုလဝ်တံတောင်မွဲဆိုဟာ။
ပတူးကျေကမားညး တော(အား)လောတနူ(မ)တော(ဝူး)မနဲ.ချော (အား)ညိ။
ကန်ဘောင်ဇိုးပေါ်တွင် ဝါးဝွမ်းပင်စိုက်ထားတာ သင်မြင်သလား။
- ၇။ ကြာပ်ချုပ်ကိုကယျပ်မွဲ: ဆိုလွက်လုပ် ကတောင်ညိ။
ကရပ်တော့ (ပ) ကော(အား) ကယျောမဲ့ဝဲတိုက် လဲပလု(ပ)ကတော(ဝူး)ညိ။
ခေါင်းလျှော်ရည်ဖြင့် ခေါင်းကိုလျှော်လျှင် နားထဲသို့ရေမဝင်စေနဲ့။
- ၈။ ကျပ်ဇော်ကိုပိုန်တဲ ဟိုပရော ဖိုကုသိုရ။
ကျိုက်ဂျဲ.နွတ်ကော(အား)ပေါ် (အန်း)တူ(ယီး)ဟော(အမ်း)ပရောဖေါ(အား)
ကော့(အား)စောရ။
ဆရာတော်ဆွမ်းဘုန်းပြီး ကုသိုလ်၏အကျိုးကိုပြောပြသည်။
- ၉။ ညးလောမွဲ ဆော်ဒပ် ဂဂိုတးပန်မာန်ရော။
ညးလောမွာ ချောဒေါ ဂဂိုတး(ဟ) ပေါ(န)မာန်ရော။
မည်သူသည်မိုးကြိုးပစ်သည်ကို တားဆီးနိုင်သနည်း။
- ၁၀။ ညးဂေါင်ဆဲ ကျော်ဂေါင်ကျင်နွံဂိုင်ဂပ်ရ။
ညးဂေါ(အီး) ချား(ယီး)ကျေး(အူး)ဂေါ (အူး)ကလိန်းနူ (မ) ဂလောင်ဂေါရ။
သူသည်မွေးရာပါ လှပကျော့ရှင်းလာသည်။
- ၁၁။ ပွဲခေတ်ဂျပန်တပ်ဇူး သီကေတ်ချင်ရော်မာန်ကိုဟာ။
ပတူခေတ်ဂျပန်း ရှုတော့ဂျဲ.နဲ့ (ဟ) စေါ (အမ်း) ကစ် တိန်းရေ (အီး) မာန်ကော
(အမ်း)ဟာ။
ဂျပန်ခေတ်က ရေးမြို့ကို တော်လှန်သိမ်းနိုင်သလား။
- ၁၂။ ညးဒုင်ကိုအဲဩန် မွဲဒကေပ်တဲ အဲအာရာန်စ ဗဒပ်ရ။
ညးဒု(င) ကော(အား) အူးစော(န) မွာဒကေး(အီး) တူ(ယီး) အူး အာရန်ကျင်ဝဲဒေါရ။
သူကျွန်တော်ကိုငွေတစ်ကျပ်ပေးပြီး ကျွန်တော်ဇီးသီးဝယ်စားသည်။

၁၃။ နကိုအပါး နိုင်ကပ်ခွင်တဲ ညးဒးဒလပ်ကို ကျိုင်ဒိုကိုတဲစေင်ရ။
 နကော(အား) အပါးညဲဂျိုင်းကော ဒဲမောင်းတူး(ယ)ညဲဒဒ လောကော(အား)
 ကတိုင်းဒေ(အား) ကော(အား)တဠကျင်းရ။
 သူအဖေခြေကျိုးသောကြောင့် သူသည်နေစောင်းသည့်အထိ ထီးမိုးပေးသည်။

၁၄။ ပူဂိုကလင်ခပ်ဂမ္ဘိုင် သွင်ကော်လ္လပေါ်ခပ်အိုတ်ရ။
 ပေါင်ဂိုကလန်းခောဝဲမလိုင်းစ ဂျူ(င)ကေး (ဝူး) လဲတောင်းပွားစောအော့(တ)ရ။
 တရားနာသော ပရိသတ်များသည် တရားပွဲတွင်စိတ်ကြည်နူးကြသည်။

၁၅။ ဗိုဟန်အုပ်စုပ် ဒပ်ပျိုန်မွဲခပ်ကိုလော် ကောန်ပျိုန်ဂမ္ဘိုင် အရော် ဂျိုင်မွဲရ။
 ဗေါ(အား) ပနန်းအု(ပ)ခူ (ပ)ဒေါပနန်းဗွာစောကောင်း (အမ်း) လေ(ဝူး)ကွန်းပနန်း
 ဂမလိုင်းအရေး(အီး) ဂလိုင်းဗွာရ။
 စစ်ဗိုလ်သည်သူ၏တပ်ကို တရားသဖြင့်အုပ်ချုပ်သော်လည်း စစ်သားများသည်
 စကားအလွန်များကြသည်။

၁၆။ ညးယိုနင်မြမောင် မွဲဝံသုဇ္ဈာန်ဇုဗွဲရ။
 ညဲယေ(အား) နင်မရဲမော(ဝူး)မွာဝေါ (အား) စမောင်းမော(ဝူး)ဂျူဗွာရ။
 သူသည်အမွှေးအကြိုင်တရွက် ရွက်လာရာအလွန်မွှေးကြိုင်သည်။

၁၇။ ညးတအဝိုလိုလော် စိတ်စွဲသွပ်ညးဂမ္ဘိုင်ညိ။
 ညဲတလအဝေါ(အား) လောလေကျော့(အတ်)ကျော့အမွှေး (စူး) ညဲဂမလိုင်းညိ။
 အာဏာရထားသူများသည် စိတ်ကိုသူတစ်ပါးထက် နိမ့်ချထားပါ။

၁၈။ ညးတအသေအဟာန် ဂလိုက်ကတိုတဲ ပံက်ပေါကောံခရီ မရနက်ကိုဒွါဝါရ။
 ညဲတလအစေးအဟန်ဂဲလိုက်ကတော(အား) တူ(ယီး) ပေါ(တ)ပွားကွမ်းခ(မ)
 မရနုတ်ကော(အား) ဒဲကျော့(မ)ဝါရ။
 အခမ်းအနားများသည် မတ်တပ်ထပြီး (၈) ကြိမ်မြောက် အစည်းအဝေးကို ဖွင့်လှစ်
 ပေးသည်။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၁၉။ မူးဗြပတန်ဂင်သန္တိ လွယိုဒင်လပ်အယိုင် သိုင်သိုင်ညိ၊ မူးဇော်ဂမ္ဘိုင်ပညပ်လပ်ရ။
မနဲ့ဗဲရဲပတော (န) ဂေါစောမိလဲပယေ (အား) ဒုန် (င) လောအယိုင်စိုင်စိုင်ညိ
မနဲ့ဂဲန္တတ်ဂမလိုင် ပညော့လောရ။
ပဋိသန္ဓေဆောင်နေသော မိန်းကလေးများ အလေးအပင်မရွက်ကြရန် လူကြီးများ
ပညပ်ထားကြသည်။

၂၀။ သင်ဝစပ် မူဟိုလပ်ပွဲဂိတုမြေက္ကသိုကိုဂိတုဖပ်ရဂိုန်ရော။
စန်းဝကျောမူဟော(အမ်း) လော ပတူးဂိတောက် မရောကစော(အား) ကော(အား)
ဂိတောက်ဖေါရဂိုန်းရော။
ပြာသိုလနှင့်တပေါင်းလတွင် သင်္ကြန်စာက ဘယ်လိုဆိုထားသနည်း။

၂၁။ ဟိုအရော်မွူး လွဟိဂပပ်ဒွင်ကိုမအခပ် ကျော်ကျော်ညိ။
ဟော(အမ်း) အရေမဲ့ရဲလဲပဟိဂပေါဒဲမောင်းကော မဲ့အခေါကျဲကျဲညိ။
စကားပြောပါက စကားလုံးလှလှတွေနှင့် ဝေလည်ကြောင်ပတ်ပြီးမပြောပါနဲ့။

၂၂။ အါစါသပ် ဩပ်ပြာပ်ကွင် တဲ့သိုသပ်ညိအါစါ။
အကျားစော အောပရပ် ကလိန်းတဠးဟောက်စောညိအကျား။
ဆေးဆရာ စနေနေ ကြွခဲ့ပါဆရာ။

၂၃။ ပွဲအဘိဓပ် ကျပ်တြိ ပျိုက်ဖအောင်လပ်ကိုဗဗွမ်တူးရ။
ပတူးအဘိဓေါ ကျိုက်တဠးပတိုက်ပအော(ဝူး) လောကော(အား) ဗဲဗွာဓောတမာရ။
မြတ်စွာဘုရား၏ အဘိဓမ္မာတရားတွင် တရားနည်းလမ်းကျရန် တိုက်တွန်းထား
သည်က များသည်။

၂၄။ ကျိုကျော်ဒွင်သွပ်တဲရ။
ကလော(အား)ကျူး(ဝူး) ဒဲမောင်းစမောတား(ယီး)ရ။
ခွေးသည်တဲအောက်တွင်ချောင်းနေသည်။

၂၅။ လောဝ်ကျပ်ခပ်သင်တဲ ဖျပ်လပ်စိတ်မွူး မှိုမွဲကိုရ။
လဲငေါ(ဝူး) ကျိုက်ခောစန်တူ(ယ) ဖရောလောကျော့ (တ်) မဲ့ဝဲမငေ (အား)
မွားကောင်း(အမ်း)ရ။
ဘုရား တရား သံဃာကို ရှိခိုးပြီးစိတ်နိမ့်ချခြင်းသည် မဂ်လာတပါးဖြစ်၏။

- ၂၆။ မိုးလုံ သောင်ရံင်ဒေါင်လောန်ရ။
မနဲလဝေ (အား) စဦး (အီး)ရောင်ဒေဝေါ(အား) လွန်းရ။
တချို့လူများသည် မှန်ကိုကြည့်လွန်းကြသည်။
- ၂၇။ ပဲ့သောင်စန်ဒက် တိုတို့ရူးချင်မန် မက်ဂတင်တိုန်ရ။
ပတူးစနော(ဝူး) ကျော(န)ဒက်တမျိုတ်တဝေါ(အား) ရဲ(ဟ)တိန်းမွန်ဗဲမောက်
ဂတောတော(အန်း)ရ။
ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအသစ်အရ မွန်ပြည်နယ်သည် ပေါ်ပေါက်လာသည်။
- ၂၈။ ဗသောတ်မုံ ပွပ်ဝိပဿနာမွး ခိုင်ချင်သွပ်မာန်ရ။
ဗတွတ်မဝေ(အား) ပမောဝိပေါစနားမဲ့ဝဲကျော(အပ်)တိန်းဝေါမန်ရ။
ပရိတ်ရွတ် ဝိပဿနာကျင့်ပါက နတ်ပြည်ရောက်နိုင်သည်။
- ၂၉။ ညးလောင်ဗွီသွပ်တံခိုင်အာစါတုတဲ သောင်ဂိုက်ဒိုင်ရ။
ညဲလဝေါ(ဝူး)ပတီး(မ)စမောတုံ(မ) ဂျိုင်ကျားတလတူ(ယီး) စဝေါဂလိပ်ဒေမောင်းရ။
သူသည်ဆရာတော်ဘုရား၏ခြေရင်းတွင် ဦးချပြီး တိတ်ဆိတ်စွာနေသည်။
- ၃၀။ ဗူးနုသွပ်တဲ သောင်စန်ဒက်မွး ဒးဒင်ပျိုပျိုက်မာန်ရ။
ဗဲလဲနုစမေါတူစနော(ဝူး) ကျော(န) ဒက်မဲ့ဝဲဒေဒန်ပတေ (အား) ပတိုက်မာန်ရ။
ဖွဲ့စည်းပုံစည်းမျည်း လက်အောက်မှ လွတ်သွားလျှင် ဖိနှိပ်မှုကိုခံရတတ်သည်။

လေ့ကျင့်ခန်းများ

- (က) ရဲန်ကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထောက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွပ်တေညိ။
အောက်ပါပေးထားသော ဝါကျတွင်သင့်လျော်မှန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို
ရွေးပေးပါ။
- ၁။ ကောန်ကွာန်ဂမိုင် (ပပ် ၊ ဖပ် ၊ ဗပ်) ဒွံင်ဂွံင်အဒေါင်ကွာန်ရ။
၂။ သုဝဏ္ဏဘုံဟိုမွး ညးကော်စဒဲတိ (ဂထာပ် ၊ ထပ် ၊ ဒေါင်)ရ။
၃။ သွစါင် (ဖေါင် ၊ ဖို ၊ ဖို) မွး ဗစကွဲကျာညိ။
၄။ မျိုက်လွက် ကသော် (သော် ၊ သို ၊ လောင်)ပဲ့ချင်ပိုတိတ်ဟာ။
၅။ ဗလးစပြင်၌ ပဲ့(ကသို ၊ ကတို ၊ ကုသိုလ်) ဒဲတိုင်ဂိုင်ညိ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၆။ ဇွကရာဇ် ကွက်လပ်မခိုက် (ချင်ရော် ၊ ခွဲရို ၊ ဂရို) လောန်ရ။
 ၇။ ထပိုချောက် နူဘာသွပ်ကျာ ဂေတ်ကွာန် (ဒိုက် ၊ ဒေါင်တြိ ၊ ဒိုအိုတ်) အိုတ်ရ။
 ၈။ ကွဲဂမိုင် (နကို ၊ နူကို ၊ နူလို) သြပ်ပြာပ်ကျင်ရော။
 ၉။ ပွဲတို့ရး တနသင်္ခါရီ (ဖေါင်လံ ၊ ဖကေါင် ၊ ဗဒင်) တိတ်ဗပ်အပ်ရ။
 ၁၀။ မူးဆို (ကိုလော် ၊ ဝတ်အို ၊ မွဲဝို) ပွဲရင်သတ် တိရစ္ဆာန်ဟာ။
 ၁၁။ ကောန်ငှာ အာပွဲဖြဲမွဲ သွပ် (ချေါင် ၊ ဇွေါင် ၊ လှောင်)မာန်ရ။
 ၁၂။ ကျာဂတိုမွဲ ဗလိုက် (သွပ် ၊ သေပ် ၊ သွပ်)လုပ်ရ။

(ခ) ထာပ်ဗပေင်ကိုဝေါဟာရ မအခပ်ပွဲသွပ်တေညိ။

အောက်ပါဝါကျတွင်လိုအပ်သော အက္ခရာစာလုံးများထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

- ၁။ ညးဒဗ - ဒးဂကျာ် ကျော် - တဲစိုတ်ကလိုက်က - တိုန်ရ။
 ၂။ သတ်ဇာဒိ - တိုလပ်ပွဲပ - ဒပ်ညိ။
 ၃။ အခိုင်အကးသွိုင် - ပွဲဘာသွပ် - လကျာ် - အာရ။
 ၄။ သ - မွဲဟီဂ - ခွိုင်ပွဲအာကာသရ။
 ၅။ ပွဲချင်သွာင်လ - လ - တဲသို - ကွာက်ရင်အိုတ်ရ။
 ၆။ ကယျိုင်က - ညးတာပ်ခွိုင်က - လောန်ရ။
 ၇။ ပွဲ - ဥပဒေစန်ဒက် - ရးချင်မန်ပိုမံက်ဂ - ရ။
 ၈။ ဟိုတ်နူညးဟိုအ - ဗဗွဲ - ကောန်ရဲညးသိုက်ဆာန်ဗပ် - ရ။
 ၉။ ညးဂလိုက်က - အ - ပရိသတ်တဲဟိုအ - ရ။

(ဂ) လိက်ပိုဒ်သွပ်ဝွံ မှဲတဲသွာန်လပ်ဂ် သောင်ထွေးကိုညိ။

အောက်ပါပေးထားသောစာပိုဒ်ကို သေချာစွာဖတ်ပြီးမေးခွန်းကိုဖြေပါ။

တဲကောန်ဂကူမန် မရနက်ကို (၃၂)ဝါ

လောန်ကျင် သက္ကရာဇ် ၁၃၄၀ (၁၉၈၉) ဂိတုမင်(၁)စွက် တဲကောန်ဂကူမန် မရနက်ကို (၃၂)ဝါရ။ ပွဲချင်ဒွိုင် တဲကောန်ဂကူမန် မရနက်ကို (၃၂) ဝါကောန်အသေအဟာန်(ရ) တဲ (ရ) နွဲပွဲဝါသီဗုဒ္ဓိင်နီကွာဇော်ရ။ ကောန်ဂကူမန်ဂမိုင် ကျိုင်ကယျိုင်ကယျပ် ဂကူမန်တဲ

သြပ်ပြာပိကွင်ဂြိုငြိုငြိုအိုတ်ရ။ နကိုကယျိုင်ကယျိုင်မန်ကိုလေဝ် ခုဲဂ်အာသိုမွဲဝါ သီဗုရ။
 ပွဲကို တဲကောန်ဂကူမန် ကောန်မန်ဂမ္တိုင်လေဝ် ကျော်ဂေါင် အသေအဟာန်လေဝ် ဂပ်ဂေါင်
 ဝါသီဗု လေဝ်ဂေါင်ဆဲးအာရ။ ညးတုအလိုအသီဂမ္တိုင်လေဝ် တိုန်ပေါ်သဘင် တဲကောန်ဂကူမန်
 ဗင်အပ်ကိုရ။ ကောန်မန်ညးမွဲကိုညးမွဲ ကျော်ကောန်ချင်အရေင် ဒဗဆိဒးမိပ်စိုတ်အိုတ်ရ။ စိုပ်အခိုင်
 သပ်တဲ မသုန်နာဍု ညးတုအသေအဟာန်ပံက် အသေအဟာန်သဘင် တဲကောန်ဂကူမန်
 မရနက်ကို(၃၂)ဝါရ။ မူးဇော်ဂမ္တိုင်လေဝ် ဗျိုက်ဗအောင် ဟိုဏာအရေင်အိုတ်ရ။ နကိုပရိုင်တဲ
 ကောန်ဂကူမန် ကလိုက်ကမိုတ်တဲ စိုတ်ကောန်ဂကူ မံက်ဂတပ်တိုန်ဒိုက်အလို တွံးရးချင်မန်မွဲရ။

၁။ တဲကောန်ဂကူမန် မရနက်ကို(၃၂)ဝါ တဲလောရော။

၂။ ပွဲချင်ဒိုင် တဲကောန်ဂကူမန် ကောန်ဒုဲလောရော။

၃။ အခိုင်လောညးတုအသေအဟာန်ပံက်သဘင် တဲကောန်ဂကူမန်ရော။

၄။ မူးဇော်ဂမ္တိုင် မူသုဏာရော။

၅။ နကိုပရိုင် တဲကောန်ဂကူမန် မူးဒဗဆိအာရော။

(ဃ) သွာန်လပ်ဗွဲသုင်တေက် သုတဲချူထွေးကိုလိက်မွဲပိုဒ်ညိ။

(လွမလေဝ်ဒဏ်ညိ)

၁။ အတိက်မွဲတဲ ပွင်သိုမွဲ မင်ဒိုင်သိုဒုဲလောရော။

၂။ ပွင်သိုမူသုဒရိုင်ကို ရဲကောန်ကွာန်ရော။

၃။ ရဲကောန်ကွာန်ကလိုက်ကမိုတ်တိုန်တဲ မူသုရော။

၄။ လက်တြဲမွဲတဲ ပွင်သိုမူသုပုန်ရော။

၅။ ရဲကွာန်မူပညပ် လပ်ပွင်သိုရော။

၆။ ဒးကာလမွဲတဲ ကွဲကျိုင်ကိတ်သိုသုသုဟာ။

၇။ ပွင်သိုအာတ်အရီုဗင်ကိုလေဝ် ရဲကွာန်ကျိုင်ရီုဗင်ဟာ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၃)

၉။ ဂစိုတ် ကဟ် (-ဟ်)၊ ဟ-သတ် (-ဟ်)

ဟ-သတ်သည်အသတ် (၁၀)ပါးတွင် နဝမမြောက်အသတ်ဖြစ်သည်။ ဟ-သတ်သည် ဗျည်းတလုံးသတ်တည်းနှင့်ပင် အဓိပ္ပါယ်ဝေါဟာရများရှိသည်။ ထို့ပြင်သရတို့နှင့်ယှဉ်၍လည်း ဟ-သတ်သည်ရှိသည်။ ဟ-သတ်သည်အတိုကောက်များဖြင့် ရေးကြသည်က များသည်။ ၎င်း၏ အတိုကောက်သင်္ကေတမှာ ဟ ထိုးနှင့် င-သတ် ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ အသံထွက်မှာလည်း တ-သတ် ဝ-သတ်တို့နှင့် နီးစပ်သည်။ သရနောက်ဆုံးစာလုံး (-) အသံထွက်ပုံစံအတိုင်း ဖြစ်သည်။ ဟ-သတ်သည် သရ (၆)လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ပိုမို၍ ဟ-သတ် ကို မြင်သာစေရန် အောက်ပါဇယားတွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က+ ဟ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	က ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဟ်	ကဟ်	ကော(ဟ)
၂။	ဝ်ဟ်	ကိဟ်	ကီး(ဟ)
၃။	-ဟ်	ကုဟ်	ကူး(ဟ)
၄။	ေ -ဟ်	ကေဟ်	ကေး(ဟ)
၅။	ေ -ါဟ်	ကေါဟ်	ကော(ဟွ)
၆။	ဝ်ဟ်	ကိုဟ်	ကော(ဟး)

အသံလေးဗျည်း ဂ+ ဟ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဂ ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဟ်	ဂဟ်	ဂေါ(ဟ)
၂။	ဝ်ဟ်	ဂိဟ်	ဂီ(ဟ)
၃။	-ဟ်	ဂုဟ်	ဂူ(ဟ)

၄။	ေ - ဟ်	ဂေဟ်	ဂေ(ဟ)
၅။	ေ - ဟ်	ဂေါဟ်	ဂေါ(ဟွ)
၆။	ိုဟ်	ဂိုဟ်	ဂို(ဟ)

အထက်ပါဇယား ၂ခု၏ ဟ-သတ်ကို အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် သတ်ခြင်း အသံလေးဗျည်း နှင့် သတ်ခြင်းတို့ကို ကျန်သော သရနှင့်ယှဉ်ပြီး ဟ-သတ် ကြည့်ပါ။ အတန်တန်လေ့လာကြည့်ပါ။ ထို့ပြင် အောက်တွင်လည်း ဟ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော ဝေါဟာရများကို ပေးထားသည်။

သင်္ချိန်းစာ (၁)

ခွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကဟ် (ကံ)	တော(ဟ)	ခြောက်ကပ်သည်
ဂဟ် (ဂံ)	ဂေါ(ဟ)	(အကြောင်း) ကြောင့်
စဟ် (စံ)	ကျော(ဟ)	ဆယ် (၁၀)
တဟ် (တံ)	တော(ဟ)	နို့
ဒဟ် (ဒံ)	ဒေါ(ဟ)	ဖြစ်သည် ၊ ရှိသည်
ပဟ် (ပံ)	ပေါ(ဟ)	ပြာသို (လ)
ဗဟ် (ဗံ)	ဗော(ဟ)	(စာ)ဖတ်သည်
ရဟ် (ရံ)	ရော(ဟ)	အရသာ
ဝဟ် (ဝံ)	ဝေါ(ဟ)	သီတင်းကျွတ်
သဟ် (သံ)	စေါ(ဟ)	(ကြိုး) ဖြေ ၊ (စာမေးပွဲ) ဖြေ
အဟ် (အံ)	အော(ဟ)	(အနံ့) နံသည် ၊ ညစ်သည်

သင်္ချိန်းစာ (၂)

ကေဟ် (ကေံ)	ကေး(ဟ)	(ကညစ်ဖြင့်) ခြစ်သည် ၊ ခရေ (ပန်း)
ကိုဟ်	ကျော(ဟ)	(ရေ) သွန်းလောင်းသည်
ခိုဟ်	ခေါ(ဟ)	ကောင်းသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂုဟ်	ဂူ(ဟ)	(အနာ) ယောင်သည်
ဂိုဟ်	ဂို(ဟ)	အုတ်ဂူ ၊ နှမြော
ဂုဟ်	ဂူ	အခကြေး ၊ အဖိုးအခ
ဇှ်	ကျေး	ဆင်းသည်
ဇှော်	ကျော့	(တစ်) ဆယ်စု ၊ ဆယ် (၁၀)
ဇှ်	ကျေ	နယုန် (လ)
ချဟ်	တူး	မုန်းသည် ၊ မှည့်သည်
ချဟ် (ချေ)	တေ(ဟ)	သူ (အရပ်စကား)
ဒိုဟ်	ဒေ(အား)	မိုက်သည် ၊ အရပ်ဒေသ
ဒုဟ်	ဒူး(ဟ)	အပြစ်
ဇှ်	ပူး(ဟ)	(လေးနှင်)ပြစ်သည်
ပိုဟ်	ပေါ(ဟ)	ကြိတ်သည်
ဇှ်	ဗေ(ဟ)	မင်း၊ နင် (အရပ်စကား)
မိဟ်	မိ(ဟ)	ချေး (ဂိုဏ်း)
မုဟ်	မူး(ဟ)	အစွန်း ၊ နှာခေါင်း
ယိုဟ်	ယော(ဟ)	(သစ်သီး) ယို
(ရေဟ်) ရှ်	ရှေး(ဟ)	(သစ်)ခွဲစိတ်သည်
ရိုဟ်	ရူ(ဟ)	ရေတွက်သည် ၊ ဖျက်သည်
		(သစ်ပင်) အမြစ်
(လေဟ်) လှော်	လေး	ကသည်
(သေဟ်) သှော်	စေး	ကျန်သည် ၊ ဇရစ် (တို့စရာ)
ဝိုဟ်	ပေါ	ချမ်းသည် ၊ (ဆံပြုတ်) ပြုတ်သည်
အိုဟ်	အို	ဆွေးသည် ၊ ဟောင်းသည်

သင်္ခန်းစာ (၃)

ကရဟ်	ကရော(ဟ)	(ပန်း) ပန်သည်
ကံတော်	ကော(ဟ)ကျော(တ)	ခြောက်သွေ့သည်
ကောန်တုံ	ကွန်တော(ဟ)	သားထွေး ၊ အငယ်ဆုံးသားသမီး
ခရဟ်	ခဂျ(ဟ)	(ခွေးနှင့်) တိုက်သည်
ခချိဟ်	ခတော(ဟ)	(ရေ) စစ်သည်
ခတုံ	ခတော(ဟ)	အကြွေး
ခအုံ	ခအို(ဟ)	ချွေးမ
ခိုဟ်ခိုဟ်	ခေါ(ဟ)ခေါ(ဟ)	ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
ခိုဟ်မိုဟ်	ခေါ(ဟ)မော့(ဟ)	ကောင်းမွန်သည်
ခိုဟ်စ	ခေါ(ဟ)ကျင့်	ကောင်းစားသည်
ခစေ့	ခကျော(ဟ)	(ဝါး) အကြွေး
ဂမုဟ်	ဂဲမူ(ဟ)	(ဝါး) ယင်း
ဂီအောဟ်	ဂီးအော့(ဟ)	ထင်းခွေသည်
ဂျဟ်မ	ဂူ(ဟ)မဲ့	အဖိုးအခ
ဂျဟ်လိင်	ဂူ(ဟ)လိင်	ငှါးရမ်းခ
စေ့စိုတ်	ကျေး(ဟ)ကျော(တ)	စိတ်သဘောကျသည်
စေ့ဒုဘဲ	ကျော့(ဟ)ဒဲနား(ယီး)	နေရာကျသည် ၊ အိမ်ထောင်ကျ
စိုတ်ခိုဟ်	ကျော့(တ)ခေါ(ဟ)	စိတ်ကောင်းသည်
ဆုတ်တုံ	တိုက်တော့(ဟ)	နို့ရည်
ထပုံ	ထပေါ(ဟ)	ခုနှစ် (၇)
ဒယေုံ	ဒဲယေ့(ဟ)	(သီချင်း) ဆိုသည်
ခိုဟ်မွက်	ခို(ဟ)ဗဲမောက်	အရှေ့ရပ်

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မွဲဒိုဟ်	မွဲဒို(ဟ)	တစ်ဖက်
ဗတိုဟ်	ဗဲတော့(ဟ)	ဟို၊ (အနာ) ပြည်
ဗုတိုဟ်	ဗုကော(ဟ)	ဖြူစွတ်သည်
မုဟ်ကျာ	မူ(ဟ)ကျား	ဆောင်းဦးပေါက်
ယိုဟ်စန်	ယော(ဟ)ပွန်း	ယို
ရဲစ်	ရူး(ယီး)ကျော(ဟ)	ရွေးချယ်သည်
ရိုဟ်တဲ	ရူ(ဟ)တူ	နေ့တိုင်း
ရိုဟ်ရင်	ရူ(ဟ)ရင်	ရေရွတ်သည်
လကိုဟ်	လဲဲကော(ဟ)	ဘီလူး
လိုက်ဂ်	လိုက်ဝေါ(ဟ)	သီတင်းကျွတ် ၊ ဝါကျွတ်
ရှေ့သျှ	ရှေ(ဟ)စေ(ဟ)	ရိုသေသည်
ကုတ်	အိတော့(ဟ)	အဖွား
ဥပိုဟ်	ဥပေါ(ဟ)	ဥပုသ်

သင်္ခန်းစာ (၄)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကတိုဒ်	ကတော(အား)ဒေါ	ဖြစ်ပေါ်သည်
ကလံဒတုံနော်	ကလောဒဲတုံကျေ(ဟ)	ပြုတ်ကြလာသည်
ကောန်ခအဟ်(အို)	ကွန်ခအော့(ဟ)	ချွေးမ
ခဍိုဟ်ဍုင်	ခတော(ဟ)တိုက်	ရေစစ်သည်
ခိုဟ်ခိုဟ်ခိုဟ်ဟ်	ခေါ(ဟ)မော့(ဟ)၂	ကောင်းကောင်းမွန်မွန်
ကနော်က	ကကျေ(ဟ)က	ငါးအကြေး
ဂုဟ်လိုင်သို	ဂူ(ဟ)လိုင်ဟော့	အိမ်ငါးခ

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ထဝ်းရှော်	ထပေါကျော(ဟ)	ခုနစ်ဆယ်
ကဒ်ကု	ကောင်းဒဲကော(ဟ)	ပဒုမာကြာပန်း
ပိုဟ်ဖျိုတ်	ပေါဖတော(ဟ)	အမှုန်ကြိတ်သည်
ဗစိုဟ်ဍုင်	ဗဲပေါ(ဟ)တိုက်	ရေမြစ်
ချင်မုဟ်ချင်	တိန်မူ(ဟ)တိန်း	မုဒုံမြို့
ဒယံတ်	ဒဲယော(ဟ)တော(ဟ)	ကျော်ကြားသည် ၊ ကျော်ဇော်သည်
ဒွံင်ခိုဟ်	ဒဲမောင်းခေါ	နေကောင်းသည်
ကွိုင်စဲယိုဟ်စန်	ကဝိုင်းပူယော(ဟ)ပွန်	မုန့်ပဲသရေစာ
ဗွာခိုဟ်	ဗဲဒါး(ယီး)ခေါ(ဟ)	အမှီကောင်း
သုပဝါ	စော(ဟ)ပဝါး	ပဝါရဏါ
ရှေ့သော်ရက်	ရေ(ဟ)စေ(ဟ)ရယ်ဝဲ	ရိုသေလေးစား
အိုဟ်တမိုဟ်-	အို(ဟ)တမော(ဟ)	စိတ်ဆန္ဒပြည့်သည်
စိုတ်	ကျော့(တ)	

အထက်ပါ ပြီးခဲ့သောသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းနှင့် ဟ-သတ်ရိုးရိုး၊ သရနှင့်ယှဉ်သော ဟ-သတ်တို့ကို ဝေါဟာရနှင့်တကွ ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲများနှင့် ယှဉ်ပြီး ဟ-သတ်ကိုဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို များများလေ့ကျင့်ပေးပါ။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + ဟ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဟ်	ကုဟ်	ကနော(ဟ)
၂။	-ဝ်	ကုဝ်	ကနီး(ဟ)
၃။	-ဟ်	ကုဟ်	ကနူး(ဟ)

 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၄။	ေ - ဟ်	ကောဟ်	ကနေး(ဟွ)
၅။	ေ - ဟ်	ကောဟ်	ကနော(ဟွ)
၆။	ိုဟ်	ကိဟ်	ကနော(ဟး)

အသံလေးဗျည်း ၃ + ဟ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဟ-သတ်	အသံထွက်
၁။	-ဟ်	ဂဟ်	ဂဲနော(ဟ)
၂။	ိုဟ်	ဂိဟ်	ဂဲနီး(ဟ)
၃။	-ဟ်	ဂဟ်	ဂဲနူး(ဟ)
၄။	ေ - ဟ်	ဂောဟ်	ဂဲနေး(ဟွ)
၅။	ေ - ဟ်	ဂောဟ်	ဂဲနော(ဟွ)
၆။	ိုဟ်	ဂိဟ်	ဂဲနော(ဟ)

အထက်ပါ အသံပေါ့ဗျည်းနှင့် အသံလေးဗျည်းတို့ကို ဟ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောအခွင့် (၁၁) မျိုးသရတို့နှင့် ယှဉ်ပြီး ဟ-သတ်ဖြင့် သတ်ကြည့်ခြင်းဖြင့် လေ့လာပါ။ ဟ-သတ်ဖြင့် ဗျည်းနှင့်ယှဉ်သောသရတို့၏ ဝေါဟာရများကို လည်း အောက်တွင် ဆက်လက်ပေးထားပါသည်။

သင်္ကန်းစာ (၅)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကုဟ်	ကတော(ဟ)	ထိပ် ၊ ဦးကျောက်
ကုဟ်	ကတူ(ဟ)	မုန်းသည်
ကောဟ်	ကနွေ(ဟ)	ကညစ်
ကုဟ်	ကမော(ဟ)	တံမျက်စီး
ကိဟ်	ကမော့(ဟ)	(ရေ)လျှံသည်

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကွယ်	ကလော(ဟ)	ပစ်သည်
ကိုယ်	ကလော့(ဟ)	နားလည်သည်၊ ပေါက်သည်
ချယ်	ချော(ဟ)	(တံတွေး) ထွေးသည်
ချော်(ချေ)	ချေး(ဟ)	မြင်း
ဂြိုဟ်	ဂရီ(ဟ)	အသဲ၊ နှလုံး၊ ဂြိုဟ်
ဖြတ်	ရဲ့ရော(ဟ)	ကျောက်ကမ္ဘာ
တုတ်	တနော(ဟ)	တခြား
ပြတ်	ပရော(ဟ)	မြန်သည်
ဖျော်(ဖျေ)	ဖရော(ဟ)	ချသည်
မှိတ်	မနီး(ဟ)	လူ
မြိတ်	မရော(ဟ)	ကျော်ကြားသည်
လှိတ်	လဲ့မှု(ဟ)	ယခု
လွတ်	လဲ့ဝေါ(ဟ)	လက်နက်
သွတ်	စဝေါ(ဟ)	ဖြေသည်၊ ဖြေရှင်းသည်
သွတ်	စနေ(ဟ)	ဆိပ်ကမ်း
သြိုတ်	စရော(ဟ)	ရင်ပတ်

သင်္ခန်းစာ (၆)

ကက်ကွဲခွဲဖြတ်	ကကော(ဟ)၊ မွဲရဲ့ရော(ဟ)	ငါးခြောက်တစ်
ကုတ်ခို	ကတော(ဟ)၊ ခို(အား)	တောင်ထိပ်
ခါချယ်	ခိုက်ချော(ဟ)	သလိပ်ခပ်ထွေးသည်
ဂြိုဂြော်	ဂဲ့ရဲ့ရော(ဟ)	ရန်ဖြစ်သည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ဂြိုဟ်ချင်	ဂဲရော(ဟ)တိန်း	မြို့လယ်ခေါင်
စိုတ်ပြဟ်	ကျောပရော(ဟ)	စိတ်မြန်သည်
ချင်ကျိ်မြဟ်	တိန်းကျိက်မရော(ဟ)	ကျိက်မရောမြို့
တုဟ်နဖို	တနော(ဟ)နဖေါ	အကျိုးအလို့ငှါ
တုဟ်ဟ်သဟ်	တနော(ဟ)ဖိုက်	အမျိုးမျိုးအဖုံဖုံ
တုံပုဟ်	တနူပနော(ဟ)	ပိန္နဲပင်
ဂျေပုဟ်	ပေါ(ဟ)ပနော(ဟ)	လေးနှင့်ပစ်သည်
ပေါချေဟ်	ပွားချေ(ဟ)	မြင်းပွဲ
ပြဟ်ဟ်	ပရော(ဟ)ပရော(ဟ)	မြန်မြန်
ပြဟ်စှော်	ပရောကျေ(ဟ)	ကြွေကျသည်
ဂြိုဟ်ချီ	ဂဲရော(ဟ)ခီး	နှလုံးတုန်၊ ရင်ခုန်
ဖျေဟ်ကိုင်	ဖဲရေ(ဟ)ကတောက်	ဦးချသည်
ဖျေဟ်ငုတ်မ	ပရေ(ဟ)ငု(ဟ)မဲ	ဈေးနှုန်းချသည်
ဖျေဟ်စိုတ်	ပရေ(ဟ)ကျော(တ)	စိတ်ချသည်
ဖျေဟ်ထပ်	ပရေ(ဟ)ထော(အော)	ရွှေချသည်
ဖျေဟ်လာပ်	ပရေ(ဟ)လဲ(ပ)	ဆုချသည်
မွဲမပြဟ်	ဗွာမဲပရော(ဟ)	အမြန်ဆုံး
လိက်ဗွဟ်မန်	လိပ်ဝဲဝေါ(ဟ)မွန်	မွန်ဖတ်စာအုပ်
သုဟ်ကွင်	စနေ(ဟ)ကမန်း	သင်္ဘောဆိပ်
သုဟ်ကွင်ကျာ	စနေ(ဟ)ကမန်းကျား	လေဆိပ်
စိုဟ်သြိုဟ်	ပေါ(ဟ)စရော(ဟ)	အေးဆေးငြိမ်သက်သည်
အာပြဟ်ပြဟ်	အားပရော(ဟ)ပရော	မြန်မြန်သွား

သင်္ခန်းစာ (၇)

- ၁။ ဂိတုပုဟ်မွဲးဂှ် မရနက်ကံစိုက်တုရ။
ဂတောက်ပေါ(ဟ)မဲ့ဂေါ(ဟ)မရနွေ(တ)ကောကျော(ဟ)ဂိတုရ။
ပြာသိုလသည်ဆယ်လမြောက်လဖြစ်သည်။
- ၂။ လိုက်ဂှ် သှ်ပဝါမွဲး တိက်အာရ။
လိုက်ဝေါ(ဟ)စော(ဟ)ပဝါးမဲ့ဂှ် တွိုက်ကော(ဟ)အားရ။
သီတင်းကျွတ်လျှင် မြေခြောက်သွေ့မည်။
- ၃။ ဗိုလိက်ပရိုင်ဂှ်မွဲး တီဒှ်ရှ်သာပရောချင်ကွန်မာန်ရ။
ဗေါ(ဟ) လိပ်ပရိုင်းဂှ်လိင်းမဲ့ဂှ် တမ်းဒေါ(ဟ)ရော(ဟ)စါးပရောင်းတိန်းကဝမ်းမန်ရ။
သတင်းစာများများဖတ်ပေးပါက တိုင်းရေးပြည်ရေးသိနိုင်သည်။
- ၄။ စုစသုင်ဌဟ်မ ချော်အာမွဲး ချင်ကွန်ခိုဟ်အာမာန်ရ။
ကျနာကျင့်စိန်း ငု(ဟ)မဲ့ကျင့်အာမဲ့ဂှ် တိန်းကဝမ်းခေါ(ဟ)အားမာန်ရ။
စားသောက်ကုန်များဈေးကျသွားပါက တိုင်းပြည်ကောင်းလာမည်။
- ၅။ စိုက်ဂိတုနွေ ကျာပိုက်လွှာ ဒိုဟ်သျှင်ကျာမွဲး ခိုဟ်ရဟာ။
ကျော(ပ)ဂိတော့ဂျေ (ဟ)ကျားပိုက်လဲပိုတ်ဒေ (ဟ)စလိုင်းကျားမဲ့ဂေါ(ဟ) ရဟာ။
နယုန်လရောက်သောအခါ တောင်ဘက်အရပ်မှ လေတိုက်သဖြင့်ချမ်းသာလား။
- ၆။ ကိုဟ်ပွိုတ်သြန်ပွဲထိုင်တု နွဲမူစိစော်ရိုဟ်ရံင်ညိ။
ကော(ဟ)ပတိတ်စော(န) ပတူးတိုင်းတူး(ယီး)နွဲမူကျိကျော(ဟ)ရေ(ဟ)ရောင်းညိ။
အိပ်ထဲမှပိုက်ဆံကိုသွန်ချပြီး ဘယ်နှစ်ဆယ်ရှိသည်ကိုရေတွက်ပါ။
- ၇။ ဇြပ်ပွဲမုဟ်ကွန်အိုဟ်အာမွဲး ဂိုဟ်ပွဲရ။
ဂျေရာ(ပ)ပတူမု(ဟ)ကဝမ်း အော(ဟ)အားမဲ့ဂေါ(ဟ)ဗွားရ။
ရွာအစွန်းက ဇရပ်ဈေးသွားပါက နှမြောဖို့ကောင်းသည်။
- ၈။ ကောန်တုညးဒှ်ဂိုတ်တု ကရ်လင်ပွဲကော်ရ။
ကွန်ကော(ဟ)ညဲဒေါ(ဟ)ဂု(က)တူ(ယီး)ကရော(ဟ)လောပကောင်းကေး(ဟ)ရ။
သူ၏ အထွေးဆုံးသမီး အပျိုရွယ်ရောက်ပြီး ခရေပန်း ပန်ထားသည်။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၉။ ခချိဟ် နှဲတုံဒိုက်တေညိ။
ခတော့(ဟ)တိုက်တော(ဟ)ဒေ(အား)ကော(ဟ)ကျော(တ)ညိ။
နွားနို့ကိုခမ်းခြောက်သည့်ထိစပ်ပါ။
- ၁၀။ ကူတုံနော်စိုတ်ကို ခအိုညးတဲ ရိုဟ်တဲညးထိုင်သးဒိုင်ရ။
အိတော့ကျော(ဟ)ကျော(တ)ကော(အား)ခအော(ဟ)ညဲတူ(ယီး)ရေ(တ)တဠး
ထိုင်းစားဒဲ(ဟ)မောင်းရ။
အဖွားသည် သူ၏ချွေးမကို သဘောကျပြီး နေ့တိုင်းချီးမွမ်းနေသည်။
- ၁၁။ နော်ဒဲကိုမိုဟ် စိုတ်ခိုဟ်ဟ်မွဲ ခိုဟ်မိုဟ်အာရ။
ကျောဒဲနား(ယီး)ကောမနိ (က)ကျော(တ)ခေါ(ဟ)ခေါ(ဟ)မဲဂဲခေါမော(ဟ)ရ။
စိတ်ရင်းကောင်းရှိသောသူနှင့် အိမ်ထောင်ကျပါက ကောင်းမွန်သည်။
- ၁၂။ ရဲနဲကောတ်မိုဟ် ထပ်တဲဗ္ဗောန်လှေဒယေ်ညိ။
ရူ(ယီး)ကျော(ဟ)ကန်မနဲ(ဟ)ထပေါဘူး(ယီး)ဝဲတွန်းလေ့(ဟ)ဒဲယေ့(ဟ)ညိ။
လူခုနစ်ယောက်ကို ရွေးချယ်ပြီးအဆိုအကသင်ပေးပါ။
- ၁၃။ အဲညာတ်ဒးကူတုံအဲ ပဲချင်မုဟ်ချင် ခိုဟ်ဟ်မိုဟ်ဟ်တဲ အိုဟ်တမိုဟ်စိုတ်ရ။
အူးညာတ်ဒဲအိတော့အူ ပုတူးတိန်းမု(ဟ)တိန်းခေါ(ဟ)မော(ဟ)တူး(ယီး)အော(တ)
တမောကျော(တ)ရ။
ကျွန်ုပ်၏အဖွား မုဒိုမြို့တွင် ကျန်းကျန်းမာမာတွေ့ရ၍ စိတ်နှလုံးပြည့်ဝသွားသည်။
- ၁၄။ မိုဟ်ဒယ်တုံဒိုင်ဂမိုင်ဂ်ကတိုဒ်ပဲချင်သွင်တဲ ကလံခတုံနော်ကျင်ဟာ။
မနိုဟ်ဒယော(ဟ) တော့ဒဲမောင်းဂမလိုင်းဂေါကတော(အား) ဒေါ(ဟ) ပတူတိန်း
စဝေါ(ဟ)တူး (ယီး)ကလော(ဟ)ခတုံ(မ)ကျော(ဟ)ကလိန်းဟာ။
ကျော်ကြားနေသောသူများသည် နတ်ပြည်မှဖြစ်ပြီး ဆင်းသက်လာကြသူများလား။
- ၁၅။ လိုက်ဂ်သ်ပဝါမွဲ ရှေ့သော်ရက် မိမအာစါကိုကျိုင်စဲယိုဟ်စန်ညိ။
လိုက်ဝေါ(ဟ)စော(ဟ)ပဝါးမဲဂဲရဲ(ဟ)စန်(ဟ)ရယ်ဂဲမိမဲအကျား ကောကျိုင်းပူးယေ့
(ဟ)ပန်းညိ။
သီတင်းဝါလကျွတ်သောအခါ မိဘဆရာသမားများအား မုန့်ပဲသရေစာများဖြင့်
ရိုသေဂါရဝပြုကြပါ။

- ၁၆။ စိုပ်ဂိတုနေ့ လွှာသွယ်သုတ်စီကိုဟ်တိုန်မွဲမပြဟ်ရ။
ကျောဂိတောဇျေ(ဟ) လဲပိုက်စနစ်တိုက်ပီးကမော(ဟ)တော(န)ဗွာမပရော(ဟ)ရ။
နယုန်လရောက်သောအခါ ဆိပ်ကမ်းဘက်၌မြစ်ရေလျှံတက်သည်။
- ၁၇။ ကောန်ချင်ကွာန် ကျဟ်ညာတ်မိုဟ်သွမာန်ကိုလွဟ်ရ။
ကွန်းတိန်းကဝမ်း ကတု(ဟ)ညတ်မနိ(ဟ)ပမာန်ကော(အား)လဝေါ(ဟ)ရ။
ရွာသူရွာသားများသည် လက်နက်အားကိုးသောလူကို မုန်းတီးကြသည်။
- ၁၈။ ဘုတ်ကျက်မြဟ် နွဲပွဲဂြိုဟ်ချင်ကျက်မမြဟ်ရ။
ဘု(တ)ကျိုက်မရော(ဟ)နူ(မ)ပတူဂဲရော(ဟ)တိန်းကျိုက်မရော(အ)ရ။
ကျိုက်မရောဘုရားဝတ်သည် ကျိုက်မရောမြို့အလယ်ခေါင်တွင်ရှိသည်။
- ၁၉။ ဟိုတ်နူကက်ကွဲမြေဟ် လွဂြိုဂြေဟ်ခါချဟ်ညီ။
ဟော့(အတ်)နူကတော့(ဟ)ကော့(ဟ)မွာဂျဲရေ(ဟ)လဲပဂရူ(ယီး)ဂဲရေ(ဟ)ခိုက်
ချော(ဟ)ညီ။
ငါးခြောက်တစိပ်ကြောင့် ခိုက်ရန်မဖြစ်ကြပါနဲ့။
- ၂၀။ တုဟ်နဖို ကတိုဒ်ယဲဂြိုဟ်ချီ တုဟ်တုဟ်သတ်တု ညးစုတိအာပြဟ်ဟ်ရ။
တနော(ဟ)နဖေါ(အား)ကတော(အား)ဒေါ(ဟ)ယူဂဲရေ(ဟ)ချီးတနော(ဟ)တ
နော(ဟ)စိုက်တူးညွဲကျွဲတိုက်အားပရော(ဟ)ပရော(ဟ)ရ။
နုလုံးတုံရောဂါအကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သူလျင်မြန်စွာသေဆုံးသွားသည်။
- ၂၁။ ညးတုအလိုအသီ ဖျေဟ်ငုဟ်မ စသုင်တု ချင်ကွာန်စိုဟ်သြိုဟ်ဖျေဟ်စိုတ်တိုက်
မာန်ရ။
ညွဲတလအလေ(အား)အစွားဖရေ(ဟ)ငု(ဟ)မွဲကျင်စေး(င)တူး(ယီး)တိန်းကဝမ်း
ပေါစေါ(ဟ)ဖရေ(ဟ)ကျော(တ)တိန်မာန်ရ။
အစိုးရသည် စားသောက်တုန်ဈေးနှုံးကိုချသဖြင့် တိုင်းပြည်အေးချမ်းပြီး စိတ်ချ
လက်ချ အိပ်နိုင်ပြီ။
- ၂၂။ အတိုင်လိက်ဗွဟ်မန် သွဟ်အာပြဟ်ဟ်မာန်မွဲ ညးဖျေဟ်လာတ်ရ။
အတိုင်းလိပ်ဗွဲဝေါ(ဟ)မွန်စဝေါ(ဟ)အားပရော(ဟ)ပရော(ဟ)မာန်မွဲဂဲညပ
ရေ(ဟ)လဲရ။
မွန်ဖတ်စာအုပ်အတိုင်း မြန်မြန်ဖြေဆိုသွားနိုင်က သူဆုချမည်။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

လေ့ကျင့်ခန်းများ

(က) ရန်ကုန်ဝေါဟာရ ဗွဲမထွက်ကြိုက်ကိုဝါကျသွပ်တော်ညီ။
အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျော်မှန်ကန်သောဝေါဟာရများကို
ရွေးပေးပါ။

၁။ ပြိုဟ်ချိုပြဟ်ဟ်၌င်းမူး သြိုဟ်(ခိုဟ် ၊ ဂုဟ် ၊ ဂိုဟ်)တိုန်မာန်ရ။

၂။ ကွတ်ညး စိုပ်အယုက်ထပ် (စေ် ၊ စော် ၊ စေ်) စုတိအာရ။

၃။ အဲတွဲကောန်ဂကူပို (ကော် ၊ လော် ၊ သော်)ကွက်ဒိုင် နွဲမ၌င်းရ။

၄။ စုစသုင်ဂုဟ်မတိုန်မူး ကောန်ချင်ကွာန် (ကောန်တံ ၊ ခတံ ၊ ခဒံ) တိုန်ရ။

၅။ ညးရာန်နင်၌ (ဒိုဟ်ဗွဲတ် ၊ မွဲဒိုဟ် ၊ ဗုကိုဟ်) ဒးကိုထပ်ကွဲရ။

၆။ ကောန်ခအ်ညး (ရိုဟ်တဲ ၊ ရိုဟ်ရင် ၊ ရဲစို) ဒိုင်ပရောကွတ်ပိုရ။

၇။ ညး (ကွိုဟ် ၊ ကွဟ် ၊ ကွိုဟ်) ကွိုကိုကွိုပသဲရ။

၈။ သုတ်ဗွဲမဲ ဟိုတ်နုမိဇဟာန် ခဲကွဟ်ဏာတဲ (ဂြိုဟ် ၊ သြိုဟ် ၊ ဇြဟ်) ဒကးအာရ။

၉။ ခေတ် (မြဟ် ၊ လုဟ် ၊ လွဟ်) မိုဟ်ဂမို၌ ကွိုဟ်ခိုင်ပရင်ပိုန်ဒြပ်၌င်းရ။

၁၀။ ပုဟ်မွဲမ (ပြဟ်ပြဟ် ၊ ပြဟ်စေ် ၊ အာပြဟ်ပြဟ်) နုတုံပုဟ်ရ။

(ခ) ထာပ်ဗပေင်ကိုဝေါဟာရ မအခပ်ဗွဲသွပ်တော်ညီ။

အောက်ပါဝါကျတွင် လိုအပ်သော အက္ခရာစာလုံးများထပ်ဖြည့်ပေးပါ။

၁။ ကတို - မိုဟ်ဟိုမူးက - ခတုံ - ကွ၌င်းချင်သွပ်ဟာ။

၂။ ဗွဲ - မွဲအံင်ဒိုင် - မွဲအယုက်ရ။

၃။ ကောန်ဇာတ်ဒ - - မူးယဲတ - တ - စိုတ်လောန်ရ။

၄။ ခေတ်ကာလ - အခိုင် - ပဝါ - - ရဲကွ၌င်ခပ်သင်လောန်ရ။

၅။ ပွဲတိုရးမန်ပို ချင်ကျပ် - ဒယံ - ပြာကတ်ရ။

၆။ စုစသုင်ဂုဟ်မ - မူး ချင်ကွာန် - - အာ - - ရ။

၇။ ကွဲစိုပ်မူးအာ - ကွဲင် မွဲမ - ညီ။

၈။ - ကိုပ်ကိုမိမတဲ အာဘာ - - ညီ။

- (ဂ) လိက်ပုဒ်သွပ် ပွဲတဲသွာန်လပ်ဂ် သောင်ထွေးကိုညိ။
အောက်ပါပေးထားသောစာပိုဒ်ကို သေချာစွာဖတ်ပြီး မေးခွန်းကိုဖြေပါ။

တာလျိုင်မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်မန်

သွက်ချင်ကွာန်မန်ပို ဇော်မောင်တိုန်အာ ခိုဟ်မိုဟ်အာ ခိုဟ်သြိုဟ်အာမာန်ဂ်ဒ် တာလျိုင်မိုဟ်ဇော် ချင်ကွာန်ကိုရ။ မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်ဟိုမွဲဂ် သတ္တိဒးနွံရ။ ဒးဂံင်ညွာရ။ လညာတ်ဒးသွောလးရ။ ကိစ္စကောင်ကာဇော်သေတ်မွဲမွဲ ကတိဒ်ပွဲချင်ကွာန်ဇေယျာမ္မး အတိုင်အခိုက်ကျာပြဝေဏီယေန်သုင်ပိုမန်ဂ် ဒးရေင်တိုင်ဏာထေက်ရ။ ပတုဏာထေက်ရ။ စိုတ်ခါတ်လညာတ်ကောန်ချင်ကောန်ကွာန် ဗျေတ်ဂတးဒိုင်မွဲ ဒးပွဲပွဲကိုမာန်ရ။ အရာကိစ္စ ချင်ကွာန်ဒ်တိုန်လေဝ် ဒးဒိုင်တာလျိုင်မာန်ရ။ သွက်လိက်ပတ်ယေန်သုင်ကောန်ဂကူပိုဂ် ဂံင်ညွာညွာ ဒးကောန်အာဂတပုတြ်မာန်ရ။ ဟိုတ်နမိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်ခိုဟ်မွဲ ချင်ကွာန်ခိုဟ်သြိုဟ်ရ။ ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်လေဝ် အိုဟ်တမိုဟ်စိုတ်ရ။ ရှေ့သေ့ရ်ဂ်မိုဟ်ဇော် ချင်ကွာန်မာန်ရ။

- ၁။ သွက်ချင်ကွာန်မန်ပိုခိုဟ်မိုဟ်ခိုဟ်သြိုဟ်အာမာန်ဂ် နွံတာလျိုင်သးဂ်ရော
- ၂။ တာလျိုင်မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်နွံမူစိသ်ရော။
- ၃။ အတိုင်တာလျိုင်မိုဟ်ဇော် ချင်ကွာန်ရိုဟ်ထွေးကိုမွဲခေုဒ်ညိ။
- ၄။ မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်ခိုဟ်မွဲ ကောန်ချင်ကောန်ကွာန်မူဒ်ရော။

- (ဃ) သွာန်လပ်မွဲသွပ်တေဂ် သ်တဲ ချူထွေးကို လိက်မွဲပိုဒ်သေတ်ညိ။

တာလျိုင်မိမ

- ၁။ ဒ်ပွဲဘဝမိမခန်ပိုမွဲ တာလျိုင်ဂကူနွံဒိုင်ကိုဟာ။
- ၂။ စိုတ်ခါတ်လညာတ်မိမဇုာ်မွဲ စိုတ်ခါတ်ကောန်ဂကူမူဒ်ရော။
- ၃။ အတိုင်ဝတ်မိမခန်ပို မူဒးပပေင်ကိုရော။
- ၄။ ဝတ်မိမ ချိုက်ပေင်မွဲ ကောန်ဇာတ်မူဒ်မာန်ရော။

□ □ □ □ □

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၄)

၁၀။ ဂစိုတ် ကအ် (-အ်) ၊ အ-သတ်

အ-သတ်သည် အသတ်(၁၀)ပါးတွင် ဒဿမမြောက် နောက်ဆုံးအသတ်ဖြစ်ပါသည်။ ဗျည်းတစ်လုံးတည်း အ-သတ်သည်ပင်လျှင် အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်။ ထို့ပြင် ဗျည်းနှင့်သရယှဉ်၍လည်း အသတ်သည်ရှိသည်။ အ-သတ်သည် ဝ-သတ်ကဲ့သို့ အသတ် ၄ လုံးကိုသာ သတ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ - အ် ၊ ဧ-အ် ၊ ဧ-ါအ် ၊ ိုအ် တို့ပင်ဖြစ်သည်။ အသံထွက်ရာ၌လည်း ဝ-သတ်နှင့် ဟ-သတ် တို့ကို ပေါင်းစပ်ပြီး အသံထွက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤ အ-သတ်ကို (ိုအ်)မှတစ်ပါး ကျန်သော သရ (၃) လုံးသတ်သည်တွင် အတိုကောက်ရေးထုံးရှိသည်။ ၎င်းတို့ကို ပိုမိုရှင်းလင်း စေရန် အောက်ပါဇယားဖြင့် လေ့လာနိုင်သည်။

အသံပေါ့ဗျည်း က + အ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	က အ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-အ်	ကအ်	ကံ	ကော့(အ)
၂။	ဧ-အ်	ကေအ်	ကေံ	ကော့(အ)
၃။	ဧ-ါအ်	ကေါအ်	ကေါါ	ကော(အ)
၄။	ိုအ်	ကိုအ်	ကိုအ်	ကော့(အ)

အသံလေးဗျည်း ဂ + အ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	ဂ အ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-အ်	ဂအ်	ဂံ	ဂေါ့(အ)
၂။	ဧ-အ်	ဂေအ်	ဂေံ	ဂော့(အ)
၃။	ဧ-ါအ်	ဂေါအ်	ဂေါါ	ဂေါ(အ)
၄။	ိုအ်	ဂိုအ်	ဂိုအ်	ဂို(အ)

သင်္ခန်းစာ (၁)

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကအ်(ကံ)	ကော့(အ)	လည်ပင်း၊ ကျွန်း
လအ်(လံ)	လော့(အ)	နောက်ကျ၊ နောက်နှေးသည်
ဗအ်(ဗံ)	ဗော့(အ)	(နွား)ဗို
ဏအ်(ဏံ)	နော့(အ)	ဤ၊ (အရပ်စကား)
တအ်(တံ)	တော့(အ)	(သူ)တို့
မအ်(မံ)	မော့(အ)	ကျောက်
ယအ်(ယံ)	ယော့(အ)	လျော့သည်

သင်္ခန်းစာ (၂)

ခေအ်(ခေံ)	ခေ(အ)	ဒေါ်နဲ့ဖြစ်သည်
စိုအ်	ကျို(အ)	(သွား)ကြ၊ စို
ဒေအ်(ဒေံ)	ဒေ(အ)	ညီ (အစ်ကို)
တေအ်(တေံ)	တေ(အ)	ထို (အရပ်စကား)
ထောအ်(ထောံ)	ထော့(အ)	ပစ်ချသည်
ဖေအ်(ဖေံ)	ဖေ(အ)	ဖုံ (သတ္တဝါ)
လေအ်(လေံ)	လေ(အ)	တုတ်
မွောံ(မွိုအ်)	ပေ(အ)	မ၊ အကြီး

သင်္ခန်းစာ (၃)

ကဏအ်	ကနော့	တောင်ပို့
ကလအ်	ကလော့	ကန်တော့
ကသအ်	ကသော့(ဒ)	သော့သော့

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

မွန်	အသံထွက်	မြန်မာ
ကလေအ်	ကလေ	(လျှာ)ထုတ်သည်
ကအ်ခိုင်	ကော့(အ)ဂျိုင်	ခြေကျင်းဝတ်
ကအ်တဲ	ကော့တူး(ယီး)	လက်ကောက်ဝတ်
ကလောံ	ကလော့(အ)	အတုံး
ခသုအ်	ခတော့(အ)	ကွမ်းအစ်
ဂအ် (ဂုံ)	ဂဲကျော့(အ)	ထိုင်သည်
ဂုဗအ်	ဂဲလဲဖေါ(အာ)	နွားသိုး
စာင်ဗျောံ	ကျိုင်းဖေ့(အ)	ကြက်မ
အေအ်(အေ)	ဂျဲအော့(အ)	အံဖတ်
တငုအ်	တငေါ့(အ)	သွက်လက်သည်
တကအ်(တွံ)	တကော့(အ)	ကျွန်း
ထအိုအ်	ထအော့	အချင်းဝါး
ထောအ်ဗျောံ	ထော့(အ)ဖရေ	ပစ်ချသည်
ဆဲဇျောတ်	ဒေ့(အ)တွတ်	ညီငယ်
ဆဲဗြဲ	ဒေ့(အ)ဗဲရဲ	ညီမငယ်
ပရအ်(ပရံ)	ပရော့(အ)	အရူး
ဗစဲ	ဗဲပေ့(အ)	ဆိတ်
လွအ်(လွံ)	လဲပေါ့(အ်)	အိမ်မက်
လေအ်ခိုက်	လေ့(အ)တော(တ)	တူ(ရိုက်ရန်)
လေအ်ဒန်	လေ့(အ)ဒု(န)	ကြိမ်ကြိမ်
လေံဒုက်	လေ့(အ)ဒု(တ)	ဝါးရင်းတုတ်
လေံစပ်	လေ့ပေါ(အား)	ကြိမ်လုံး
ညွအ် ၊ ညွံ	စကော့(အ)	အပေါင်းအဖော်

မန်	အသံထွက်	မြန်မာ
မွှောံတဲ	ဖေ(အ)တူး(ယီး)	လက်မ
မွှောံခိုင်	ဖေ(အ)ဂျိုင်း	ခြေမ
မွှောံခိုဟ်	ဖေ(အ)မနိ(တ)	လူကြီး
မွှောံကိုဉ်	ဖေ(အ)ကော(တ)	နဖူးသင်းကျစ် ၊ သရဖူ

သင်္ခန်းစာ (၄)

ကဟကအ်	ကဟကော(အ)	ငါးခု
ကလေံလတၢ်	ကလေ(အ)လဲတိုက်	လျာထုတ်ပြသည်
ကောန်ခဒေံ	ကွန်းခဒေ(အ)	အထွေးဆုံးသား ၊ သားထွေး
ကောန်ကသအ်	ကွန်းကစေါ(အ)	သေဘဲတွဲ
ဒေံသီဂို	ဒေ(အ)စွားဂဲနီ	(နှမပေး)ယောက်ဖ
လရိအ်ယာံ	ပရေ(အ)ယဲ(မ)	ငိုကြွေးသည်
သာသွံ	စားစပေါ့	ပေါ့ဆသည်

အထက်ပါပြီးခဲ့သော သင်္ခန်းစာတွင်ဗျည်းနှင့် အ-သတ် ရိုးရိုး၊ သရနှင့်ယှဉ်သော အ-သတ်တို့ကို ဖော်ပြပြီးဖြစ်သည်။ ယခုသင်္ခန်းစာတွင် ဗျည်းဆွဲနှင့်ယှဉ်ပြီး အ-သတ်ကို ဖော်ပြမည်။ ၎င်းတို့၏ ဝေါဟာရများကိုလည်း ဆက်လက်ဖော်ပြသွားမည်။ ယင်းတို့ကို လေ့လာ နိုင်ရန် အောက်ပါဇယားဖြင့် လေ့ကျင့်နိုင်သည်။

အသံပေါ့ဗျည်း ကု + အ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	အ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-အ်	ကုအ်	ကံ့	ကနေ့(အ)
၂။	ေ -အ်	ကေ့အ်	ကေ့	ကနေ့(အ)
၃။	ေ -ါအ်	ကေါအ်	ကေါ	ကေနာ(အ)
၄။	ိါအ်	ကိါအ်	ကိါအ်	ကနေ့(အ)

■ အခြေခံ ဗုဒ္ဓစကား ဗုဒ္ဓစာ သင်ကြားနည်း

အသံလေးဗျည်း ၇ + အ-သတ်ခြင်း

စဉ်	သင်္ကေတ	အ-သတ်	အတိုကောက်	အသံထွက်
၁။	-အ်	ဂုအ်	ဂုံ	ဂဲနော(အ)
၂။	၆ -အ်	ဂေအ်	ဂေ့	ဂဲနော(အ)
၃။	၆ -ါအ်	ဂေါအ်	ဂေါ	ဂဲနော(အ)
၄။	ဝိုအ်	ဂိုအ်	ဂိုအ်	ဂဲနော(အ)

အထက်ပါအသံပေါ်ဗျည်းဆွဲနှင့် အသံလေးဗျည်းဆွဲတို့ကို အ-သတ်ဖြင့်သတ်သည်ကို လေ့လာပြီးနောက် လေ့လာခဲ့ပြီးဖြစ်သောအဆင့် (၁၁) မှို့ သရနှင့်ယှဉ်ပြီး အ-သတ်ဖြင့် သတ်ခြင်း လေ့လာပါက အ-သတ်နှင့်ပတ်သက်သော လေ့လာမှုသည်ပြီးမြောက်သည်။

သင်္ခန်းစာ (၅)

ဗုဒ္ဓ	အသံထွက်	မြန်မာ
ကုအ်	ကလော့(အ)	ခြံ ၊ ဥယျာဉ်
ကေအ်	ကလေ့(အ)	ပျောက်ဆုံးသည်
ကော့	ကလော့(အ)	ဖြတ်ကူးသည်
ကေ့	ကရေ့(အ)	အမှန် ၊ ဟုတ်ကဲ့(အရပ်စကား)
ကေအ်	ဂဲလေ့(အ)	တိုသည် ၊ ချေးငှါးသည်
ဂုအ်(ဂုံ)	ဂေ့(အ)	ရသည်
ဂွအ်(ဂွံ)	ကျော့(အ)	ထားသည်
တုံ	တဝေါ(အ)	ဟောသည်
တုအ်	တမော့(အ)	ကျောက်၊ (လူ)တိုင်း

ဗွန်

မေ့အ်

ယွအ်(ယံ)

ဝွအ်(ဝံ)

ဟွအ်(ဟံ)

ဪ

သွအ်(သံ)

အသံထွက်

မလေ့(အ)

ယေ့(အ)

ဝု(အ)

ဟေ့(အ)

စေါ့(အ)

စေါ့(အ)

မြန်မာ

ရွံ့သည်

ဟုတ်

ဤ၊ ကား၊ ထို

မ (ဟုတ်)

စပါး

ရောင်းသည်၊ (ကောင်းလေ)စွ

သင်္ခန်းစာ (၆)

ခတိုတုအ်

ခပီဪ

စွံလပ်

စွံစိုတ်

ထအံ့မေ့အ်

ဟွံက

ဟွံမွဲ

ဟွံသေင်

တုအ်ညးအဲ

တိုင်ရန်တုအ်

လိက်တုအ်

ဒလောအ်ဗွေ

ခတော(အား)တမော့

ခပွားစေါ့(အ)

ကျော့(အ)လော

ကျော့(အ)ကျော့(တ)

ထအော့မလေ့(အ်)

ဟေ့က

ဟေ့မွား

ဟေ့စင်း

တမော့(အ)ညးအူး

တိုင်ရောင်တမော့

လိပ်တမော့(အ)

ဒဲလေ့(အ)ဗွဲတွန်း

ကျောက်သင်ပုန်း

ကျောက်ဖရုံသီး

ထား၊ ထားသည်

စိတ်ဝယ်သွင်းသည်

ရွံ့ရှာသည်

မက၊ များပြားသည်

မရှိ

မဟုတ်

သူသူငါငါ

ရည်ရွယ်ချက်အတိုက်

ကျောက်စာ

သွန်သင်ဆုံးမသည်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

သင်္ခန်းစာ (၇)

- ၁။ ကအ်ညးဒးကံ ဒွံဏ်အ်ရ။
 ကော့(အ)ညဲဒဲကော့(မ)ဒဲနား(ယီး)နော့(အ)ရ။
 သူ၏လည်ပင်း ဤနေရာတွင်ကျည်ဆံထိသည်။
- ၂။ ညးတအ်အာ အခိုင်လအ်ဗွဲရ။
 ညဲတော့(အ)အားအခိန်းလော့(အ)ဗွာရ။
 သူတို့သွားသည်မှာ အချိန်ကြာလွန်းသည်။
- ၃။ ဒဲအဲထောံ ပျေအ်လေအ် နူဒွံတောံရ။
 ဒဲ(အ)အဲထော့(အ)ဖယေ့(အ)လေ(အ)နူဒဲနာတော့ရ။
 ကျွန်ုပ်၏ညီ ထိုနေရာကပင် တုတ်ကိုပစ်ချခဲ့ပြီ။
- ၄။ ညးဒးဒင်ဒက် ကအ်တဲကအ်ခိုင်တဲ ကဝဲလဝ်ကိုကသအ်ရ။
 ညဲဒဲဒု(င)ဒဲ(တ)ကော့တူ ကော့ဂျိုင်တူ(ယီး)ကစူး(ယီး)လောကော ကစော့(အ)ရ။
 သူသည်ခြေကျင်းဝတ်လက်ကောက်ဝတ်တွင် ချီပြီး သော့ခတ်ထားခံရသည်။
- ၅။ မွောံမှိတ်ဂအ်ဗွဲခဒုဒ်တဲ စဒိုင်ဗျေရ။
 ဗေမနိဝဲရော (အ)ဗဲဒါး (ယီး)ခတော့(အား)တူး(ယီး)ကျင့်ဒဲမောင်းဂျဲဗဲလုရ။
 လူကြီးများသည် ကွမ်းအစ်နားထိုင်ပြီး ကွမ်းစားကြသည်။
- ၆။ လွဝီယဲပရအ်ကို လေံဒန် လေံဒက် လေံစင်ညိ။
 လုံပဝီယူ ပရော(အ)ကော(အား)လေ့(အ)ဒု(န)လေ့(အ)ဒေ(တ)လေ့ပေါ(အား)
 ညိ။
 အရူးရောဂါကို ကြိမ်တုတ် ဝါးတုတ် ကြိမ်လုံးနှင့်မကုပါနှင့်။

- J29.**

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၁၄။ ယံ - ပိုဒးဗ္ဗောန် လိက်ဗွဟ်မန် ဟံက ဒးဗ္ဗောန်လိက်တုအ်မန်ဏီရ။
 လှေ(အ)ပွေးဒဲဗဲတွန်း လိပ်ဗဲဝေါ(ဟ)မွန် ဟေ(အ)ကဒဲဗဲတွန်းလိပ်တမော(အ)မွန်
 ကောင်း(မ)ရ။
 ဟုတ်ကဲ့ - ကျွန်တို့သည် မွန်သင်ပုန်းကြီးသာမက မွန်ကျောက်စာကိုပါ သင်ကြား
 ရမူ

လေ့ကျင့်ခန်းများ

- ၈) ရဲစုံကိုဝေါဟာရ ဗွဲမထေက်ကြိုက်ကို ဝါကျသွပ်တော့
 အောက်ပါပေးထားသောဝါကျတွင် သင့်လျော်မွန်ကန်သော ဝေါဟာရများကို
 ရွေးပေး

- ၁။ ချပ်(၇အ် ၊ ၇ေအ် ၊ ၇ံ) ဒံသိုင် ချပ်၇ိုင်ဒကဲ့ ချပ် (တအ် ၊ ဏအ် ၊ လအ်)
 သော့အး
 ၂။ အရေဝ်တေ (ထောံ ၊ တေံ ၊ ဒေံ) တေံ ၊ အရေဝ် (ဏအ် ၊ လအ် ၊ တအ်)
 ထောံဏအ်၊
 ၃။ (မွောံတေံ ၊ မွောံခိုင် ၊ မွောံကိုဋ်) ဟံခိုဟ်ကုတ်မွောံတေံညိ
 ၄။ ထဝ်ခိုဟ် (ဝံ ၊ ဟံ ၊ ယံ) ဒးအဲ ကောန်ဂကူ ဟံဒးဝေတ်ရ။
 ၅။ ဆာန်ကောန် (ဝံ ၊ စံ ၊ ယံ) ဘာ ဆာန်၇ကဝါဗွ
 ၆။ (၇အ် ၊ ၇ေအ် ၊ ၇ောအ်) လောံဒိုဋ်ကညးဍ္ဍာင်ရ။

ထပ်ပေင်ကို ဝေါဟာရ မအခပ်ပွဲဝါကျသွပ်တေံညိ။
 အောက်ပါဝါကျတွင်လိုအပ်သော အက္ခရာစာလုံးများ ထပ်ဖြည့်ပေး

- ၁။ ကောန်က - ကိုကသအ်စွဲဒဲဒဲညိ။
 ၂။ ဗ္ဗောန်လိက် - မွဲးလွသာသ - ည်
 ၃။ - ခဝီ - မွဲမမူစိရော။

၄။ လွက - လတော်ညို၊ ထအံ - ကွေရ။

၅။ လှုပ်မုတ်ဒင်ကျာ တ - ကအံပွဲစရ။

ဂ) လိက်ပုဒ်သွပ်ပွဲတို့တွဲ သွန်လင်ဂ်သောင်ထွေးကိုည်။

အောက်ပါပေးထားသော စာပိုဒ်ကိုသေချာစွာဖတ်ပြီးမေးခွန်းကိုဖြေပါ။

- ကိုသတိကို သုတ်ဝုတ်သုတ်ဗွဲမန်တံ

အဝဲဝဲ၊ ဒွဲအဝဲ၊ ဗတောန်ပညာရ။ ဒက်မိတ်ဆက်ဒါန် စွဲဖြဟာန်လေဝ် ပွဲအဝဲ၊ ဣအံရ။ သွက်ဘဝအနာဂတ် ဧကုဝံဇှော်မောင် သွက်ဝံ ပျှူဂုဏ်ဖိုကိုကောန်ဂကူဧကု ချိုက်ကံပေင်မာန်ဂ် ဒးဂစါန်လီဒးကွဲကတ်ပညာရ။ ပွဲအဝဲ၊ ဣအံဝံ၊ “ပညာလေဝ်ကွဲ ဒွဲလေဝ်ပလေဝ်”၊ အတိုင်လဟို မနွံဂ်ဒါမာန်တု ပလေဝ်ဒွဲမူး ဗွဲမဒးရး ပလေဝ်ဒွဲအိုတ်ညို။ ကောန်ဇာတ်ဧကုဝံဒ်အာဗိုဧကုကို ကောန်ဇာတ်ဧကုဝံဒ်အာ ကြက်ကောန်ဂကူ ဗိုဧကုကို ရန်တုအံတု ဂကူဧကုကို ဧကု ပလေဝ် ဒွဲညးညွဲအိုတ်ညို။ ဂကူဧကုကိုဧကုစွဲကဝေင်ဖြဟာန်ဆက်မိတ်ဒါန်ညးညွဲအိုတ်ညို။

၁။ အဝဲ၊ သုတ်ဝုတ်သုတ်ဗွဲဝံ မူဒးသွရော။

၂။ အဝဲ၊ ဝံမူညးဟိုလင်နွံကိုရော။

၃။ ဒွဲလေဝ်ပလေဝ် ညးဟိုဂ် မူအမိပ္ပါယ်ရော။

၄။ ညးဂကူလီဒးစွဲ ကဝေင် ဖြဟာန်ဆက်မိတ်ဒါန်ရော။

(ဃ) သွန်လင်ဗွဲသွပ်တော် သ်တုချူထွေးကို လိက်မဲ့ပိုဒ်သောတ်ညို။

ဝတ်အာစာမန်ပို

၁။ အာစာမန်ညးလေဝ်ပညာ ညးနွံကိုကွတ်တအံ မူဒးတီရော။

၂။ ဒးဗ္ဗောန်ကိုကောန်ဂကူဧကု ဒိုလီရော။

၃။ ဟိုတ်နူအာစာတံဟံဗတောန်တု ကွတ်မန်ပိုမူဒးဒ်အာရော။

၄။ ကွတ်မန်ပိုကွေဗွန်အာ တုတ်တညင်ရဲဗိုလီရော။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

ဂဏန်းအရေအတွက်များ

၁	-	မွဲ	၁၁	-	နမ္မ
၂	-	ခါ	၁၂	-	နခါ
၃	-	ပိ	၁၃	-	နပိ
၄	-	ပန်	၁၄	-	နပန်
၅	-	သုန်	၁၅	-	နသုန်
၆	-	တြ	၂၀	-	ခါစော်
၇	-	တပုံ	၂၁	-	ခါစော်မွဲ
၈	-	မ္ဗါ	၂၅	-	ခါဣသုန်
၉	-	မ္ဗိတ်	၃၀	-	ပိစော်
၁၀	-	စိ	၄၀	-	ပန်စော်
			၁၀၀	-	(ကွဲ)မွဲကွဲ
			၂၀၀	-	ခါကွဲ
			၃၀၀	-	ပိကွဲ
			၁၀၀၀	-	(လှီ)မွဲလှီ
			၂၀၀၀	-	ခါလှီ
			၃၀၀၀	-	ပိလှီ
			၁၀၀၀၀	-	မွဲလက်
			၂၀၀၀၀	-	ခါလက်
			၃၀၀၀၀	-	ပိလက်
			၁၀၀ ၀၀၀	-	မွဲကိုတ်
			၁ ၀၀၀ ၀၀၀	-	မွဲပြကောဠိကိုတ်
			၁၀ ၀၀၀ ၀၀၀	-	မွဲနီလဟုတ်
			၁၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀	-	မွဲနီလဟုတ်တံင်
			၁ ၀၀၀ ၀၀၀ ၀၀၀	-	မွဲအသင်ဃဲယံင်

ယူတဲဆိပ် - (၇) ရက်အမည်

၁။ အဒိုက်	-	တနင်္ဂနွေ	၅။ ဗြဟ္မာ	-	ကြာသပတေး
၂။ စန်	-	တနင်္လာ	၆။ သိုက်	-	သောကြာ
၃။ အရှာ	-	အင်္ဂါ	၇။ သိုသပ်	-	စနေ
၄။ ဗုဒ္ဓဝါ	-	ဗုဒ္ဓဟူး			

ယူစိဝိတု - (၁၂) လအမည်

၁။ စဲ	-	တန်ခူး
၂။ ပသော်	-	ကဆုန်
၃။ ဇော်	-	နယုန်
၄။ ချိန်	-	ဝါဆို
၅။ ခွဲသီ	-	ဝါခေါင်
၆။ ဘတ်	-	တော်သလင်း
၇။ ဝို	-	သီတင်းကျွတ်
၈။ ကထိုန်	-	တန်ဆောင်မုန်း
၉။ မြေကွသို	-	နတ်တော်
၁၀။ ပုဟ်	-	ပြာသို
၁၁။ မ်	-	တပို့တွဲ
၁၂။ ဖပ်ရဂိုန်	-	တပေါင်း

ခွိဟ်ခွါသ် - အရပ် (၈) မျက်နှာ

၁။ ဗွဲက်	-	အရှေ့
၂။ ပလိုတ်	-	အနောက်
၃။ သျှင်ကျာ	-	တောင်

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

၄။	သွပ်ကျာ	-	မြောက်
၅။	အဝဲ	-	အရှေ့တောင်ထောင့်
၆။	နေရတီ	-	အနောက်တောင်ထောင့်
၇။	ဗာယပ်	-	အနောက်မြောက်ထောင့်
၈။	ဇုသာန်	-	အရှေ့မြောက်ထောင့်

အခန်း (၁) အဖြေများ

(က) ၁။ ✗ ၂။ ✗ ၃။ ✓ ၄။ ✗ ၅။ ✓ ၆။ ✗ ၇။ ✓

(ခ) ၁။ (-) ၂။ (>) ၃။ (<) ၄။ (-)

(ဂ) ၁။ အဲ ၂။ အွာ ၃။ အို၊ အဲ(ယ)၊ အော်(မ)၊ အဲ(ဟ)

၄။ အဲ၊ အဲ၊ အို၊ အီ၊ အို၊ အို၊ အော၊ အွာ၊ အို၊ အဲ(ယ)၊ အော်(မ)၊ အဲ(ဟ)

အခန်း (၂) အဖြေများ

(က) ၁။ ✗ ၂။ ✗ ၃။ ✓ ၄။ ✗ ၅။ ✗

(ခ) ၁။ င ၂။ ဇ ၃။ စ ၄။ မွ

(ဂ) ၁။ က ခ ဂ ဃ င ၂။ ကျ ချ ဂျ ချ ည ၃။ ဋ ဌ တာ ထ ဏ

၄။ တ ထ ဒဲ ထဲ နဲ ၅။ ဝ ဖ ဖဲ ဖဲ ဖဲ ၆။ ယဲ ရဲ လဲ ဝဲ စ

၇။ ဟ ဌ ဝ အ ဝဲ

(ဃ) ၁။ ✗ ၂။ ✗ ၃။ ✓ ၄။ ✓ ၅။ ✓ ၆။ ✓ ၇။ ✓ ၈။ ✓

၉။ ✗ ၁၀။ ✓ ၁၁။ ✓ ၁၂။ ✗ ၁၃။ ✗ ၁၄။ ✓ ၁၅။ ✗ ၁၆။ ✗

၁၇။ ✓ ၁၈။ ✗ ၁၉။ ✓

(င) ၁။ စ ၂။ မ ၃။ ဂ ၄။ စ ၅။ က၊ က

အခန်း (၃) အဖြေများ

- (က) ၁။ အဲ အဲ အိ အိ ၂။ အု အု အေ အေ ၃။ အို အဲ(ယ) အော်(မ) အဲ(ဟ)
- (ခ) ၁။ အ အာ အိုက်(အိ) အိုင်(အိ)
၂။ အောက်(အု) အောင်(အူ) အေ အွား
၃။ အောင်(အော်) အောင်း(အော) အော(မ) အား(ဟ)
- (ဂ) ၁။ ဘာ ၂။ အဲ ၃။ နူဂယး ၄။ ကလိ ၅။ ဒေဝတ်
၆။ ထကး ၇။ ဒတ် ၈။ နာသူ ၉။ ခတးတိ ၁၀။ ရ်ဂ်
- (ဃ) ၁။ တာ၊ တဲ ၂။ တိ၊ ဗတိ ၃။ အ ၄။ တိ၊ မ၊ ဏာ ၅။ ဂဲ၊ ပါ၊ ပု
၆။ မွဲ၊ အ၊ နူ ၇။ ဗ၊ ဝါ၊ ဂ ၈။ တံ၊ မ ၉။ မ၊ ဏီ
- (င) ၁။ ခမိပိဇေကု ကညစ်အာဘာရ။ ၂။ မိမအဲအာဘာရ။
၃။ မိမအဲ ပူဇက်အနရ။ ၄။ ခမိရာဒနာဏါ မိမအဲရ။
၅။ ရ်ဂ်ဘာသာ သာသနာ မိမအာစါညိ။ ၆။ မိမအဲ စ်အာရ။

အခန်း (၄) အဖြေများ

- (က) ၁။ ၏ ၂။ ည ၃။ ဒ ၄။ န ၅။ င ၆။ ည ၇။ င ၈။ င
၉။ ဝ ၁၀။ င ၁၁။ ဝ
- (ခ) ၁။ x ၂။ ✓ ၃။ x ၄။ ✓ ၅။ x ၆။ x ၇။ x ၈။ ✓
၉။ x ၁၀။ ✓ ၁၁။ x ၁၂။ ✓ ၁၃။ x ၁၄။ ✓ ၁၅။ x
- (ဂ) ၁။ ကူ ၂။ ကွာ ၃။ ကို ၄။ ကို ၅။ ကွး ၆။ ကု
၇။ ဝီ ၈။ ဝီ ၉။ ဝီ ၁၀။ ဇ ၁၁။ တဲ ၁၂။ တို
၁၃။ ကြ ၁၄။ ပု ၁၅။ ပူး ၁၆။ နှ ၁၇။ ပျ ၁၈။ ငြ
၁၉။ ဇွဲ ၂၀။ သှာ ၂၁။ သျ ၂၂။ သျ ၂၃။ သွး

 အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

(ဃ) ၁။ ဂါ ၂။ ထး ၃။ ပုပု ၄။ ကြ ၅။ လှာ၊ ဗု ၆။ ဘာ၊ ဘာ
 ၇။ ဂါ ၈။ ယး ၉။ ဗတိ ၁၀။ ဒရူ ၁၁။ ချာ ၁၂။ ပြကာ
 ၁၃။ ဇွါ ၁၄။ တြိ ၁၅။ ကြိန်ရ် ၁၆။ တိစး ၁၇။ ပူး ၁၈။ ညး
 ၁၉။ ဂြာ ၂၀။ ဗု ၂၁။ ဂု ၂၂။ အဌာ၊ ဗု

(င) ၁။ ဂိတုစဲ ဥတုကတ်ရ။ ၂။ ဂိတုစဲ ဗြစဂူညိညရ။
 ၃။ ဂှ်အပါအဲ စချဲရ။ ၄။ ဂှ်အပါအဲ စချဲပွဲဝါရ။
 ၅။ ကွာဗြဂူ ကိုသိုရ။ ၆။ ကိုသိုသုကိုရ။
 ၇။ အပါအဲအာဝါ တဲဗြဗတိရ။ ၈။ အပါအဲဖျဏါဟွံသွာရ။
 ၉။ ညးပူဇဲစေတီရ။

(စ) ၁။ လွကြ်ကြလ္လုမိမဝါညိ။ ၂။ ဒးလ္လိပရာမိမဝါရ။
 ၃။ လွချုဒလူကောဂါအဲညိ။ ၄။ ကောဂါအဲ အာတြိစါတဲရ။
 ၅။ ညးစသိုမ္မးလွစေဒါညးညိ။ ၆။ စေဒါညးမ္မး မူးကျအာအဲရ။
 ၇။ မူးဒးဘဲအဲရ။

အခန်း (၅) အပြေများ

(က) ၁။ ဇိက် ၂။ စက် ၃။ ဗက် ၄။ ဃက်
 ၅။ ခါ ၆။ ခိုက် ၇။ ဗိုက် ၈။ မက်
 ၉။ ယိုက်၊ ရိုက် ၁၀။ ကလိုက် ၁၁။ ဇော်ဆု ၁၂။ ခိုက်ကို
 ၁၃။ သက်သီ ၁၄။ ကွက် ၁၅။ စွက် ၁၆။ သောက်

(ခ) ၁။ မိက် ၂။ တဲ၊ ဗွဲ ၃။ ဂဝ ၄။ ကွာ
 ၅။ ဇော်၊ စေ၊ တိ ၆။ စွက် ၇။ တိုက်၊ ရိုက် ၈။ ကျက်
 ၉။ ပွက်၊ တိုက် ၁၀။ ဗိုက် ၁၁။ မိုက်၊ က၊ ရဲ ၁၂။ မက်၊ နက်
 ၁၃။ သုက်၊ ပါ ၁၄။ အာ၊ စါ၊ ဘိုက် ၁၅။ ကြက်၊ လ၊ တက်

- (ဂ) ၁။ လွှဲတုံကြိုက်မွဲတုံတေက်စါရ။
 ၂။ တိချီစီကလိုက် ကျာပိုက်တုံကြိုက်ဒရိုက်အာရ။
 ၃။ တေက်စါပြးဟ်အာစါလဟ်ရ။
 ၄။ တေက်မွဲဆိုက်ဗဒက် ပဲ့ဘာက္ကသီရ၊ တတေက်မွဲဆိုက်ဗဒက် ပဲ့ရ်မူးကြိကြရ။
 ၅။ တေက်ပဲ့ဘာက္ကသီ သိုက်မွိုက်သီလဗွဲရ။
 ၆။ တေက်ပဲ့ရ်မူးကြိကြ သွအဖက်ကုမူးကြိကြရ။
 ၇။ မအံက်ဂုကျ်ဗက်လုရ။
 ၈။ ညးဒဗ ဒးရ်မူးကြိကြကွာရ။
 ၉။ တေက်ပဲ့ရ်သွး 'ထပက်ညးညိ၊ ထုက်ညးညိ၊ ထိုက်ညးညိ၊ ဗတိုက်သုန်မိုက်ဆုက်ဗွဲ
 မိုက်လတက်ညးညိအဖက်'
 ၁၀။ ညးပေက်အာ ဒဗဘာက္ကသီမွဲဝါရ။
 ၁၁။ တေက်ဘာက္ကသီသဂးရ 'စကြိုက်ညိကျ်၊ စစုအဟာရညိကျ်၊ ဇုပဲ့ဘာညိကျ်၊
 တိက်ပဲ့ဘာညိကျ်'။
 ၁၂။ ဆိုက်ဗဒက် မူးတုသီလမူး သိုက်မွိုက်ရ။
 ၁၃။ သွအဖက် မူးကြိကြမူး သွသုကုညးရ၊ ကြိကြကုညဗွဲရ။

(ဃ) ညးကုအဲ (အတုန့်အလွဲ)

- ၁။ အတိတ်ကာလမွဲတု အချဲမွဲမွိုက်ပဲ့ဍုင်ရ။
 ၂။ တေက်လွှဲတုံကြိုက် ဒဗဒးအချဲရ။
 ၃။ တေက်ဒရိုက် တုးကြိုက်မွဲတုးရ။
 ၄။ အချဲဒဗတုးကြိုက်ရ။
 ၅။ အချဲဒဗ တုးကြိုက်မူး ချိုက်ဗက်အာရ။
 ၆။ အချဲဗွဲစးနုတ်ဒဒိုက်ရ။
 ၇။ ဒးကာလမွဲတုလုဒနက်တေက် ကုဇုက်ရ။
 ၈။ အချဲဂဗဒးမူး ထပက်နကုဂျိဂိရ။
 ၉။ လုဂိမူးချီဒရိုက်အာရ။
 ၁၀။ တေက်ဗွဲစးအာနုတ် ဒဒိုက်ရ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၆) အဖြေများ

- (က) ၁။ ကလောင် ၂။ စရင် ၃။ စံင်မြိုင် ၄။ နိုင်စီ ၅။ ဒလောင်
 ၆။ ပရိုင် ၇။ သောင်ဟာ ၈။ ချပ်ပလိုင် ၉။ ပလံင်ဏါ ၁၀။ ကမိုင်
 ၁၁။ ကိုိုင်ကိုက် ၁၂။ ပြုပြိုင် ၁၃။ ရမျာင်
- (ခ) ၁။ ရေင် ၂။ လောင် ၃။ ရေင် ၄။ ရင်
 ၅။ ကွာင် ၆။ ညိုင် ၇။ ပံင်၊ သး ၈။ သ၊ ဇင်
 ၉။ ကင်၊ ရင် ၁၀။ တ၊ ရင်၊ သင် ၁၁။ အာင်၊ လင်္ကာ ၁၂။ ချိုင်၊ ကိုက်
 ၁၃။ မိုင်၊ ဂိုင် ၁၄။ ဖက်၊ ပိုင် ၁၅။ နိုင်၊ သွိုင်၊ သိုင်
- (ဂ) ၁။ ပိုင်၌မွဲမင်ဒိုင်၌ ပွဲဝါဖုဇိုင်စီရ။
 ၂။ ပိုင်၌ ဒဗဒးပံက်မွဲရ။
 ၃။ ပံက်ကတိုင်ဒိုင်ကမွဲ ပွဲအာကာသရ။
 ၄။ အတိုင်ပံက်သွဒိုင်က ပိုင်၌သွဖက်ရ။
 ၅။ လက်ကရပိုင်၌ သွကုသွင်ရ။
 ၆။ ပရိုင်ပိုင်၌ သိုင်မိုင်အာရ။
 ၇။ သိုင်ကော်ပိုင်၌ ထွးသွင်နကုပါင် ဂတညးညီရ။
 ၈။ သိုင်သဂးအာစါပိုင်၌ ညးလောရော။
 ၉။ ပိုင်၌ကလင်သဂးရ အာစါအဲတုဏ္ဍဒီရ။
 ၁၀။ ပိုင်၌ယောင်ယာမှာရ အာစါကုပံက်ရ။
 ၁၁။ အခိုင်ထွးဒိုင်ပိုင်၌ သွင်ဇကုထပက်ဒးအာပါင်ဇကုရ။
 ၁၂။ မူးဂမိုင်မိုင်ပရိုင်ပိုင်၌ မှာရကုအာစါသိုင်သာမွဲရ။
- (ဃ) စိင်မွဲညိုင်ရမူရော (ဆင်ဆိုသည်မှာ)
 ၁။ မွဲတဲကမုက်တြအာစံ စိင်မွဲနကုတဲရ။
 ၂။ ကမုက်မွဲစံဒးညွှစိင်သူးရ၊ စိင်မွဲညိုင်ရထဒင်ရ။
 ၃။ ကမုက်မွဲစံဒးခိုင်စိင်ရ၊ စိင်မွဲညိုင်ရတုံဆုသူးရ။

- ၄။ ကမ္ဘာ့စွဲစံဒဿနစိန်ရ၊ စိန်မွှေးညှင်းရဲ့ ဇုန်သွေးရ။
 ၅။ ကမ္ဘာ့စွဲစံဒဿနစိန်သွေးရ၊ စိန်မွှေးညှင်းရဲ့ခြံရ။
 ၆။ ကမ္ဘာ့စွဲစံဒဿနစိန်ရ၊ စိန်မွှေးညှင်းရဲ့သွင်ရ။
 ၇။ ကမ္ဘာ့လက်ကရံသွေးရ၊ စိန်မွှေးညှင်းရဲ့ပိုက်ရ။

အခန်း (၇) အဖြေများ

- (က) ၁။ ဇော် ၂။ တတ် ၃။ လတ် ၄။ ဟတ် ၅။ ကုတ်
 ၆။ ကြာတ် ၇။ ဂေတ် ၈။ ဂိုတ် ၉။ စုတ် ၁၀။ ဇိုတ်
 ၁၁။ ချိုတ် ၁၂။ တုတ် ၁၃။ ဗြာတ် ၁၄။ ဝေတ် ၁၅။ ခေတ်
 ၁၆။ ကလိတ် ၁၇။ စိုတ်အိုတ် ၁၈။ ချုတ်မြတ်
- (ခ) ၁။ ကတ် ၂။ ဇိုတ် ၃။ ဟတ် ၄။ ပွတ်
 ၅။ ဇော်၊ ချောက် ၆။ ဂွတ် ၇။ ညာတ် ၈။ သတ်၊ ညာတ်
 ၉။ ရိုတ်၊ ဝတ် ၁၀။ ထတ်၊ အိတ် ၁၁။ သာတ်၊ ကိုတ် ၁၂။ ရာတ်၊ စိုတ်
 ၁၃။ ကုတ်၊ ဒိုတ် ၁၄။ ပွတ်၊ လိုတ်၊ ပွတ်၊ ပွတ် ၁၅။ ဂစိန်၊ လွတ်၊ တိတ်
- (ဂ) မင်မွဲပါင်ညီ။ (နုတ်စောင့် ထိန်းပါ)
- ၁။ အတိတ်မွဲတဲ အရုတ်မွဲဒက်မိတ်ကုပံက်ဓါရ။
 ၂။ ခုတ်ကွာတ်အာမွဲ အရုတ်ဒဿနဒဿနချိုတ်ရ။
 ၃။ အရုတ်သွေးပံက်ဓါကိတ်ဆုညွတ် ချောက်မွဲတုင်ဂိုင်ဏာနကုပါင်ညီ။
 အရုတ်ကိတ်လဒုဆုညွတ်နကုပါင်ဇုန်ဗက်အာ လွှဲအာကာသရ။
 ၄။ ပံက်ဓါ အရုတ်မွဲအာလွှဲအာကာသရ။
 ၅။ လွှဲဂိုင်အာကာသ ဒဿနအာချင်မွဲရ။
 ၆။ ပွဲချင်ပရိသတ် ဂိုင်ဂိုင်ခိုင် မွဲပြကောတိကိုတ်ပြင်ပြင်ရ။
 ၇။ ပရိသတ်ဂမိုက် ညာတ်တုင်မွဲ ကရီကရောတ် ဖအကညာင်အိုတ်ရ။
 ၈။ အရုတ်အထောင်ဇော် ဇုန်လဟိုင်ခိုင်ပွဲစိုတ်ရ။
 ၉။ အရုတ်ဟာပါင်မွဲ၊ ပါင်ကိတ် ဆုညွတ် ဗူးအာ ဒဿနအာကာသရ။
 ၁၀။ အရုတ်ဒဿန နုအာကာသမွဲ ဒဿနဒဿနချိုတ်ရ။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

(ဃ) ဒြဟတ်ညးကုညး (သူအင်နှင့်သူအား)

- ၁။ အတိက်မွဲတဲ ကိုညောတ်တဲမွဲ ဒးဒင်ဘဲဒေဒိသိုင်ရ။
- ၂။ ကိုညောတ်သူး လွဂစိုတ်အဲညိ၊ ဗလးအဲမွဲ အဲထံက်ပင်မွဲမွဲဝါရ။
- ၃။ ဒေဒိသိုင် ဂရိုင်မွဲရ၊ ဆဂးဗလးကိုညောတ်တဲရ။
- ၄။ မွဲတဲဒေဒိသိုင် ဒးဒက်လွဲမွဲရ။
- ၅။ နကုဒြဟတ် ဒေဒိသိုင်တိတ်ဗူး နူဒက်လးလးရ။
- ၆။ ပွဲစိုတ် ဒေဒိသိုင် ဒးဒိုင်ချိုတ်ပွဲတဲလွဲရ။
- ၇။ ဒေဒိသိုင် ကရိုကရောတ်ရ။
- ၈။ ကိုညောတ်တိ မိင်မွဲ ကျင်ကိတ်ထပိတ်ဇုက်ဒက်ရ။
- ၉။ ကိုညောတ်တိကိတ်ထပိတ်ဇုက်ကုဒုက် ကောတ်တဲရ။
- ၁၀။ ဒေဒိသိုင်တိတ်ဗူးနုတ်ချိုတ်ရ။

အခန်း (၈) အဖြေများ

- (က) ၁။ ခန် ၂။ ဒန် ၃။ ဗန် ၄။ ကုန် ၅။ ချိုန်
 ၆။ အောက် ၇။ ကောက်ဇတ် ၈။ ခဗန် ၉။ စန်စး ၁၀။ ဒဂိုန်
 ၁၁။ မိုန်ဗတ် ၁၂။ အိန်ရီ ၁၃။ ကွာန် ၁၄။ ပုန် ၁၅။ ကမ္ဘောန်
 ၁၆။ ပုန်ချင်
- (ခ) ၁။ ရဲ ၂။ ကာန် ၃။ သှောင် ၄။ ဂုဏ်
 ၅။ ပုါန်၊ စိုတ် ၆။ ဗတောန် ၇။ လောန်နန် ၈။ ပတိုန်၊ သှောင်
 ၉။ ဇိုန် ၁၀။ လောန်၊ တိုန် ၁၁။ ချင်၊ ကွာန်လောန် ၁၂။ တောန်၊ ပွာန်
 ၁၃။ တိုက်၊ ညှင်၊ ကျာ ၁၄။ ဖျုန်၊ ဇာတ် ၁၅။ ကောန်၊ ဆာန်၊ လှိုန် ၁၆။ သြိုန်၊ လပိုန်
- (ဂ) ကောန်ဗိုက်မန် (မွန်ကုန်သည်မဂဒူး)
- ၁။ ကောန်ဗိုက်မန်မွဲ ယုညးမဂဒူရ။
 - ၂။ မိုက်ဂမိုင်အာကုသန်ဖျာ ပွဲချင်ချောချာရ။

- ၃။ မဂဒူညာတ်အာနန်ပြဿာဒ်လပေါ် ပဲ့အာကာသရ။
 ၄။ မဂဒူတောင်မှူး အာသွာန်ဗူးမွဲ ပဲ့ကွာန်မွဲရ။
 ၅။ အာဗူးသူးဒးပတိုန်သြန် သျှင်ဇေကု မဂဒူရ။
 ၆။ မဂဒူညာတ်ကေတ်ကုန်သျှင်ညး ဂတအာပတိုန်သြန်လွှာကုန်ရ။
 ၇။ အာစာဗူးစောန်ထွေးကုမဂဒူ အာစေသတ်ဇော်ဇော်ညိရ။

(ဃ) ဝိရိယကောန်မန် (မွန်လူငယ်၏ဝိရိယ)

- ၁။ မဂဒူအာစေပိုင်စိင်သိုင်မွဲရ။
 ၂။ ဟိုတ်နူဝိရိယ မဂဒူထတ် ခရိုင်စိင်သွူးဇူးလောန်မွဲရ။
 ၃။ စိင်ဂမိုင် စစူးမွဲမလောန်ရ။
 ၄။ မွဲတုံသိုင်တိတ်ရံင်စိင်မွဲ ညာတ်ဒးခရိုင်စိင်သွူးဇူးဒးစိုတ်လောန်ရ။
 ၅။ သိုင်သွာန် ပိုင်စိင်ရ၊ ညးလောသွူး ဇူးလောရော။
 ၆။ ကောန်သုတ်မန်မဂဒူ သွူးဇူးရ။
 ၇။ သိုင်ကခေါပါင်ညာတ်ဒးမခတ်မွဲမ သွလာတ်ကုမဂဒူရ။

အခန်း (၉) အပြေများ

- (က) ၁။ ထပ် ၂။ ပပ် ၃။ စိပ် ၄။ လေပ် ၅။ ဇပ်ချပ်
 ၆။ တုပ်တုပ် ၇။ ပတုပ် ၈။ အငှောင် ၉။ ညှိပ်ညှိ ၁၀။ ဖြပ်
 ၁၁။ ကြောင်

- (ခ) ၁။ သဲ ၂။ ဆိပ်၊ ပျိုန် ၃။ ဂပ်၊ တဲ ၄။ စိပ်၊ စပ် ၅။ ညှပ်၊ ခိုတ်
 ၆။ ဇောင်၊ ဒန် ၇။ ပြောင်၊ သပ် ၈။ ဖြိပ်၊ စိုတ် ၉။ ခြပ်၊ ဂုန်၊ သပ် ၁၀။ ကျင်၊ ဂိုပ်

(ဂ) ကျိပ်ညှိပ်မွဲ (ခေါင်းဆောင်ဆိုသည်မှာ)

- ၁။ ဒပ်ပျိုန်နပေါဠိယာန် ဗတိုက်ကျင်ပျိုန်မာန်အာအဆက်က်ရ။
 ၂။ ကောန်ပျိုန်ညးညောန်အိုတ်အာ ခြဟတ်အိုတ်ရ။ စိုတ်ခါတ်သွက်မျှိုက်ပျိုန်အောန်အာ
 ညိညရ။

အခြေခံ ဖွန်စကား ဖွန်စာ သင်ကြားနည်း

- ၃။ ဒပ်ပျိန်နပေါဠိယာန်ကု ဒပ်ပျိန်ဂျာမဏီတြာဒွင်မွဲတိုင်ပွန်ရ။
- ၄။ စိုပ်အခိုင်သဂါတဲ ကျိပ်ညှိပ်နပေါဠိယာန် ဂေတ်ရင်ဒပ်ပျိန်ညးရ။
- ၅။ ညးညာတ်ဒး ကောန်ပျိန်ဇောတ်တိက်မံင် ညးလုပ်မင်ကင် စးကောန်ပျိန်ဇောတ်ရ။
- ၆။ တဲယးတးပရိုင်ဇကရာဇ် ဒပ်ပျိန်ဇော်နပေါဠိယာန် မင်ကင်ပြးတိတ်အာမွဲဒပ်ပျိန်ညးရ။
- ၇။ ကောန်ပျိန်ညးဂမ္တိုင် သျှိုက်ဆာန်လတူကျိပ်ညှိပ်ညးရ။
- ၈။ ဒပ်ပျိန်နပေါဠိယာန် ဆက်ဗတိုက်ပျိန် မာန်ပွန်ရ။

(ဃ) တင်ဂုဏ်တုပင် (ထမင်းသခင်ကျေးဇူးရှင်)

- ၁။ အတိက်မွဲတဲကျိပ်ညှိပ်ဒပ်ပျိန်မွဲ ဒးတာလျိုင်သွက်ဒးဂစိုတ် ဇကရာဇ်သုသတြေကုရ။
- ၂။ ဆဂးဒပ်ပျိန်ဇကရာဇ် မင်မွဲဒွင်ဇကရာဇ်အထပ်ထပ်ရ။
- ၃။ သွက်ဒဗ ဇကရာဇ် ညးဒးအုပ်မာ လုပ် ပိပန်တဲရ။
- ၄။ ညှိပ်ပျိန်တဟင်ဒွင်ပုင်လောန်ရ။
- ၅။ ညးစိုပ်အာပွဲနန် ညးညာတ်ဒးပုင် ထုတ်ဇကရာဇ်မွဲ စပုင်ထုတ်ရ။
- ၆။ တဟင်ဒွင်ပုင်ပြေအာညီရ။ ညးတင်ဂုဏ်ဇကရာဇ်ရ။
- ၇။ အခိုင်သဂါတဲ ညှိပ်ပျိန်ဒဗဇကရာဇ် တိက်ဒွင်ပွဲနန်ရ။
- ၈။ ဆဂးညးကေတ်နင်သုတ်ရတ် ဇကရာဇ် သွက်ထွဲကုတုဇကရာဇ်ကု သွသက်သီရ။

အခန်း (၁၀) အပြေချား

(က)	၁။ စံ	၂။ ဂါ	၃။ တို	၄။ ပါမ်	၅။ ရံ
	၆။ ခို	၇။ တိညာတ်	၈။ ထရို	၉။ ပရို	၁၀။ သီကေတ်
	၁၁။ အသံ	၁၂။ ခံ	၁၃။ သြို	၁၄။ ခြံဇာတ်	၁၅။ သိုင်ရာ
	၁၆။ သွံစမွဲ				

(ခ)	၁။ ခို	၂။ ကွာ်	၃။ ပယာ်ထိုင်	၄။ မြံ ပျာ်	၅။ ဗင်၊ ဟို
	၆။ ပျးအဂိုရာ	၇။ တံ၊ ခံ၊ ရို	၈။ မြံ၊ မျို၊ မြို	၉။ သွာ်ကောာ်ရာ	၁၀။ သိုင်၊ ခို
	၁၁။ မျို၊ လမျို				

(ဂ) ဩဟတ်ဂကောံ (စုပေါင်းခြင်းသည်အင်အား)

- ၁။ အတိတ်မွဲတဲဗောဓိသတ်စိုပ် ကောံစိုပ်ဒွိတ်ကိုတ်ဒတန်ဒွင် ပွဲဂြိုပ်တိုတိုပွဲထီမွဲရ။
- ၂။ ဇေဒိဖိုင်ဇောံမွဲ ကောံနံနံဒွင်သိုဇေဒိဖိုင် ကုအိက်ဇကုရ။
- ၃။ နကုစိုပ်မွဲဟောင် ဂစာန်တိတ်အာမူး ဒးဒင်ဘဲသိုပလိုဇေဒိဖိုင်ထူးရ။
- ၄။ ညးညးအဲအဲဇာပ်စိုပ် ပ္တိတ်ဩဟတ်သိုညးဖအိုတ် ရီလဘာဂစာန်တိတ်အာ ကောံကောံ ခရီခရီမူး တိတ်ဗူးမာန်ရ။
- ၅။ အတိုင်လဟိုဗောဓိသတ် စိုပ်ဂမ္တိုင်ပတိတ်ဩဟတ် ဂြုဂြုဂြုဂြုဂစာန်တိတ်အာနူ ပါင်ထီရ။
- ၆။ ဟိုတ်နူစိုပ်ဂမ္တိုင် နကုဩဟတ် ဂကောံတိတ်ဗူးအာနူ ပွဲသိုပလိုမာန်ရ။

(ဃ) သိုင်ကျပျာန် ကုဇေဒိဖိုင်ဇောတ်

(စစ်ရှုံးသောဘုရင်နှင့်ပင့်ကူငယ်)

- ၁။ အတိတ်မွဲတဲ သိုင်မွဲကျကျပျာန်ရ။
- ၂။ စိုတ်ခါတ်ညးလိုလါတိက်လဏ်ဒွင် လတူကွီစိုင်ရ။
- ၃။ ဇေဒိဖိုင်ဇောတ်မွဲ ခတုနူကွီစိုင်ညးညာတ်အာရ။
- ၄။ ဆဂးဇေဒိဖိုင်ဇောတ် ခတုကွာစိုပ် ကိုဏီဥိုန်ဒွင်အိက်ဇေဒိဖိုင်ဇကုရ။
- ၅။ ဇေဒိဖိုင်ဇောတ်ပတိတ်ဩဟတ် ဝိရိယကလောင်တိုန်အာသိုက်သိုက်ရ။ မွဲအခိုင်ခဏာ ဇေဒိဖိုင်ဇောတ်စိုပ်အာလတူကွီစိုင်ရ။
- ၆။ သိုင်သွသ္မိဩဟတ်ဝိရိယဇေဒိဖိုင် ဇောတ်တံကိုရ။
- ၇။ သိုင်ပ္တိတ်ဝိရိယဆက်ဗတိုက် ပျာန်မာန်အာကိုရ။

၂၂ အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၁) အခြေများ

(က) ၁။ ဆဲ ၂။ ထဲ ၃။ ပို ၄။ သဲ ၅။ ကသဲ
 ၆။ ဆဲခြာ ၇။ ဗွဲ ၈။ နှဲတဲ ၉။ ကွဲ ၁၀။ ကြဲ
 ၁၁။ လက်ပွဲ

(ခ) ၁။ ကွန်၊ ဝါ ၂။ ဂဉ္ဇု၊ လဲ ၃။ ပသဲ၊ ခမဲ
 ၄။ ဗွဲ၊ ဟဲ ၅။ သွဲ၊ တွဲ ၆။ ပွဲ၊ ပွဲ

(ဂ) မိတ်ဆွေစစ် မိတ်ဆွေမှန်

- ၁။ အတိတ်မွဲတဲကြဲမွဲ၊ အရုတ်မွဲ ဂစေံမွဲ ကော်စပြောဇ္ဇာ မိတ်သဟာဲရ။
- ၂။ ဒးကာလမွဲဗတံ ကြဲဒးအာဒနက် ဇုတ်သွာဲလုတဲ အရုတ်ကျင်ကိတ်ထပိုတ်ဒနက် ဇုတ်သွာဲကုဇုတ်ကော်တဲရ။
- ၃။ ပယံနူဂယး ဂစေံအာသိုလု အာတက်မုက်လုကုသေင်ဇုကု ညံင်လုလဇုအာသွံင်ရ။
- ၄။ ဟိုတ်နူရီဗင်ညးဂမ္တိုင် အရုတ်ဇုက်ဂိ ပါင်ထကး ဆီတိတ် ဆောင်လောန်တဲ အိုတ်အာ ထတ်ဒုတ် ဒုက်တဲ လုညာတ်ဒးမွဲး စိုကုဂ္တိုက်ကွက် ပွဲဇုဆုမွဲရ။
- ၅။ ဂစေံညာတ်ဒးပရေင်အရုတ်တဲ အာဟိုကုကြဲ သွက်ဂွံအရုတ် ဗူးပုန်ရ။
- ၆။ မိတ်သဟာဲကြဲစိုပ်ကျင်တဲ ဘောန်အရုတ်ကုဇုတ်ဇုတ်ဇုတ်ကုပွဲဇုဆုတဲ ကော်တဲဏာအရုတ်ပွဲဇု ကွာမွဲရ။

(ဃ) မိတ်သဟာဲဒးဝေင်ပံါ (ရှောင်ရှားအပ်သော မိတ်ဆွေ)

- ၁။ အတိတ်မွဲတဲမိတ်သဟာဲဓါ အာကရဲမွဲဒုတ် ဒးတုက်အာဂြိုပ်မွဲရ။
- ၂။ ညးဓါဟိုဂးအာ ညာတ်သုသတြုမွဲး လွပ်ပါညိ၊ ညးမွဲကုညးမွဲသွက်ဒးရီဗင်အာရ။
- ၃။ စိုပ်မွဲဒုတ်ကိုကိုက်မွဲတိတ်ကျင်တဲ ဒဗဒးအာရ။ မိတ်သဟာဲမွဲဂြိုပ်တိုန်လတူတုံဆုမွဲရ။ မိတ်သဟာဲမွဲတိုင်ဘင်တဲ တိုက်ဒိုင်ညိုင် ညိုင်လတူတိရ။
- ၄။ ကိုကိုက်ကျင်ဆုင်မုက်မွဲးတိုက်လွှဲတိရ။
- ၅။ မိတ်သဟာဲလတူတုံ ဆုသွာန် မူကိုကိုက် ကသေံအာမွဲးရော။
- ၆။ မိတ်သဟာဲမွဲတိ ကလေင်ကညာင်တိုန်အာ လွပ်ပံင်ဖက်ကုမွဲးလဟိုသွးသွးညိ၊ ဝေင်ပါညိ၊ ကသေံအာရ။

အခန်း (၁၂) အပြေများ

(က) ၁။ ဗဝ် ၂။ ထဝ် ၃။ ဗေါင် ၄။ သို ၅။ ကသို
 ၆။ ခုဲဂို ၇။ ဒေါင်တြ ၈။ နူလို ၉။ ဖကေါင် ၁၀။ ဝုတ်အို
 ၁၁။ ဇွေါင် ၁၂။ သွင်

(ခ) ၁။ ဆို၊ ခေါင်၊ မို ၂။ ဖို၊ ယို ၃။ ကော်၊ ကျာ၊ ပဝ်
 ၄။ ပဝ်၊ ပဝ် ၅။ ဆောင်၊ ဆောင်၊ သင် ၆။ ယျင်၊ မှောင်
 ၇။ သျောင်၊ တွို၊ တင် ၈။ ရော်၊ ခပ်၊ အင် ၉။ တို၊ ဒေါင်၊ ရော်

(ဂ) တဲ့ကောန်ဂကူမန် (၃၂) ဝါ (၃၂ ကြိမ်မြောက်မွန်အမျိုးသားနေ့)

၁။ လောန်ကျင်သက္ကရာဇ် ၁၃၄၀ ဂိတုမင်္ဂလာတင်္ဂါ တဲ့ကောန်ဂကူမန် မရနုက်ကို
 (၃၂)ဝါရ။

၂။ ပွဲချင်ချင် တဲ့ကောန်ဂကူမန် ကျောန်ပွဲဝါ သီပုဇိုင်ဇီကွာဇော်ရ။

၃။ စိုပ်အခိုင်သင်တဲ့ မသုန်နာသို ညးတုအသော် အဟာန်ပံက်သဘင်တဲ့ကောန်ဂကူမန်ရ။

၄။ မူးဇော်ဂမိုင် မြိုက်ဗအောင် ဟိုဏါအရော်အိုတ်ရ။

၅။ နကိုပရိုင် တဲ့ကောန်ဂကူမန် ကလိုက်ကမိုတု စိုတ်ကောန်ဂကူမင်္ဂါတင် တိုန်ဒိုကို
 အလုံတုံရးချင်မန်မွဲရ။

(ဃ) လွဇလုံဒဏင်ညီ (စော်ကားမော်ကားမပြုအပ်)

၁။ အတိတ်မွဲတု ပွင်သိုမွဲ မင်ဒိုင်သိုပွဲဇိုင်ဒိုရ။

၂။ မွဲတုပွင်သိုကညာင်တိုန်၊ ကကျင် ကိတ်သိုအဲရ ရီဗင်ညီ။

၃။ ကောန်ကွန်ဂမိုင် မိင်ဒးအရော်ပွင်သိုတု ကလိုက်ကမိုတိုန်ဂြိပ်တိတ်ကျင် ရီဗင်
 ကိုလော် ပွင်သိုသွဒရိုင်ကိုရဲကွန်ရ။

၄။ လက်ကြံမွဲတု ပွင်သိုကညာင်တိုန် ဗိုကွာပုန်ရ။

၅။ ကောန်ကွန်ဂမိုင် ဟိုပညပ်လပ် ပွင်သိုမူးဇလုံဒဏင်ရ။

၆။ ဒးကာလမွဲတု ကွဲကျင်ကိတ်သိုမွဲ ပွင်သိုဒဗဆိဒးသိုသိုရ။

၇။ ပွင်သိုအာတ်အရီဗင်ကိုလော် ရဲကွန်ဂမိုင် နကိုပွင်သိုသွဒရိုင် သးတုဒစိုဒစးတု
 ညးမွဲလော်ဟုံအာရီဗင်ရ။

အခြေခံ မွန်စကား မွန်စာ သင်ကြားနည်း

အခန်း (၁၃) အပြေများ

(က) ၁။ ဂုဟ် ၂။ ဇော် ၃။ သေ့ ၄။ ခတ် ၅။ မွဲဒိုဟ်
 ၆။ ရိုဟ်ရင် ၇။ ကွဟ် ၈။ သြိုဟ် ၉။ လှုဟ် ၁၀။ ပြဟ်ဇော်

(ခ) ၁။ ဒို၊ လဟ်၊ ဇော် ၂။ ခိုဟ်၊ ခိုဟ် ၃။ ယ်တုံ၊ အိုဟ်၊ မိုဟ်
 ၄။ လှုဟ်၊ သို၊ ရှေ့သေ့ ၅။ မြဟ်၊ တုံ ၆။ ဇော်၊ ခိုဟ်သြိုဟ်ပြဟ်ပြဟ်
 ၇။ သေ့ဟ်၊ ပြဟ် ၈။ ဖျောဟ်၊ ပြဟ်ပြဟ်

(ဂ) တာလျိုင်မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်မန် (အကြီးအကဲများ၏ တာဝန်)

- ၁။ သွက်ချင်ကွာန်မန်ပိုခိုဟ်မိုဟ် ခိုဟ်သြိုဟ်မာန်ဂုံ နွံတာလျိုင်မိုဟ်ဇော်ကွာန်ရ။
- ၂။ တာလျိုင်မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်နွံထပ်သက်ရ။
- ၃။ ကိစ္စဒိုတိုနီပွဲကွာန်မွဲ ဒးကေတ်တာလျိုင်ရ။ ဒးအာဂတုတရံ သွက်လိက်ပတ်ယေန် သှောင်ဧကုရ။
- ၄။ မိုဟ်ဇော်ချင်ကွာန်ခိုဟ်မွဲ ချင်ကွာန်ခိုဟ်သြိုဟ်တုံ ကောန်ကွာန်ရှေ့သေ့ရက်ရ။

(ဃ) တာလျိုင်မိမမန် (မွန်မိဘတာဝန်)

- ၁။ ဒိုပွဲဘဝမိမမန်ပိုမွဲ တာလျိုင်ဂကူနွံဗွဲမဂ္ဂိုင်ရ။
- ၂။ စိုတ်ခါတ်လညာတ် မိမသုင်ပြမွဲ ကောန်ဇာတ်ဧကုလေဝ် သုင်ပြအာကိုရ။
- ၃။ အတိုင်ဝတ်မိမမန်ပိုပွဲကာလသျှိုက်ဗပင်ဝတ်ပညာမွဲ ပံညာလိက်ပတ်မန်လေဝ် ဒးကိုထေက်ရ။
- ၄။ ဟိုတ်ဒိုသက်ရ ဝတ်မိမချိုက်ပင်မွဲ ကောန်ဇာတ် ဧကုဒိတ် ကြက်ကောန်ဂကူမာန်ရ။

အခန်း (၁၄) အပြေများ

(က) ၁။ ဂွေအ်၊ လအ် ၂။ ထောံ၊ ဏအ် ၃။ မွောံတဲ
 ၄။ ဟံ ၅။ စံ၊ ဂံ ၆။ ကွအ်

(ခ) ၁။ သအ် ၂။ တုအ်၊ ပအ် ၃။ သွံ၊ ဪဝံ
 ၄။ လေအ်၊ မွေအ် ၅။ ငအ်

(ဂ) ကိုသတိကိုသုတ်ဝတ်သုတ်ဗွဲမန်ပို့ (မွန်အပျိုလူပျိုတို့၏တာဝန်)

- ၁။ အဝါသုတ်ဝတ်ဗွဲဝံ ဒးဗတောန်ပညာရ။
- ၂။ အဝါဏအံဝံ 'ပညာလေဝ် ဂွဲ၊ ဒုဲလေဝ်ပလေဝ်'ဟိုလဝ် နွံကိုရ။
- ၃။ ဒုဲလေဝ်ပလေဝ် ဟိုမွဲးဂ်သွက်ဝံဆက်ဗွဲဒါန်ရ။
- ၄။ ဂကူဧကုကိုဧကု ဒးစွဲကဝေင် ဖြဟန်ဆက်မိဒါန်ရ။

(ဃ) ဝတ်အ္စာမန်ပို့ (မွန်ဆရာတို့၏တာဝန်)

- ၁။ အာစာမန်ညးလေဝ်ပညာ ညးနွံကိုကွတ်တအ်ဂမ္တိုင် တီကေတ်ဒဒိုက်ဘဝဂကူပိုညိ။
- ၂။ ညးတအ်နကိုကွတ်ပညာဧကု ကျောန်ကိုသွက်ဂကူပိုညိ။
- ၃။ ညးတအ်ထွေးပျး ပုတရ် သွအစံင်အာစာတဲ အတိုင်ရန်တုံဝတ်အာစာဂ် ဒွေတ်ဗက်ညိ။
လွဉ်ဆုတ်ပညာ ကွတ်ဧကုညိ။ ဗတောန်ကိုကွေးဍိုက်ကံပေင်ညိ။
- ၄။ ဟိုတ်နူအာစာတအ် ဟံဗတောန်တဲ ကွတ်မန်ခိုဟ်ဟ်တအ် သွးကွေအ်ဗွန်အာဗွဲမဂ္တိုင်ရ။
- ၅။ ကွတ်မန်ပိုကွေအ်ဗွန်အာ တုတ်တညံင်ရတိုင်ဆုတ်ဗွဲတိကိုရ။

□ □ □ □ □